

(„Кобзар Вересай й пісні, що виконуються ним”. К., 1874; про торбаністів, 1872, про колядки 1907), а також про творчу діяльність М. Лисенка („Киевская старина”, 1903).

Літ.: В рокотанні бандур – С. 420.

РЯБОВОЛ Микола Степанович (17.02.1883, ст.Дінська на Кубані – 14.06.1919, Ростов-на-Дону) – бандурист, кубанський козак, інженер. Закінчив Політехніку в Києві і належав до її Української Студентської громади. З Києва в кубанську станицю привіз гарну бандуру, на якій грав в основному „для себе”. Член Кубанської Козацької Ради, був вбитий із засідки денікінцями навесні 1919 в Ростові над Доном.

Літ.: У Самчук У. – С. 76; Польовий Р. – Кубанська Україна. – С192.

РЯБОВОЛ Олександр (1897-1942 (1938)) – телеграфіст станції Конотоп. Один із організаторів першої самодіяльної капели бандуристів (при клубі залізничників ст.Конотоп) – філіалу Першої української художньої капели кобзарів. Працював з М.Лісовенком. Підписав протокол про те, що Конотопська капела є філіалом І УХКК в 1925 р.

Літ.: Полотай М., лист до Жеплинського Б. від 18.05.1970.

РЯБЧУНЕНКО Іван – вчитель Богдана Шарка по бандурі, колишній член капели бандуристів ім. Т.Г.Шевченка.

Літ.: Бучинський о. Михайло. Граючи на найбільш народному інструменті Богдан Шарко торкається потаємних струн української душі. // Часопис „Жива Вода”, газ. Самбірсько-Дрогобицької Епархії УГКЦ, №12 (167) від 12.12.2008, С.7,15.

РЯДКОВ Арсентій Данилович (біля 1874 -?) – лірник із с.Слободи Новозибківського уїзду Чернігівської губернії. Сліпий, жонатий. Знав лише псалми. Поводир Марко Цикун (около 1887 р. народження).

Літ.: Етнографическое обозрение, кн.ІІІ.

С

САБЛУК Михась – лірник. Від нього дослідник лірників Є.Сіцінський записав лірницьку пісню.

Літ.: Трембіцький А. Лірницькі пісні та лірники Поділля. // НТЕ, 2003, №4, С.75-86.

САБОДИР – лірник

САВЕНЮК Іванна Василівна (1976, м.Ковель Волинської обл.) – бандуристка, педагог. У 1991 закінчила Ковельську ДМШ, у 1995 – Луцьке училище культури, у 2000 – РДГУ. Викладач бандури у Маневицькій ДМШ Волинської обл.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 83.

САВКА – кобзар з с.Ядути на Чернігівщині.

Літ.: Метлинський; Корпус дум, т.І.

САВКА (XIX ст.) – народний лірник в Народичах Овруцького пов. на Волині. Лір-

никував в 70-х роках (1870) XIX ст.. Знав багато дум.

САВИЦЬКИЙ – лірник в с. Сніжок Тарашанського повіту від якого записав псалми П.Демуцький („Михайлу”).

Літ.: Гуменюк А. Укр. народні муз. інструменти. К., 1967, С.115; Демуцький П. Ліра та її мотиви К., 1903.

САВИЦЬКА Оксана Михайлівна (12.12.1974, м.Пустомити Львівської обл.) – бандуристка, солістка Львівської філармонії, лауреат всеукраїнських та міжнародних конкурсів, член національної спілки кобзарів України, Львів. З 1990 навчалась у Львівському музичному училищі ім. С.Людкевича (клас бандури Н.П.Якимець) і вже після третього курсу вступила у Львівську державну консерваторію ім.М.Лисенка (клас бандури В.Я.Герасименка та клас вокалу Т.С.Дідик). Почала свою концертну діяльність і вже в 1995 стала лауреатом Міжнародного конкурсу виконавців на народних інструментах. За відмінне навчання та концертну діяльність була удостоєна стипендії Президента України. У 1998 закінчила з відзнакою Львівську консерваторію і стала працювати солісткою-бандуристкою Львівської філармонії, де працює і тепер. Брала участь у фестивалях: Другому фестивалі бандурної музики (Перемишль, Польща, 1996), Першому інтернаціональному фестивалі народної музики (Сан-Ремо, Італія, 1998), фестивалі „Схід-захід” (Зелена-Гура, Польща, 2000), інтернаціональному фестивалі народної музики (Ланголлен, Великобританія, 2006), а також фестивалях кобзарського мистецтва ім. Ю.Сінгалевича (м.Львів, Україна, 1999, 2001, 2005, 2006). Деякі твори виконує іноземними мовами – італійською, французькою, німецькою, іспанською. У 2007 стала лауреатом І Всеукраїнського фестивалю-конкурсу традицій Холмщини і Підляшшя. Далі виступала у гастрольних поїздках в Австрії, Нідерландах, Бельгії, Франції, Великобританії, Італії, Німеччині, Швейцарії, Данії, Угорщині, Польщі, Югославії, Чехії. Закордонна преса відзначала надзвичайний артистизм співачки, емоційність і красивий потужний голос (з оксамитовою окраскою альт) та досконале володіння бандурою. Репертуар бандуристки багатий і різноманітний: твори класиків, українських та закордонних композиторів, але основу складають укр. народні пісні. Виступала на лекціях-концертах кобзарознавця Жеплинського Б..

Літ.: Гуменюк В. Дівчина з бандурою. // „Неділя”, м.Львів, №29(97) від 1.09.1995, С.6; Храмов Г. Крушельницька не зійде зі свого трону. // „Високий замок”, м.Львів, №279(2409), 4.12.2002, С.5; Данько І. Львівське ретро. // „Голос народу”, м.Пустомити Львівської обл., №9(1021), 4.03.2006, С.4; Гуменюк В. Пісенні вершини Оксани Савицької. // „Голос

Савицька
Оксана Михайлівна

Савлюк
Вікторія Петрівна

Савченко (Барь)
Отанас

народу”, м.Пустомити Львівської обл., №45(1163), 8.11.2008, С.5; Nowacki Michal Romantyczna Barcarolla. // „Glos” №20(431), 7.05.2007, С.11.

САВЛЮК Вікторія Петрівна (6.01.1967, м.Дніпропетровськ) – бандуристка, педагог. У 1984 закінчила Дніпропетровську ДМШ, у 1988 – Дніпропетровське музичне училище, у 2005 – РДГУ (клас старшого викладача Н.Є.Турко). Викладач бандури Дніпропетровської ДМШ.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.83.

САВЧЕНКО Дарина Вікторівна – член Національної Спілки Кобзарів України, Київ.

САВЧЕНКО (Барь) Опанас (1831, с. Черевки Миргородського пов. Полтавської губ. – ?) – кобзар. В 1908 вже був покійний. Думи вивчав у кобзаря Федора Гриценка-Холодного, в якого вчився також М.Кравченко і тому манери виконання дум Савченком і Кравченком були дуже подібними. Знав думи „Про трьох братів із Азова”, „Про бурю на Чорному морі”, „Про Івана Вдовиченка”. А О.Сластіонові співав думи „Про вдову” і початок думи „Про сестру і брата”. Художник О.Сластіон зробив два портрети О.Савченка (1902 і 1904). Жалівся на переслідування кобзарів урядниками та жандармами. Казав: „Ех що ж нам усюди буває від тих городових, урядників, станових тощо. І струни тобі на бандурі порве і бандуру грозить поламати”.

Літ.: Жеплинський Б. Савченко (Барь) Опанас. // Кобзарі. Бандуристи. – Львів: Академічний експрес, 1997. – Листівки з біографіями на звороті; Киевская старина. т. LXXVII; С. 313-314; ІМФЕ, Фонд Белозерського, Ф. 3-6 / 376, „О. кобзарях і список кобзарей”; ЦДІА, Львів, Ф. 688, оп.1., о.з. 191/1; Лавров, 1980, С.35; Сперанський, 1904; Коллеса, 1913, 1969; Портрети О.Сластіона.

САВЧЕНКО Іван Андрійович (24.06.1896, м.Харків) – бандурист. За фахом кравець. Під впливом виступів Т.І.Добродієва в 1930 придбав бандуру в майстра Снігірєва і самостійно навчився грати, а згодом набув гарної техніки гри (голос мав не сильний). Ентузіаст кобзарського мистецтва. Виконував твори „Зібралися всі бурлаки”, „Ой п'є Байда”, „Думи мої”, „Кину кужіль” та багато інших. Деколи грав разом з О.А.Процем. Жив в Харкові. Останні роки через хворобу (параліч руки) не грав.

САВЧИН Оксана Миронівна (1976, м.Самбір Львівської обл.) – бандуристка. У 1995 закінчила училище культури, у 2000 – РДГУ (клас старшого викладача З.А.Сингаєвської). Працює у Самбірському будинку учнівської молоді Львівської області.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.83.

САВЧУК Галина – бандуристка. Вчилася у відомої бандуристки і педагога Раїси Кузьменко. Лауреат І-ї премії міжнародного конкурсу.

САВЧУК Олександр Олегович (5.03.1984, м.Харків – бандурист. Отримав вищу технічну освіту. Зараз викладач кафедри теорії культури і філософії науки ХНУ ім. В.Н. Карабіна. Готує дисертацію на тему „Слобідське традиційне співцтво як світоглядна система”. З 2004 року – братчик Харківського кобзарського цеху, майстер кобзарських інструментів. Науку гри на старосвітській бандурі отримав від К. Черемського. Виконує традиційний репертуар: псалми „Всякому городу нрав і права”, „Ісусе прекрасний”, „Кто кріпко на Бога уповаю”, кант „Святому Георгію”, історичні пісні „Про Морозенка”, „Про Супруна” та інші.

САГАНЮК Марія Володимирівна (28.09.1984, с.Лопатин Львівської обл.) – бандуристка, педагог. У 1982 закінчила Львівське училище культури, у 1986 – Рівненський інститут культури (нині РДГУ) (клас старшого викладача З.А.Сингаєвської). З того ж року викладач бандури у Радеківській дитячій музичній школі Львівської області.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.83-84.

САДОВСЬКИЙ Геннадій – кобзар, воїн армії Української народної Республіки, в'язень і засланець на Соловках. Він „діставав бандуру і ліричним баритоном співав історичних пісень чи якусь думу козацьку”. „Інколи Геннадій сидів і складав пісні та грав їх на бандурі. Від нього пісень тих учились інші і співали їх на Соловках на Біломорсько-Балтійському каналі і у всій Східній Фінляндії”.

Літ.: Самчук У., 1976, – С.48.

САЙ Юрій Степанович (5.09. 1964, м.Львів) – учасник капели бандуристів „Карпати”. Освіта середня. Брав участь в художній самодіяльності в школі: хор, вокальний ансамбль «Веселка», ВІА, виконував соло, дуети. В 1984–1990 рр. – учасник народного ВІА «Струмочок». Соліст. З 1994 року по даний час в капелі бандуристів «Карпати». Тенор. Вчив його грати на бандурі Я.Хархаліс. Виконував тріо в Божественній Літургії Івана Зологоустого та дуєт «Стоїть гора високая» на слова Л.Глібова.

Літ.: Приватний архів Жеплинського Б.

САЙКО Борис (? – загинув на війні) – слюсар Конотопського КЕМЗ, учасник Конотопської капели кобзарів-бандуристів, утвореної на початку ХХ ст.

Літ.: Лисий І. Кобзарство Конотопщини. // НТЕ, №3 (241), травень – червень, 1993. С.59-62.

САЙКО Тарас – молодий бандурист зі Львова. Навчався в Львівській консерваторії по класу бандури. Часто виступав з товаришем Кузьмичем Тарасом.

САКОВЕНКО Федір – кобзар ХІХ ст. з с. Розбишівка Гадяцького пов. Полтавської губ. Співав думи „Про Хмельницького і Барабаша”, „Про Азовських братів”, „Про Голоту”.

СА-СА

САВЛЮК

Савчин
Оксана Миронівна

Саганюк
Марія Володимирівна

Сай
Юрій Степанович

Сакума
Чарлі

В. Яновський в 1873 згадував про нього як про покійного.

Літ.: Ухач Охорович; ЗЮЗО, 1875, II, С. 112; Сперанський, 1904; ЦДІА, Львів, Ф.688, о.з. 191, л.233; ЦДІА, Львів, Ф.688, о.з. 191, л.242.

САКУМА Чарлі (Сакумачук) (м.Токіо) – бандурист, японець. Живе в Едмонтоні Канада. Грає на бандурі, носить козацькі вуса, „заплітає” гопака, а під час виступів приклеює собі до голови оселедця. Почав освоювати бандуру самотужки. Перший вчитель гри на бандурі Юліян Китастиг. Потім декілька років вчив його грати на бандурі д-р Андрій Горняткевич. У Львові та під час літніх вишколів та у США учителями бандури були Тарас Лазуркевич та Олег Созанський. У 2007 Сакума Чарлі виступав у Львівській філармонії на ювілейному вечорі проф. В.Герасименка. Захоплюється українським народним фольклором – піснями, танцями, музикою, стравами, кухнею.

Літ.: Олена Гудз. Чарлі Сакума „У попередньому житті я був українцем, козаком”. // газ. „Свобода”, США, №43, п’ятниця, 23 жовтня 2009 р.

САЛАГАЙ Марія Петрівна (28.08.1951, м. Львів) – бандуристка, заслужена артистка України. В 1962-1967 навчалася в музичній школі №1 м.Львова по класу бандури (педагоги Ніна Байко, Дарія Діденко). Ще навчаючись у музичній школі була учасницею ансамблю бандуристів при Львівській консерваторії. В 1968 вступила до Львівського музичного училища (педагог Гальчак Ганна Іванівна). З 1973 – артистка тріо бандуристок Львівської філармонії разом з М.Серняк та Н. Хомою. З 1975 – викладач класу бандури Львівської музичної школи №5. З 1981 впродовж 20 років була учасницею тріо бандуристок „Червона калина” під кер. М.І.Сороки. Учасниця походу „Останнім шляхом Кобзаря”.

Літ.: Ковальчук Д. Учась кобзарів та бандуристів Львова у Шевченківських концертах. // Тарас Шевченко та кобзарство: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції, 14-16 квітня 2010. – Львів, 2010. – С.150—154; Останнім шляхом Кобзаря. К., Мистецтво, 1990.

САЛАТА Дмитро – бандурист с. Медвин Богуславського р-ну. Сам робив бандури. Одна з бандур роботи Д.Салати виготовлена в 1939 зберігається в Богуславському історико-краєзнавчому музеї у відділі „Голодомору”. Грав в ансамблі бандуристів, який організував вкінці 20-х років директор Медвинської школи Захар Миколенко. Самі майстрували інструменти і своєю грою розважали односельців. Наймолодшим і дуже талановитим учасником цього ансамблю був Андрій Митяй. Репресований 1938. Є фото в Переяславському музеї.

Літ.: П.Гогуля П. Медвинські кобзарі. // газ „Вісті Богуславщини”, м.Богуслав; 3 картотеки Слюсар С.А.

САЛО Орест – учасник капели бандури-

тів „Заспів” Львівського Політехнічного інституту та ПК. Заводу „Львівсільмаш” (м.Львів), якими керували Богдан та Віра Жеплинські. Добре освоїв гру на цимбалах. Виступав в складі ансамблю народних інструментів капел бандуристів. Капела нагороджувалась почесними грамотами та дипломами.

Літ.: Жеплинський Б. Співав „Заспів” відважно. // Кобзарськими стежинами. – С.229, 232.

САМІЙЛЕНКО Дмитро Павлович (1908, с. Великі Сорочинці на Полтавщині) – бандурист. Грав у капелі бандуристів м. Шишаки, а відтак подорожував з Миргородською капелою бандуристів у складі якої приєднався в 1944 до Державного українського народного хору. У післявоєнний період, разом з іншими кобзарями організував ансамбль бандуристів при Конотопському крупяному заводі. Виступав і в складі інших ансамблів.

Літ.: Жеплинський Б. Кобзаря слухають в цехах. // НТЕ, 1967, №5; Ф. Глушко, лист до Б. Жеплинського від 16.03.1971.

САМІЙЛЕНКО Кіндрат – кобзар з с. Волиця (можливо Володкова Дівиця) на Чернігівщині.

Літ.: Сперанський, 1904; ЦДІА, Ф.688, о.з. 191, л.237.

САМІЙЛЕНКО Марко – лірник родом з Київщини, а може й Лівобережжя, перейшов на Полісся і заснував там свою школу. На Волині оселився десь вкінці 1860-х років. Від нього Томачинський В. записав оригінальний варіант думи Коновченка.

Літ.: Томачинський В. Марко Самойленко и его думы. // „Киевский телеграф”, 1873, №59; Укр. народні думи, т. I корпусу, вступ К.Грушевської, ДВУ, 1927.

САМІЙЛО – кобзар Зінківського пов. на Полтавщині.

Літ.: ІМФЕ Ф.11-4, о.з.592, л.54,55.

САМІЙЛО Грунський – кобзар з с. Грунське Полтавської губ.

Літ.: ІМФЕ, Ф.11-4. о.з.1013, л.4.

САМОКИШИН Іван Романович (? – 1968, США) – бандурист, старший син полковника армії УНР Романа Самокишина. Жив і працював у США, де був активістом культурно-мистецького життя української громади. Мав чудовий голос, зокрема співав у капелі бандуристів ім. Т.Шевченка в Детройті.

Літ.: Шевченко М., Никифоров Л. Полковник армії УНР. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2007, С.15 (фото), 16 (фото), 28.

САМОКИШИН Микола Романович – бандурист, співак. Молодший син полковника армії УНР Романа Самокишина. Живе у США, активіст культурно-мистецького життя українців у США. Маючи чудові вокальні дані виступав з капелою бандуристів ім. Т.Шевченка з Детройту.

Салагай
Марія Петрівна

Салата
Дмитро

Самокишин
Іван Романович

Самокишин
Микола Романович

Літ.: Шевченко М., Никифоров Л. Полковник армії УНР. – Івано-Франківськ: „Нова Зоря”, 2007, С.15, 16, 18 (фото), 28.

САМОКІШИН М. – бандурист ансамблю бандуристів в Америці.

Літ.: Бандура, №29-30, липень-жовтень, 1989, С.2.

САМОЛЮК Людмила Андріївна (2.07.1960, м.Дубне Рівненської обл.) – бандуристка. У 1975 закінчила Дубенську ДМШ (клас викладача Л.П.Рибачук), у 1979 – Рівненське музучилище (клас викладача А.Ю.Гриця), у 1984 – Львівську консерваторію ім.М.В.Лисенка (клас викладача В.Я.Герасименка). Живе і працює у Львові.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 84.

САМОН – кобзар з Валківського пов. Харківської губ.

Літ.: Сперанський, 1904; ЦДІА, Львів, Ф.688, о.з.191, л.234.

САМОНОВА Наталія – Викладач бандури у Деражненській ДМШ Костопільського р-ну Рівненської області. У 2005 закінчила РДГУ (клас викладача Н.Є.Турко).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 84.

САМОФАЛОВ М. – бандурист, заслужений артист УРСР, соліст Національної заслуженої капели бандуристів ім.Г.Майбороди.

Літ.: Черногуз Я. Кобзарська Січ. До 90-ти річчя Національної заслуженої капели бандуристів ім.Г.Майбороди. – К.,2008. – С.39.

САМСОН – лірник із Валківського повіту. Його знав Зозуля.

Літ.: Крист Е. „Кобзари и лирники Харьковской губернии”.

САМСОНЮК (Зінькова) Оксана Володимирівна (4.05.1973. м.Рівне) – бандуристка, педагог, виконавець. У 1988 закінчила Рівненську ДМШ №2 (клас викладача Т.Г.Рокітенець). У 1992 – Дубенське училище культури (клас викладача Л.М.Федосової). Учасниця ансамблю народної музики „Віночок” (керівник О.І.Кривенчук). З 1994 – викладач бандури та учасниця тріо бандуристок Мирогощанської школи мистецтв.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.84.

САНДЖАРСЬКИЙ Пилип Семенович – кобзар.

Літ.: Піщик Ольга Василівна згадувала про нього в телефонній розмові 26.08.1992; Згадував про нього Баран М.Н..

САНЖАР Євген Константинович – учасник Конотопської капели кобзарів-бандуристів, утвореної на початку ХХ ст..

Літ.: Лисий І. Кобзарство Конотопщини. // НТЕ, №3 (241), травень – червень, 1993, С.59-62.

САНДРАШЕВСЬКИЙ Юхим – талановитий кобзар із Ромен. Мав учнів, зокрема „повінчав з бандурою” Андрія Шута з-під Сосниці на Чернігівщині. Рідко бував при домівці, а більше мандрував („по всіх усядах”). У Юхима Садрашівського вчився Остап Вересай і з ним обходив „увесь край лівобережний від Богодухова до Кременчука”.

Помер старий Юхим у полі, поспішаючи на Іллінський ярмарок у Ромни.

Літ.: Бурлака.

САНІН Олександр Геннадійович (Леся Скрип) (30.07.1972, м. Камінь-Каширський на Волині) – лірник. З 1976 живе у Луцьку; після закінчення середньої школи в 1989 вступив до Київського театального інституту. На лірі вчився грати в 1990 у Михайла Хая. Досліджує і відроджує Волинську лірницьку традицію лірника Івана Харитоновича Власюка (з с.Залюття Старовищівського р-ну на Волині). В репертуарі: дума „Про Почаївську Божу Матір” (цікавий варіант), „Сирітка”, „Про Биду”, „Про приймака”, „Панцинонька”, „Соцький”.

САНКЕВИЧ Єрмолай – в 1738 в Глухові було засновано музичну школу для навчання здібних дітей партесного співу і струнної музики на різних інструментах, зокрема „на гусях и на бандуре с тем, чтобы лучших из них посылають ко двору”. З цього видно, що бандура в ті часи була популярною не тільки на Україні, але і в Росії. Бандура користувалася попитом при царському дворі. В мемуарній літературі як придворні музики при дворі Петра I згадуються кобзарі Іван та Денис, а також бандурист Єрмолай Санкевич.

САПОЖНИК Яків – лірник із села Грижани Горошківської волості Житомирського повіту. В 1899 фольклорист Василь Кравченко у селі Грижани записав від нього текст-варіант думи „Про Коновченка”.

Літ.: Бандура, №37, січень-червень, 2002, С.13; Труды общества исследователей Волини. т.V; Квітка К. Професійні народні співці й музиканти на Україні. К., 1924; Ошуркевич О.Ф. Лірницька традиція на Волині (друга половина ХІХ – поч. ХХ ст.). Житомирщина на зламі тисячоліть. Науковий збірник „Велика Волинь” Праці Житомирського науково-краєзнавчого Товариства дослідників Волині., т.21.- Житомир, 2000.- С.279-280; Родовід, К, 1992, №4, С.25.

САРАНЧА Андрій – незрячий кобзар ХХ ст. з Лубенщини. Був дуже талановитим, мав прекрасну техніку гри на бандурі і користувався великою пошаною та популярністю серед глядачів. В репертуарі переважали народні пісні. Особливо вдало виконував жартівливі пісні. Вмів швидко складати різні гуморески і сатиричні куплети за що був страчений фашистами в час Вітчизняної війни.

САФАНДУЛЬКА Грицько – лірник, учитель в 60-х роках ХІХ ст. школи лірників в Сатанові біля Радзівілова (Галичина).

Літ.: ЦДІА, Львів, Ф. 688, оп.1., о.з.192 / 2.

САХНО Валентин Федорович – учасник Конотопської капели кобзарів-бандуристів, утвореної на початку ХХ ст..

Літ.: Лисий І. Кобзарство Конотопщини. // НТЕ, №3 (241), травень-червень, 1993. С.59-62.

Самолюк
Людмила Андріївна

Самонова
Наталія

Самофалов М.

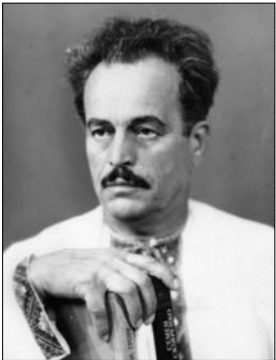
Самсонюк (Зінькова)
Оксана Володимирівна

САХНО Григорій – учасник Конотопської капели кобзарів-бандуристів, утвореної на початку ХХ ст.

Літ.: Лисий І. Кобзарство Конотопщини. // НТЕ, №3 (241), травень – червень, 1993. С.59-62.

Саченко
Андрій Свиридович (зліва)

Сахно
Валентин Федорович

Свентях
Тетяна Василівна

Свідерський Юрій
і Свідерська Анфіса

САЧЕНКО Андрій Свиридович (13.12.1899, с.Моринці тепер Корсунь-Шевченківського р-ну Черкаської обл. – 27.10.1979, там само) – бандурист. Ще малим хлопцем навчився грати на багатьох музичних інструментах (скрипці, гармошці), але найбільше полюбив бандуру, яку довго не міг придбати. Придбавши бандуру, їздив у Київ в Київську капелу бандуристів, щоб показали йому, як строїти і грати на бандурі. Коли в 1965 дочка Андрія Свиридовича поступила вчитися у клас бандури Корсунь-Шевченківської музичної школи від неї поповнював свій репертуар, вдосконалюючи техніку гри. В репертуарі було багато укр. нар. пісень та творів на слова Т.Г.Шевченка. Добре співав, мав гарного тембру голос (тенор). Закінчив церковно-приходську школу, працював на залізниці. В роки війни був на далекому Сході, потім повернувся на Україну і працював у колгоспі. Виступав самостійно, згодом з дочкою, але найбільше з кобзарем О.С.Чуприною та Тарасовій горі в Каневі. Деколи виступали і втрюх: Н.С.Прудкий, О.С.Чуприна і А.С.Саченко (збереглося фото 1973 цього тріо). Виступав разом з О.С.Чуприною на святкуванні 175-річчя Т.Г.Шевченка. Був „майстром на всі руки”, знав столярську справу, вмів класти печі, залюбки різбив по дереву. Похований в Моринцях на дуже старому цвинтарі. На могилі пам’ятник з фотографією кобзаря з бандурою.

Літ.: Лист дочки А.С.Саченка до Б.Жеплинського і заповнена анкета-питальник (1991); „В сім’ї вольній, новій”, К., 1989 (є фото А.С.Саченка з О.С.Чуприною); Газ. „Черкаська правда”, 1975 (є фото на якому А.С.Саченко разом О.С.Чуприною грають на Тарасовій Горі).

САЧОК Микита – кобзар з с. Степанівка (Путівль. пов.?). Знав думи „Про удову”, „Про Федора Беріславського”.

Літ.: ІМФЕ, Фонд Білозерського Ф. 3-6/ 376, „О кобзарях и список кобзарей”; Білозерський випикував із Записки Юго-Зап. Отд. П.Р.Г.О. (1874) т.ІІ.

СВЕНТАХ Тетяна Василівна (1.01.1962, с. Жолоби Кременецького р-ну Тернопільської обл.) – бандуристка, педагог, керівник, заслужений діяч мистецтв України (2006). Член Національної спілки кобзарів України. У 1976 – закінчила Кременецьку ДМШ (клас викладача Л.І.Бродіна), у 1980 – Тернопільське музучилище (клас викладача Н.Д.Кміть, Г.Я.Кучми), у 1985 – Львівську консерваторію ім. М.В.Лисенка (нині музична академія, клас професора Л.К.Посікіри). З того ж року викладач

бандури, у 1985-2005 – керівник капели бандуристів, учасник малих форм ансамблів Рівненського музучилища. Має власні обробки та аранжування творів для капели бандуристів та сольного виконання. Автор книги „Звучи, рідна мово” (Рівне, 2005), програм для музучилища „Методика роботи з капелою бандуристів”, „Методика навчання гри на бандурі”, „Аранжування для капели бандуристів”. Її учні Наталія Кришук, лауреат Українського конкурсу-огляду (1995, I премія), Олена Кошіль, Ольга Налуцишин – закінчили Львівську музичну академію. Наталія Гришук, Тетяна Бурлак, Олена Кошіль – лауреати кобзарських конкурсів.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.84-85.

СВИРИДЕНКО Яким Григорович (1904, Полтавщина – 26.11.1942, Дідова Долина біля Валок) – бандурист і педагог. У 1930-1941 – директор Ков’язької семирічної школи, де викладав також фізику. У 1930-х роках виступав на районній олімпіаді в Валках і в Ков’ягах (в школі) як бандурист і скрипаль. Чудово виконував укр. нар. пісні. За зв’язок з підпільниками під час війни був заарештований гестапо і страчений.

Літ.: Лист Лисенка І.М. до Жеплинського Б. від 2.01.1998.

СВИРИДОН – кобзар.

Літ.: ІМФЕ, Ф.11-4, о.з.809, л.46.

СВИДЕРСЬКА Анфіса Гаврилівна (9.08.1907, м.Почаїв) – бандуристка. З дитячих років жила у старшої сестри в Грузії. Там вчилася і працювала. В 1941 повернулася до рідного міста, а грати на бандурі навчилася від своїх братів Юрія і Павла. Часто грала разом з ними, а потім і сама. Жила в Почаєві.

Літ.: Полотай М.П., лист до Жеплинського Б. від 11.04.1968.

СВИДЕРСЬКИЙ Павло Гаврилович (5.01.1917, м.Почаїв – 7.06.1962, м.Почаїв). За фахом столяр і різьбяр по дереву. В 1937 почав вчитися грати на бандурі у брата Юрка, вдосконалював гру у бандуриста К.Місевича. Добре оволодівши технікою гри на бандурі, разом з братом Юрієм та сестрою Анфісою часто виступав перед трудящими, військовослужбовцями. Разом з братом робив бандури. Виготував чотири бандури, гарно оздоблені, а п’ята осталась не закінченою. В 1944 пішов в лави Радянської Армії. Повернувся інвалідом. Часто хворів і помер. Йому належать обробки на бандуру кількох українських народних пісень. В репертуарі пісні: „Повій, вітре на Вкраїну”, „Вилітали орли”, „Думи мої”, „Про Морозенка”, „Про Байду”, „По тім боці Дунаю”, „Зоре моя вечірняя”, „Стоїть явір над водою” та інші, танкові мелодії: „Харківський танок”, „Полтавський козачок”, „Запорозький козачок”. Мав і влас-

ні обробки: „Бабусю рідненька”, „Ревуть стогнуть, гори, хвилі”.

Літ.: Свідерська А., лист до Жеплинського Б. від 5.07.1968; Полотай М.П., лист до Б.Жеплинського від 7.07.1968.

СВДЕРСЬКИЙ Юрій Гаврилович (29.08.1910, м.Почаїв – ?) – бандурист. В 1935 почав вчитися грати на бандурі у бандуриста К. Місевича. Учасник Великої Вітчизняної війни. Разом з братом Павлом та сестрою Анфісою виступали в концертах. Спільно з братом виготовляв бандури. В репертуарі переважали українські народні пісні.

Літ.: Свідерська А., лист до Жеплинського Б. від 20.07.1968.

СВІСТЕЛЬ Юрій – бандурист Львівської Богословської Академії в 1937. „На різних святах-академіях виступали також бандуристи в складі Богдан Ганушевський, Дмитро Гончар і Юрій Свістель. Оркестра, квартет, бандуристи чи солісти скрипалі виступали на більших святах Богословської Академії.” Юрій Свістель учень Юрія Сингалевича. Згодом інженер. Жив у Трентоні (Нью-Джерсі). Привіз до Америки одну із бандур роботи К.Місевича, яку допоміг йому придбати Ю.Сингалевич.

Літ.: Бандура, №9-10, липень-жовтень, 1984, - С.54; Світільний істини. // Видання Українського Католицького Університету ім. св. Климента Папи, Частина перша, Торонто, 1973, - С.528.

СЕЛІВАНОВА Віра Леонідівна (8.03.1953, с.Щуровці (Білорусь)). У 1971 закінчила Дубенське культосвітнє училище, у 1975 – Київський інститут культури (Рівненський культосвітній факультет), клас викладачів А.Ю.Грица, З.А.Сингаєвської.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.85.

СЕМЕН – лірник з с. Почапінці Літинського повіту. Сліпий, але розказували, що він „трохи видить”.

Літ.: Боржковский. Лирники. – Киевская старина” 1889, т. XXVI, С. 634-658.

СЕМЕН ВАСИЛЬОВИЧ – кобзар із Ромен, пан-отець О.Вересая.

Літ.: ЗЮЗО, т.I, 1873, С.320-324.

СЕМЕНЕНКО Хома (1774, Холодна Гора в Харкові – 1880, там само) – старезний кобзар, видючий. Розказував М.Д.Лінді про постійні весняні і літні жebraчі збори (на теплому Миколая і Спаса). Звичайно влаштовували їх на території між Переяславом і Києвом, наприклад в Броварах під лісом. Тут збиралось до 3000 „нищих” на свої „пири”, які були маскуванням їх організаційних зборів. На таких зборах вирішувались важливі питання кобзарства, вибір головних керівників гурту на випадок смерті чи недуги попередніх. Х.Семененко стверджував існування єдиного союзу „нищих” з чіткою організацією, яка мала своїх отаманів, соцьких, десятицьких. Від нього записано цікаві розповіді про подвійну орга-

нізацію жebraків з поділом на чоловічу та жіночу групи. Розповідав він і про знущання над кобзарями, розбивання їхніх кобз.

Літ.: Шуст, С.280; Єфименко П. Братства и союзы нищих, 1883. кн. IX-X, С.312; Корпус дум. Т.I, с. СХV.

СЕМЕНИХІН – учитель, піонер кобзарської справи на Кубанщині.

Літ.: Ємець В. Кобза і кобзарі. – Берлін, 1923.

СЕМЕНИШИН І.Т. (кін. 70 рр. XIX ст. м. Катеринодар – I пол. XX ст. ?) – кобзар Першої Кубанської кобзарської школи Миколи Богуславського. На світліні 1913 першої Кубанської кобзарської школи Миколи Богуславського Семенишин І.Т. другий у другому ряду ліворуч.

Літ.: Нирко О.Ф. – С. 279; Черный А. История бандуры на Кубани. // Казачий вестник. – Прага, 1943, - №16(17).-15 августа.

СЕМЕНОВ Тихон Іванович (1880 –?) – лірник з с.Переступина Петровської вол. Рольського пов. Курської губ. Коли йому було 12 років на оці в Тихона показалося більмо, мати вийшла заміж і вітчим віддав його в поводири. Ходив в поводирих 5 років, далі почав лірникувати самостійно. Згодом зовсім осліп. Свому поводириєві платив по 10 крб. в рік і одягав його. Сам створював свої варіанти псалмів та інших творів. Переважно духовного змісту. Світських пісень співати не любив.

Літ.: Сперанский М.Н. Курский лирик. – Этнографическое обозрение, 1906, 1,2; ЦДІА, Львів, Ф.688, оп.1, о.з. 192.

СЕМЕНЮК Алла Володимирівна (28.04.1979, с.Торчин Волинської обл.) – бандуристка, педагог. У 1994 закінчила Торчинську дитячу музичну школу, у 1999 – Волинське училище культури і мистецтв, у 2005 – Рівненський державний гуманітарний університет (клас старшого викладача Н.Є.Турко). Викладач бандури у Торчинській ДМШ Волинської області.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.85.

СЕМЕНЮК Петро (23.12.1922, с.Вербіж Нижній біля Коломиї – 10.10.1992, Мейпелвуд, Нью Джерсі, США) – бандурист. Почав вчитися грати на бандурі в Італії в таборі для інтернованих колишніх учасників дивізії „Галичина” біля м. Ріміні в 1946. Вчителем був Ярослав Бабуняк, який сформував і очолив квартет бандуристів: Ярослав Бабуняк, Володимир Мота, Борис Боднар, Петро Семенюк. З ансамблем „Бурлаки” (хор, бандуристи, танцюристи) виступав у багатьох концертах в Італії, а опісля в Англії. В 1958 Петро з дружиною Олею Залізник-Семенюк, уродженкою с. Мшана біля Львова переселилися в Америку до міста Мейпелвуд, Нью-Джерсі. Там продовжував вдосконалювати техніку гри на бандурі в бандуриста Володимира Юркевича та грав в його ансамблі. Помер несподівано.

Свідерський
Павло Гаврилович

Свістель
Юрій

Селіванова
Віра Леонідівна

Семенюк
Алла Володимирівна

Літ.: Ярослав Паньків. Рімінський ансамбль „Бурлаки” в моїй пам’яті. Спомини. Белярія –Ріміні, Італія 1945-1947, Англія 1947-1949. Вид.: Братство колишніх вояків 1 укр. Дивізії УНА. Станиця в Монреалі. Канада. Монреаль, 1998; Лист Володимира Моти до Б.Жеплинського від 4.01.1999.

СЕМЕНЮЧЕНКО Олексій Валерійович – член Національної Спілки Кобзарів України, Київ.

СЕМІЛІТ Олександра Євгенівна (8.08.1985, м.Ялта Крим) – бандуристка. В 1992 вступила до СШ №1 в музично-хоровий клас м.Ялта, де поряд з вокально-хоровими заняттями познайомилась з українським народним інструментом – бандурою. Грала і співала в дитячій капелі „Срібні дзвіночки” під керівництвом І.Куровської та Н.Новосолової. В 1995 поступила до музичної школи №1 по класу бандури (педагог Стецун О.П.). В 2000 і 2001 стала лауреатом республіканського конкурсу „Юний Віртуоз”. З 1999 є учасницею народного ансамблю бандуристок „Чарівний спів” під керівництвом І.Куровської. 12.08.2001 дебютувала з програмою „Люба бандура моя”, де виконувала шедеври класичної музики у супроводі органу в Ялтинському римо-католицькому костьолі. Партію органу виконує Наталія Жмихова. З цією програмою Олександра і Наталія гастролювали по містах Польщі.

Семиліт
Олександра Євгенівна

Тв.: Семиліт О. Внесок О.Ф.Нирка в Кримську Шевченкіану. // Тарас Шевченко та кобзарство: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції, 14-16 квітня 2010. – Львів, 2010. – С.144-148.

СЕМКІВ Зенон – бандурист із Щирця коло Львова. В 1939 вчився у Юрія Сінгалевича. В 1941 замордований більшовиками.

Літ.: Бандура, №9-10, липень-жовтень. 1984, С.54.

СЕМКО – лірник, проживав під скалами в Сатанові. Від нього дослідник Є. Сіцинський 28 липня 1887 записав пісню „Ой зійшла зоря” про Почаївську Божу Матір, а також 2 серпня 1888 записав пісню „Пречистая Діва Мати руського краю”.

Літ.: Трембіцький А. Лірницькі пісні та лірники Поділля. //НТЕ, 2003, №4, С.75-86.

СЕНИШИН М. – бандурист. Організатор капели бандуристів в Аргентині, в якій грали і його сини.

Літ.: Василик М. Українці Аргентини. Історія і сучасність. – Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2009. – С.65, 241.

СЕНИШИН Юрій – бандурист з Буенос-Айресу (Аргентина). Грати на бандурі навчився у свого батька. Разом з батьком та братами виступав в родинному квартеті. Студент медицини, допомагав Юліанові Кистастому в проведенні періодичних (майже щорічних) курсів гри на бандурі по центрах Аргентини, де живуть українці (Апостолес, Обера). Разом з Кистастим виступав в місті Роке Саенз Пеня провінції Чоко на святку-

ванні 1000-ліття Хрещення Руси-України з дуже великим успіхом.

Літ.: Різбинець Михайло (Д-8) Ю.Кистастий знову відвідав Південну Америку. // Бандура, №27-28. 1983, січень-квітень.

СЕНЧЕНКО – кобзар з Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Мотив його жартівливої пісні „Киселик” (у запису А.Стебленка) П.І.Чайковський використав в опері „Мазепа” у сцені зустрічі Марії з Мазепою.

Літ.: Полотай М.П., лист до Жеплинського Б.; Тюленева. Чайковський і Україна.

СЕНЧЕНКО Юхим Гаврилович (23.12.1877, с.Шахівка нині с. Наталине Красноградського р-ну Харківської обл. – травень 1969) – бандурист, керівник ансамблів бандуристів. Один рік провчився в земській школі. А після смерті батька пішов служити до дядя Клепачевського, в якого навчився нотної грамоти, співати та грати на скрипці. Далі працював в економії поміщика садівником та співав у соборному хорі. В 1936 в перехожого кобзаря придбав бандуру, самостійно навчився на ній грати, організував ансамбль бандуристів з семи чоловік, яким і керував. Ансамбль успішно виступав і проіснував до 1941. Після Великої Вітчизняної війни виступав разом з бандуристом Г.В.Бондаренком в містах і селах Харківщини та Полтавщини. Згодом організував новий ансамбль бандуристів у складі: М.П.Ключенка, С.Ф.Білокопя, Г.А.Губи, Е.М.Карпенка, О.М.Макеєва. Ансамбль успішно виступав перед трудящими, виконував революційні та народні пісні. серед них: „Гей літа орел”, „Їхав козак за Дунай”, „Ой дівчино шумить гай” та інші. Вже в 1945 ансамбль одержав грамоту на Республіканському огляді художньої самодіяльності, а в 1949 та 1951 – на обласних оглядах в Харкові. В 1955 Харківський обласний будинок народної творчості організував на базі цього ансамблю оркестр українських народних інструментів. Ю.Г.Сенченко складав вірші, збирав народні пісні, колядки.

Літ.: Комаренко, 1960; Гуменюк, 1967, С. 183.

СЕРБИНА Клава Данилівна (1909 – ?) – домогосподарка, учасник Конотопської капели кобзарів-бандуристів, утвореної на початку ХХ ст..

Літ.: Лисий І. Кобзарство Конотопщини. // НТЕ, №3 (241), травень – червень, 1993. С.59-62.

СЕРГІЙ – кобзар сер.ХІХ ст. з Полтавщини. Про нього згадував О.Вересай.

Літ.: ЗЮЗО.

СЕРГІЄНКО Мих. – лірник.

Літ.: Крист Е. „Кобзари и лирники Харьковской губернии”.

СЕРДЮК (Сердюк-Перелюб) – кобзар з Перелюб Сосницького пов. (за іншими дани-

ми з с. Сосниця) Чернігівської губ. Учень Т.Пархоменка.

Літ.: ЦДІА, Львів, Ф.688, о.з.191, л.231; Лавров Ф.Кобзарі. – К.: Мистецтво, 1980. – С.116.

СЕРЕДА – кобзар, учасник Конференції кобзарів і лірників в 1939 в Києві.

Літ.: ІМФЕ, список учасників.

СЕРЕДЕНКО Фавст Йосипович (16.09.1905, с.Бровахи Корсунь-Шевченківського р-ну Черкаської обл. – 31.01.2002, с.Кропивні Золотонішського р-ну Черкаської обл.) – бандурист, самодіяльний композитор, вчитель. У 1929 закінчив Броярський зоотехнікум, потім вищу освіту здобув у Харківському педагогічному та Московському інституті іноземних мов. В с.Гусаковому маючи 25 років почув гру на бандурі Ферापонта Русалівського, вирішив навчитись грати на бандурі. Спершу вчителював на Харківщині, а далі в 1934-1963 на Звенигородщині у сільських школах в Гусаковому, Чичиркозівці, Вільховці і на кінець у Ватутінській школі №6. Учасник Другої світової війни, нагороджений медалями. Керував шкільними та іншими хорами. Багато виступав як бандурист, переважно на Черкащині деколи зі своїм учнем бандуристом Іваном Олефіренком. В репертуарі укр. нар. пісні, пісні на слова Т.Г.Шевченка, твори композиторів. Створив низку власних пісень, зокрема „Бережки” (1974), „Ветеранам війни” (1975) обидві на слова Василя Деркача, „На могилі сина” і „Праця” обидві на слова Петра Власика, а ще пісні на слова Павла Глазового, Андрія Волошина та інші. Ф.Й.Середенко співав в батьківській хаті Т.Шевченка під час святкування 175-річчя Великого Кобзаря та на концерті-святі укр. мови в Черкасах, брав участь у II міжнародному фестивалі фольклору в Каневі (1990). Пісні його звучали на обласному і укр. радіо. Останній виступ записаний в документальному фільмі, знятому Укртелекомпанією на II Всесвітньому форумі українців (1997). Ряд його учнів стали музикантами, хормейстерами.

Літ.: Дергач В. Бандурист-патріот Шевченківського краю. // газ. Місто робітниче, №99 від 29.05.1999; Дергач В. Спогад. // газ. Шевченків край. 5.04.2002; Середенко Г. Кобзар Звенигородщини. //газ. Місто робітниче 12.08.2005.

СЕРНЯК (Перестороніна) Марія Романівна (22.08.1951, м.Самбір Львівської обл.) - солістка-бандуристка, артистка Львівської філармонії, засл. арт. УРСР (з 1987), сопрано. В 1967 – закінчила Самбірську музичну школу по класу бандури (викл. Іванишин Д.В.), в 1971 – Львівське музичне училище по класу бандури (викл. Гальчак Г.І.). З 1971 – артистка тріо бандуристок Львівської філармонії. Репертуар: М.Колесса(на слова В.Вихруща) „Балада про трьох синів”, А.Кос-Анатольський (на сл. І.Франка) „Стежина в парку”, В.Івасюк (сл. Р.Братуня) „Вернись

із спогадів”; укр. нар. пісні „Така її доля (на сл. Т.Шевченка), „Стоїть дівча над бистрою водою”, „Іванку. Іванку”, „Нічка цікава. Нічка лукава” (в обр. Яценка), „Через поле широкее” та інші. В складі тріо разом із Р.В.Василевич та Н.Г.Хомою часто виступає по радіо та телебаченню. Лауреат Республіканського конкурсу камерних ансамблів (III премія, 1979), лауреат обласної комсомольської премії ім. О.Гаврилюка (1982), лауреат республіканської комсомольської премії ім. М.Островського (1984). Зарубіжні гастролі в складі тріо бандуристок: МНР (1973 і 1979), Данія (1981), НДР (1982), УНР (1983), Канада (1984), США (1985), ПНР (1986), Норвегія (1987), Нідерланди (1988), Іспанія (1989).

СИВОЛАП В. – грав на ювілею О.Чуприни.

СИДОРЕНКО Василь Тарасович (14.01.1903, м Дніпропетровськ – 13.08.1974, там само) – бандурист, керівник капел бандуристів. Одержав педагогічну освіту, працював в школі. В 1936 сам навчився грати на бандурі. В 1941 заочно закінчив музичні курси при Київській консерваторії і почав суміщати педагогічну роботу з керівництвом капелею бандуристів. В 1948-1960 керував капелею бандуристів у Палаці культури заводу ім. Петровського в Дніпропетровську, а з 1958 і капелею бандуристів Палацу заводу ім. Леніна. Створив біля 200 власних творів, багато з них опубліковано. Особливої популярності набула його: „Тануть сніги”, „Бандуро, дзвени, не стихай!”, „Зозуленька”, „Полька бандуриста” та інші. В нього вчилися кобзарському мистецтву: Мерзленко В.І., Гвоздь М.П., Козак І.П., Марченко І.Т., Кисельов Т.Ф. та інші.

Літ.: Приватний архів Жеплинського Б. – листування з Сидоренком В.Т.

СИДОРЕНКО Дмитро Михайлович (6.11.1923, хутір Петрушинки Таранденцівської сільради Лубенського р-ну Полтавської обл. – 13.03.1987, хутір Степурін біля с. Богодирівки Лубенського р-ну). Закінчив Київський інститут фізкультури, Ворошилоградське педучилище та Лубенський бухгалтерський технікум. Працював вчителем, був активним учасником художньої самодіяльності школи, солістом народного хору Лубенського будинку культури (голос тенор). В 1950-х роках під впливом гри двоюрідної сестри бандуристки Нелі Бут захопився бандурою. В 1980 навчився грати на бандурі у лубенського бандуриста І.Ф.Кудіна, придбав бандуру і повністю віддався кобзарському мистецтву. В репертуарі укр. нар. пісні („Де ти бродиш моя доле?”, „Повій вітре на Україну”, „Ой, ти дівчино, з горіха зерня”, „Скажи мені правду” та інші), пісні на слова Т.Шевченка та сучасних поетів. Часто виступав як соліст та разом з

Серняк (Перестороніна)
Марія Романівна

Сидоренко
Василь Тарасович

Силенно
Неля Анатоліївна

І.Ф.Куднім. Помер раптово від серцевого нападу на сцені на огляді худ. самодіяльності, виконуючи пісню „Сину, качки летять”.

СИЛЕННО Неля Анатоліївна (27.01.1970, с. Будки Смілянського р-ну Черкаської обл.) – бандуристка, член Національної Спілки Кобзарів України, Київ (1995). Закінчила дитячу музичну школу по класу бандури в м. Сміла (1987), Черкаське музичне училище ім. Гулака-Артемовського (1990) та Київський інститут культури (1995). Виступає як солістка–бандуристка, а також в дуетах з чоловіком Тарасом Силенком. У 1990 на міжнародному екологічному фестивалі „Врятуймо, землю-матінку” у м. Харкові стала лауреатом (друге місце у конкурсі співаків). Концертувала по Україні (Київ, Сміла, Черкаси, Харків, Івано-Франківськ та інші), у Литві (Каунас, Йонава, Вісагінас, Клайпеда), Латвії (Рига). З 1998 керує студентським ансамблем „Відлуння”. У репертуарі українські народні пісні „Ой горе, горе, нещаслива доля”, „Ой убрали куста”, „Ой ми були й у зельоному лісі”, „Ой не пугай пугаченьку” та інші. Низка пісень на слова Т.Шевченка „Плач Ярославни”, „Од села до села”, „Зацвіла в долині”, „Зоре моя вечірняя”, „Якби мені черевички”. У 1993 створює власні музичні твори на слова Лесі Силенно: „На світанку”, „Хто там”, „Впав листок кленовий”, „Бурштиновий дощ”, „Тиша”, „Весняний джміль”, „Хмара”, „Від тебе”, „Поведи мене”, „Тройзілля” та інші. Має власні твори на слова і інших поетів В.Довжика, В.Симоненка, В. Антонюка, О.Лятургенської.

Літ.: Жеплинський Б. Силенно Неля Анатоліївна. // Коротка історія Кобзарства в Україні – Львів: Край, 2000. – С.162.

СИЛЕННО Святослав Тарасович (3.03.1994, м.Київ) – бандурист, виступає з музичним супроводом бандури у виставі „Наталка Полтавка” Київського драматичного театру, а також як бандурист.

Літ.: Черемський К. Традиційне співцтво. – Харків: Атос, 2008. – Ілюстрація 83.

СИЛЕННО Тарас Вікторович (29.12.1972, м.Київ) – бандурист, член Національної Спілки Кобзарів України, Київ. У 1989-1992 навчався в студії по підготовці акторських кадрів при Державній (тепер Національній) капелі бандуристів (педагоги Г.С.Верета та В.В.Мокренко). У 1996 закінчив Київський інститут культури. Паралельно з навчанням працював у Стрітівській кобзарській школі, Київському театрі „Берегиня”, кобзарював. Лауреат першої вокальної та спеціальної премії на Міжнародному конкурсі культур Придунайського регіону у м. Джорджу (Румунія, 1998). Дійсний член Всеукраїнської (тепер Національної) спілки кобзарів України, де працював референтом. Концертував майже у всіх областях Украї-

ни, а також у Росії, Польщі, Чехії, Словаччині, Австрії, Німеччині, Франції, Румунії, Литві, Латвії. Добре освоїв техніку гри не тільки на академічній (хроматичній), але й на старосвітській (діатонічній) бандурах. Виступає і на сценах і на вулиці. Підтримує зв'язок з кобзарським цехом. Репертуар надзвичайно багатий та різноманітний: „Та ходить Швачка по Хвастові” (про Коліївщину), „Гей знизу, із Лиману” (про зруйнування Січі), „Богатирі на засланні” (билина), „Слово о погибелі Землі Руської” (переспів аноніму XIV ст.), дума „Вітчим”, „Нема в світі правди”, псалма „Бідна моя голівонька” (слова і музика І.Мазепа), „Дума про голод 33-го року” (слова Є. Мовчана, музика І.Рачка), „На Крути” (слова О.Кобець, музика М.Литвина) та багато інших. Власні твори „Обріс мохом сірий камінь” на слова Л.Боровиковського та інші. Цілий ряд пісень та колядок виконує в дуеті з дружиною бандуристка. Нелею Анатоліївною. Грає на бандурі і його син Святослав.

Літ.: Жеплинський Б. Силенно Тарас Вікторович.

// Коротка історія Кобзарства в Україні – Львів: Край, 2000. – С.163.

СИЛКА Іван Пимонович (1904-1971) – слюсар Конотопського КЕМЗ, учасник Конотопської капели кобзарів-бандуристів, утвореної на початку ХХ ст..

Літ.: Лисий І. Кобзарство Конотопщини. // НТЕ, №3 (241), травень-червень, 1993. С.59-62.

СИМКО (Григорчук) Світлана Олександрівна (6.06.1960, м.Острого Рівненської області – бандуристка, педагог. У 1975 закінчила Острозьку ДМШ у 1979 – Рівненське музичилище (клас викладача А.Ю.Гриця). З того ж року – викладач бандури у Сарненській ДМШ. У 1985 закінчила Львівську консерваторію. З того ж часу живе і працює у Львові.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 85.

СИМОНЕНКО Василь – бандурист з Корюківки, учень О.С.Корнієвського.

Літ.: Корнієвський О., лист до Жеплинського Б. від 10.11.1971; Полотай М.П., лист до Жеплинського Б. від 23.11.1972.

СИМОНЕНКО (Симонович) Дем'ян Гаврилович (1871, с.Стільне (тепер Менського р-ну Чернігівської обл. – 30.04.1948) – кобзар. Народився в бідняцькій сім'ї. Втратив зір, але в дитинстві опанував гру на кобзі. Вчився у кобзаря Т.Пархоменка. В 1905-1907 розповсюджував революційну літературу. Після 1917 активний учасник боротьби за встановлення і зміцнення радянської влади на місцях, багато років був членом сільської Ради. Був людиною громадських інтересів, багато працював над самоосвітою. Дружив з лірником А.Р.Гребенем, особисто був знайомий з композитором М.В.Лисенком. На початку 30-х років знаходився у скрутному становищі. Міліція заборонила йому займатися кобзарством та проживати з цього

Силенно
Святослав Тарасович

Силенно
Тарас Вікторович

Симко (Григорчук)
Світлана Олександрівна

(подає Г.Хоткевич у своїй ненадрукованій праці „Матеріали про кобзарів та бандуристів”). Репертуар Симоненка складався з дум, псалмів, історичних та жартівливих пісень. Знав думи „Маруся Богуславка”, „Удова та три сини”, „Дума невольника”.

Літ.: УРЕ, т.ХІІ, С. 125; Бандура, №17-18, 1986, липень-жовтень, С.34.

СИМОНЕНКО (Симаненко) Яків (ХІХ ст.) – лірник з Городнинського пов. (а може з Городні).

Літ.: ІМФЕ, Фонд.

СИМОНОВА Олена Михайлівна (27.10.1968) – член Національної Спілки Кобзарів України, Донецька обл.

СИНИЛО Дем'ян Васильович – лірник з с.Прояна Васильківського пов. Від нього в 1931 П.Мартинюк записав думу „Олексій Попович”.

Літ.: Бандура №77, січень-червень, 2008, С.12.

СИНГАЄВСЬКА Зінаїда Анатоліївна (2.01.1947, с.Хмільне Макарівського р-ну Київської обл.) – бандуристка, педагог, керівник. Розпочинала навчання по бандурі в капелі бандуристів при будинку культури Київського заводу „Більшовик” (керівник заслужений артист України М.П.Гвоздь). У 1967 закінчила Вінницьке музичне училище, у 1975 – Львівську консерваторію ім. М.Лисенка (нині музична академія). У 1975-2000 – викладач, старший викладач, доцент кафедри народних інструментів, керівник тріо бандуристів у Рівненському інституті культури (нині РДГУ). У 1997-2004 – засновник і керівник ансамблю бандуристок „Благовіст”. Цей колектив неодноразово репрезентував українське мистецтво за кордоном. У 2000-2001 популяризувала бандуру в м. Гон-Конг (Китай). Серед її учнів – лауреати республіканських, міжнародних конкурсів та фестивалів.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 85-86.

СИНЯЧЕВСЬКИЙ Петро Олексійович – художник і музикант-бандурист. У нього вчився М.С.Лобко. Грав і деякий час керував Дніпродзержинською капелою бандуристів. Виступав і як соліст-бандурист (голос баритон). В репертуарі переважали укр. нар. пісні („Гей чого ти, дубе, на яр похилився”, „Гомін, гомін по діброві”, „Взяв би я бандуру”, „Ой що ж бо то та й за ворон”, „Усі гори зеленіють”, „Про Морозенка”, „Про Супруна”, „Метелиця” та ін.)

Літ.: Лобко М.С., лист до Жеплинського Б. від 21.05.1969.

СИРОТА Володимир Андрійович (22.12.1953, с.Нижня Кринка Харцизького р-ну Донецької обл.) – учасник капели бандуристів „Карпати”. З 1962 р. у Львові, освіта середня. За час навчання в СШ № 100 м.Львова брав участь в ансамблі баяністів та в духовому оркестрі. З 1973 року на Львівському УВО УТОС. В 1977- 1972 рр. – учасник духового

оркестру УВО УТОС. З 1973 р.по 1983 р. – учасник народного ВІА «Струмочок». З 1983 року по даний час в капелі бандуристів «Карпати». З 2000 року – в профкомі капели.

Літ.: Приватний архів Жеплинського Б.

СИРОТА Г. – лірник ХХ ст. Осліп в 18 років. В 20 років почав вчитися грати, вчився 2 роки.

Літ.: Старицька, С.147.

СИРОТЮК Катерина Олексіївна (12.03.1962) – член Національної Спілки Кобзарів України, Кіровоград.

СИТНИК Антон – лірник і кобзар з Слобідки Хорольського пов. Полтавської губернії. У нього вчився лірник Антон Якович Скоба з Багачки.

Літ.: Колесса Ф. Мелодії укр. нар. дум. – К., 1969, С.102. Колесса Ф. 1910.

СИЧАК Зіновія Михайлівна (12.08.1954, м.Львів) – бандуристка, педагог, керівник ансамблів і капел бандуристів, член Національної Спілки Кобзарів України Львів. В 1970 закінчила Львівську музичну школу №3 (клас бандури Романенко Ярослави Теодозіївни) та поступила на навчання у Львівське державне культосвітнє училище (клас бандури В.І.Листопада). В 1970 почала працювати концертмейстером в капелі бандуристів „Галичанка” (кер. В.Дичак). В 1973 з відзнакою закінчила культосвітнє училище і почала працювати в Миколаївській музичній школі на Львівщині, де вела клас бандури і організувала ансамбль бандуристів (до 40 дітей), яким керувала. Крім цього паралельно у Львові почала вести підготовчу групу (до 70 дітей) в капелі бандуристок „Дзвіночок” (кер. В.Дичак). В 1977 поступила у Львівську державну консерваторію ім.М.Лисенка (клас бандури Л.Посікіри), яку закінчила в 1982. Паралельно з навчанням в консерваторії з 1979 по 1982 керувала капелою бандуристів при Львівському кооперативному технікумі. В 1982 закінчила консерваторію і почала працювати керівником капели бандуристів Львівської державного університету ім. І.Франка, де працює і тепер. Крім цього з 1991 працює у Львівській Дитячій музичній школі №1 (викладач класу бандури). В 1991 капела бандуристів Львівського університету під кер. З.Сичак здобула звання народної. Виступала капела в багатьох містах України, а також за кордоном, а саме в Мінську, Москві. В 1992 капела виступала в Болгарії, в 1993 в Бельгії і Голландії, в 1996 в Німеччині, Бельгії, Голландії, а в 1998 та 1999 на Лемківській ватрі в Польщі. В 2003 капела їздила по Шевченківських місцях (Канів, Кирилівка, Моринці), в 2007 виступала у Вільнюсі, а в 2009 у Вроцлаві (Польща). В капелі є свій квартет бандуристів в складі Марія та Оксана Боруцькі, Ольга

Сингаєвська
Зінаїда Анатоліївна

Сирота
Володимир Андрійович

Сичак
Зіновія Михайлівна

Мацюра та Соломія Стельмах. Керівник капели З.Сичак проводить велику виховну роботу. Багато учасників капели після закінчення навчання в університеті ставали визначними представниками суспільства. Серед них; Роксолана Лемик – відомий депутат Львівської Миської Ради, Ірина Завєруха – кандидат юридичних наук, Галина Чуба – професор Ягелонського університету в Кракові, Оксана Крупська – визначний психолог, кандидат медичних наук.

Літ.: Боруцька М. Дні Львівського Національного університету ім.І.Франка у Вроцлавському університеті. Фото капели. // часопис Львівського Національного університету ім. І. Франка, Львів: Каменярь, №6, червень, 2009. – С. 8.

Сінгалевич (Дуцько)
Наталія Юліанівна

Сінгалевич
Юрій Олександрович

Сінгалевич
Юрій Олександрович

СИЧОВА Лариса Петрівна (8.06.1949, м. Перегінськ Івано-Франківської обл.) – бандуристка, вчитель, вихователь. З батьками переїхала в Кривий Ріг, де закінчила середню школу і педагогічний інститут по спеціальності вчитель фізики і математики. Працювала вчителькою в Поліському р-ні Київської обл., а далі (до 1978) в м.Кривий Ріг (СШ №25). З 1978 по 2004 жила в м. Мурманську, де працювала вчителькою і вихователькою в дитячому садку та дитячому будинку. З 2004 – знову жила в м. Кривий Ріг. Закінчила в Кривому Розі музичну школу №1 (клас бандури викладача Віктора Євдокимовича Джурджія), набувши доброї техніки гри і стала виступати як солістка бандуристка та в ансамблях (дуети, тріо) в будинках культури, клубах та школах, де працювала. З 1998 в Мурманську стала відвідувати українське культурне товариство і активно співпрацювати з ним як бандуристка, організатор тематичних вечорів, керівник дитячого ансамблю „Криниченька”, а також вокального тріо „Берегиня” в складі: Ірина Калужька – I сопрано, Лариса Сичева – II сопрано, Євгенія Кута – альт. Виступала як бандуристка і в дуєті з флейтисткою, виконуючи твори „Посвята” Оксани Герасименко, та „Аве Марія” Качіні. В репертуарі Сичової багато укр. нар. пісень, пісень різних композиторів, серед них: Віолетти Гриневич із Санкт-Петербурга, Валеріана Стратуци та інших. Виступала також разом з скрипачкою Тетяною Захаровою, виконуючи романс Мурманського композитора Миколи Матвієнка „Не дивися на місяць весною” (слова Л.Українки) та твір М.Лисенка „Молитва за Україну”.

СІБЕЛЬ Зінаїда Йосипівна (23.09.1920, м.Київ) – бандуристка. Муж Зінаїди був солістом хорової капели під керуванням П.Г.Гончарова. З 1934 Зінаїда, яка мала добрий голос (лірико-драматичне сопрано) також почала співати в цій капелі, швидко опанувала основи музичної грамоти. В 1935 при капелі організувався ан-

самбль бандуристів, де під керівництвом Г.І.Андрійчика Зінаїда почала вчитися грати на бандурі. Далі техніку гри вдосконалювала у М.В.Опришка. В післявоєнний період вчилася в Київській вечірній консерваторії і працювала в державному українському народному хорі. Опанувала добре техніку гри на бандурі, зокрема гру чотирма пальцями на басах. В 1949 закінчила Київську вечірню консерваторію по класу бандури у М.П.Полотая і працювала як артист-бандуристка в Київській філармонії. Потім викладала гру на бандурі та спів у студіях при Київському будинку вчителя, виступала в гастрольних колективах. В репертуарі бандуристки народні пісні („Про Бондарівну”, „Тополя”, „Іхав козак на війноньку”, „Місяцю ясний”, „Вечір на дворі”, віночки з народних пісень та інші), а також твори радянських композиторів. Жила в Києві.

СІНГАЛЕВИЧ Юрій Олександрович (25.05.1911, с.Романів біля Бібрки тепер Львівська обл. – 29.07.1947, м.Львів) – бандурист, артист, художник, засновник і керівник капел бандуристів. Жив в Перемишлі, потім у Львові. Популяризував кобзу в західних областях України, виступаючи як соліст-бандурист. Досяг високої техніки гри. Грав трьома пальцями лівої руки на басах (двох октавного розміщення). У репертуарі мав дуже багато історичних побутових та жартівливих народних пісень, декілька дум та багато інструментальних творів. За підручником Г.М.Хоткевича сам виготовив собі бандуру та навчився на ній грати. Виступав як соліст-бандурист, а також в ансамблях разом із С.Ганушевським, С.Малюцюю, Г.Бажулом, З.Штокалком, С.Ластовичем, В.Юркевичем та ін. У репертуарі мав багато історичних, побутових, жартівливих пісень, інструментальних творів у власних обробках, кілька дум. Свої концертні виступи супроводжував короткою бесідою про кобзу. У 1930-х роках фірма „Одеон” випустила декілька грамплатівок із записами народних пісень та танців у виконанні Ю.Сінгалевича, до якої увійшли „Журавель”, „Понад балку летить галка”, „Харківський танок” та багато українських народних пісень. У 1944 створив у Львові першу капелу бандуристів, яка була дуже популярною. Сінгалевичу належить дуже багато обробок на бандуру українських народних пісень. Мав і власні твори. Його пісня „Про визволення” мала великий успіх у слухачів. Працював також у ляльковому театрі, був здібним скульптором, актором, педагогом. Мав малярські здібності і брав уроки у видатного художника Олекси Новаківського. Його учні – бандуристи Ю.Данилів, М.Табінський, Т.Ваврик,

В.Проник, Б.Жеплинський, В.Дичак та багато інших. Зробив багато бандур. Йому належать конструкція бандури з двома головками і важелями для перестроювання. В домашньому музеї Ю.Сінгалевича було декілька оригінальних бандур, торбан та інші народні інструменти. Загинув в автомобільній катастрофі. Похований на Личаківському цвинтарі у Львові.

Літ.: Герасимчук Р.П. Художня самодіяльність Львівської області. – „Матеріали з етнографії та мистецтвознавства”. Вид-во АН УРСР, К., 1959; Жеплинський Б. Сінгалевич Юрій Олександрович. // Кобзарі. – К.: Мистецтво. 1991. – Листівки з біографіями на звороті; Жеплинський Б. Сінгалевич Юрій Олександрович. // Коротка історія кобзарства в Україні – Львів: Край, 2000. – С.161; Б.Жеплинський Кобзарськими стежинами // НАНУ Львівська наукова бібліотека ім. В.Стефаніка, Львів, 2002. – С.7-15; Юцевич Є. Перша олімпіада Львівської області. // НТ, 1941, №1.

СІНГАЛЕВИЧ (Дуцько) Наталія Юліанівна (11.06.1911, с. Воля Якубова, Дрогобицький р-н Львівської обл. – 8.09.1998, м.Львів) – бандуристка. Народилася в сім'ї священника. Батько – Юліан Дуцько – деякий час був священником в с. Лелюхові на Лемківщині, а потім в с. Летня на Дрогобищині. Початкову школу закінчила в с. Летня, а потім учительський семінар в Дрогобичі. В 1937 вийшла заміж за бандуриста Юрія Сінгалевича і переїхала жити до Львова. Від свого чоловіка навчилася грати на бандурі. Проводила разом з чоловіком репетиції гри на бандурі для молодих учнів-бандуристів. З 1939 по 1941 працювала в Облпрофраді друкаркою. З 1945 працювала в ляльковому театрі. За націоналістичні переконання була в 1950 репресована і виселена в Сибір в Томську область на спецпоселення. На каторжних роботах перебувала до 1964р. Була активною учасницею капели бандуристів із поселенців-каторжан. В Томській області грала в ансамблі бандуристів разом з братами Богданом та Романом Жеплинськими. Після заслання жила у Львові. Похована у Львові поруч з могилою чоловіка.

Літ.: Б.Жеплинський. Кобзарськими стежинами // НАНУ Львівська наукова бібліотека ім. В.Стефаніка, Львів, 2002. – С. 11-18.

СІРЕНКО Андрій Кирилович – кобзар з с. Олександрополь Петропавловського р-ну Дніпропетровської обл.. Учасник наради кобзарів і лірників при Інституті фольклору АН УРСР(прибув 15.04.1939). За ним було закріплено наукового робітника ін-ту Ісірович М.Ф.. Колгоспник сільгоспартілі ім.Кагановича. Виступав на Олімпіаді худ. самодіяльності в Києві (1949). Від Сіренка А.К. Павлій П.Д. записав твори „Давно було на Україні” (1949) та власні твори Сіренка „Кобзарю Великий (Шевченкові)”, „Насувалась грізна хмара із заходу сонця” (1949), „Ой там на ланах, на великих про-

сторах” (1949). Ці записи зберігаються в фондах ІМФЕ.

Літ.: ІМФЕ, 36-3 (325); ІМФЕ Ф.14-10/35; ІМФЕ Ф.14-10/40.

СІРМАН Людмила Ростиславівна (10.02.1983, с. Рачин Дубенського р-ну Рівненської обл.) – бандуристка. У 2002 закінчила Дубенське училище культури, у 2005 – РДГУ (клас старшого викладача Н.Є.Турко).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.86.

СІРОШТАН Іван (1863, с.Хомутець Миргородського пов. Полтавської губ.) - кобзар.

Літ.: Сперанський, 1904; Корпус дум, т.I; ІМФЕ, Ф. 11-4, о.з.1013, л.1; Ф. 11-4, о.з. 590, л.6.

СІРОШТАН Петро – кобзар з с.Ладинка Чернігівського р-ну Чернігівської області. В Репертуарі думи „Олексій Попович”, „Про сестру та брата”, „Удова і три сини”. Художник О.Сластіон в 1887 зробив портретну зарисовку кобзаря.

Літ.: Портрети Сластіона.

СІРСЬКИЙ Григорій Федорович (30.09.1928, с.Переволочне Золочівського пов. (тепер Буського р-ну Львівської обл. – 8.01.2000, м.Львів, похований в рідному селі Переволочно на Львівщині) – бандурист, інженер. В 1948 Григорій був відправлений на відбудову шахт в Донбасі. В 1959 повернувшись з Донбасу, через деякий час, був репресований і разом з родиною депортований на спецпоселення в Томську область. Працював на важких роботах вантажником лісу в селищі Торба Зирянського лісгоспу. Музично обдарований, з добрим голосом (баритон-бас) від бандуристів братів Богдана і Романа Жеплинських навчився грати на бандурі, яку за вказівками цих самих бандуристів сам собі виготовив з кедрового дерева. Грав в капелі бандуристів каторжан, яку створили брати Жеплинські і в якій грала репресована дружина Юрія Сінгалевича – Наталія Сінгалевич. Спів разом з братом Іваном вивчав в репресованій (хормейстера) Надії Цюцюри, диригента капели. Згодом капела набула великої популярності не тільки серед каторжан, але й успішно виступала на огляді художньої самодіяльності Томської області. В 1956 повернувся з Сибіру і з допомогою письменниці Ірини Вільде одержав дозвіл на прописку у Львові. Закінчив Львівський лісотехнічний інститут, працював інженером на будівництві та в конструкторському бюро. Мав нахил до історичних наук, займався краєзнавством. На основі архівних документів та спогадів учасників з допомогою свого дядька Миколи Зозуляка написав історію рідного села Переволочно, але видати не встиг. Підірване каторжною роботою на засланні в Сибіру здоров'я привело до передчасної смерті.

Літ.: Жеплинський Б. Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: Край, 2000. – С.56, 66; Жеплинський Б. Кобзарськими стежинами. // НАНУ

Сіроштан
Петро

Сірман
Людмила Ростиславівна

Львівська наукова бібліотека ім. В.Стефаніка, Львів, 2002. – С. 212, 218-221.

СІРСЬКИЙ Іван Федорович (17.11.1920, с.Переволочне Золочівського повіту (тепер Буського р-ну Львівської обл. –28.02.2003, м.Красне Львівської обл.) – бандурист, суспільний діяч, активіст ОУН, бухгалтер.

В 1932 відмінно закінчив вселюдну школу. Навчився кравецтва. В 1937 вступив у юнацьку сітку ОУН, займався самоосвітою, допомагали журнали „Самоосвітник” та книжки видавництва „Дешева книжка”. Як член ОУН виконував різні доручення провідників, був знайомий із Куком. Розлом в ОУН сприймав дуже болюче. В 1941 помер батько, який був інвалідом Першої світової війни і Іван був змушений допомагати матері, але виконував і доручення УПА (заготівка продовольства, зброї). Далі служба в радянській армії, воював в Чехословаччині. Демобілізований в 1946, влаштувався на роботу у Львові. Почались переслідування з боку КДБ. В травні 1950 його заарештовано і разом з родиною виселено на каторжні роботи в Томську обл.. Працював на лісозаготівельних роботах Зирянського ліспромгоспу Томської області, де в селищі Торба від братів Богдана та Романа Жеплинських навчився грати на бандурі і виступав з братом Григорієм у створеній з репресованих капелі бандуристів. Разом з братом виготовили собі дві бандури із кедрового дерева, був старостою і „господарем” капели. Добре співав, а також танцював народні танці, при капелі був створений танцювальний гурток. В складі капели став лауреатом обласного огляду худ. самодіяльності Томської обл.. На спецпоселенні боровся за збереження рідної української мови і національної гордості серед репресованої української молоді. В 1956 одружився з репресованою колишньою студенткою Львівського університету Ольгою Масюк, з допомогою якої був звільнений із спецпоселення, бо дружина була реабілітована, і повернувся на Львівщину. Працював на Краснянському цукрозаводі робітником, а після закінчення технікуму – головним бухгалтером. В 1992 реабілітований. Був активним учасником товариства „Просвіта”, „РУХ”, „Товариства політ’язнів і репресованих” та інших громадських організацій Львівщини. Як пенсіонер жив в селищі заводу біля м.Красне на Львівщині, де і помер. Похований в с. Сторонибаби Буського р-ну Львівської обл.

Літ: Жеплинський Б. Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: Край, Львів, 2000. – С.56, 66; Жеплинський Б. Кобзарськими стежинами. // НАНУ Львівська наукова бібліотека ім. В.Стефаніка, Львів, 2002. – С.212, 218-221.

СІРЕНКО Андрій Кирилович (1874, с.Олександропіль нині Петропавлівського р-ну Дніпропетровської області – 1957) – коб-

зар. В 1945 склав епічний твір „На закінчення війни”. Кобза, однострій і деякі речі Сіренка збереглися в Дніпропетровському обласному музеї.

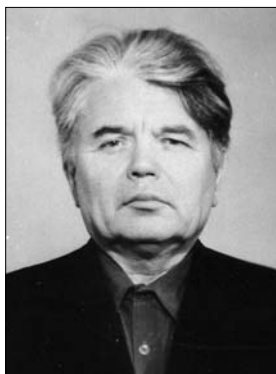
Літ.: Лавров Ф.І. Радянське кобзарство. // НТЕ, 1957, №3.

СІТЕНКО Тетяна Володимирівна (17.05.1964, м.Київ) – член Національної Спілки Кобзарів України, Київ; музикознавець. Після закінчення 1989 Київської консерваторії (у О.Зінкевича) старший науковий співробітник музичного відділу Київського музею театрального музичного та кіномистецтва України. Автор багатьох публікацій (в т.ч. з історії кобзарства) – „Каталог українських народних інструментів” в книзі Л.Черкаського, „Живі струни України”(у співавторстві) (К., 1999), „Кобзарське життя Києва на початку 20 ст.” (журнал „Кобзар”, 1998, №1), „Чита аплодувала стоячи” („Вечірній Київ”, 1999, 3 березня) – про діяльність Першої української художньої капели кобзарів та ін.

Літ.: В рокотанні риданні бандур. – С.448.

СІТКО Микола – бандурист. В кого навчився грати на бандурі не встановлено. Навчив грати на бандурі свого старшого брата Якова.

СІТКО Яків Петрович (17.03.1903, м. Миргород на Полтавщині – ?) – бандурист, керівник капели. Народився в сім’ї малоземельного хлібороба. Після закінчення приходської школи його віддали вчитись у приватну механічну майстерню. В 1912 якось в хату Петра Олексійовича Сітка зайшов відомий кобзар М.Кравченко. Історичні думи, кант „Сирітка”, веселі пісні „Киселик”, „Про Хому і Ярему” й інші так полонили малого Якова, що він серйозно захопився співом і музикою. В 1920 до Миргорода приїхала артистка Петроградського оперного театру Віра Миколаївна Ферсалон, у якої здібний хлопець почав брати уроки і за два роки опанував елементарну теорію музики і вже мав добре поставлений голос. В 1926 закінчив хормейстерські курси і з цього часу присвятив себе мистецтву. Миргород здавна славився кобзарями-бандуристами. Від молодшого брата Миколи Яків перейняв прийоми гри на бандурі, а після смерті брата самостійно вдосконалював техніку гри. Згодом, коли в Миргороді організувалась капела бандуристів, яка почала подорожувати по Україні, Яків Сітко маючи підготовку хормейстера, став її керівником. З цього часу він не розлучався з бандурою, керував капелою та ансамблями бандуристів, працював в філармоніях. На фронті Великої вітчизняної війни був поранений. З 1946 по 1960 працював у Державній капелі бандуристів УРСР, потім керував ансамблем бандуристів Житомирської обласної філармонії. З 1966 пенсіонер, але бандури не

Сірський
Іван Федорович

Сірський
Іван Федорович

Сірський
Григорій

Січко
Валентина Степанівна

кидав, виступав перед трудящими і на громадських засадах керував хором ветеранів при Миргородському будинку культури. В репертуарі Я.П.Сітка думи „Невольницький плач”, „Буря на Чорному морі”, багато народних пісень, твори радянських композиторів. Улюблені пісні останніх програм кобзаря „Слово Леніну”, „Про партизанку” П.Майбороди, народні пісні „Гей воли мої полові”, „Ой лихо мені”, „Гей у мене був коняка”, романс „Заграй, ми, цигане старий”, а також „Про Саливона”, „Про Хому і Ярему”, „Киселик” та інші.

Літ.: Гуменюк, 1967; Яценко, 1970.

СІЧКО Валентина Степанівна (31.07.1948, м.Василівка Запорізької області) –бандуристка, заслужений працівник культури України, Відмінник освіти України, член Національної Спілки Кобзарів України, Миколаїв, Завідувач кафедри кобзарознавства Миколаївського муніципального колегіуму. Першим вчителем та наставником гри на бандурі була бандуристка з Полтавщини Лідія Афанасіївна Цикура (Артюх) Василівської ДМШ Запорізької області. В 1974 закінчила Миколаївський державний педагогічний інститут за спеціальністю „Вчитель музики”. З бандурою за направленням працювала вчителем музики в СШ Асканія-Нова Херсонської області. У 1976 – викладач класу бандури у Миколаївському культосвітньому училищі. У 1978 в Миколаївському міському палаці піонерів заснувала єдину на Миколаївщині зразкову капелу бандуристів „Україночка” – дипломанта міжнародного молодіжного фольклорного фестивалю в Болгарії „Орбіта”, якою і зараз керує її учениця. У 1991 Січко В.С. створила хлопячий гурт „Кобзаріки”, який переріс у народну бузьку юнацьку капелу бандуристів „Кобзарський передзвін”, лауреата Всеукраїнських фестивалів та всесвітнього форуму козацьких мистецтв. З 1992 працює в Миколаївському муніципальному колегіумі (ММК) на посаді художнього керівника народної бузької юнацької капели „Кобзарський передзвін”, де виявила себе кваліфікованим фахівцем та активним організатором щорічних літніх кобзарських таборів на березі Чорного моря (Рибаківка, Очаків), багаторазових подорожей по Україні, зокрема в Струсівську народну капелу бандуристів, Переяслав-Хмельницький музей кобзарства, в Національну капелу бандуристів ім.П.Майбороди. За створення міцного дитячого кобзарського руху та збагачення історії кобзарського мистецтва на Миколаївщині була нагороджена грамотами Міністерства освіти та науки України, Міністерства культури і мистецтв України. Значною справою Січко В.С. є створення

єдиної на Україні оригінальної за структурою та змістом школи „Кобзарська наука”, яка допомагає відтворювати предківські традиції кобзарського мистецтва, виховувати любов до історії українського народу, його коріння. Як голова обласного осередку Національної спілки кобзарів України веде велику культурно-просвітницьку роботу. У 1998 та 2000 з її особистої ініціативи педколективом ММК та Національною спілкою кобзарів України були проведені I та II фестивалі кобзарського мистецтва Півдня України „Під срібний дзвін бандури”, а в травні 2003 – разом з Обласним управлінням культури і туризму I Всеукраїнський молодіжний кобзарський фестиваль „Під срібний дзвін бандур”, в якому взяла участь Національна державна Заслужена капела бандуристів України.

Як керівник кафедри кобзарознавства колегіуму бере активну участь у проведенні на базі ММК Всеукраїнського експерименту за темою: „Формування національної самосвідомості учнів на традиціях кобзарського мистецтва”. В 2006 у складі авторського колективу педагогів ММК за велику роботу з формування національної свідомості учня на традиціях кобзарського мистецтва, високий рівень виконавської майстерності бузької юнацької капели Січко В.С. стала лауреатом обласної премії ім.М.Аркаса за напрямком „Народна творчість і художня самодіяльність”.

СКАКУН Андрій Юхимович (1891, с.Барішівка на Київщині - ?) – учасник Київської капели бандуристів і декількох інших мандрівних капел кінця 20-х – початку 30-х років ХХ ст..

Літ.: Полотай М.П., лист до Б.Жеплинського від 8.12.1970.

СКАЛЬСЬКА (Шевців) Галина – бандуристка, староста капели бандуристів „Заспів” м.Львів. На бандурі грає і її дочка.

СКАЛЬСЬКА Тетяна Мілентіївна (1960, с.Смордва Млинівського р-ну Рівненської обл.) – бандуристка, педагог. виконавець. У 1980 закінчила Дубенське училище культури. З того ж року художній керівник будинку культури с.Рогізне цього ж району, 1982 – викладач бандури у Млинівській ДМШ. Учасниця оркестру народних інструментів Млинівського центру дозвілля, оркестрової групи хору, вокального жіночого ансамблю та ансамблю бандуристів школи. Брала участь у звітному концерті майстрів мистецтв та художніх колективів Рівненщини у Києві (2002). Учні її класу – переможці обласних оглядів-конкурсів, зокрема Оксана Семенюк (III премія, 2003), випускниця Людмила Загорська – артистка Чернігівської капели бандуристів.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.86.

Скальська
Тетяна Мілентіївна

Скірко
Микола Михайлович

СКАЧОК Микита – кобзар з с. Андріївна Чернігівського пов.

Літ.: Сперанський, 1904; ЦДІА, Львів, Ф.688, о.з. 191, л.232.

СКИФІНСЬКИЙ – кобзарський пан-отець.

Літ.: ІМФЕ, Ф.11-4, о.з. 809/863/ л.10.

СКІРКО Микола Михайлович (7.08.1923, с. Миколаївка Перша Миколаївського р-ну Дніпропетровської обл.) – бандурист. Народився в незаможній селянській сім'ї. Закінчив залізничну середню школу. В 1941 вступив до Кременчуцької авіашколи, а після її закінчення в Ташкенті був зарахований в Ташкентське ленінське піхотне училище, яке закінчив в 1942 і воював на фронтах Вітчизняної війни. Після поранення в боях за визволення Чехословаччини, вийшов у запас і переїхав до Кривого Рогу, де був інструктором міському комсомолу, вихователем у молодіжних гуртожитках, а з 1947 розмітником у цеху. З шкільних років брав участь у гуртках художньої самодіяльності. Коли при будинку культури заводу „Комуніст” організувався народний хор в супроводі бандур під керівництвом відомого бандуриста В.Є.Джуржія, Скірко почав учитися у нього грати на бандурі. Згодом його обрали старостою і головою бюро хору. В 1956 в складі хору брав участь у заключному концерті огляду художньої самодіяльності УРСР в Києві. В 1959 переїхав до Сум, де працював бригадиром розмітників на заводі ім. Фрунзе і брав участь у капелі бандуристів при Палаці культури заводу, якою спершу керував Д.В.Андрусенко, а з 1963 керував А.О.Абрамов. З 1965 був головою капели, її концертмейстером та солістом. В його репертуарі народні пісні, твори радянських композиторів. М.М.Скірко великий ентузіаст музичної роботи серед трудящих, організував при Палаці культури куток, присвячений музичному і кобзарському мистецтву. Збирав матеріали про кобзарів-бандуристів Сумщини.

Літ.: Жеплинський Б. Скірко Микола Михайлович. // Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів:Край, 2000. – С. 164; Маковій О. Щоб краса не вмирала треба любов'ю збагачувати світ. // Промінь просвіти, м. Кіровоград, №9(18), 2007.

СКЛЯР Іван Іванович (1900, м. Миргород на Полтавщині) – бандурист, майстер бандур Брат Михайла Івановича. Добре володів бандурою, сам робив бандури. Брав участь в організації першої капели бандуристів на Миргородщині, яка дістала назву „Миргородська селянська капела бандуристів ім.Т.Шевченка”. Активний учасник цієї капели. В репертуарі переважали українські народні пісні. Грав і твори радянських композиторів.

Літ.: Гуменюк, 1967; Перепелюк, 1970, С.255; Вовк Д., лист до Жеплинського Б. від 8.07.1970.

СКЛЯР Іван Михайлович (5.03.1906, м. Мир-

город на Полтавщині – 26.10.1970, м.Київ) – бандурист, конструктор бандур і цимбал. Перші навички кобзарського мистецтва перейняв ще в 1923 від бандуриста Петра Коробки. Скопіювавши інструмент Коробки, зробив свою першу бандуру і швидко освоїв техніку гри. В 1925 разом з іншими ентузіастами організував у Миргороді капелу бандуристів, яка під назвою Миргородська селянська капела бандуристів ім. Т.Г.Шевченка успішно виступала на Полтавщині. Володіючи чудовим драматичним тенором І.Скляр посів провідне становище в капелі, виступав як соліст-бандурист і в ансамблях. Після 1930 капела гастролювала вже не тільки на Україні, а й у Воронежській, Ростовській та інших областях РРФСР, Казахстані, Узбекистані, Киргизії, Туркменії та інших республіках Радянського Союзу. З 1936 і до початку Великої Вітчизняної війни І.Скляр керував самостійно капелою бандуристів при Миргородському будинку культури, яка неодноразово виступала на оглядах і олімпіадах, нагороджувалась грамотами. В час фашистської навали капела припинила існування. Івана Скляра, як і багатьох, поліцаї ганяли обкопувати дороги під Миргородом. Тоді він і склав „Думу про німецьку каторгу”. Після визволення Миргорода від фашистів у жовтні 1943 капела знову поновила роботу, під керівництвом І.Скляра успішно концертувала на Україні, виступала в Москві на Всесоюзній нараді з питань народної творчості. Згодом І.Скляр з кількома кращими учасниками капели перейшов працювати в Державний український народний хор, а з 1950 по 1955 керував оркестровою групою цього колективу. В 1956 залишив керівництво оркестровою групою хору і зайнявся в основному творчою діяльністю. З великим успіхом як соліст-бандурист виконував І.Скляр історичні, побутові, ліричні народні пісні, багато з яких у власній обробці. Склав понад 200 творів: „Пісня про Щорса та Боженка” (1936), „Колгоспна лірична” (1938), „Коню, коню, вірний друже”, „Гей дівчата й молодіці” (1945), „Колискова” (1946), „Дума про Олега Кошового” (1949), „Як виступав Богдан” (1954), „Ой по морю золотому” (1955), „Ой вийде сонце” (1956), „Веселі струмочки” (1957), „Сюїта для бандури” (1957), „Ми той народ” (1958), „Край новий” (1959) та інші.

Особливо плідно працював І.М.Скляр над удосконаленням бандур та цимбалів. Він виготовляв інструменти для Миргородських капел, Державного українського народного хору, Державної капели бандуристів УРСР. Спільно з В.Тузиченком створив нові зразки бандур: бандуру-пікколо, бандуру-альт, бандуру-бас, бандуру-контрабас. Виготовив нові зразки концертних цимбалів:

Скляр
Іван Іванович

Скляр
Іван

цимбали-бас та цимбали-альт. З 1952 Чернігівська фабрика музичних інструментів серійно випускала бандури конструкції І.М.Скляра. Після багаторічних пошуків, він створив універсальний тип бандури, в якій поєднано кращі якості бандур різних типів. На ній можна виконувати складні твори в усіх тональностях, рівномірно використовуючи технічні можливості обох рук. Бандури конструкції І.Скляра знайшли широке застосування і схвалення не тільки на Україні, але і далеко за її межами. За великі заслуги в розвитку радянського мистецтва нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора.

Літ.: Гуменюк, 1962; Гуменюк, 1967; Немирович І. Народний митець. // журнал ДН, 1964, №7; Скляр І. Щоб повнозвучною була бандура. – НТЕ, 1967, №5; Скляр І. Київсько-харківська бандура. – „Музична Україна”, 1971; Яценко, 1970.

СКЛЯР Михайло Іванович (1907, м. Миргород на Полтавщині) – бандурист. Один з організаторів кобзарського руху на Миргородщині за радянського часу. Голова і художній керівник Миргородської капели бандуристів ім. Т.Г.Шевченка. За фахом бухгалтер.

Літ.: Вовк Д., лист до Жеплинського Б. від 7.06.1970.

СКЛЯРЕНКО Марія Іванівна (1900, м.Київ – ?) – бандуристка. В 1922 одною з перших жінок-інтелігенток почала вчитися грати на бандурі у кобзаря Ф.Дорошка. Багато років виступала як солістка-бандуристка і в складі ансамблів. В 1937 учасниця Ансамблю пісні і танцю УРСР, як співачка (ліричне сопрано). З 1941 по 1945 перебувала з ансамблем на фронтах Великої Вітчизняної війни. Має урядові нагороди.

Літ.: Полотай М.П., лист до Б.Жеплинського від 8.12.1970

СКЛЯРЕНКО Юрій Іванович (1890, м.Київ – 1927) – бандурист. Вчився грати на бандурі у В.Потапенка та Ф.Дорошка. Мав гарний голос (тенор), добре володів технікою гри, але в публічних концертах виступав рідко. У загальному кобзарському русі участі не брав. Загинув трагічно.

Літ.: Полотай М.П., лист від 8.12.1970

СКОБА Антін Якович (1865, с.Багачка на Полтавщині –?) – кобзар і лірник. В 12 років втратив зір. Мав сильний голос. Добре грав на кобзі і лірі. Вчився у кобзаря Ситника в Слобідці. Ходив по Херсонському і Миргородському повітах, бував у Лубнах, Семенівці. Поводирем у нього була дочка. Співав думи „Про піхотинця” та „Про вдову”, знав декілька псалмів, із них два записано на фонограф. Виконував думи „Удова і три сини” (запис О.Сластіона, 1910, копія валика №2, 1939, Ф. 14-10/1169) та „Про Азовських братів” (запис Ф.Колесси. 1910, копія Ф. 14-10/1169). За Ф Колесою спів А.Скоби у ви-

конуваній думі „Про удову” є докінченим артистичним твором, що справляє велике враження. А.Я.Скоба користувався авторитетом і пошаною. Був обраний скарбником сліпцівського братства і зберігав скриню з грішми братства. (Ключ від замка скрині, за звичаєм братства зберігався у іншого члена братства, у лірника Івана Нетеси). До хати А.Скоби збирались сліпці на сходинах і наради. В.В.Данилов описав, як А.Скоба своїм задушевним виконанням народних пісень і дум приворожив Приську, дівчину з с. Моностирище, яка згодом з ним одружилася. Окремі твори виконував так жалібно, що й сам плакав. Дата смерті не встановлена.

Літ.: Данилов, 1911; Колесса, 1913, 1969; Фонд ІМФЕ, Ф. 14-10/1169

СКОВОРОДА А. – лірник з Волині. В 1920-30-х роках за панської Польщі брав участь у громадсько-політичному житті народу, за що переслідувався реакційною владою.

Літ.: УРЕ, т.8, С.199.

СКОВОРОДА Григорій Савич (3.12.1722, с.Чорнухи біля Лубен – 9.11.1794, с.Іванівка на Харківщині) – філософ, музикант, грав на бандурі. Народився в сім’ї бідного козака. Ще в дитинстві виявив любов до музики. Вступивши до Києво-Могилянської академії, особливо цікавився поезією і музикою. Завдяки великим здібностям і прекрасному голосу, його було запрошено до придворної співацької капели в Петербурзі, де отримав серйозну на той час музичну освіту і з званням придворного уставщика повернувся 1744 на Україну. В 1750 закінчив Київську академію, відзначившись знанням іноземних мов і музики. Дуже добре грав на сопілці, флейті, скрипці, гусях і бандурі. В 1750-1753 подорожував закордоном, був в Угорщині, Австрії та інших країнах. В 1754-1759 працював домашнім учителем у Харкові, часто відвідував домашні музичні вечори, де виступав зокрема як бандурист. В 1759 викладав поетику в Харківському колегіумі. Але в 1764 змушений був залишити цю роботу через незгоди з наставниками колегіуму. В 1769 мандрував, проповідуючи свої філософські погляди серед народу. В цей час писав свої філософські і поетичні твори. Як філософ відомий своїми просвітительськими етичними ідеями. Був не тільки музикантом, філософом і письменником, а й одним із перших українських композиторів. Сам творив мелодії до своїх віршів. Славився як автор і виконавець пісень. Широкого розповсюдження в народі набули його пісні „Всякому городу нрав і права”, „Ой ти птичко, желтобоко”, „Ах поля, поля, зелені”, „Стоїть явір над водою” та інші. Багато творів Г.Сковороди під назвою сковородинських веснянок успішно виконують співці-кобзарі та лірники. Його

Сковорода
Григорій Савич

окремі пісні і псалми збереглись в репертуарі кобзарів і лірників до ХХ ст..

Літ.: Ковалинський М.И. Житие Григория Сквороды. Писание 1794 в древнем вкусе. Харьков, 1896; Газ. „Утренняя заря”, Харків, 1834; УРЕ, т. XIII, С.219; Г.С.Скворода. Збірник доповідей. Уфа. 1943; Попов П.М. Григорій Скворода. Життя і творчість, К., 1960; Іваньо І.В. Григорій Скворода і народна пісня. - НТЕ, 1965, №1; Грицай М. Вивчення фольклористичних інтересів філософа і поета. - НТЕ, 1972, №5; Сиваченко М. До історії української пареміографії: Г.С.Скворода. - НТЕ, 1972, №5; Епістолярний документ 1824 року про Сквороду (публікація Леоніда Махновця). - НТЕ, №72, №5.

Скорик
Дмитро

СКОЙБИДА Роман Вікторович (1976 нар. станиця Полтавська) – кубанський бандурист.

Літ.: Нирко О.Ф. – С.280; Селезньова З. Казачья Бандура.// Голос правды – 4.12.1994 (станція Полтавська).

СКОРИК Дмитро – кобзар з с. Нехрестівки Лохвицького повіту. Виконував думи: „Плач невольників”, „Удова і три сини”, „Конівченко”, „Олексій Попович”, „Три брати Азовські”. В 1876 О.Сластіон нарисував портрет Скорика з дівчинкою поводирем. Кобза Скорика на цьому рисунку зображена з двома голосниками.

Літ.: Портрети О.Сластіона, 1961

СКОРИК Клава – бандуристка. разом з Ніною Онопрієнко виступала на IV-й республіканській олімпіаді (1940).

Літ.: НТ, 1940, №5.

СКОРИК Семен – кобзар з с. Барвінкове Ізюмського пов. Харківської губ. За іншими джерелами з Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Учень кобзаря Гриценка Холодного.

Літ.: ІМФЕ, Ф. 11-4, о.з. 592, л.56; Сперанський, 1904.

СКОРИК Семен Кузьмич (26.04.1901, с. Шиндерівка нині Корсунь-Шевченківського р-ну Київської обл. – ?) – бандурист. З 1933 почав вчитися грати на бандурі у бандуриста харківської капели бандуристів Івана Петровича Богдана (вчителя музики). Працював на шахтах, на залізниці. Інвалід Великої вітчизняної війни (поранений в руку), брав участь в боях, нагороджений медалями. В післявоєнний період працював завідувачем Парку культури та відпочинку Слав'янського курорту. В 1958 організував при клубі курорту ансамбль бандуристів. Записи творів в його виконанні зберігаються в фондах ІМФЕ: „Дума про Карнауховатерою партизана” – запис Білозерського в м. Слав'янську, 1971 (Ф. 14-10/1205, текст Ф. 14-5/422) та „Іде Армія Червона” (там само. Ф. 14-10/1205).

Літ.: ІМФЕ, Фонд Білозерського (Ф. 14-10/1205, текст Ф. 14-5/422), (Ф. 14-10/1205).

СКОРИНО Людмила Миколаївна (1.04.1955, м.Київ) – бандуристка. В 1970 закінчила

Київську музичну школу №11 по класу бандури (педагог Троценко Алла Георгіївна). В 1970-1974 вчилася в музичному училищі ім. Глієра в Києві (по класу бандури Омельченка А.Ф.). Працювала в Яготинській музичній школі. Далі вчилася в Інституті культури ім. Корнійчука та в Студії при укр. народному хорі УРСР ім. Г.Віршовки. Працювала викладачем по класу бандури в Київських музичних школах. З 1990 працювала педагогом по спеціальності (бандура) в Стрітівській школі кобзарського мистецтва (Кагарлицький р-н Київської обл.). Має багато власних обробок та перекладень на бандуру укр. нар. пісень та творів різних композиторів

СКОТАРЕНКО Іван Опанасович (1.01.1935, м.Крюків на Дніпрі) – бандурист, член Всеукраїнськиспілки кобзарів. Працював на Дніпропетровському металургійному заводі ім. К.Лібкнехта машиністом крана. З малих років полюбив укр. нар. пісню. Сам добре співав. В 1970 навчився грати на бандурі в бандуриста О.С.Ковалю. Потім кобзарське мистецтво вдосконалював під впливом Дніпропетровських бандуристів О.А.Солодкого та І.Л.Рудаса, а також кобзарів Київщини. В репертуарі бандуриста багато укр. нар. пісень, думи „Про козака бандуриста”, „Невільницький плач”. Складав сам мелодії на слова Т.Шевченка („За байраком, байрак”, „Кавказ”), слова Д.Павличка („Клятва”) та інших поетів. Пенсіонер. Часто виступає в містах і селах Дніпропетровщини та інших областях. Брав постійну участь у вечорах, що проводяться в Дніпропетровському меморіальному музеї ім.. Д.І. Яворницького, в з'їздах і нарадах кобзарів України. Часто виступав разом з дочкою свого вчителя бандуристею Олесею Олексіївною Коваль.

Літ.: Лист Скотаренка І.О. до Б Жеплинського від 23.01.1990

СКОТАРЕНКО Степан Мартинович – бандурист з с. Україна Близнюківського р-ну Харківської обл.. Учасник наради кобзарів і лірників (прибув 15.04.1939) при Інституті українського фольклору АН УРСР. За ним було закріплено наукового працівника інституту Ісірович М.Ф.

Літ.: ІМФЕ, Ф.36-3 (325)

СКРИЛЬНИК Дмитро – старий кобзар із Харкова. Від нього І.І.Білозерський записав три думи. Нажаль записів цих не віднайдено.

Літ.: ІМФЕ, Фонд Білозерського.

СКРЯГА Прокіп (? ,с.Остапи тепер Олевського району Житомирської обл. – 13.01.1770, Кодня) – кобзар другої половини XVIII сторіччя. Рік народження невідомий. Брав участь в антифеодалному повстанні 1768 (Коліїщина). Супроводив у походах гайдамаків і донських козаків, закликав їх до бо-

ротьби проти панів. Навів козаків на пана Спендовського. Вироком шляхетської військової комісії був страчений у Кодні.

Літ.: КК, 1798, С. 497; КС, 1882. кн.4, С.165; Полотай, 1940; УРЕ, т.ХІІІ, С.230; Лавров Ф., НТЕ, 1970, №3.

СКУБІЙ – учень кобзаря Гаврила Горобця.

Літ.: ІМФЕ, Ф. 8-К3, о.з. 6, л.27; Гуменюк, 1967, С.79.

СКУБІЙ Іван Миколайович (1858, с. Лелюхівка, Кобеляцького повіту Полтавської губ. тепер Полтавської обл. – після 1909, там само) – лірник. Осліп на 10-му році життя. Вчився грати на лірі в Гаврила Івановича Камбуза із Старих Санджар. В репертуарі – історич., жартів., побут. пісні, псалми. 10 дум („Самійло Кішка”, „Плач невольників”, „Маруся Богуславка”, „Олексій Попович”, „Самарські брати”, „Сестра і брат” – фрагменти яких опубліковані Ф.Колесою та „Плач невольників”, „Озівські брати”, „Удова”, „Івась Удовиченко” – які слухав О.Сластіон. Один із найвизначніших співців дум, вправно володів технікою кобзарської рецитації, його варіанти відзначалися багатством і красою мелодичних мотивів. Мав учнів. Один із них Остап Довгополий із Шидієва співав думи. Його вигляд – сивий, вельми поважний кремезний дід. Коли вперше почув свій спів з фонографу (запис О.Сластіона), ридаючи промовляв до своєї доньки „Слухайте. Слухайте! Се Скубій співає!...Коли він умре, той тоді знатимуть, як він співав!... Не дармо він на світі прожив.”

Літ.: Колеса Ф. Мелодії укр. нар. дум. Матеріали до укр. етнології. 1913, Львів; Колеса Ф. Мелодії українських народних дум. „Наукова думка”, К., 1969, С.312 Родовід, №6, 1993, С.6; Квітка К. Професійні народні співці й музиканти на Україні. – Київ, 1924, С.18.

СКУЛНЕЦЬ Валентина Леонідівна (12.03.1983, с.Маневичі Волинська обл.) – бандуристка. У 2000 закінчила Маневицьку ЗОШ №2, у 2005 – РДГУ (клас старшого викладача Н.Є.Турко). З того ж року працює у Маневицькому РБК Волинської області.

Літ.: Столярчук Б., Топопровська Г. – С. 86.

СЛАСТІОН Опанас Георгійович (1.01.1855, м.Бердянськ – 24.09.1933) – хужожник, кобзарознавець, грав на бандурі. Закінчивши в 1882 навчання в Петербургській Академії мистецтв, багато подорожував по Україні, вивчаючи пам'ятки історії та побут народу. Своєю діяльністю як художник, мистецтвознавець і етнограф зробив цінний внесок у розвиток реалістичного мистецтва. Автор багатьох картин і графічних творів з народного життя. В 1905-1907 друкував карикатури в українському прогресивному журналі „Шершень”, викриваючи антинародну, підступну політику царизму. Видатним явищем в історії української графіки є створена ним серія

ілюстрацій до українських народних пісень, творів М.Гоголя і особливо до поеми Т.Г.Шевченка „Гайдамаки”. З 1900 по 1939 проживав у м. Миргороді, де керував художньо-промисловою школою ім. М.Гоголя. Грати на бандурі та співати вчився у кобзаря Петра Неховайзуба та інших народних співців, творчістю яких цікавився протягом усього свідомого життя. Кобзарі дуже поважали Опанаса Георгійовича і називали його своїм панотцем. Неоціненною послугою О.Г.Сластіона українській культурі є його разом з Л.В.Квіткою допомога Лесі Українці в організації записування мелодій дум на фонограф. Саме Сластіон, глибокий знавець і палкий пропагандист мистецтва рідного народу, викликав до себе у Миргород кращих кобзарів та лірників, куди на запрошення Лесі Українки приїздив і Ф.Колеса, щоб записувати на фонограф мелодії дум. Від О.Г.Сластіона записав мелодію думи „Плач невольників”. Мелодію другої думи – „Про удову” О.Сластіон у 1910 записав на фонограф сам зі свого голосу і валик з цим записом надіслав до Львова, де Ф.М.Колеса розшифрував і разом з іншими опублікував у праці „Мелодії українських народних дум”. Ця праця надрукована у Львові двома серіями (перша – 1910, друга – 1913). В збірнику „Матеріали до української етнології” наукового товариства ім. Т.Шевченка і перевидана 1969 видавництвом Академії наук УРСР. О.Сластіон знав декілька дум і співав їх у Петербурзі та Києві на вечорах, присвячених Шевченковим роковинам та при інших нагодах. Написав ряд статей про кобзарів (серед них „Кобзар Михайло Кравченко і його думи”). Його портретна галерея 23-х кобзарів, видана окремим альбомом 1961 року є не тільки видатною працею художника-громадянина, а й цінним документальним джерелом в історії кобзарського мистецтва.

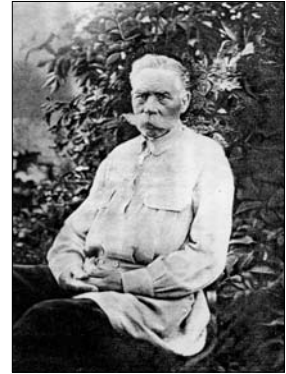
Тв.: Сластіон О.Г. Портрети кобзарів. К. 1961.

Літ.: УРЕ, т.ХІІІ, С.236; Аббасов А.М. Етнографічна діяльність О.Г.Сластіона. – НТЕ, 1965, №2; Бугаєвич І. Кобзарство у філокартії. – НТЕ, 1967, №1; Аббасов А. Кобзарі Полтавщини. // жур. Прапор, 1968, №12; Сенюк С. „Гайдамаки” Опанаса Сластіона. ЛУ від 10.ІІІ.1970.

СЛЕПКО Марія Юрївна (8.01.1985, м.Київ) – бандуристка. У 2000 закінчила Київську ДМШ ім.В.С.Косенка, у 2004 – Житомирське музучилище (клас викладача М.І.Нечипоренка). Того ж року вступила до РДГУ (клас викладача Г.М.Топоровської). Учасник тріо бандуристок у складі Марія Слепко, Валентина Сурман та Маряна Якимець (РДГУ).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 86-87.

СЛИДНЮК Миколай Іванович – лірник із

Сластіон
Опанас Георгійович

Кобзарі-гайдамаки, страчені у Кодні 1796 р., серед них Прокіп Скряга (мал. Левка Воеділа)

Слепко
Марія Юрївна

М.Глухова, учитель О.Т.Маслюкова. Добре виконував псалми.

Літ.: Етнографическое обозрение. Кн..III.

СЛИНЬКО – педагог по бандурі.

СЛІПАК Максим Петрович – член Національної Спілки Кобзарів України, Київ.

СЛЮСАР Олександр – бандурист із Черкас. Згадуючи про дерев'яний хрест, який було встановлено у 1862 черкаськими шанувальниками таланту Т.Шевченка на Собоно-Миколаївському цвинтарі до першої роковини смерті великого поета, Степан Степанович Нехорошев повідомляє: «У 1917 на цвинтарі з'явилися бандури, жупани, вишиті сорочки, корсетки, плаhti. Першим заграв на бандурі Сашко Слюсар, потомок Слюсарів Василя і Андрія, які бачили Т.Шевченка під час його приїзду в Черкаси у 1859р. Сашко в широких штаних, яскраво вишитій сорочці, сірій смужковій шапці, синій чемерці, чоботях – це жаркого літа – він майже щовечора зі своїми товаришами-козаками з'являвся до Хреста Шевченка. Це він перший Хреста нарік „Хрестом Тараса Батька”. Спочатку біля Святого Хреста з'явилась одна бандура, потім друга, третя. Вперше заспівали бандуристи-козаки „Заповіта”. А потім співали „Ой хмелю, мій хмелю” та інших пісень”. Збереглося фото 20-х років О.Слюсар з приватної колекції черкасько-го краєзнавця М.С.Жовтобрюха.

Літ.: Черкаський обласний державний архів. Ф. Р.-5585, оп.1, скр.43; Родовід ч.6, 1993; Сергій Кривенко. Три короткі звістки про виконавців укр. нар. дум та нар. пісень з Черкащини.

СЛЮСАР Редька (Ридько) (XIX ст.) – лірник з с. Богатирці (чи Якишівці) Таращанського пов. Київської губ. Від нього П.Демуцький записав канти і псалми: „Страстям Христовим”, „ Ти, мой Бог Ісусе”, „Многомилостиві”, „Дивна твоя тайна”, „Георгію”, „Василію”, „Об смертном часу”, „Восплач, душа горко”, „Марії Магдалині”, „Кант-Коляда”, а також „Біду”, „Сирітку” та інші.

Літ.: Демуцький П. Ліра та її мотиви. К., 1903; Гуменюк А. Укр. нар. муз інструменти. – К.: Наукова думка, 1967. – С.115.

СМАГУЛА Оксана Степанівна (22.10.1973, с. Черняхів Житомирської обл.) –бандуристка, педагог. У 1983 закінчила Черняхівську ДМШ (клас викладача І.М.Нечипоренко), у 1992-Дубенське училище культури (клас викладача О.Дейко), у 1997 – Рівненський інститут культури (нині РДГУ), клас доцента З.А.Сингаєвської. З того ж року викладач бандури у Черняхівській ДМШ.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.87.

СМАРАГД – кобзар з Лубенського пов. Полтавської губ.

Літ.: ІМФЕ, Ф.11-4, о.з.1013, л.2.

СМАРОВІЗ - лірник із с. Галиці Ніжинського

уїзду, учитель лірника Кожуховського Н.А.

Літ.: Малинка А. „Киевская старина”, 1893, №9.

СМИРНИЙ Гриць (Григорій) – бандурист. Виступав часто разом із Іваном Масляником, Степаном Ганушевським, Семеном Ластовичем-Чулівським. Грав 12 березня 1943 у Львові на з'їзді бандуристів в складі ансамблю із 11 бандуристів. Замордований більшовицькими агентами.

Літ.: Бандура, (Нью-Йорк, США). №23-24, січень-квітень 1988, – С.1; Бандура, №9-10, липень-жовтень, 1984, – С.55.

СМИРНОВ Г. – засл. артист УРСР, соліст Національної заслуженої капели бандуристів ім.Г.Майбороди.

Літ: Черногуз Я. Кобзарська Січ. До 90-ти річчя Національної заслуженої капели бандуристів ім.Г.Майбороди. – К.,2008. – С.39.

СМИРНОВА Олександра Іванівна (1922, м.Черкаси) – бандуристка. На бандурі гра-ла з 1942. Вчилась грати у кобзаря Никона Івановича Прудкого, а вдосконалила це мистецтво в ансамблі бандуристів будинку культури Черкаського цукрового заводу. Закінчила технікум політосвіти, а з 1950 – річні курси хормейстерів та бандуристів. Працювала бібліотекарем. Виступала в ансамблі бандуристів. Голос – сопрано. В її репертуарі – українські народні пісні, сучасні українські та російські пісні і романси.

СМИШНЯКОВА (Жогло) Маргарита Пилипівна (10.10.1966, с.Володимирець Рівненської обл.) – бандуристка, педагог, виконавець. У 1983 закінчила Володимирецьку ДМШ (клас викладача Т.Д.Лунковської), 1986 – Рівненське музучилище (клас викладача А.Ю.Грица). З того ж року викладач бандури і вокалу, керівник ансамблю бандуристів, ансамблю української пісні „Співаночки”. Солістка духового та оркестру народних інструментів Володимирецької ДМШ. Має переклади для бандури. Нині живе і працює у м.Кривий Ріг. Її учні навчаються в музичних училищах і консерваторії.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 87; Хутка Є. Пісне, доле моя. – Володимирецький вісник. – 1988.

СМОЛКА Прокіп Михайлович (1887, станиця Канівська – 1947, станиця Канівська) – кубанський майстер бандур. Є напис на бандурі „Прокіп Михайлович Смолка”, ст.Канівська. 23 січня 1929. Є свідчення сина Миколи Смолки, 1929р.нар. та братів Л.Лазаренків (ст.Канівська, 1982, Харків, 1985). Вважав роботи О.С.Корнієвського неперевершеним зразком.

Літ.: Нирко Р.Ф. – С. 280; Нирко О.Ф. Кобзарська спадщина О.С.Корнієвського. – НТЕ, №2, 1990. – С.18.

СМОЛЯНКІН (Смолякін) Іван Васильович (1905, станиця Низомнівська на Кубані – 1963?) – бандурист. Народився в сім'ї укра-

Смагула
Оксана Степанівна

Смирний
Гриць

Смирнов Г.

їнця, завідувача господарством лікарні. Після семирічної школи вступив до Краснодарського індустріального технікуму, який закінчив у 1923. Ще навчаючись у технікумі почав вчитися грати на бандурі у відомого бандуриста і майстра бандур Німченка. Згодом став чудовим музикантом-бандуристом та вокалістом (лірико-драматичний тенор). Гастролював по Кубані з професійним ансамблем бандуристів. Деякий час виступав як соліст-бандурист. В 1929 переїхав до Дніпропетровська, де працював на металургійному заводі ім. Дзержинського. З цього часу активний учасник і соліст Дніпродзержинської капели бандуристів. В репертуарі митця було багато українських, історичних, ліричних, побутових народних пісень та творів радянських композиторів. За концертну діяльність неодноразово нагороджувався грамотами. З 1956 пенсіонер.

Літ.: Лист Лобка Б. до Б.Жеплинського від 31.01.1970; Нирко О. Ф. – С.280.

СНІГИРЬОВ Семен Петрович Народився в Харкові. За порадами Г. Хоткевича вдосконалював бандури харківського типу. На інструментах його конструкції грала свого часу Полтавська капела бандуристів. Їх було виготовлено в 1928 у майстерні міста Вовчанська на Харківщині. Індивідуально виготовив ряд добрих бандур, на яких грали харківські бандуристи. Разом з Г. Паліївцем вдосконалював і робив бандури також для бандуристів Державної зразкової капели бандуристів.

Літ.: Гуменюк, 1967, С. 89-90; Ященко, 1970, С.26.

СНІЖНИЙ І. – бандурист в Аргентині. Разом з бандуристом О.Чорним пропагував в Аргентині кобзарське мистецтво. Займався виробництвом бандур, вчив на них грати. Помер.

Літ.: д-р Михайло Василик. Українські поселення в Аргентині. Укр. вільний університет (Ukrainica Diasporiana, vol 3), Мюнхен, 1982, С.97.

СНІЖНИЙ Осип – бандурист. Коли більшовики прийшли до Києва, Сніжного заарештували і вислали в Сибір. З Сибіру йому вдалось втекти і деякий час проживав у Шанхаї. Потім він переїхав до Парагваю. Взявши з собою п'ять бандур, звідти переїхав до Аргентини. Тут в Аргентині зустрів бандуриста Антона Чорного, старшину кубанського козацтва, а також кобзаря Юхима Приймака, який зайнявся виготовленням бандури. Під впливом О.Сніжного та А.Чорного та при допомозі Ю.Приймака Василь Качурак в Аргентині сам опанував кобзарське мистецтво і утворив ансамбль бандуристів, який згодом перейменувався в капелу бандуристів ім. Т.Шевченка.

Літ.: Михайло Василик Українці Аргентини. Історія та сучасність. – Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2009. - С.241; Микола Чорний-Досінчук. У пам'ять великого

кобзаря Василя Качурака. / газ. Хлібороб (Бразилія) №297 (3742) Tevereiro, 1999.

СОБАЧКИН Трохим Назарович – чудовий зрячий бандурист, про якого в своїх спогадах згадує Євген Чикаленко.

Літ.: Самчук У. – С. 47.

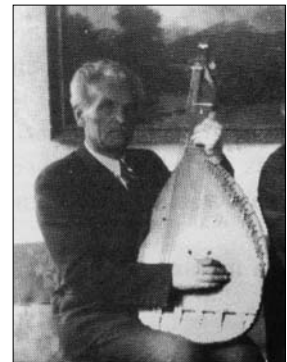
СОБОЛЬ (Дейнека) Христина Степанівна (6. 10. 1949, м. Львів) – бандуристка, „Відмінник освіти України”. В 1956 р пішла в перший клас середньої школи в м. Новому Роздолі, куди після Сибіру повернулися її батьки. Протягом десяти років навчання була відмінницею і в 1966 р закінчила школу з золотою медаллю. Шкільні роки запам'яталися участю в капелі бандуристів під керівництвом Богдана і Романа Жеплинських: спочатку це була дитяча капела «Струмочок», а пізніше – «Дністер». Надзвичайна атмосфера, в якій проходили репетиції і чисельні концерти, дух патріотизму і любові до України, якими щедро обдарували всіх бандуристів Богдан і Роман Жеплинські, залишилися для Христини найсвітлішими спогадами юності. Після закінчення школи в 1966 році Христина поступила на хіміко-технологічний факультет Львівського політехнічного інституту, який закінчила в 1971р і отримала диплом з відзнакою. Після завершення навчання в 1971-1972 р. працювала інженером на Львівському заводі залізобетонних виробів.

З 1972 року працює у Львівському політехнічному інституті на посадах асистента, ст. викладача, доцента, професора. В 1980 р. захистила кандидатську, а в 2006 р. – докторську дисертацію на тему «Модифіковані композиційні цементні з додатками поліфункціональної дії». На високому науково-методичному рівні читає лекції з курсу «Будівельне матеріалознавство», «В'язучі матеріали», «Технологія сухих будівельних сумішей», керує науково-дослідною роботою студентів, курсовим та дипломним проектуванням. Активно працює в області фізико-хімічних композиційних будівельних матеріалів. Наукові розробки д.т.н., проф.. Соболя Х.С. присвячені теоретичним і технологічним основам одержання малоенергомістких композиційних цементів. Під її керівництвом захищено 3 кандидатські дисертації, має опубліковано 130 наукових праць, з яких 2 монографії, 7 патентів та авторських свідоцтв, 20 методичних вказівок.

З 2007 р. виконує обов'язки декана повної вищої освіти інституту будівництва та інженерії доквілля, член спеціалізованих вчених рад у Національному університеті «Львівська політехніка», голова науково-методичної ради ІБІД. Соболя Х.С. нагороджена дипломом I ступеня ВДНГ УРСР, Почесною грамотою Міністерства освіти

Смишнякава (Жогло)
Маргарита Пилипівна

Сніжний
Осип

Соболь (Дейнека)
Христина Степанівна

Содомора
Ірина Михайлівна

Созанський
Олег Олегович

Соколов
Микола Михайлович

Соколовський
Дмитро Григорович

Сокальські
Соломія, Ольга і Олеся

України за плідну роботу з обдарованою студентською молоддю та значний внесок у підготовку та проведення Всеукраїнських студентських олімпіад. В 2008р. нагороджена нагрудним знаком Міністерства освіти та науки України «Відмінник освіти України». Активно співпрацює з культурно-освітніми громадськими товариствами і разом з сестрою Марією бере участь в організації виступів кобзарів-бандуристів України.

СОДОМОРА Ірина Михайлівна (16.10.1952, м.Львів) – бандуристка, керівник ансамблів бандуристів, член Національної Співки Кобзарів України, Львів. У 1967 закінчила Львівську музичну школу №1 (клас бандури Д.А.Діденко), в 1971 – Львівське музичне училище (педагог по бандурі Г.І.Гальчак) та в 1980 – Львівську державну консерваторію (клас бандури В.Є.Герасименка). Ще студенткою працювала в будинку культури селища Рудно на Львівщині, де організувала ансамбль бандуристів, який на районному огляді (1978) зайняв перше місце. Працювала артисткою Львівської філармонії в складі тріо бандуристок разом із Марією Серняк та Надією Хомою. З 1973 – викладач класу бандури Львівської музичної школи №4 та керівник ансамблю бандуристок „Чарівні струни”, який ставав неодноразовим переможцем у різних оглядах та конкурсах. У 1996 ансамблю „Чарівні струни” присвоєно почесне звання народного. З ансамблем гастролювала в багатьох містах України, Польщі, США, Бельгії, Англії, Франції. Автор перекладів для бандури колядок, стрілецьких та інших пісень. Учасник кобзарських з’їздів, нарад, святкувань.

Літ.: Жеплинський Б. Содомора Ірина Михайлівна. // Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: Край, 2000. – С.167.

СОЗАНСЬКА Квітослава Олегівна – бандуристка, учасниця ювілейного творчого вечора Оксани Герасименко „Таїна Любові”, який відбувся 11.06.2009 р у Львівській філармонії.

Літ.: Програма ювілейного вечора

СОЗАНСЬКИЙ Олег Олегович (28.10.1973, м.Червоноград Львівської обл.)– бандурист, заслужений артист України (2008), член Національної Співки Кобзарів України, Львів. У 1988 вступив до Львівського музичного училища ім. С.Людкевича, де навчався на двох факультетах: народному (клас М.Наконечної) та диригентському (клас Н.Кос). У квітні 1992 на Всеукраїнському конкурсі бандуристів (між середніми спеціальними закладами) став лауреатом (перша премія). У 1995 закінчив Львівську державну консерваторію ім. М. Лисенка (клас бандури проф. В.Герасименка). Був учасником фестивалів та конкурсів: конкурс бандуристів ім. Г.Ки-

тастого (м.Київ), фестиваль „Дні бандурної музики” (м.Перемишль, Польща), „Слобожанські веселощі” (м.Харків), „Фестиваль української культури” (м.Сопот, Польща). У 1995 став лауреатом (перша премія) на міжнародному конкурсі ім. С.Людкевича (м.Торонто, Канада). Гастролював у Польщі, Словаччині, Німеччині, США, Канаді та інших країнах. Віртуозно володіє бандурою.

Разом з бандуристом Тарасом Лазуркевичем створили дует „Бандурна розмова”, в складі якого багато гастролюють по Україні та за кордоном. У репертуарі народні історичні думи „Про Олексія Поповича” та „Про козака Голоту”, мелодекламація за Г.Хоткевичем „У тієї Катерини хата на помості”, багато різних народних пісень та творів композиторів. Серед інструментальних творів: концерти А.Вівальді, Д.Бортнянського, концертні п’єси К.М’яскова, концертні варіації для бандури, для бандури і фортепіано О.Герасименко, соната Н.Паганіні, „Невольничий ринок у Кафі” Г.Хоткевича.

Літ.: Б.Жеплинський. Созанський Олег Олегович. // Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: Край, 2000. – С.166; Ковальчук Д. Участь кобзарів та бандуристів Львова у Шевченківських концертах. // Тарас Шевченко та кобзарство: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції, 14-16 квітня 2010. – Львів, 2010. – С.150-154.

СОКАЛЬСЬКА Соломія, СОКАЛЬСЬКА Ольга, СОКАЛЬСЬКА Олеся – бандуристки. Сестри Соломія, Ольга і Олеся народилися в Івано-Франківську. Батько – архітектор і митець-художник, мати – музик і диригент церковного хору греко-католическої катедрі. Сестри закінчили на відмінно училище ім. Січинського (класи бандури). Далі навчалися в Київському державному інституті культури. Їх брат Маркіян також виступає разом з сестрами, утворивши родинний квартет. Часто виступають не тільки як тріо, але і як квартет. В 1992 цей квартет одержав обласну премію ім.Марійки Підгірянки, а у 1995 квартет їздив до Польщі, виступав на фестивалі в Гданську та фестивалі релігійної пісні в Білому Борі, де живе багато українців. Тріо сестер Сокальських багато виступає на Україні, в Польщі, Німеччині. Стали лауреатами на Міжнародному конкурсі виконавців на укр. нар. інструментах ім. Г.Хоткевича в Харкові.

Літ.: Тріо Сокальських бандуристок. // Бандура. №67-68, січень-квітень. 1999. – С.54-55 і фото.

СОКОЛОВ Микола Михайлович (1906, м.Миргород на Полтавщині) – бандурист. В дитинстві співав у хорах, а з 1937 брав участь у міській капелі бандуристів. Під час Великої Вітчизняної війни в складі кобзарського ансамблю виступав на фронтах і в госпіталях. А після війни працював у державному українському народному хорі.

Один із ініціаторів та учасників хору ветеранів праці в Миргороді.

Літ.: Полотай М. П., лист до Жепинського Б. від 18.05.1970.

СОКОЛОВСЬКИЙ Дмитро Григорович (1.09.1936, с.Бормяхівці Рожищенського р-ну Волинської обл.) – бандурист, педагог, керівник ансамблю бандуристів. У 1964 закінчив Рівненське музичне училище (клас викладача А.Ю.Грицяя). Працював викладачем класу бандури у Звенигородській ДМШ Черкаської області, керував дитячим ансамблем бандуристів.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 87.

СОКОЛОВСЬКИЙ (Сарма) Микола Олександрович (19.05.1910, с.Хороше Павлоградського пов. нині Дніпропетровщина – ?) – бандурист, художник, священник, поет. Вчився в Миргородській художньо-керамічній школі ім. М.Гоголя, зокрема і в художника Фотія Степановича Красицького. На бандурі навчився грати від кобзаря Івана Максимовича Яроша (учня Михайла Кравченка), з яким кобзарював. Закінчив Київський художній інститут і працював в Полтавському будинку народної творчості. Далі навчався на Пастирських курсах української автокефальної Православної церкви і був висвячений у священники. Працював священником на Поділлі, а далі на Буковині. Був пов'язаний з підпіллям ОУН, переслідуваний радянською владою, декілька разів арештований та суджений, відбував покарання, втік із концтаборів та заслать. Перебував у неволі всього сімнадцять років. На засланні малював, грав на бандурі, створив ансамбль із засуджених в ГУЛАГу м.Інта. На каторзі виготовив собі бандуру та навчив їх виготовляти товаришів „по нарах”. Після звільнення працював у Ворошиловграді на заводі та вів гурток бандуристів при Педінституті. Далі через переслідування змушений був із дружиною виїхати з Донбасу на Дніпропетровщину в м. Новомосковськ. У 1980 під псевдонімом Сарма видав збірку віршів „На осонку літа” (вид. „Радянський письменник”). У репертуарі думи, канти, псалми, народні пісні. Має власні твори: „Пісня про кобзаря” (1989), „Дума очищення”(1990), „Дума про гетьмана Івана Мазепу” та інші.

Літ.: Жепинський Б. Соколовський (Сарма) Микола Олександрович. // Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: Край, 2000. – С.169; Лист Соколовського М. до Жепинського Б. від 3.05.1991 з додатком „Автобіографія”.

СОКУР (Кузьменко) (нар. біля 1820-1825 – ?) – кобзар і лірник з м.Хорола Полтавської губ. Від нього Горленко записав цікавий текст думи (неопублікований) „Про азовських братів”.

Літ.: ЭО, 1892, №2-3, С. 138-146; Корпус дум, т.І, с. СХХІІІ, 162.

СОЛДАТОВА (Верлока) Раїса Дмитрівна (26.06.1954, м.Харків) – бандуристка, педагог, керівник ансамблю бандуристів. У 1969 закінчила Нововолинську ДМШ Волинської обл. (клас викладача Л.Ф.Кравчук, Л.Головіної), у 1974 – Рівненське музичне училище (клас викладача А.Ю.Грицяя). З того ж року викладач Дубенської ДМШ, у 1975 – 1998 – Миргородської ДМШ Полтавської обл., керівник капели бандуристів. Нагороджена грамотами облуправління культури та Міністерства культури України.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.88; Черкас О. Вечір у музеї. // Прапор перемоги – 1984 – 21 березня.

СОЛОГУБ Віктор Григорович (1889, с.Юрківка Талалаївського р-ну Чернігівської обл. – 27.11.1937, розстріляний в Чернігові) – бандурист, музикант. Мав дружину і 10 дітей. В кого вчився грати на бандурі не встановлено. Навчив грати і своїх дітей. В 1920-1030 роках успішно виступав з трьома своїми синами бандуристами: Володимиром, Миколою та Михайлом на Чернігівщині, зокрема в Прилуцькому районі. Всі досконало володіли бандурою і чудово співали. В репертуарі переважали народні пісні і танці. Був репресований. Вперше засуджено 1931 за „економічний саботаж” – т.зв. „зрив хлібопоставок”. Вдруге заарештовано 30.07.1937 за підозрою в антирадянській діяльності. Особливою трійкою при Чернігівськомуправлінні НКВС УРСР Сологуба В.Г. 19.11.1937 засуджено до розстрілу. Вирок виконано 27.11.1937 в м.Чернігові.

Літ.: Глушко, лист до Жепинського Б. від 10.03.1968; Нудьга, особистий архів; Фонди ХЛМ. Лист Управління СБУ по Сумській обл. дирекції ХЛМ від 16.02.1995, № 723.; Черемський К. Повернення традиції – С.97.

СОЛОГУБ Ірина Олександрівна (27.02.1970, м.Здолбунів Рівненської обл.) – бандуристка, педагог. У 1985 закінчила Здолбунівську ДМШ (клас викладача Н.П.Чепурної), у 1989 – Рівненське музичне училище (клас викладача А.Ю.Грицяя). З того ж року викладач Сарненської ДМШ Рівненської області.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.88.

СОЛОДКИЙ Олександр Ананійович (1911, с.Підгородне на Дніпропетровщині –?) – бандурист, майстер бандур. Працював на заводі ім. К.Лібкнехта. Близько 1929 навчився грати на бандурі в кобзарів Ф.О.Часника та І.Бута, за вказівками яких і почав майструвати бандури. Виготовив понад 15 гарно оздоблених з приємним звуком бандур. Учасник Великої вітчизняної війни. У післявоєнний період грав в ансамблі бандуристів рідного села, яким керував Олександр Коваль і з його допомогою удосконалив техніку гри. Брав активну участь у Капелі бандуристів Палацу культури заводу ім.

СО-СО СОКОЛОВСЬКИЙ

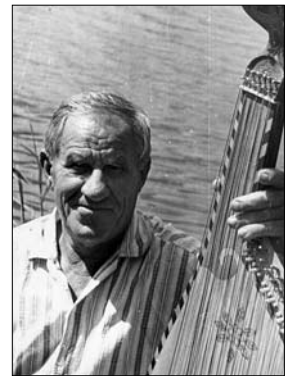
Соколовський (Сарма)
Микола Олександрович

Солдатова (Верлока)
Раїса Дмитрівна

Сологуб
Ірина Олександрівна

Солодкий
Олександр Ананійович

В.І.Леніна в Дніпропетровську. В репертуарі О.А.Солодкого понад 50 народних пісень та творів радянських композиторів. В 1970 виготовив чудову бандуру з оригінальною головою, яку позначив написом „До 100-річчя ювілею Леніна”.

Літ.: Жеплинський Б. Солодкий Олександр Ананійович. // Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: Край, 2000. – С.170; Циганенко, лист до Б.Жеплинського від 6.03.1971; Рудас, лист до Б.Жеплинського від 23.03.1971.

СОЛОМАХ Никифор (1893, с.Миронівка Харківського пов. – ?) – кобзар.

Літ.: Сперанський, 1901; ЦДІА, Львів, Ф.688, о.з.191, л.233.

СОЛОМКО Марія – керівник капели бандуристів „Дзвінга” м.Львів.

СОЛОНІНА Ярослава Григорівна (15.02.1954) – бандуристка, член Національної Спільки Кобзарів України, Рудно – Львів.

СОЛОП Іван Петрович (2.11.1908, м.Нікополь) – бандурист. Народився в сім'ї хлібороба. З 1936 вчився грати на бандурі в А.І.Ясинського. З 1940 по 1957 працював в ансамблі бандуристів, яким керував Ф.І.Прогуленко, з 1957 по 1969 – в ансамблі під керівництвом С.Д.Бойка. В репертуарі історичні, козацькі та жартівливі народні пісні „Про Супруна”, „Від Сяну до Дону”, „На вгороді калинонька”, „Раз приходжу я додому” та інші. Жив в Нікополі. Брав участь в роботі капели бандуристів „Нікопольчанка”.

Літ.: Топчій, лист до Жеплинського Б. від 3.02.1971.

СОЛЯНЕНКО Олексій (1853, с.Хомутець Миргородського пов. Полтавської губ. – ?) – кобзар.

Літ.: Сперанський, 1904; ЦДІА, Львів, Ф.688, о.0.191, л.233; Корпус дум, т.1.

СОРОКА-БУДНИК Марія Іванівна (24.08.1952, м.Гродно, Білорусія) – бандуристка, педагог, член Національної Спільки Кобзарів України, Львів, Заслужена артистка України (з 1992), лауреат премії ім. С.Людкевича в галузі музичного мистецтва (2006). Дитинство провела в м.Заліщики на Тернопільщині. З благословення дядька кобзаря Юрія Даниліва, засновника капели бандуристів „Карпати” стала бандуристкою. У 1967-1971 вчилася у музичному училищі (клас бандури педагога О.Кирян-Верещинського). У 1976 закінчила Львівську державну консерваторію ім.М.Лисенка (клас бандури В.Герасименка). З 1980 працювала в Львівській школі мистецтв №5, де вела клас бандури, керувала шкільним ансамблем бандуристів. У 1981 створила тріо бандуристок „Червона калина”, яке багато виступало в Україні, а також в Бельгії, Голландії, Англії. В 1991 і в 2011 тріо „Червона калина” бра-

ло участь в історичному поході, приуроченому 130-й та 150-й річниці перевезення тіла Т.Шевченка із Петербурга в Канів „Останнім шляхом Кобзаря”. М.Сорока як солістка-бандуристка виступала в Канаді (1990), творчо співпрацювала з поетесою Марією Чумарною, поетом Богданом Чепурком. Тріо „Червона калина” неодноразово виступало на могилі Т.Г.Шевченка в Каневі, в Музеї Т.Шевченка в Києві, в Петербурзі. В репертуарі – українські народні пісні, романси, твори композиторів, твори на слова Т.Шевченка („Коліскова”, „Тече вода в синє море”, музика Ф.Жарка, „Ой три шляхи широкі” музика Я. Степового та інші). Власні твори: „Подорожник” (на слова М.Чумарної), „На Колимським морозі” (слова В.Стуса), „Заспів”. У 1998 видала збірку „Мої пісні”. Серед учнів М.Сороки вісімнадцять педагогів по бандурі. Твори: Сорока-Будник М. Мої пісні. – Тернопіль: ЛІЛЕЯ, 1998. – 44 с.; Співає тріо „Червона калина” упорядник засл.арт. України Марія Сорока.- Львів: Астролябія, 2011 – 56с.

Літ.: Жеплинський Б. Сорока Марія Іванівна. // Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: Край, 2000. – С.171; Останнім шляхом Кобзаря, К., Мистецтво – С.19, 51 та інші; Ковальчук Д. Участь кобзарів та бандуристів Львова у Шевченківських концертах. // Тарас Шевченко та кобзарство: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції, 14-16 квітня 2010. – Львів, 2010. – С.150-154.

СОРОКА Семен – бандурист, артист Державної заслуженої капели бандуристів УРСР (октавіст).

Літ.: Немирович І. „Рокотали бандури”, газ. ЛУ від 31.12.1968.

СОСНИЦЬКИЙ Антін – лірник з с.Піляї Шепетівського р-ну Хмельницької обл.

Літ.: Картоотека Слюсар С.А.

СОТНИЧЕНКО Настя Сергіївна (1880 рр. ХІХ ст., станиця Пашківська – І пол. ХХст.) – кубанська бандуристка, співачка. Народилася у козацькій родині ст.Пашківська на Кубані. Палка українська патріотка. Велика шанувальниця творчості Т.Шевченка. Перші уроки гри на бандурі отримала ще дівчиною від станичних кобзарів. Випускниця Першої кубанської кобзарської школи (1913). Грала на діатонічній бандурі невідомого кубанського майстра. Багато концертувала як бандуристка-солістка та в дуєті з чоловіком – С.Сотниченком. У добу Національної революції під час концерту пропагувала ідею української державності. Безслідно зникла під час терору советської влади. Збереглася світлина 1913 р. першої кубанської кобзарської школи Миколи Богуславського. На ній Сотниченко Настя четверта в другому ряду.

Літ.: Нирко О. – С.280, 295. Свідчення братів Лазаренків (станція Канівська, 1982. Харків, 1985).

Солоп
Іван Петрович

Сорока-Будник
Марія Іванівна

Сотниченко
Настя Сергіївна

СОТНИЧЕНКО Свирид (бл. 1800, станиця Пашківська – 5.01.1919, м. Катеринодар) – бандурист, громадсько-політичний діяч, кооператор, член Кубанської ради (1917). Двоюридний брат кубанського бандуриста і бандурного майстра Антона Чорного (1891-1972). „Це був вельми свідомий та патріотичний козак-соборник, що вірив в одну Українську-козацьку державу” (виступ В.Ємця). Грав на бандурі кубанського майстра. Перші уроки одержав від бандуристів ст. Пашківська. Удосконалював мистецтво гри, навчаючись у Першій кубанській кобзарській школі (1913). Учень В.Ємця. Виступав як соліст та у дуєті з дружиною – Н.Сотниченко. Обирався головою кооперативу Пашківської станиці. Розстріляний денкінською контррозвідкою в м. Катеринодар разом з національно свідомими козаками-чорноморцями (українцями) Євдокимом Плохим, Василем Тараном та Іваном Шпаком.

Літ.: Василь Ємець Кобза та кобзарі. з бібл. додатком З.Кузелі. / вид. „Українське слово” ч.34, Берлін, 1923 с.72; Нирко О. – С. 280, 296. Лист козака Кіндрата Плохого до Ємця В. від 4 грудня 1958р.

СОЧЕВАНОВ М.І. – бандурист, племінник М.Кропивницького.

Літ.: Холодовський А. Не стихають струни. // Газ. К.і.Ж. від 17.10.1965.

СПАСЮК-ПОЛУТРИАНКО Маргарета Дмитрівна – бандуристка, керівник ансамблю бандуристів. Аргентинська українка, викладач консерваторії гри на музичних інструментах в Аргентині у столиці провінції Місіонес-Пасадасі. Вміє грати на піаніно, скрипці, акордеоні, сопілці, гітарі, флейті. Вчилася грати на бандурі в Олеса Берегового, студента із Буенос-Айреса. Вчить в Апостолесі понад двадцять хлопців і дівчат. Створила капелу бандуристів „Живі струни” в Апостолесі, яка була дуже успішною. Її дідусь Андрій Спасюк та її батько Дмитро також були добрими музикантами, мали свій родинний оркестр.

Літ.: Василик М. Українці Аргентини. Історія і сучасність. – Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2009. – С.241; Зубанич Ф. Живі струни Південної Америки. // Бандура, №45-46, липень-жовтень. 1993, С.22-25; Зубанич Ф. Живі струни Південної Америки. // газ. „Свобода” (Нью-Йорк, США) ч. 235 від 10.12.1993.

СПИСАРЕНКО Борис Дмитрович – член Національної Спілки Кобзарів України, Київ.

СПИЦЯ Григорій Макарович (1911, м.Ромни Сумської обл. – вересень 1971, м.Ромни) – бандурист. В 1928 почав вчитися грати на бандурі у своїх дядьків Якова Юхимовича Шепітько та Івана Кононовича Лобунька. В 1928 познайомився з кобзарем Євгеном Адамцевичем, з яким довгі роки концертував по Чернігівській, Харківській, Ки-

ївській, Полтавській, Сумській, Одеській областях. З часом познайомився з кобзарем і майстром бандур Іваном Антоновичем Бедриним, який зробив для Спиці нову кобзу. З цього часу виступали втрьох: Спиця, Адамцевич, Бедрин. Втрьох вони побували і в Ленінграді. Деякий час працював в Орловській філармонії. Разом з Іваном Федоровичем Корицьким з Миргорода об'їздили всю Орловську область, виступаючи з концертами. З 1957 керував гуртком бандуристів при середній школі №7. Добре володів технікою гри на бандурі. В репертуарі переважали українські народні пісні. Особливо вдало виконував жартівливі пісні та сатиричні твори („Двадцять синів і двадцять дочок”, „Про Хому і Ярему” та інші). Мав учнів. Серед них теперішній викладач гри на бандурі в Дрогобицькому музичному училищі О.П.Кир'ян-Верещинський.

СПИЧКА Апрхип – лірник.

СПІВАК – кобзар з Черкащини.

Літ.: Корнієвський О., лист до Жеплинського Б. від 10.11.1971; Полотай М.П., лист до Жеплинського Б. від 23.02.1972.

СПІВАК Федір Іванович (1900-1970) – кобзар. Виконував твір „Навіщо мені женитися” на слова Т.Г.Шевченка.

Літ.: Лист Лобка до Жеплинського Б. від 31.01.1970; Таловири В. Т.Г.Шевченко і український кобзарський етнос. – „Бандура”, №27-28, січень-квітень, 1989.

СТАВИЦЬКА – бандуристка із м. Здолбунова Ровенської області. Не мала лівої руки. Грала однією рукою на приструнках. Батько сконструював для бандуристки спеціальну педаль, натискаючи яку ногою бандуристка приводила в дію баси. Досягла певної техніки гри і задушевно виконувала різні твори.

СТАНДАРА Богдана Євгенівна (11.11.1976, м.Харків) – бандуристка. Закінчила музичну школу по фортепіано. Познайомилася з бандурою в училищі культури, після закінчення якого вступила і закінчила Харківське музичне училище (клас Несторенка С.М.). Навчалась в Харківському інституті мистецтв (клас Мандзюк Л.С.). З 1998 працювала в Музеї Г.Хоткевича. Викладала бандуру і сопілку. Працювала з різними колективами – тріо, дуєти, ансамблі народної музики. Впроваджує власні обробки пісень, інструментальні твори. Живе в Харкові.

СТАРЕНКОВА Леся Володимирівна (29.05.1969) – бандуристка, член Національної Спілки Кобзарів України, Волинь. Учасниця тріо бандуристок „Лелія” Луцького районного будинку культури. Учасниця VI-го фестивалю кобзарського мистецтва ім. Ю.Сінгалевича у Львові 30.11.2008 р.

СТАРИЙ КОБЗАР з Гадяцького повіту Пол-

Спасюк-Полутрянко
Маргарета Дмитрівна

Спиця
Григорій Макарович

Стасюк-Ткачук (Ховіна)
Валентина Хомівна

тавської обл. Мав бандуру з двома голосниками.

Літ.: ІМФЕ, Ф.11-4, о.з.1013, л.2.

СТАРЧЕНКО Аполінарія – кобзарка з Вінницької області. Партизанка.

Літ.: З картотеки Слюсар С.Д.

СТАСЮК-ТКАЧУК (Ховіна) Валентина Хомівна (1962, м.Ковель Волинської обл.) – бандуристка, педагог. У 1979 закінчила Ковельську ДМШ, у 1983 – Луцьке музучилище, у 1990 – Рівненський інститут культури (нині РДГУ), клас старшого викладача З.А.Сингаєвської. Викладач бандури у Ковельській ДМШ Волинської області.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.88.

СТАХІВ Остап Миколайович (1.05.1956, с.Малво Рогатинського р-ну Івано-Франківської обл.) – бандурист. Заслужений артист України. У 1981 закінчив Львівську державну консерваторію (клас бандури В.Герасименка) і став солістом-бандуристом Львівської філармонії. Дипломант XII-го Всесвітнього фестивалю молоді та студентів у Москві (1985). У 1987 створив фольклорно-аматорську групу, яка згодом переросла у фольклорний ансамбль-театр, проводили театралізовані концерти, колядували, щедрували. У 1989 група освоїла театралізовану програму під супровід бандур присвячену Січовим стрільцям. Далі група розширювала свій склад і репертуар, виступала на святкових концертах, в тому числі на стадіоні „Україна” у Львові. У 1992 відзначаючи 50-річчя УПА, вдруге гастролювала з новою програмою у США та Канаді. Деякий час проживав за межами України (в Америці). Повернувся в Україну, обраний депутатом Львівської обласної Ради.

У репертуарі Остапа Стахів як соліста-бандуриста – українські народні думи, твори класиків та сучасних композиторів, багато народних пісень, колядок, щедривок.

Літ.: Жеплинський Б. Стахів Остап Миколайович. // Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: Край, 2000. – С.172.

СТАХЛИЧ Марія Василівна (3.09.1949) – член Національної Співки Кобзарів України, Івано-Франківськ.

СТЕЛЬМАХ Харитина Степанівна – бандуристка, вчилася у О. С. Корнієвського.

Літ.: Лист Корнієвського О.С. до Жеплинського Б. від 19.11.1971. Полотай. Лист від 23.02.1972

СТЕПАН – лірник з Носівки.

СТЕПАНЕНКО Яків – лірник із Городні

Літ.: ІМФЕ, Фонд Білозерського „О кобзарях и список кобзарей”. Ф. 3-6/376.

СТЕПАНЧУК Павло Мусійович (1906 -?) – самодіяльний бандурист з с. Грибовиця Іванчівського р-ну Волинської обл. Навчився грати на бандурі 1948 на засланні. З ним зустрічався в 1971 в с. Грибовиці О.Ф.Ошуркевич, який записав від Сте-

панчука пісні „Ой у полі корчомна”, „В темнім лісі, в темнім лісі”, „В зеленому гаю” (про Нечая), „Пташку-соловейку”. Активний учасник художньої самодіяльності.

Літ.: Лист Ошуркевич О.Ф. до Жеплинського Б. від 25.05.2002р.

СТЕПАНЮК Оксана – українська бандуристка в Японії.

Літ.: Олена Гудз. Чарлі Сакума. „У попередньому житті я був українцем, козаком”. // газ. „Свобода” (Нью-Йорк, США), №43, п'ятниця, 23 жовтня 2009 р.

СТЕПАНЮК Ольга Григорівна (18.03.1985, м.Нетішин Хмельницької області – бандуристка. Закінчила Нетішинську загальноосвітню школу, навчається у РДГУ (клас викладача Н.Є.Турко).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.88.

СТЕПАНЯК Тарас Романович (1968, м.Івано-Франківськ) – бандурист, керівник капели бандуристів. У 1985 закінчив Івано-Франківську ДМШ, у 1989 – Івано-Франківське музучилище ім. Д.Січинського, у 1995 – Рівненський інститут культури (нині РДГУ) клас старшого викладача З.А.Сингаєвської. Керівник капели бандуристів Івано-Франківського МБК.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.88.

СТЕПОВИДЕНКО Петро – лірник із Занек. „Під самою Березанкою його снігом занесло й заморозило. Йшов він на ніч із Ніжина в Черняхівку, без поводири. – Піднялася метелиця, замело дорогу. Блукав Петро, блукав по полю і заблукався до Березанки, яка якраз на дорозі від Ніжина в Черняхівку. Та не знав сліпець, що він під самим селом. Сів в полі та й давай грати на лірі. Думав, що люди почують та й прийдуть рятувати. І дійсно, багато березанських людей чуло, як з поля метелиця доносила музику, та не знали, що воно таке. Дехто думав, що це „дідько” в полі грає. Так і замело Петра, і замерз то він під самим селом”.

Літ.: Данилов В.В. „Серед кобзарів і лірників”. Исторический вiстник. 1911, т. XXVI, С. 310.

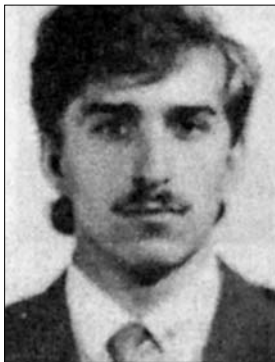
СТЕПОВИЙ Павло Францович – кобзар.

Літ.: З картотеки Слюсар С.А.

СТЕПАНКО (Нікітіна) Леся Петрівна (19.06.1979 р., Івано-Франківськ) – бандуристка, інструменталістка та вокалістка, учасниця квартету бандуристок «Львів'янки», солістка Львівської обласної філармонії, педагог капели хлопців-бандуристів «Гамалія» при ЦТДЮГ, член Національної спілки кобзарів України. У 1998 році закінчила Дрогобицьке державне музичне училище ім.В.Барвінського (клас викладача Пришляк О.В.). З 1998-2003 рік навчалась у Львівській музичній академії ім. М.В.Лисенка (клас доцента Герасименко О.В.). У складі квартету здобула диплом

Стахів
Остап Миколайович

Степаняк
Тарас Романович

Степанко (Нікітіна)
Леся Петрівна

Стефанович (Скіра)
Ірина Дмитрівна

II-го (2001 р.) та лауреатство III-го та IV-го (2004, 2007 рр.) Міжнародних конкурсів ім. Гната Хоткевича, а також є лауреатом Національного конкурсу ім. Г.Китастого (2003 рік м.Київ). Педагогічну працю успішно поєднує з плідною творчо-виконавською та культурно-громадською діяльністю. Окрім України здійснила ряд гастрольних турів містами Польщі, Німеччини, Угорщини, Чехії, Австрії, популяризуючи бандуру та українську музичну культуру. Бере участь і у науковій діяльності, зокрема у роботі наукових та науково-практичних конференцій, у тому числі: Міжнародна наукова конференція "Кобзарство – в історії, літературі, культурі та народному епосі" (Ялта, 2005 р.), науково-практичних конференціях "Академічне народно-інструментальне мистецтво" та "Вокальні школи Львівщини" (Львів, 2005 р.).

СТЕФАНИДИН Оксана Володимирівна – член Національної Спілки Кобзарів України, Волинь.

СТЕФАНОВИЧ (Скіра) Ірина Дмитрівна (1939-1988, м.Івано-Франківськ) – бандуристка, педагог. Заочно закінчила Київську державну консерваторію ім. П.Чайковського, працювала викладачем Луцького музичного училища. Далі відкрила в Івано-Франківському музичному училищі клас бандури (як основний інструмент), де працювала до кінця своїх днів. В неї навчались видатні згодом бандуристи – Раїса Яркова, Богдан Дибенко, Марта Шевченко, які склали в 1966 перший випуск класу бандури Івано-Франківського музичного училища.

Літ.: Шевченко М. Звуки бандури – це мої почуття... – Івано-Франківськ: „Нова Зоря”, 2008. – С.4.

СТЕЦЕНКО В.І. – один із ініціаторів відродження кобзарського мистецтва в Конотопі, бандурист, розстріляний.

Літ.: Лисий І. Кобзарство Конотопщини. // НТЕ, №3 (241), травень – червень, 1993. – С.59-62.

СТЕЦЮК (Фесянова) Світлана Володимирівна (30.10.1973, с. Вербка Дубенського р-ну Рівненської обл.) – бандуристка, педагог, виконавець. У 1993 закінчила Дубенське училище культури (клас викладача Л.М.Федосової), у 1999 – РДГУ (клас старшого викладача Н.Є.Турко). З 1992 – викладач бандури Вербської ДМШ Дубенського р-ну. Учасниця тріо бандуристів, оркестру народних інструментів, ансамблю бандуристів. Її учениця: Олесь Глух закінчила Тернопільський педагогічний університет (2000).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 88-89.

СТЕЧКО – бандурист литовсько-князівського двору Ягеллонів.

Літ.: Нудьга Г. Українська дума і пісня в світі. кн. I, – С. 67-69; Ваврик О. Кобзарські школи в Україні. – Тернопіль: Збруч, 2006. – С.13.

СТЕШИН Марія Миколаївна (1951, с.Велика Березовиця Тербовлянського р-ну Тернопільської обл.) – бандуристка, педагог. Закінчила Тернопільську ДМШ (клас викладача У.Л.Кранди), у 1970 – Рівненське музучилище (клас викладача А.Ю.Грицяя), працювала у Здолбунівській ДМШ, у 1976 закінчила Київський інститут культури (Рівненський культурно-освітній факультет), (клас старшого викладача З.А.Сингаєвської). Працювала на Тернопільщині, тепер живе і працює у США.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 89.

СТІХУН (Воробей) Марія Миколаївна (21.09.1968, м.Рівне) – бандуристка, педагог, виконавець. У 1984 закінчила Рівненську ДМШ №1 імені М.В.Лисенка (клас викладача Л.В.Фусик), у 1988 – Рівненське музучилище (клас викладача А.Ю.Грицяя), у 2000 – РДГУ (клас викладача Н.Ф.Чичановської). З 1989 – викладач бандури в Орхівській ДМШ Рівненської області. Вела концертну діяльність. Автор вокальних творів для голосу і бандури. Нині живе в Іспанії.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 89.

СТІЦЬКИЙ Михайло (50 роки XIX ст.) – лірник, учитель лірницької школи в Дроговижі. Користувався загальною пошаною і визнанням. Після смерті його ліра висіла в місцевій церкві. Високу оцінку лірницького мистецтва Стіцького давав в розповіді лірник З.Головатий.

Літ.: ЦДІА, Львів, Ф.688, оп.1, о.з. 192/2.

СТОЛЯР Оксана Марківна (1955, с. Бродів Хутір Острозького р-ну Рівненської обл.) – бандуристка. У 1971 закінчила Острозьку ДМШ, у 1975 – Рівненське музучилище (клас викладача А.Ю.Грицяя). Працювала в музичних школах Бережного та Острога Рівненської області. Згодом виїхала у Запорізьку область. Окрім класу бандури працює з народними хорами. Її учні: Наталя Черниж, Ірина Євтушок, Оксана Озимковська закінчили Рівненське музучилище.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 89-90.

СТОЛЯР Тарас – бандурист. Учень Раїси Кузьменко. Лауреат I премії Міжнародного конкурсу „Нові імена”.

СТОЛЯР Тетяна Степанівна (1.10.1982, м. Коростишів Житомирської обл.) – бандуристка. У 1998 закінчила Коростишівську ДМШ по класу бандури (клас викладача З.С.Стадник), у 2002 – Житомирське музучилище (клас викладача Г.Я.Очерет). Того ж року вступила до РДГУ (клас викладача Г.М.Топоровської, Н.Є.Турко).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 90.

СТОПКЕВИЧ Дмитро – бандурист, підполковник Війська Запорізького часів громадянської війни. Учень і член другої Капели кобзарів Василя Ємця, що перед Другою Світовою війною виступала з концертами

Стецюк (Фесянова)
Світлана Володимирівна

Стешин
Марія Миколаївна

Стіхун (Воробей)
Марія Миколаївна

Столяр
Оксана Марківна

та на різних імпрезах в Чехословаччині.

Літ.: Ємець В. І. У золоте 50-річчя на службі Україні. П. Про козаків-бандурників. США, 1961, Друк оо.Василіян.Торонто.Фото Трійця козаків-бандурників, С.373; Самчук У. – С.78.

Столяр
Тетяна Степанівна

Стопкевич
Дмитро

Стороженко
Сергій Іванович

Сторожук
Надія Петрівна

СТОРОЖЕНКО Сергій Іванович (4.06.1955, м.Київ) – бандурист, керівник ансамблю бандуристів. Народився в сім'ї військовослужбовця. Вже у віці 5 років почав вчитися грати на музичних інструментах (фортепіано, акордеон), а в 11 років почав вчитися грати на бандурі у Олексія Семеновича Ковалю. Закінчив музичну школу та Дніпропетровське музичне училище в 1974 (клас бандури). Зустрічався з Іваном Шаповалом, а в 1970 разом з кобзарями О.Ковалем та О.Солодким здійснив поїздку на могилу Т.Г.Шевченка в Каневі. Після закінчення музичного училища працював в Дніпропетровській муз. школі №11 (вів клас бандури) та по сумісництву в Дніпропетровському культосвітньому училищі. Керував ансамблем бандуристів, виступав як соліст-бандурист.

Літ.: Лист Стороженка І. до Жеплинського Б. від 8.11.1990 (біографія сина і фото).

СТОРОЖУК Надія Петрівна (11.04.1951, с.Буря Амурської обл.) – бандуристка. Народилася в родині жертв політичних репресій. З малих років полюбила укр. нар. пісню, яку чула від своїх рідних, будучи далеко від України, що допомогло п. Надії обрати для вивчення укр. нар. інструмент – бандуру. В 1968 закінчила Жовківську музичну школу. Навчалася у Львівському музичному училищі та Львівській консерваторії в класі проф. В.Я.Герасименка. З 1978 – викладач класу бандури Дрогобицького музичного училища. Паралельно поєднувала роботу в Жовківській музичній школі (за браком на той час викладачів класу бандури). На Жовківщині виступала як солістка-бандуристка. В репертуарі: А.Кос-Анатольський „Дума про козацькі могили”, Ф. Глушко „Дума про матір Україну”, ліричні та жартівливі пісні. Організувала ансамбль бандуристів, з яким виступали на Львівському телебаченні, концертах-оглядах. В своєму доробку має багато аранжировок та перекладів для тріо, дуету, та ансамблю бандуристок.

Випускники класу Сторожук Н.П. працюють в музичних училищах : Гамар Н, Білас Г.; в ДМШ – Федун Л., Ленцьо М., Олійник Н., Шумська О. та інші; за межами України – Ульчук Аліна, Русиняк Лариса, Романюк Люба, Калитка Мар'яна, Урбан Світлана – керів. ансамблю пісні і танцю „Верховина”. Багато випускників навчаються у вищих навчальних закладах. Дуєт „Намісто” у складі Аліни Ульчук та Світлани Уран – дипломанти конкурсу „Золоті трембіти”, дипломантами конкурсу „Таланти, твої „Україно” були Струтинській Микола та Калитка Мар'яна.

СТОЧАНСЬКА Мирослава Петрівна (21.04.1958, м.Нововолинськ Волинської обл.) – бандуристка, педагог, Відмінник освіти України, член Національної Спілки Кобзарів України, Волинь. Випускниця оркестрового факультету Львівської державної консерваторії ім. М.В.Лисенка (бандура). Працює на посаді професора кафедри музичних інструментів інституту мистецтв Волинського національного університету ім.Лесі Українки. Учасниця, дипломант міжнародних фестивалів тріо бандуристок Луцького дому „Просвіта”. Засновник класу бандури у ВНУ імені Лесі Українки. Організатор, диригент та художній керівник студентської капели бандуристів „Диво струни”, лауреат I Всеукраїнського конкурсу бандуристів педагогічних ВНЗ України квінтету бандуристок „Диво струни”, лауреат міжнародних і всеукраїнських конкурсів та музичних фестивалів тріо бандуристок „Диво струни”. Підготувала ряд переможців (13 лауреатів та чотири дипломанти) міжнародних і всеукраїнських фахових конкурсів. Член Волинської обласної ліги українських композиторів. Творчий доробок – понад 100 перекладень, аранжувань, обробок для бандури-соло й ансамблю бандуристів. Автор навчально-методичних посібників із Грифом Міністерства освіти і науки України „Бандура і гра в ансамблі”(1997), „Вокальні ансамблі у супроводі бандури” (2005, 2006), „Інструментальні ансамблі” (у співавторстві з Н.Кучерук - 2005, 2006), низки методичних рекомендацій, репертуарних збірників, статей.

Літ.: Сточанська М.П. Земле, моя земле, я люблю тебе. Навчально-репертурний посібник. Редакційно-методичний відділ „Вежа” Волинського національного університету імені Лесі Українки, Луцьк, 2009.

СТРАМИК Наталія Тарасівна (21.07.1976, м.Львів) – бандуристка, викладач бандури, член НСКУ з 1997. В 1983-1991 – навчання у Львівській СШ №79, а також в музичній студії при цій школі (викладач бандури М.І.Сорока) та в Львівській музичній школі №5 (1986-1991), клас бандури М.І.Сороки, вокал Раїса Іванівна Марко. В 1991-1996 – навчання у Львівському музичному училищі ім. С.П.Людкевича (викладач бандури Наталія Євстахіївна Неміш, вокал – Скібінська Поліна Лазарівна, ансамблю бандуристів Наконечна Марія Йосипівна та Якимець Наталія Петрівна). В 1991 – закінчила Львівську національну Академію ім.М.Лисенка (клас бандури проф. В.Я.Герасименка, вокал: Скібінська П.Л., Цигилик О.І., Дідик Т.С.). В складі ансамблю бандуристок музичної школи №5 (кер. Марко Р.І.) – виступала в Югославії, Польщі. В складі ансамблю музичного училища

(кер. Наконечна М.Й.) виступала у Франції, Німеччині, Данії, Швеції, Англії. Працювала у фотолaboratorії ТзОВ „Обскура” (1991-2001) та керівником ансамблю бандуристів Львівської СШ №80 (2001-2004). В 2001 цей ансамбль став переможцем фестивалю „Сурми звитяги” (м.Львів). В 2004-2007 – викладач бандури, вокалу і хору Львівської дитячої школи мистецтв №11. З 2005 –керівник ансамблю бандуристок „Золоті струни” Центру дитячої та юнацької творчості МЖК-1 Сихівського району м.Львова та керівник фотогуртка. Ансамбль „Золоті струни” став лауреатом фестивалю „Сурми звитяги” (Львів, 2007 і 2009). Виступала також в складі різних ансамблів бандуристок, зокрема: „Червона калина” (кер. М.І.Сорока, виступи в Росії, Казахстані, Англії), в дуєті „Калиновий цвіт” (кер. М.І.Сорока); у складі квартету „Чарівні струни” (кер. Н.Страмик) в складі: Ірини Пасічник, Мирослави Рачинської, І.Шиманської та Наталії Страмик; в складі тріо „Оріана” (м.Тернопіль, кер. Ю.Рудницька). Н.Страмик член Жіночого Християнського Марійського Товариства „Милосердя” (з 1992), „Союзу Українок” (з 1999), товариства „Просвіта”. Виступала з сольними концертами в Німеччині, Італії, Польщі, Англії, Голландії.

Літ.: Сенатович О. Люрд. // газ. „Діти Марії”, м.Львів, 10.10.1993, С.2-3; Сенатович О. Марійська дружина музичного училища. // газ. „Діти Марії” м.Львів, 10.03.1993. – С.1; Жеплинський Б. Бандурист-патріот Костянтин Місевич. // газ. „Львівський залізничник”, 17.10.2003; Титаренко Л. Корольок В. Обніміться ж, брати мої, молю вас, благаю! // Голос України, Київ, від 24.05.2005; Музиченко Я. Канівська трійка. Обніміться брати мої! // Україна молода Київ, від 24.05.2005; Міщенко Ю. Єднання на Тарасові горі. // газ. „Високий замок” від 24.05.2005.

СТРЕХЕР (сестра Кекелія СНДМ) – бандуристка з м.Обери Аргентина, монахиня. З її роздумів: – „Дуже люблю бандуру, вона є моїм першим товаришем, який мене розрадить в тяжких хвилинах”.

Літ.: Сестра Кекелія Стренер. // Бандура, 1988, №23-24, С.55.

СТРІЧКА (мабуть син Івана Стрічки) (біля 1804 – 1834) – уроженець с. Березівка Прилуцького повіту Полтавської губ., бандурист. Цього бандуриста Платон Якимович Лукашевич зустрів випадково на заїжджому дворі, коли приїхав у Ромни на ярмарок. Від нього П.Лукашевич в 1832 записав дві думи „Самійло Кішка” та „Івась Коновченко, Удовиченко”. Через два роки П.Лукашевич довідався, що тридцятирічний Стрічка помер. Батько Стрічки також був бандуристом. Про Стрічку згадував його сучасник кобзар О.Вересай. Як твердив Вересай син Стрічки – Сакон – також був бандуристом.

Літ.: Киевская старина, 1899, январь, – С.245; Записки Юго-Западного отдела Русского геогра-

фического общества, т.I, 1873 рік, К., 1874, С.332; Кирдан А., Омельченко, 1980, – С.9.

СТРІЧКА Іван – кобзар-бандурист.

СТРІЧКА Сакон – бандурист.

СТРОКУН Тихін Григорович (29.06.1902, с-ниця Новопашківська – 20.08.1965, м.Краснодар) – кубанський бандурист, бандурний майстер, педагог, письменник, громадський діяч. Активний учасник впровадження українізації на Кубані, зокрема, часто виступав на крайовому і міському радіо як бандурист. Бандура у Строкуна була клепкова, великого розміру, орнаментована, мала 20 басів і 51 приструнок, по центру деки намальований вінок, в середині якого Тарас Шевченко з бандурою. М.Варрава оцінював його як визначного бандуриста. Секретар на курсах української мови та літератури у Краснодарі. В 1951 закінчив факультет української філології Краснодарського педагогічного інституту. На робітничому факультеті викладав українську мову та літературу. З 1929 публікував свої поезії та прозові твори.

У січні 1933 заарештований органами НКВД, в серпні того ж року засуджений на 10р. позбавлення волі за участь в „Українській націоналістичній повстанській контрреволюційній організації”. За свідченням родичів його засудили „за українську мову і бандуру”. Покарання відбував на Біломорканалі. В 1939 відправлений на Російсько-фінську війну. Після Другої світової війни працював учителем російської мови та літератури, бібліотекарем. У повоєнні роки написав книги „Записки солдата” та „Зрадник Батьківщини”. Про нього є спогади Варрави Микити Савича (1870-1939).

Літ.: Нирко О. – С.280, 296-297; Свідчення Німченка Іллі Івановича, 1925р. нар. (м.Краснодар), 1983).

СТУПАК Левко Григорович (1906, с.Овліївка Сосницького пов. на Чернігівщині) – бандурист. Рано втратив батька, залишилася мати з чотирма дітьми. Коли Левкові було 9 років, померла мати. Через деякий час Левко захворів на віспу і втратив зір. На дванадцятomu році життя поєднався з незрячим прощаком Пименом і пішов з торбою по світу. Згодом найнявся сукати мотузки, спочатку за учня, а потім став помічником майстра. Після громадянської війни за порадою відомого майстра кобз і бандуриста О.С.Корнієвського почав грати на бандурі у кобзаря Семена Сидоровича Власка. Ходив також у Сосницю слухати П.В.Кулика, в якого запозичив мистецтво співу та гри на кобзі. Вкінці 30-х років він уже відомий кобзар. Знав багатьох кобзарів та лірників, серед них К.П.Бондаренко та лірник Петро Корень, у якого поводитим була Софія Сергіївна Корнієнко – дружина Левка Григо-

Сточанська
Мирослава Петрівна

Страмик
Наталія Тарасівна

Стрехер
(сестра Кекелія)

Строкун
Тихін Григорович

Суботюк
Іван Опанасович

Суй
Оксана Анатоліївна

Сулима (Шлихтук)
Надія Павлівна

Супрун
Павло Степанович

ровича Ступака. Деякий час жив у Борзні, а потім перебрався в с. Ожереди, де після одруження придбав хатину, вступив до колгоспу та зайнявся виробництвом мотузок. Репертуар кобзаря традиційний: дума „Про Азовських братів”, історичні пісні „Про Нечая”, „Про Байду”, „Про Морозенка”, „Про Залізняка”, козацькі, чумацькі, побутові, жартівливі та інші пісні. Багато знав пісень на слова Т.Шевченка та про великого Кобзаря. Мав власні твори „Про Веремія”, „Веселе життя”, „Трудовий народ”, „Ударниця Серафима”, „Про стару матір”. Часто виступав у сільському клубі.

Літ.: Бугаєвич І. Співець із Ожередів. – НТЕ, 1969, №3; Виноградський, 1964.

СУБОТЮК Іван Опанасович (20.01.1940, с.Сичів Гощанського р-ну Рівненської обл.) – бандурист. У 1956 закінчив курси керівників гуртків художньої самодіяльності при Рівненській ДМШ. У 1969 закінчив Рівненське музичне училище (клас викладача А.Ю.Грицяя). З того ж року директор Березнівської ДМШ. Згодом виїхав на Житомирщину. Подальших відомостей немає.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.90.

СУЙ Оксана Анатоліївна (13.10.1978, м.Рівне) – бандуристка. У 1993 закінчила Рівненську ДМШ №1 імені М.В.Лисенка (клас викладача Т.А.Бенедюк), у 1977 – Рівненське музичне училище (клас викладача А.Ю.Грицяя).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.91.

СУЛИМА (Шлихтук) Надія Павлівна (25.04.1967, с.Майків Гощанського р-ну Рівненської обл.) – бандуристка, педагог, виконавець. У 1981 закінчила Гощанську ДМШ (клас викладача В.Г.Чілім), у 1985 – Дубенське училище культури (клас викладача Г.О.Бородейко), у 1993 – Рівненський інститут культури (клас старшого викладача З.А.Сингаєвської). З того ж року викладач бандури у Квасилівській ДМШ Рівненського району, учасниця тріо та ансамблю бандуристів.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.91.

СУПРУН Павло Степанович (3.02. (3.11.)1937, с.Попівка Конотопського р-ну Сумської обл.) – бандурист, член Національної Спілки Кобзарів України, Київ. У 1944 втратив зір і в 1947 батько віддав його в інтернат для сліпих у Києві. В 1959 одружився з Надією Циганенко. У 1970 почав вчитися грати на бандурі в кобзарській студії при музично-хоровому товаристві в Києві (викладач Баштан-Сапункова Раїса). Працював у виробничому підприємстві УТОС і кобзарював. В репертуарі кобзаря – народні думи „Невільницький плач” та „Смерть козака-бандуриста”, дума „Про Аскольда і Дира” (слова О.Пархоменка, музика Ф.Жарка), дума „Кров людська не водиця” (слова О.Ніколенка, музика П.Майбороди), а також твори „Облога Києва печенігами”

(музика Ф.Жарка), „Мати рідна, мати” (слова О.Чорної, музика В.Литвина), багато народних пісень („Ой, зійди, зійди, ясен місяцю”, „Повій, вітре на Україну”, „Про Морозенка”, „Про Супруна”, „Про Байду” та інші). Має і власні твори „Пам’ять про друга” (на слова О.Сокольніцького), „Лебедик” (на слова І.Нижника). „Спомин” (на слова Б.Олійника). П.С.Супрун – учасник багатьох кобзарських концертів, ювілейних вечорів та фестивалів. На з’їзді кобзарів та лірників у Києві (1990) обраний у Раду Всеукраїнської спілки кобзарів та лірників. Живе у Києві.

Літ.: Жеплинський Б. Супрун Павло Степанович. // Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: Край, 2000. – С.173.

СУПРУН Петро – сліпий кобзар із с.Тоголево (бувша Василівка, родове помістя М.В.Тоголя) біля Миргорода на Полтавщині.

СУПРУНЕНКО Петро Никифорович – кобзар, учасник конференції народних співців 1939 в Києві.

Літ.: ІМФЕ, Ф. 36-3 (325), список учасників.

СУРМАЧ Валентина Михайлівна (15.12.1984, м.Рівне) – бандуристка. У 2000 закінчила Рівненську ДМШ №2 (клас викладача Т.Т.Рокітенець), у 2004 – Рівненське музичне училище (клас викладача Н.О.Волощука). Того ж року вступила до РДГУ (клас викладача Г.М.Топоровської). Учасниця тріо бандуристок при РДГУ у складі Мар’яна Якимець, Валентина Сурмач, Марія Слепко. Учасниця II та III творчих звітів Рівненщини у складі капели бандуристів (Київ, Національний палац культури „Україна”, 2001, 2003).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.91.

СУРМАЧ Мирон – добре грає на бандурі і співає. Грати на бандурі навчився вже в поважному віці у п. Лавруні Туркевич. Виступає часто в школах та при нагоді для дітей і дорослих. В репертуарі: укр. нар. пісні, колядки (зокрема „Щедрик”) та інші. Багато грає собі для розваги. Він каже „Бандура це дружина для самотніх. Вдень і вночі вона розважає”. А ще дає цікаву пораду для всіх „Як йдете на емеритуру, купіть собі бандуру!”

Літ.: Бандура, №2, квітень, 1981, С.16.

СУХЕНКО Володимир Данилович (21.01.1937, станиця Старо-Мишастівка Ново-Титарівського р-ну Краснодарського краю) – бандурист, педагог. Народився в сім’ї службовця-залізничника. В 1957 закінчив десятирічну школу в м.Приморськ-Ахтарськ Краснодарського краю і вступив до будівельного училища м. Севастополь (Крим), а згодом був переведений в будівельне училище №3 м.Сімферополь, яке закінчив у 1958 з відзнакою за спеціальністю електромонтажник. Працював в будівельно-

монтажному управлінні №406, був учасником ансамблю пісні і танцю Трудових резервів. В 1959 був направлений на навчання до музичного училища ім.П.І.Чайковського м. Сімферополь, яке закінчив у 1963 по класу бандури. В 1959-1963 навчався в Сімферопольському музичному училищі по класу бандури у педагога В.І.Дяденка. Голос - тенор. Після третього курсу музичного училища став викладати бандуру в ДМШ №1 м.Сімферополь. З 1963 керував ансамблями при клубах та школах. З 1963 два роки провчився на заочному відділі Київської консерваторії ім. П.І.Чайковського (викладач О.Ф.Омельченко), а у 1969 перевівся на другий курс Івано-Франківського держ. Педагогічного інституту ім.В.Стефаника, який закінчив 1974 за спеціальністю: викладач музики та співу. В 1959-1966 працював в будинку культури ім. Т.Г.Шевченка, де створив дитячий ансамбль бандуристів, який нагороджувався почесними грамотами та дипломами. 1964-1998 – викладач бандури у Сімферопольському культурно-освітньому училищі, вів також ансамблі (дует, тріо, квінтет, викладав диригування, постановку голосу). 1.12.1967 створив та керував капелою бандуристів Кримського педагогічного інституту (тепер ТНУ ім. Вернадського). Основний склад налічував 60 учасників, підготовча група 30 учасників. Капела була лауреатом першого і другого Всесоюзного фестивалів художньої самодіяльності. З 1962 працював позаштатним методистом Дому народної творчості Криму. Як професійний бандурист та викладач надавав допомогу капелі бандуристів м. Джанкой. Їздив та проводив заняття з бандуристами капели, яку створив Марко Ковальський. 1971-1973 організував ансамбль бандуристів при будинку культури проф. тех освіти №17 м. Сімферополя, який брав участь у заключному концерті фестивалю самодіяльного мистецтва учнів профтехучилищ Кримської області. В 1975 – був створений ансамбль бандуристів при будинку культури с. Геройське Сакського р-ну (згодом реорганізований в культурно-спортивний комплекс), а також В.Сухенко створив дитячий ансамбль бандуристів, який грав на святах реєстрації новонароджених дітей. В 1980 – був створений в селищі Геройське чоловічий квінтет бандуристів „Барвина”, яким керував В.Сухенко, представник кубанського козацтва. З 1997 – Сухенко – пенсіонер, але працює актором в Українському драматичному театрі м. Сімферополь. В.Сухенко нагороджений багатьма дипломами та медалями (1985 – Всесоюзного огляду самод. худ. творчості), 1987 – медаллю лауреата другого Все-союзного фестивалю народної творчості.

25.10.2001 – В.Сухенку присвоєно звання Заслужений працівник культури АР Крим. В репертуарі В.Д.Сухенка українські народні пісні, твори радянських композиторів, патріотичні, ліричні, жартівливі.

Літ.: Савчук В. Виступають студентки. // Газ. „Кримська правда” від 25.04.1969; Омельченко А. Співуча бандура. // газ „Кримська правда”, 1.10.1969; Коваленко І. Йому 200 літ. // газ. „Кримська правда”, 11.10.1969; Соловйов В. Місто пісенне – Сімферополь. // газ „Кримська правда” 5.12.1969.

СУХОВІЙ (кін. XIX Кубань – 1 пол. XXст.) – кобзар-бандурист.

Літ.: Украинский вечер памяти Т.Шевченко. // Кубанський край, 15.03.1915.

СУЧКО Максим Прокопович (1910 – ?) – зварник Конотопського КВРЗ, учасник Конотопської капели кобзарів-бандуристів, утвореної на початку XX ст..

Літ.: Лисий І. Кобзарство Конотопщини. // НТЕ, №3 (241), травень – червень, 1993. С.59-62.

СУШИЦЬКИЙ Роман Іванович (25.12.1908, с.Скураги Мар'їнського р-ну Житомирської обл.) – бандурист. Був сиротою і жив у брата в Києві. Під час служби в армії навчився грати на народних інструментах. В 1935 закінчив Київський автодорожній інститут. Працював автоінспектором. З 1934 приймав активну участь в гуртку бандуристів при Київському клубі промкооперації, де під керівництвом М.В.Опришка почав вчитися грати на бандурі. Згодом брав участь в роботі ансамблю бандуристів клубу міліції, яким керували Г.Я.Копан та М.П.Полотай. В 1941 закінчив Київську вечірню консерваторію по класу бандури (викладач М.Полотай). Учасник Великої Вітчизняної війни, брав участь в боях, був у партизанських з'єднаннях. В післявоєнний період знову працював автоінспектором, на оперативній роботі став інвалідом. Працював в ансамблі бандуристів Українського радіо. Керував ансамблем бандуристів (квінтет) Київської філармонії. З 1954 по 1968 працював в Житомирській філармонії, а з 1968 керував капелою бандуристів при клубі харчовиків у Києві та одночасно ансамблем бандуристів Київського палацу піонерів. Керовані ним колективи беруть участь в оглядах і конкурсах. Капела бандуристів харчовиків одержала звання народної (1970), ансамбль бандуристів Палацу піонерів кількарразовий лауреат республіканських оглядів. Р.І.Сушицький нагороджений срібною медаллю лауреата республіканського огляду (1970). Виступав і як соліст-бандурист та в складі тріо. Разом з С.Хижняком та І.Падалкою в 1965 брав участь в декаді українського мистецтва в Німецькій Демократичній Республіці. В репертуарі бандуриста твори радянських композиторів, українські народні пісні. Має власні твори: „Пісня про братерство” на слова

Сурмач
Валентина Михайлівна

Сурмач
Мирон

Табакова (Ковальчук)
Аліна Ананіївна

Табінський
Михайло Петрович

Таборовець
Людмила Миколаївна

Б.Нечипоренка, „Привет наш Тебе, Україна, сестра” на слова О.Колічева, „На подвиг нас партія кличе” на слова С.Самойлова, „Москва – фортеця правди й миру” на слова М.Рильського, „Щастя ланкової” на слова Б.Нечипоренка, „На Алтай” на слова Д.Луценка, „Красуйся, рідна Україно” на слова О.Ющенка, „Ожи-даниє” на слова Н.Грибачова та інші. Має ряд учнів, серед яких варто відзначити Аллу Шептицьку (виступала в Оркестрі українських народних інструментів музично-хорового товариства УРСР), Клименко Тетяну (викладач музичної школи в Броварах), Малолітко Аллу (викладач музики в одній із шкіл Києва).

Літ.: Людова К. Бандуристом став. // газ. Молода гвардія, Київ, від 20.12.1964; Болтивець А. Дзвенять бандури. // газ. „Київська правда” від 7.04.1966; Газ. „Вечірній Київ” від 6.11.1066 (фото Б.Львова).

СЮСЮКАЛО Петро Григорович (1908, м.Ворзель на Київщині) – бандурист. Керував капелою бандуристів. В репертуарі бандуриста багато народних пісень, танців.

Літ.: Терлецький, лист до Жеплинського Б. від 10.04.1969.

Т

ТАБАКОВА (Ковальчук) Аліна Ананіївна (30.06.1961, м.Дубне Рівненської обл.) – бандуристка, педагог, виконавець. У 1976 закінчила Дубенську ДМШ(клас викладача Л.П.Рибачук), у 1980 – Рівненське музичилище (клас викл. А.Ю.Грицяя), у 1995 – музично-педагогічний факультет Рівненського державного педагогічного інституту (нині РДГУ), клас викладача Т.О.Івченко. З 1960 викладач бандури, з 1995 – директор Оржівської ДМШ. Керівник шкільної капели бандуристів, учасниця малих форм, солістка-інструменталістка. Дипломант всеукраїнського конкурсу бандуристів педагогічних інститутів.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.91-92.

ТАБІНСЬКИЙ Михайло Петрович (2.11.1924 (в паспорті невірно 21.11.1924), м. Володимир-Волинський) – інженер, бандурист, кандидат технічних наук, науковець. В 1926 батьки переїхали в м. Кременець, де батько (священик) став ректором духовної семінарії. Батько боровся з русифікацією, відправляв Літургію на українській мові, що не подобалося духовному керівництву на Волині, яке було російським. В 1931 батька звільнили з посади ректора і сім'я переїхала до Львова під патронат митр. А.Шептицького. Батько став радником митр. А.Шептицького, викладав в Богословській академії, відправляв в Преображенській церкві у Львові.

Михайло вчився в середній школі у Львові

ім. Т.Шевченка, а потім в українській гімназії №2, де одержав середню освіту і в 1942 поступив вчитися у Львівську Богословську Академію. Ще студентом почув гру на бандурі гімназиста Камінського і вирішив навчитись грати на бандурі. Згодом колишній січовий стрілець, священик з с. Черепин подарував Михайлові бандуру, яку привіз із Східної України. На цій бандурі Михайло самотужки почав вчитися грати. Далі почалося навчання у відомого бандуриста Юрія Сінгалеви́ча. Михайло став виступати в дуеті з Ю.Сінгалеви́чем та грати в капелі, яку організував Ю.Сінгалеви́ч.

Після закінчення II світової війни Михайло Табінський вчився на нафтовому факультеті Львівського Політехнічного інституту, а після смерті Ю.Сінгалеви́ча став керувати ансамблем бандуристів „Чорногора” та грати в капелі бандуристів Політехнічного інституту керував Олег Гасюк, а Михайло Табінський виступав в тріо разом із О.Гасюком та студентом Богданом Жеплинським. Після арешту Олега Гасюка Табінський деякий час керував студентською капелою. В 1950 Михайло Табінський був звинувачений в допомозі націоналістам, арештований і засланий на каторжні роботи в Сибір. Працював на пересувній електростанції в селищі Баляго в Забайкаллі, а далі вчився знову в Томському Політехнічному інституті. Після закінчення інституту працював асистентом на кафедрі „Електроприводи і автоматизація промислових установок”, далі ст. викладачем, займався науковою роботою, захистив кандидатську дисертацію. Згодом разом з дружиною переїхав в м.Симбірськ (Ульяновськ) на посаду доцента такої ж кафедри. Потім переїхав з сім'єю в м.Луцьк, де 11 років працював доцентом на кафедрі фізики Луцького педагогічного інституту. Ставши пенсіонером переїхав з сім'єю в Канаду, де живе в м. Торонто. Починаючи з студентських часів грав на бандурі, за цей час виготовив декілька бандур власноручно. Не покидає бандури і тепер, хоч зараз грає тільки вдома. В репертуарі переважають укр. нар. пісні та пісні композиторів на сл. Т.Шевченка, давній кобзарський репертуар, пісні січових стрільців, сучасні мелодії.

Літ.: Буцько М.І. Художня самодіяльна творчість студентів та працівників державного університету „Львівська Політехніка” (1944-1994 рр.), – Львів, вид. „Львівська Політехніка”, 1996. – С.19-23; Жеплинський Б. Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: „Край”, 2000. – С.53-54; Жеплинський Б. Кобзарськими стежинами. вид. Львівської наукової бібліотеки ім. В.Стефаніка НАНУ. – С.29-31.

ТАБОРОВЕЦЬ Людмила Миколаївна (6.08.1972, с.Любиковичі Сарненського р-ну Рівненської обл.) – бандуристка. У 1987

закінчила Любиковицьку ДМШ, у 1991 – Рівненське музучилище (клас викладача Т.В.Свентах).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.92.

ТАНГАЄВА Юлія Вікторівна (10.07.1981, м.Краснодар, Кубань) – кубанська бандуристка.

Літ.: Штанько В. „Від Кубані до Волині пісенна дорога”// Волинь, 1995, 11.04., №41; Нирко О. – С.280.

ТАРАБАНОВ Семен (Тарабаков) – придворний бандурист, якому в 1726 указом Катерини I (імператриці) „повелено о дозволенні перестроить дом” на пожалованном ему месте в Санкт-Петербурге”. В 1723 одержав 1 черв. „за славление”.

Літ.: Баранівська Л.Т. Гетьмансько-старшинське середовище і культурно-музичне життя в Україні другої половини XVII – XVIIIст. Дисерт. канд.. мистецтвознавства. 17.00.03 – К.,2001; Ваврик О. Кобзарські школи в Україні. – Тернопіль: Збруч, 2006. – С.18; Хоткевич Г. Муз.інструменти укр. народу. Харків, 2002. – С.125.

ТАРАНКО Прокіп (XIX ст.) – лірник з с.Дергачі Харківської губ.

Літ.: ІМФЕ, Фонд Білозерського, Ф. 3-6/376 „О кобзарях и список кобзарей”.

ТАРАС – кобзар з с.Кононівка, учень О.Вересая.

Літ.: ЦДІА, Львів, Ф. 698, о.з.191, л.238.

ТАРАС (Миколаївський) – кобзар з с.Миколаївка Полтавської губ. (можливо, що це Тарас Зінченко, див. Зінченко Тарас).

Літ.: ІМФЕ, Ф. 11-4, о.з.214, л.338.

ТАРАСЕВИЧ – кобзарка з с.Брагинці Борзинського р-ну Чернігівської обл.

Літ.: Полотай М.П., запис 1946.

ТАРАСЕНКО Ганна Вікторівна (1973, м. Київ) – бандуристка. У 1989-1991 навчалась у луцькому музучилищі, у 1995 закінчила Рівненське музучилище (клас викладача Т.В.Свентах). Живе і працює в Києві.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г., – С.92.

ТАРАСОВИЧ (Тарасевич-?) Ганна Василівна – кобзарка із с. Озеряни Варвинського р-ну Чернігівської обл.

Літ.: Картотека С.А.Слюсар.

ТАРАСЮК Андрій Володимирович (22.09.1956) – член Національної Спільноти Кобзарів України, Одеська обл.

ТАРАШКО (можливо Тарашко Рафал (Рафаїл)) – український бандурист. Коли новгородські та галицькі художники реставрували в XV ст. в Кракові королівську резиденцію Вавель, Тарашко разом з бандуристом Стечком та лютнистом Московою захоплював своєю грою слухачів.

Літ.: Белза, 1955.

ТАРАШКО Рафал (перша половина XV ст.) – бандурист, який був при дворі польського короля в Кракові (згадується під 1441 р.). А.Хибинський у своїх дослідженнях серед

професійних бандуристів наводить ім'я Рафаїла Тарашка (1441 рік)

Літ.: Chybinski A. Slownik muzykow dawnej Polski. – Krakow, 1949; Белза И. История польской музыкальной культуры. – М., 1954. – С.85; Нудьга Г. Укр. дума і пісня в світі. Львів, 1997. – С.67; Ваврик О. Кобзарські школи в Україні. – Тернопіль: Збруч, 2006. – С.13.

ТАРГОНІЙ Ірина Михайлівна (12.11.1982, м.Рівне) – бандуристка. У 1998 закінчила Рівненську ДМШ №1(клас викладача Л.І.Луцишиної), у 2002 – Дубенське училище культури, у 2005 – РДГУ (клас старшого викладача Н.Є.Турко).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.92.

ТАРНОВА Оксана Петрівна (1963, м.Червоноград Львівської обл.) – бандуристка, виконавець. У 1982 закінчила Житомирське музучилище імені В.С.Косенка, у 1988 – Рівненський інститут культури (нині РДГУ), клас старшого викладача З.А.Сингаєвської. Лауреат республіканського конкурсу виконавців на народних інструментах у складі тріо бандуристок (Івано-Франківськ, 1988).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.92.

ТАТАРИН – кобзар з Конотопського пов. Чернігівської обл.

Літ.: ІМФЕ, Ф. 11-4, о.з.594, л.4.

ТАЦУЛЯ Іван (народився десь в 40-х роках XIX ст. -?) – лірник з с.Бабайківка (жив край села на Басарабівці) на Катеринославщині. Грав і співав дід Тацуля дуже добре, вештаючись по ярмарках Катеринославщини та сусідньої Полтавщини. Грав побутово-епічні пісні, народні думи, козацькі пісні, побутово-весільні та інші народні пісні. Але найбільше славився жартівливими піснями та жартоспівами (жартівливими приспівками). Дід Іван знав дуже багато різних жартівливих „триндиків”, які вживав, виконуючи під супровід ліри:

... „Кум чмих, та чмих, та щодня до корчми,
А кума ох, ох - з козаками в горох!”

Або:

„Ой ну ж, коли ну – підбирай пелену,
Та навприсідки втнем – козаків пом'янем”...

Помер і похований Іван Тацуля у рідному селі на Басарабівці. На його похороні, край могили, грали два чужі лірники.

Літ.: Листування Б.Жеплинського з І.Рудасом (м.Дніпропетровськ). Лист від 26.08.1968

ТВЕРДОХЛІБ Дмитро Степанович (біля 1870 – десь у 30-х роках ХХ ст..) – лірник з с.Твердохлібівка Кобеляцького повіту на Полтавщині. Ще замолоду вирізнявся музичною обдарованістю, а коли в 1905 повернувся з японської війни напівкалікою (втратив ліву ногу і око), став лірником. Грав по ярмарках, базарах та „храмах”. Був дуже популярним лірником. Грав і співав пісні релігійно-епічні, побутові, історичні та народні.

Літ.: Листування Б.Жеплинського з І.Рудасом (м.Дніпропетровськ). Лист від 17.08.1968.

Тарасенко
Ганна Вікторівна

Таргоній
Ірина Михайлівна

Тарнова
Оксана Петрівна

Теліга
Михайло Якович

Терещенко
Федір Петрович

Терлецький
Григорій Сергійович

ТЕЛІГА Михайло Якович (8.12.1900, станиця Охтирська на Кубані – 21(9).02.1942, м.Київ) – бандурист. Походив з давнього козацького роду, навчався у військово-фельдшерській школі в Катеринодарі, в юнацькій (старшинській) школі в Кам'янець-Подільському, учасник нац.- визвольної боротьби в Україні в складі армії УНР, був ад'ютантом С.Петлюри. В 1915 під час навчання у військово-фельдшерській школі у Катеринодарі почув гру кобзаря і під цим впливом вирішив навчитися грати на бандурі. Один із знайомих учнів, який сам грав на бандурі познайомив Михайла з бандуристом Миколою Богуславським. У Миколи Богуславського Михайло Теліга почав вчитися грати на бандурі. Далі навчався гри на бандурі в О.Обабка. Грав на діатонічній бандурі київського майстра Антонія Паплинського. Увесь вільний час Михайло став віддавати гри на бандурі та читанню укр. книжок. У серпні 1918 М.Теліга подався на Україну. Навчався в юнацькій школі у Кам'янець-Подільському, як військовий фельдшер. Під час боїв рятував поранених бійців, а після бою грав їм на бандурі. Разом з армією УНР інтернований на території Польщі. Потім навчався в Укр. госп. Академії в Подєбрадах, яку закінчив в 1929 за фахом інженера-лісівника. Взимку 1924 у Студентському Домі в Празі був концерт, який проходив під керівництвом Євгена Вирового. Допомогала організувати цей концерт Олена Шовгенова. Вечір влаштувало „Видавництво Української Молоді”. На цьому вечорі Олена Шовгенова вперше познайомилася з Михайлом Телігою, який грав на бандурі і співав укр. думи. Олена закохалась у ставного кубанського козака і прекрасного бандуриста. Вона з нетерпінням чекала на їхні зустрічі в Празі та в Подєбрадах. 1.08.1926 Михайло Теліга одружився з Оленою Шовгеновою. З 1929 подружжя Теліг жило в Польщі, спочатку у Варшаві, а з 1939 – в Кракові. Вкінці листопада 1941 Михайло прибув до Києва, де в той час уже була Олена Теліга. Михайло Теліга разом з дружиною арештований гестапо і розстріляний у Бабиному Яру.

Літ: Олена Теліга. О, краю, мій. Твори, документи, біографічний нарис. Упорядник і біографічний нарис Надія Миронець, К., вид. ім. О.Теліги, 1999, с.424 і інші; Симон Наріжний. Українська еміграція. Культурна праця української еміграції 1919 – 1939. К., вид. ім.О.Теліги, 1999; Нирко О.Ф. – С. 297; Черногуз Я.Кобзарська Січ. До 90-ти річчя Національної заслуженої капели бандуристів ім.Г.Майбороди. – К., 2008. – С.7.

ТЕЛЯТНИК Іван Олексійович (1910, станиця Канівська – 1944, фронт) – кубанський бандурист. Є свідчення сестри Леміш (Телятник) Олени Олексіївни (1912-1995) (ст. Канівська, 1990).

Літ.: Нирко О.Ф. – С.281.

ТЕМІРОВА Юлія – бандуристка, здібна учениця педагога І.В.Любашевської Львівського музичного училища ім. С.Людкевича.

ТЕРЕЩЕНКО Сергій Віталійович – член Національної Спілки Кобзарів України, Київ.

ТЕРЕЩЕНКО Федір Петрович (17.03.1895, м.Ромни Сумської обл.) – бандурист. Від батька за фахом шевця перейняв любов до народної пісні. Після закінчення 2-річної приходської школи навчався кравецької справи і деякий час працював у кравецькій майстерні Капера у Києві. Тут він вперше почув гру кобзарів і захопився цим мистецтвом. Після одруження переїхав до Ромен, де в 30-х роках вчився кобзарської справи у Є.О.Адамцевича, від якого перейняв і дещо з репертуару. Часто виступав разом з Є.О.Адамцевичем, О.Чижевським та іншими перед трудящими Сумщини. В час Вітчизняної війни грав радянським бійцям у госпіталях. В післявоєнний період виступав з концертами в клубах, на польових станах колгоспів та в школах. В репертуарі кобзаря переважають українські народні пісні, а також пісні радянських композиторів. Мав і ряд власних творів, зокрема створив музику на слова С.Воскресенка „Континентальний клімат”. Брав участь в оглядах художньої самодіяльності, неодноразово нагороджувався подяками та грамотами. В 1970 Ф.П.Терещенку присвоєно почесне звання члена музично-хорового товариства УРСР. Серед учнів Ф.Терещенка здібний бандурист Михайло Тарасович Хоронько з с.Гудиме Глинського р-ну на Сумщині.

Літ.: газ. „Прапор Жовтня” (м.Ромни Сумської обл.) від 27.09.1944; Сахно Ф. Слово про Федора Терещенка, НТЕ, 1971, №1.

ТЕРЕЩУК В. – бандурист. 12 березня 1943 грав на з'їзді бандуристів у Львові в складі ансамблю із 11 бандуристів.

Літ.: Бандура, №9-10, липень-жовтень 1984, С.55.

ТЕРЛЕЦЬКИЙ Григорій Сергійович (1900, м.Балта на Поділлі (нині Одеська обл.) – 10.10.1970) – бандурист. Закінчив вище початкове училище та педагогічні курси, а згодом і Одеський педагогічний інститут, викладав у середніх школах та технікумі. Пісню і музику полюбив змалку. Співав у хорах, навчився грати на гітарі. У 1927 в Балті виступав бандурист Андрій Чалий, який своєю грою причарував юнака і став його першим учителем. Від Чалого Терлецький перейняв думу „Про смерть козака-бандуриста” та історичних народних пісень. Далі кобзарське мистецтво вдосконалював самостійно. У 1936 разом з сім'єю переїхав до м.Черкас, працював у середній школі, а з 1938 в педінституті, одночасно беручи участь в роботі студентської капели бандуристів. На фронтах Великої Вітчизняної війни

брав участь у боях. Після демобілізації повернувся знову на педагогічну роботу спершу в Ніжинський, а потім у Черкаський педагогічний інститут, де деякий час керував ансамблями бандуристів. В репертуарі бандуриста „Дума про смерть козака-бандуриста”, народні історичні пісні „Про Морозенка”, „Про Нечая”, „Про Палія і Мазепу”, „Про сотника Харка”, „Побратався сокіл”, а також багато ліричних, побутових та жартівливих пісень. Похований в Черкасах.

Літ.: Жеплинський Б. Терлецький Григорій Сергійович. // Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: Край, 2000. – С.174.

ТЕРПІЙ Степан Костянтинович (? – 1933, с.Стара Басаня Новобасанський р-н Чернігівської обл.) – лірник, знаменитий мабуть на всю Україну. Осліп у віці 18 років. Почав вчитися грати на лірі, коли мав 19 років. Вчився 2 роки. Мав велику ліру на 6 струн (чотири настроєні в унісон, дві в октаву, тобто пріма двічі подвоєна) і кожна клавіша мала 4 зубці-регулятори (замість одного). Мав багатий репертуар, знав думи, в тому числі думу „Про Хмельницького”, але учнів по собі не залишив. Син Тертія казав, що ліру батькову купили в музей (Козелець Чернігівської обл.).

Літ.: ІМФЕ, Фонд Полотая; Кушпет В. Старцівство. – С.107 (табл.).

ТЕСИН Андрій – кобзар із Полтавщини. Вважав, що є значна різниця між зрячими та сліпими кобзарями. Він говорив: „Зрячому трудно вивчитися грати на кобзі. Заздрість велика у зрячого – він більше тільки розважається, тому і важче”. Вважав, як і багато інших кобзарів, що зрячі бандуристи через вади своєї натури не здатні досягнути глибин кобзарської співоцької науки.

Літ.: ІМФЕ, Ф.3-6, о.з.376, – С.103; Черемський К. Шлях звичаю. 2002. – С.240.

ТЕСЛЯ Антоніна Іванівна (16.09.1960) – член Національної Спілки Кобзарів України, м.Суми.

ТЕТЮРА Світлана Михайлівна – член Національної Спілки Кобзарів України, м.Черкаси.

ТИМНЮК Грицько – лірник.

Літ.: ЦДІА, Львів, Ф. 688, оп.1., о.з. 192.

ТИМІШ – лірник з під Полтави.

Літ.: Кушпет В. Старцівство. (фото).

ТИМОХА – див. Бієтенко (Тимоха) Федір

ТИМОЩУК Ніна Павлівна (29.07.1971, с.Білів Рівненського р-ну Рівненської обл.) – бандуристка. У 1986 закінчила Зорянську школу мистецтв (клас викладача П.Ф.Щербини), у 1990 – Рівненське музичилище (клас викладача Т.В.Свентах).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.92.

ТИМОЩУК Оксана – бандуристка. Вчилась у відомої бандуристки і педагога Раїси Кузьменко. Лауреат II премії на Міжнародному

конкурсі, як солістка та III премії Всеукраїнського конкурсу.

Літ.: Шевченко Марта. Звуки бандури – це мої почуття... // Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2008.

ТИРАВСЬКИЙ Іван Іванович (20.11.1948, с.Шоломиничі Городоцького р-ну Львівської обл.) – співак (баритон), заслужений артист України, учасник капели бандуристів „Карпати”. Закінчив вокальний факультет Львівського музичного державного училища ім.Станіслава Людкевича(клас співу – П.Р.Колбіна, який був одним з найкращих педагогів-вокалістів колишнього СРСР). В різні періоди свого творчого шляху працював солістом-вокалістом у Львівській обласній філармонії, ансамблі пісні і танцю Прикарпатського військового округу та у центральному ансамблі пісні і танцю ГРВ у Німеччині. З 4 березня 1991 року працює солістом капели бандуристів «Карпати». У 1993 році Івану Тиравському, за значний особистий внесок у розвиток українського музичного мистецтва, високу виконавську майстерність, присвоєно почесне звання «Заслужений артист України». У діючому репертуарі І.Тиравського, як соліста капели бандуристів «Карпати», є такі музичні твори: народні пісні «Гей, Карпати», «Ой, ходив чумак», «Казав мені батько», «Тече вода в синє море» на слова Т.Г.Шевченка, «Кришталева гора», «Гей, літа орел», «Гей, браття опришки» музика А.Кос-Анатольського, «Безмежнеє поле» – М.Лисенка, сл. І.Франка, «Україно-мамо» музика С.Чорненького сл. Г.Каніч та багато інших.

Літ.: Архів Жеплинського Б.

ТИТ – лірник з с. Сорокошичі Чернігівського пов. (в південно-західному кутку повіту). Від нього лірник Грицько Костюченко з с. Козероги перейняв „Удову”.

Літ.: Луговський Б. Матеріали до ярмаркового репертуару та побуту старцівства в Західній Чернігівщині. – „Родовід”, ч.6, 1993. – С.89.

ТИХОВСЬКИЙ –учень Гната Хоткевича.

Літ.: ЦДІА, Львів, Ф.688, о.з. 191, л.233.

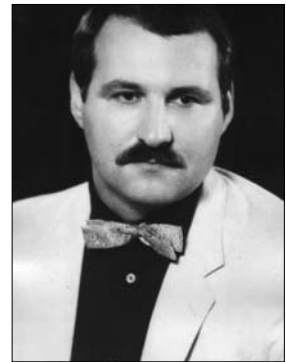
ТИЩЕНКО В.Ф. (90 рр. XIX ст. Кубань – I пол. XX ст. ?) – кубанський бандурист. Свідчення 1913р. На фото: Перша Кубанська кобзарська школа Миколи Богуславського. Тищенко В.Ф. перший праворуч, у другому ряду.

Літ.: Нирко О.Ф. – С.281; Тарануха В. Нарис. – 1966 (машинопис – архів О.Ф.Нирка).

ТИЩЕНКО Петро Іванович (6.09.1903, с.Дениси тепер Переяслав-Хмельницького р-ну Київської області - 6.01.1967, м.Київ) – бандурист. Замолоду втратив зір, але в міру сил працював, був одним з ініціаторів створення колгоспу. Працюючи з 1931 року на підприємствах українського Товариства сліпих, добре оволодів кобзарською справою. В роки Великої Вітчизняної війни та в після-

Тимощук
Ніна Павлівна

Тиравський
Іван Іванович

Тиміш

Тищенко
Петро Іванович

Ткаченко
Іван

Ткач
Сергій Олександрович

Ткаченко (Галашко)
Петро Федорович

Ткаченко
Георгій Кирилович

воєнний період виступав перед слухачами на Тернопільщині, Рівненщині, Львівщині, Житомирщині, Полтавщині, виконуючи народні пісні, особливе місце серед яких займали патріотичні пісні. Після війни приєднався до самодіяльного ансамблю кобзарів Товариства сліпих у Києві. Виступав і як соліст-бандурист. П.І.Тищенко автор слів і музики „Дума про Леніна” та ряду пісень: „Про сліпого партизана Батюка”, „Переяславська рада”, „Про Вереся”, „До любові і братерства”, „Цілинні землі”.

Літ.: УРЕ, т.XIV, с. 417 та VI, с.511; Полотай М. Кобзар Петро Тищенко, СК, 1968, №1; Дума про Леніна. // газ. „Київський комсомолец” від 13.03.1960; Полотай М. Кобзар Петро Тищенко. – Відривний календар, листок за 13.12.1959; Інформаційний бюлетень Маністерства соціального забезпечення УРСР, К.,1949.

ТРЕ Геркод (Thieray Hercod) (22.11.1969) – бандурист із Бельгії. Навчився грати на бандурі в бандуриста-українця із діаспори. Знімався в фільмі в 1993 у Львові „Тіре відкриває Україну”.

ТІТЕНКО Михайло Антонович (1927, с.Стінка Чугівського р-ну на Полтавщині) – бандурист. З дитинства полюбив спів та музику. Один з його родичів грав на кобзі, і це вплинуло на музичні уподобання юнака. З 1944 по 1951 служив в лавах морської піхоти на Далекому Сході та керував військовим хором і оркестром народних інструментів. У 1952 почав працювати на металургійному заводі ім. Петровського в м.Дніпропетровську і відвідувати капелу бандуристів при Палаці культури ім.Ілліча, де опанував техніку гри на бандурі і став солістом цього колективу. В репертуарі бандуриста твори радянських композиторів, народні пісні. Грають на бандурах і два сини А.М.Тітенка.

Літ.: Рудас І. Бринять голосні бандури. // газ. „Зоря” (м.Дніпропетровськ) від 15.03.1969; Рудас І., лист до Жеплінського Б. від 20.03.1971.

ТКАЛЕНКО Іван – бандурист, учасник Національної заслуженої капели бандуристів ім.Г.Майбороди.

Літ.: Черногуз Я. Кобзарська Січ. До 90-ти річчя Національної заслуженої капели бандуристів ім.Г.Майбороди. К.,2008. – С.75.

ТКАЧ Сергій Олександрович (18.06.1971, м.Ковель Волинської обл.) – бандурист, лірник, педагог, виконавець, член Національної спілки кобзарів України, м.Рівне. У 1992 закінчив Ковельську ДМШ (клас викладача Г.П.Герес), у 1996 – Луцьке училище культури (клас викладача Т.В.Беляєвої), у 2002 – РДГУ (клас доцента З.А.Сингаєвської, Н.Ф.Чичановської). З того ж року викладач бандури у Ковельській ДМШ та РДГУ. Майстер бандур. Володіє виконанням на інструментах: ліра та старосвітська бандура.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г., – С.92-93.

ТКАЧ Тетяна Петрівна (5.04.1948) – бандуристка, засл. працівник культури України, учениця проф. В.Я.Герасименка, член Національної Спілки Кобзарів України, Волинь.

Літ.: Кияновська Л. Лицар бандури до 80-ти річчя Василя Герасименка. – Львів: „Те-рус”, 2007. – С.33.

ТКАЧЕНКО (Галашко) Петро Федорович (21.12.1878 (2.01.1879), м.Синявка Сосницького пов. на Чернігівщині. – 3.01.1918). В 1905 возив листи і прокламації у розпоротій халяві і в кобзі. Здійснював зв'язок між гуртками революційної інтелігенції в Катеринославі, Херсоні, Миколаєві. Був арештований, як він казав „за пісні”. В репертуарі Ткаченка були думи „Брат і сестра”, „Плач невольників” та багато народних пісень. В 1906 художник О.Сластіон зробив зарисовку Ткаченка.

Літ.: Полотай М., 1940; Портрети О.Сластіона, 1961; Лавров Ф., 1981, С.31; НТЕ, К., 1967, №4, С.61; Етнографічний вісник. кн.3., К., 1926, С.68-69; НТЕ, С.61.

ТКАЧЕНКО Георгій Кирилович (5.05.1898, с.Глушкова нині Курської обл. – 11.12.1993, м.Київ) – бандурист. Народився в бідній сім'ї сліпого селянина-ремісника. З дитячих років почав самостійне трудове життя. Після сільської школи вчився в Курському реальному училищі, а з 1917 – в Харківському художньому училищі. В 1922 вступив до Московського художнього інституту, який закінчив у 1929 р., одержавши звання художника-архітектора. Архітектором працював недовго, своє покликання знайшов у малярстві та музиці. Незрячий батько Ткаченка був добрим співаком, а старший брат дуже добре грав на гітарі. В реальному училищі Георгій грав у духовому оркестрі, де й засвоїв нотну грамоту. Ще в юнацькі роки самотужки виготовив собі бандуру і почав на ній вчитися грати. Переїхавши у Харків, він за допомогою музичного майстра, виготовив другу бандуру. Під впливом видатних кобзарів Г. Гончаренка, С.Пасюги, П.Древченка, які в цей час були в Харкові, Т.Ткаченко вдосконалював техніку гри на бандурі, збагатив свій репертуар. Великий вплив на формування харківської школи гри засвоєної Ткаченком мав також неперевершений бандурист Гнат Хоткевич. Т.К.Ткаченко багато мандрував по Україні, записував народні пісні, малював рідні краєвиди. Його мистецькі твори з успіхом експонувались на персональних виставках у Києві. Він був у великій дружбі з кобзарем Є. Мовчаном.

Брав участь у концерті кобзарів у залі Київського оперного театру, в гастрольних поїздках по Україні, а також у Москві (1970), Ленінграді (1971). В репертуарі кобзаря історичні думи „Про сестру та брата”, „Про Олексія Поповича”, „Про Хведора Безрід-

ного”, „Про втечу трьох братів”, 5 псалмів, історичні пісні „Про Саву Чалого”, „Про Супруна”, „Про Морозенка”, „Зажурилась Україна”, „Побратався сокіл”, „Максим козак Залізник”, „Гей сів пугач на могилі”, чумацькі та побутові „Було літо, було літо”, „Ой піду я лугом”, „Ой не жур мене, моя мати” та інші, жартівливі пісні і танці. Почесний член музично-хорового Товариства УРСР. Жив в Києві. Про нього знято фільм: реж. О.Бійма „Дороги кобзарські” Укртелефільм. 1988.

Літ.: Жеплинський Б. Ткаченко Георгій Кирилович. // Кобзарі. Бандуристи. – Львів: Академічний експрес. – 1997. Листівки з біографіями на звороті; Фісун О. Етнографічні акварелі Георгія Ткаченка. НТЕ, 1968, №6; Ющенко, 1969.

ТКАЧЕНКО Зірка – бандуристка, учасниця Решетилівського ансамблю бандуристів, яким керував і який організував В.Я.Осадько.

Літ.: Лист Долгова М.О. із Дніпропетровська до Б.Жеплинського від 25.05.1992 і фото ансамблю (з 1926).

ТКАЧЕНКО Іван Миронович – лірник із Бабаєв Валківського уїзду. Його знав лірник Зозуля І.

Літ.: Крист Є. „Кобзари и лирники Харьковской губернии”.

ТКАЧЕНКО Людмила – бандуристка. Закінчила кобзарську студію при Державній капелі бандуристів України, у 1971 – Рівненське музичне училище (клас викладача А.Ю.Грицяя). Працювала в народному хорі ім. Г.Верьовки, згодом в оркестрі українських народних інструментів радіо і телебачення України.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 93.

ТКАЧЕНКО Марко – кобзар з с.Данилівка Сосницького пов. Чернігівської губ.

Літ.: ІМФЕ, Ф. 11-4, о.з.1013, л.4 і о.з.866, л.1.

ТКАЧЕНКО Нечипір Іванович – бандурист із Таганрога. В 1958 почав організовувати ансамбль бандуристів. В 1965 відзначено ювілей ансамблю бандуристів при Таганрозькому будинку культури працівників освіти під керівництвом Н.А.Ткаченка. Вже на цей час ансамбль дав більше 120 виступів і користувався успіхом.

Літ.: Шегрова В. (фото і текст) в газ. „Таганрозька правда” від 28.11.1965; Мироненко Б. Таганрозькі бандуристи. – НТЕ, 1968, №5.

ТКАЧЕНКО Раїса Андріївна (1951, м.Кіровоград) – бандуристка. У 1971 з відзнакою закінчила Канівське культосвітнє училище, у 1975 – Київський інститут культури (Рівненський культосвітній факультет), клас викладача А.Ю.Грицяя, З.А.Сингаєвської.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 93.

ТКАЧЕНКО Ф. П. – учень кобзаря Т.Пархоменка. Грав за правилами „старосвітської чернігівської школи”, які перейняв від свого вчителя.

Літ.: Нирко О.Ф. Кобзарська спадщина О. С. Корнієвського. / НТЕ, №2, 1990, –С.13.

ТКАЧУК Віра Іванівна (23.10.1942, с.Сокілець Немирівського р-ну на Вінниччині) – бандуристка. Змалку полюбила українську народну пісню. Вперше чарівні звуки бандури полонили Віру, коли вона разом з сестрою Лілею слухала вчителя співів та бандуриста Івана Опанасовича Рекшенюка, який став її першим вчителем гри на бандурі. Закінчила торговельний технікум і музичне училище і заочно вчилася по класу бандури у Львівській консерваторії. Разом з сестрою Лілею Віра працювала у Вінницькій філармонії, часто їздила на гастролі. В 1968 сестри Віра і Ліля Ткачук були учасницями Всесвітнього фестивалю молоді і студентів у Софії, де чарували слухачів українськими народними піснями у супроводі бандур.

Літ.: Рябий М. Спасибі, бандуро. СК.1968, №1; Шеміс Л. Пісні над Бугом. Укр., 1969, №2.

ТКАЧУК Ліля Іванівна (23.10.1942, с.Сокілець Немирівського р-ну на Вінниччині) – бандуристка. Любов до бандури прищепив їй бандурист Рекшенюк Іван Опанасович, який і став її першим вчителем. Закінчила торговельний технікум і музичне училище. Вчилася заочно у Львівській консерваторії та разом з сестрою Вірою працювала у Вінницькій філармонії. Сестри часто виступали перед трудящими. В репертуарі сестер Ткачук народні пісні, твори О.Білаша, В.Верменича, І.Шамо, О.Сандлера, Г.Гембери, вінницького композитора Якова Поляхівського. Сестри Ткачук були учасницями Всесвітнього фестивалю молоді і студентів в Софії (1968), де виступали з великим успіхом.

Літ.: Рябий М. Спасибі, бандуро. СК.1968, №1; Шеміс Л. Пісні над Бугом. Укр., 1969, №2.

ТКАЧУК Наталія Володимирівна (26.09.1977) – член Національної Спілки Кобзарів України, м.Тернопіль.

ТЛУМАК Йосип (? с.Колодежа Горохівського р-ну Волинської обл. – 1945, с. Мирне (кол. Блудів того ж р-ну і обл.) – лірник. Мав 8 дітей. Репертуар „Про сирітку”, про напад турків на Почаївський монастир („Ой зійшла зоря вечорова”).

Літ.: Лист Ошуркевич Л.Ф. до Жеплинського Б. від 25.06.2002.

ТОВАРИШ кобзаря Прокопа Дуба – з Чернігівської губ. (можливо це Павло Братиця).

Літ.: ІМФЕ, Ф. 11-4, о.з.1013, л.2.

ТОВАРИШ кобзаря Уласа – кобзар з Гадяцького пов. Полтавської губ.

Літ.: ІМФЕ, Ф. 11-4, о.з.1013, л.2.

ТОВКАЙЛО Микола Тихонович (24.12.1949, с.Коров'є Теофіпольського р-ну Хмельницької обл.) – бандурист, кандидат історичних наук. Вищу освіту здобував у Києві – закінчив університет ім. Тараса Шевченка за фахом історія-археологія. Нині працює як археолог в Інституті археології НАН України. Фольклором та історією кобзар-

Ткаченко
Людмила

Ткаченко
Раїса Андріївна

Ткачук
Віра Іванівна

Ткачук
Ліля Іванівна

Товкайло
Микола Тихонович

Токаренко
Олексій Павлович

Токарчук (Хіміна)
Ірина Юріївна

Томчук (Чух)
Галина Василівна

ства цікавився здавна. Гри на бандурі почав навчатися у 1977 р. Спочатку це була хроматична бандура у самодіяльній капелі палацу культури «Харчовик» у Києві, в репертуарі якої були народні пісні. Став шукати можливості здобути справжню кобзарську науку. У 1979 р. Віктор Лісовол познайомив з Георгієм Ткаченком, бандуристом що грав на народній (старосвітській) бандурі і виконував старосвітський кобзарський репертуар – думи, псалми, канти, історичні пісні. Від Г.Ткаченка, якого Товкайло вважає своїм учителем, перейняв харківсько-зінківський спосіб гри та традиційний кобзарський репертуар. Виконує думи «Про Хведора Безрідного», «Про втечу трьох братів з города Озова, з турецької неволі», «Про Марусю Богуславку», «Про Олексія Поповича», «Про сестру і брата», псалми «Нема в світі правди», «Про страшний суд», кант «Георгію», сквородинівські «Всякому городу нрав і права», «Ой, ти пташко, жовтобока», історичні пісні «Про Байду», «Про Саву Чалого», «Ой, не знав козак, та не знав Супрун», «Ой, пише, пише та гетьман Мазепа», «Максим, козак Залізник», козацькі, чумацькі пісні, балади. Одночасно з навчанням у Г.Ткаченка, почав займатися, разом з Миколою Будником, виготовленням та реконструкцією старосвітських кобзарських інструментів: старосвітська бандура, кобза, ліра, торбан. Має учнів. На даний час є Цехмайстром Київського кобзарського цеху.

Літ.: Жеплинський Б. Коротка історія кобзарства в Україні. – С. 68; Кушпет В. Старцівство – фото.

ТОВСТОЛІС Василь – бандурист із Буди, учень О.С.Корнієвського.

Літ.: Корнієвський О.С., лист до Жеплинського Б. від 10.11.1971.

ТОКАР Ілля Якович (1863, с.Дементіївка Харківського пов.). Учитель Калиберди.

Літ.: Крист, 1902, Сперанський, 1901, ЦДА, Львів, Ф. 688, о.з.131, л.233.

ТОКАРЕВСЬКИЙ Микола Дмитрович – бандурист, московський студент-українець, засланий до Києва. Добре грав на бандурі. Мав виступати, але місцева поліція заборонила йому виступати, зокрема в м. Острожську на концерті. Забороняли йому грати такі твори як «Українські мелодії» та «Пісня кобзаря». Уперше був заарештований КОУ НКВС 14.02.1931 за «приналежність до контрреволюційної організації, яка ставила собі за завдання ліквідацію існуючого устрою. Проходив по ст. 54-4КК УРСР, але через місяць був виправданий. Удруге його заарештовано за «участь в терористичній організації УСД» 1938. Постановою військової прокуратури звільнений 1940.

Літ.: Крамольная бандура. // жур. «Укр. жизнь», №5, 1912; Щоголь М.Т. Кобзарі Радянської України та їх творчість (Дисертація); Киевская жизнь,

м, 1912, №5, – С.85; Лавров Ф. Кобзарі. К.,1980, – С.35; А.А. Лист Управління СБУ по харків. обл. до проводу Харків. Молодіжної патріотичної організації «Сокіл» від 20.11.1991; Черемський К. Повернення традиції – С.97.

ТОКАРЕНКО Олексій Павлович (5.03.1926, хутір Кривенки біля с. Пушкарщина тепер Недригайлівського р-ну Сумської обл.) – кобзар, бандурист, член Національної Спілки Кобзарів України, м. Полтава. Народився в сім'ї, яка славилась співолубством. Батько ще змалку зробив і подарував Олексію сопілку і скрипку, на яких він почав вчитися грати і мріяв про бандуру. Батько помер в 1933 від голоду. На формування світогляду Олексія великий вплив мала вчителька Настя Павлівна Руденко. Закінчивши 8 класів Олексій був вивезений на примусові роботи в Німеччину. Він служив в армії. Повернувшись із армії в 1948 придбав бандуру і почав вчитися на ній грати в бандуриста Анатолія Лихошвая. Вчився в машинобудівному технікумі, а згодом закінчив заочне відділення Полтавського педінституту. Працював у школі. Виступав і як бандурист. Першу відзнаку одержав на Сорочинському ярмарку. В репертуарі переважають укр. нар. пісні, а також пісні на слова Т.Шевченка, пісні композиторів. Має власні твори (слова і музика), зокрема створив пісню «Дума про кобзаря-воїна М.Опришка» (довоєнного диригента капели бандуристів радіокомітету УРСР), а також пісню «Сибірська кобза каторжан», яку присвятив кобзарознавцю Б.Жеплинському до його 65-річчя, побачивши в музею кобзарства в Переяслав-Хмельницькому бандуру виготовлену руками каторжан, учасниками Сибірської капели бандуристів, створеної братами Богданом та Романом Жеплинськими.

Тв.: Токаренко О. Дума про кобзаря-воїна М.Опришка /газ. «Полтавщина», 31.10.1989.

Літ.: Жеплинський Б. Токаренко Олексій Павлович. Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів, Край. 2000. – С.175; Кізь З. Кобзар Олексій Токаренко: «Не уявляю свого життя без пісні». // газ. «Полтавщина» 12.03.1993.

ТОКАРЧУК (Хіміна) Ірина Юріївна (16.08.1980, с.Великий Олексин Рівненського р-ну Рівненської області) – бандуристка, педагог, виконавець. У 1995 закінчила Велико-олексинську ДМШ, у 1999 – Рівненське музучилище (клас викладача Т.В.Свентах), у 2004 - Інститут Мистецтв Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (Івано-Франківськ), у 2006 – Київський національний університет культури і мистецтв, магістр за спеціальністю «Музичне мистецтво». З 2004 – викладач бандури Рівненського музучилища. У складі ансамблю бандуристів училища – дипломант міжнародного конкурсу виконавців на народних інструментах (Харків, 1997),

лауреат першої премії обласного конкурсу виконавців на народних інструментах (Івано-Франківськ, 1999-2004).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 93.

ТОМЧУК (Чух) Галина Василівна (26.02.1973, с.Розваряни Золочівського р-ну Львівської обл.) – бандуристка, виконавець. У 1988 з відзнакою закінчила Кременецьку ДМШ, у 1992 – Рівненське музучилище (клас викладача Г.М.Топоровської), у 1997 – Київську державну консерваторію ім.П.І.Чайковського (клас заслуженої артистки України А.М.Шептицької). Живе і працює в Києві.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 93-94.

ТОПІРЕЦЬ Степан Васильович (1898, с.Курган тепер Лебединського р-ну Сумської обл. – 1979, м.Львів) – бандурист. Навчився грати на бандурі в старого кобзаря Остапа Редька. Згодом удосконалював кобзарське мистецтво у бандуриста Олександра Досенка. Пройшов з бандурою славної бойовий шлях. Потомок запорізьких козаків, був безстрашним розвідником 3-го Кубанського козацького полку, а згодом бравим вершником 1-го кінного корпусу Червоного козацтва. Топірець ніколи не розлучався зі своєю бандурою, скрізь де була нагода співав бійцям українські народні пісні. Після громадянської війни його бандура дзвеніла в цехах заводів і на колгоспних ланах. А коли фашистські загартники вдерлися на нашу землю Топірець знову сів на коня, командував взводом кінноти і з своєю бандурою пройшов до Берліна. В післявоєнний період майже 20 років працював на Львівському механічному заводі. Тепер опалена боями бандура С.В. Топірця знаходиться у Львівському історичному музеї.

Літ.: Жеплинський Б. Бандура червоного козака Степана Топірця. – НТЕ, 1968, №1; Жеплинський Б. Бандура червоного козака. – Укр., 1968, №7. Жеплинський Б. Топірець Степан Васильович. // Кобзарі. – К.: Мистецтво, 1991. – Листівки з біографіями на звороті.

ТОПОРОВСЬКА Галина Миколаївна (28.12.1963, м.Здолбунів Рівненської обл.) – бандуристка, педагог, співачка, заслужена артистка України (2002), член Національної Спілки Кобзарів України, м.Рівне. У 1977 закінчила Здолбунівську ДМШ (клас викладача Г.Т.Климчук), у 1983 – з відзнакою Рівненське музучилище (клас викладача А.Ю.Гриця), у 1988 – Київську консерваторію ім. П.І.Чайковського (нині Національна музична академія, клас заслуженої артистки України, доцента А.М.Шептицької). З того ж року – викладач бандури у Рівненському музучилищі, з 1992 – за сумісництвом у РДГУ, у 1993-1994 – засновник та керівник ансамблю вчителів-бандуристів Здолбунівської ДМШ, у 1996-1998 – навчалась в асистентурі-стажуванні Національ-

ної музичної академії ім. П.І.Чайковського (клас народного артиста України, професора С.В.Баштана), у 1999-2003 – солістка Рівненської філармонії. Член обласної асоціації композиторів Національної музичної спілки України, з 1994 – член, з 2005 – голова Рівненського обласного відділення Національної спілки кобзарів України. Учасник з'їзду кобзарів і бандуристів України (Київ, 1988), установчого з'їзду Всеукраїнської спілки кобзарів (Дніпропетровськ, 1994), I (Київ, 1996), II (Київ, 1999), III (Київ, 2004), IV (Київ, 2009) з'їздів кобзарів України. Учасник республіканського конкурсу виконавців на народних інструментах (Івано-Франківськ, 1988), дипломант всеукраїнського радіо конкурсу „Нові імена” (Київ, 1988). З концертною програмою „Десять дум” виступила у Рівненській залі камерної та органної музики, в музичних школах Здолбунова, Дубна, Львова, музучилищах Луцька, Сум, Житомира, Харківському інституті мистецтв, Спільці письменників України. Брала участь в мистецькому добродійному вечорі „Кобзарська дума” в Палаці культури „Україна” (Київ, 1989), у благодійному вечорі „На порозі Кобзарської світлиці” в Українському Домі (Київ, 1993), у творчих звітах композиторів Рівненщини, як композитор і виконавець. Призер („За оригінальне виконання творів”) I міжнародного конкурсу бандуристів ім.Г.Хоткевича (Київ, 1993), учасник Всеукраїнського фестивалю кобзарського мистецтва „Дзвени, бандуро, в козацькім краї” (Дніпропетровськ, 1994), лауреат VIII Міжнародного конкурсу української пісні „Золоті трембіти” (Трускавець, 1998, I премія), лауреат і володар Гран-прі I Всеукраїнського фестивалю-конкурсу „Світло від Світла” (Самбір, 1998, I премія), учасник VIII фестивалю української культури на Підляшші „Підляська осінь-99” (Польща, Більськ-Підляський, 1999), I та II творчих звітів майстрів мистецтв та художніх колективів Рівненщини „Піснею озвалось Погориння” в Національному палаці „Україна” (Київ, 1999, 2001). З численними концертами виступала перед українською діаспорою (Англія, Манчестер). Має збірку власних творів для голосу в супроводі бандури „Цвіте бузок” (Дубно, 1991). На Рівненському обласному радіо та телебаченні було зроблено аудіо та відео записи передач музичного циклу „З невичерпної криниці” (Рівне, 2004) та „Бандури ніжний спів” (Рівне, 2005), а також музичних телефільмів „Струн чарівних передзвін” (Рівне, 2001), „Співають Галина Топоровська та Василь Ватаманюк” (2001), „Пісенний передзвін: Галина Топоровська та Іванна Лесик” (2002), „Пісня серця” (2005).

Топірець
Степан Васильович

Топоровська
Галина Миколаївна

Топчій
Микола Дем'янович

Топоровська Г. – стипендіат голови Рівненської обласної держадміністрації (2005, 2007), лауреат обласної мистецької премії ім. Г.Жуковського (2008), переможець I Всеукраїнського фестивалю бандурного мистецтва ім.О.Вересая „За професійну майстерність” (Київ, 2009), лауреат I міжнародного фестивалю „Дзвени, бандуро!” (Дніпропетровськ, 2010). Автор наукових статей, методичних розробок, навчального посібника „Нехай дзвенить моя струна”, співавтор бібліографічного довідника „Бандуристи Рівненщини”. Член Жюрі багатьох всеукраїнських конкурсів бандуристів.

Тв. : Столярчук Б.Й., Топоровська Г.М. Бандуристи Рівненщини. Бібліографічний довідник. – Рівне: видавець Зень О.М.. 2006. -144с.
Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. - С. 94-95.

ТОПЧІЙ Микола Дем'янович (23.05.1926, с. Довгалівка Нікопольського р-ну Дніпропетровської обл.) – бандурист, член Національної Спілки Кобзарів України, м. Дніпропетровськ. Народився в сім'ї рибалки. З дитячих років співав у хорах – шкільному, потім – у робітничому. У 1953 закінчив Нікопольську музичну школу. З 1955 працював керівником хору будинку культури заводу ім. В.І.Леніна в Нікополі. На бандурі почав вчитися грати у 1959 у Ф.І.Прогуленка, але виступати як соліст-бандурист почав у 1966 після вдосконалення техніки гри в капелі бандуристів „Нікопольчанка” під керівництвом О.Ф.Нирка. З 1967 керував капелою бандуристів, часто виступав і як соліст-бандурист. В репертуарі бандуриста українські народні пісні: „Про Саву Чалого”, „Ой чий то кінь стоїть”, „Хата моя рубленая” та інші. У 1969 разом з Л.М.Богушем написав музично-літературну композицію „Дума про землю Нікопольську”, яка успішно виконувалась у супроводі бандур. Мав своїх учнів, серед кращих з них Ю.І.Шаровалов, Л.О.Шитова, О.Т.Кошкіна.

Літ.: Жеплинський Б. Топчій Микола Дем'янович. // Коротка історія кобзарства в Україні. Львів: Край, 2000. – С.176; Науменко Т. Назустріч міському фестивалю художньої самодіяльності. // газ. „Нікопольська правда”, 18.02.1967.

ТРЕТЯК Кость Іванович (3.06.1935, с. Здорівка Васильківського р-ну Київської обл.) – бандурист. В 1944 внаслідок нещасного випадку осліп. В цьому ж році поступив до Київської школи сліпих. Після закінчення школи з 1952 працював у майстернях УПП №1 УТОС. Далі вчився у вечірній школі робітничої молоді, а також в Київському університеті, але через хворобу університету не закінчив. З 1968 грав на бандурі. Грати вчився у кобзаря П.І.Дугіна. В репертуарі К.Третяка історичні, ліричні, жартівливі народні пісні, твори радянських композиторів.

Літ.: Архів Музичного товариства.

ТРЕТЯКОВА Валентина Петрівна (6.03.1932, м.Київ) – бандуристка, заслужена артистка УРСР (з 1967), член Національної Спілки Кобзарів України, м.Київ. Дитинство провела та закінчила семирічну школу у Бучі Київської області. В 1949 поступила до Київського музичного училища на вокальний відділ. Тут познайомилася з Н.Павленко та Т.Поліщук, разом з якими під керівництвом В.Кабачка, свого вчителя гри на бандурі, утворила тріо бандуристок. Ще під час навчання вона в складі тріо з великим успіхом виступала в концертах, після закінчення училища гастролювала на Україні, Уралі, Сибіру. З 1953 разом з Н.Павленко та Т.Поліщук поступила до Київської консерваторії на оркестровий факультет, відділ народних інструментів. За роки навчання в консерваторії в складі тріо бандуристок під керівництвом В.Кабачка (в якого продовжувала вчитись по класу бандури) виступала в Норвегії, Польщі, Шотландії, Англії, Угорщині, Франції. Майстерності співу навчилася у народної артистки СРСР М.І.Литвиненко-Вельгемут. В 1955 на міжнародному конкурсі у Варшаві удостоєна золотої медалі та звання лауреата. Після закінчення консерваторії працювала в складі тріо бандуристок Київської філармонії. Разом з К.Павленко та Н.Бут-Москвіною виступала в Австралії, Новій Зеландії, Індії, Бірмі, Сінгапурі, Малайзії, Непалі, Фінляндії, Франції, Канаді, на Кубі. В 1960 нагороджена орденом „Знак пошани”, заслужена артистка УРСР з 1967. В репертуарі В.Третякової українські народні пісні, твори класиків та радянських композиторів. Тріо бандуристок багато разів нагороджувалось грамотами і дипломами, серед інших і грамотою Президії Верховної Ради Казахської РСР. Їх успіхи неодноразово висвітлювались в періодичній пресі. Випущено грамплатівки з записом творів у виконанні цього тріо.

Літ.: Радянська жінка, 1964, №3; Україна, 1968, №10; О.Г. Турне тріо бандуристок по Канаді. // газ. Український голос (Вінніпег) від 20.11.1969.

ТРИНДЮК Галина Іванівна (27.09.1972) – член Національної Спілки Кобзарів України, Волинь.

ТРИФОН – кобзар з Великих Бубнів Роменського повіту. Знав його кобзар І.Крюковський.

Літ.: Лавров Ф., 1980. – С.102.

ТРОЧЧЕНКО Д. – кобзар. Учитель відомого кобзаря С.А.Пасюги.

ТРУБАЙЛО Тамара Володимирівна (1952, с.Прилуцьке Ківерцівського р-ну Волинської обл.) – бандуристка, педагог. У 1971 закінчила Луцьке музучилище, у 1979 – Рівненський інститут культури (нині РДГУ), клас старшого викладача З.А.Сингаєвської.

Третякова
Валентина Петрівна

Трубайло
Тамара Володимирівна

З того ж року викладач бандури у Луцькому училищі культури.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.96.

ТРУБКА Михайло Йосипович (1882, с. Гупалівка Магдалинівського р-ну Дніпропетровської обл. – грудень 1964, м. Дніпропетровськ) – бандурист. Ще юнаком навчився грати на кобзі від свого земляка кобзаря Мачули. В 30-х роках переїхав до Дніпропетровська, де працював рахівником на залізничній станції, одночасно вдосконалював техніку гри на бандурі. З 1936 і до початку війни керував гуртком бандуристів при клубі заводу ім. Комінтерну. Після Вітчизняної війни приймав активну участь в організації гуртків бандуристів при клубах заводів ім. Комінтерна, ім. Карла Лібкнехта та інших, де й сам був активним учасником. В репертуарі М.Й. Трубки переважали українські народні пісні, а також твори радянських композиторів. Кобза його зберігається в меморіальній кімнаті Т.Г. Шевченка Дніпропетровського університету.

ТРУПИК Петро Петрович (19.08.1980) – член Національної Спілки Кобзарів України, м. Камянець-Подільський.

ТРУТОВСЬКИЙ Василь Федорович (близько 1740 біля м. Охтирка нині Сумської області – 1810) – бандурист, гусяр. З 1761 був співаком-бандуристом та придворним камер-гусярем при дворі в Петербурзі. Він є автором першої виданої в Росії музично-фольклорної збірки „Собрание русских простых песен с нотами” (4 частини, 1776-1795). Сюди увійшли українські народні пісні, серед яких: „Ой криче, криче та чорненький ворон”, „Ой коли я Прудюса любила”, „Ой гай, гай, гаю зелененький” та інші. Трутовський автор перших фортепіанних варіацій на теми народних пісень.

Літ.: УРЕ, т. XIV, – С. 574.

ТРЮШ Хведір – кобзар, мабуть з Увальовки. Приходив з ярмарку у Дейманівці до батька Остапа Вересая – Микити (скрипача), мабуть в справі дальшої науки Остапа у кобзаря-майстра Семена Васильовича Кошового.

Літ.: Шуст, С.275.

ТУЗИЧЕНКО Володимир Павлович – майстер бандур. Працював майстром на Київській фабриці музичних інструментів, займався вдосконаленням бандури. Виготовив декілька зразків бандур оригінальної конструкції. Зокрема зробив модернізовану бандуру з цільною декою без віддушин „Голосників” з поперечним шаром резонансу, клавіатурою на грифі басових струн та педаллю модератором для регулювання тривалості звуку і регістрами для перестроювання інструмента в різні тональності.

Літ.: Нова удосконалена бандура. РМ, від 28.

09.1949; Гуменюк, 1967, С. 89-90; Яценко, 1970, С.26.

ТУЛУПОВА Анна Олексіївна (08.06.1987, м. Краснодар, Кубань тепер Російська Федерація) – бандуристка, співачка (меццосопрано). Учениця по бандурі засл. працівника культури Кубані і України Ціхоцької Лариси Віталіївни. Грає і співає в квартеті бандуристок „Мрія” разом із К.О. Анісоглянц, О.Р. Ціхоцькою, та О.В. Шащенко. Квартет „Мрія” став лауреатом (третя премія) Другого міжнародного фестивалю ім. Китастого в Києві.

ТУРКО Ірина Андріївна (03.10.1960) – член Національної Спілки Кобзарів України, м. Тернопіль.

ТУРКО (Яницька) Наталія Євгенівна (28.10.1961, с. Топча Корецького р-ну Рівненської області) – бандуристка, педагог, виконавець, керівник. У 1973 закінчила Корецьку ДМШ (клас викладача Й.С. Кондратовського), у 1980 – Львівське музучилище, у 1985 – Львівську консерваторію (нині музична академія) ім. М.В. Лисенка (клас народної артистки України, професора Л.К. Посікіри). З того ж року – солістка Рівненської облфілармонії, з 1997 – викладач, старший викладач бандури музично-педагогічного факультету РДГУ (нині РДГУ). З 1999 – організатор тріо „Любисток”. Лауреат V міжнародного фестивалю народної музики (2000), у 2003 – колективу присуджено звання „народний”.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.96.

ТУРОВСЬКА Ольга Олексіївна – член Національної Спілки Кобзарів України, м. Київ.

ТУРЧИНСЬКИЙ Семен Євдокимович (1901, с. Вербка, Поділля – 1995, станиця Азовська) – кубанський бандурист і майстер бандур.

Літ.: Нирко О.Ф. Кобзарство Кубані. // Бандура. Нью-Йорк, 1995. №51-52. – С.15; Нирко О.Ф. – С.281.

У

УВАРОВ Семен Ф. – бандурист, який за словами Г. Хоткевича у князя Потемкіна був „мастером играти на бандуре и с нею в руках плясать вприсядку”. За його професійне вміння князь посприяв призначенню свого підданого флігель-адъютантом імператриці Катерини.

Літ.: Хоткевич Г. Воспоминания о моих встречах со слепыми. Твори в 2-х томах, К., 1966, т. I; Ваврик О. Кобзарські школи в Україні. – С.19.

УДОВЕНКО Володимир Іванович (1910, м. Київ) – керівник ансамблю бандуристів. Багато років працював у Державній заслуженій капелі бандуристів УРСР. Керував професійними ансамблями при різних обласних філармоніях. Керував самодіяльним колективом бандуристів в Києві.

Турко (Яницька)
Наталія Євгенівна

Уваров
Семен Ф.

Удут
Вікторія Юрївна

Літ.: Полотай М., лист до Жеплинського Б. від 18.05.1969.

УДОВЕНКО Дмитро (XIX ст.) – кобзар з с.Дергачі Харківської губ. (12 верств від Харкова).

Літ.: ІМФЕ, Фонд.

УДОВИЧЕНКО Леонід Іванович (1898, м.Миргород на Полтавщині – 1948, м.Сочі) – бандурист. З 1930 – учасник Миргородської капели бандуристів. Особливо майстерно виконував танцювальні мелодії: гопаки, козачки.

УДУТ Вікторія Юрївна (1977, м.Мукачево Закарпатської обл.) – бандуристка, педагог. У 1996 закінчила Львівське училище культури, у 2001 – РДГУ (клас викладача Н.Ф.Чичановської). Викладач бандури у Підкалівській школі мистецтв Львівської області.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.97.

УЛАС – кобзар з Гадяцького пов. на Полтавщині.

Літ.: ІМФЕ, Ф.11-4, о.з. 1013, л.2.

УЛИНЕЦЬ Олекса Миколайович – бандурист.

Літ.: Список персоналій (кобзарі, бандуристи, лірники) вміщених в III, IV, V т. УЛЕ (прислала в листі за серпень 1993р. Покуса О.К.).

УЛІТКА (90 рр. XIX ст. хутір Новопетровський – XX ст. ?) – кубанський бандурист.

Літ.: Нирко, – С.281; Свідчення жителів станиці Сіверської Савельєвої Ольги, Чворуна Михайла, Чобітка Олекси (ст. Сіверська, 1977).

УЛЯН – кобзар з м. Валки на Харківщині. Учень П.Кулибаби.

Літ.: Крист, 1902, С.125; Сперанський, 1904; ЦДІА, Львів, Ф.688, о.з.191, л.234.

УМАНЕЦЬ Василь – бандурист, композитор, кандидат мистецтвознавства, доцент Київського педінституту. Створив низку творів і обробок пісень для бандуристів. Перший твір В. Уманця був надрукований в журналі „Народна творчість”, №6, 1940. Це народна пісня „Деся поїхав син” в обробці для двоголосого хору в супроводі двох партей бандур.

Літ.: Бандура, №53-54, липень–жовтень, 1995, С.1-2.

УС Анатолій Павлович (25.03.1942, с.Нова Гребля Бородянського р-ну Київської обл.) – бандурист. В 1957 закінчив Київську семирічну школу для малозорих дітей в Пушчоводиці і пішов працювати на Київське УВП №1 УТОС. Грати на бандурі навчився в ансамблі бандуристів при будинку культури УВП №1 під керівництвом Анатолія Овксентійовича Білоцького, в якому Ус приймав участь з 1957 року. В 1962 закінчив вечірню середню школу, а в 1969 – Київське культурно-освітнє училище (відділ народних інструментів). Вдосконалював гру на бандурі в училищі у В.І.

Кухти. З 1988 виступав разом з кобзарем Б.І.Антоненком. В репертуарі в основному укр. нар. пісні („Про Морозенка”, „Про Байду”, „Про Бондарівну”, „Повівав вітер степовий”, „Гей зашумів гай”, „Ой по горі, по горі”, „Їхав козак з Січі”, „Повій вітре з України”, „Про приймака”, а також пісні на слова та про Т.Г.Шевченка („Думи мої”, „Рече та стогне Дніпр широкий”, „Стоїть в селі Суботові”, „За байраком байрак”, „Ой у полі ромен цвіте”, „На смерть Т.Г.Шевченка”, „Ой плакала Україна” та інші). Учасник кобзарського з'їзду 1990.

Літ.: Приватний архів Жеплинського Б.

УСАЧ Олена Михайлівна (27.09.1978, м.Рівне) – бандуристка, виконавець. У 1992 закінчила Рівненське музучилище (клас викладача А.Ю.Грицяя), у 1998 – Рівненський державний педагогічний інститут (нині РДГУ), клас старшого викладача Н.Є.Турко.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.97.

УЧЕНИК Гаврила Вовка – кобзар із Зінківського пов. Полтавської губ.

Літ.: ІМФЕ, Ф.11-4, о.з.1013, л.2.

УЧИТЕЛЬ Гаврила Вовка – кобзар із Зінківського пов. Полтавської губ.

Літ.: ІМФЕ, Ф.11-4, о.з.1013, л.2

Ф

ФАРІОН Марко – бандурист, співак, соліст, лікар стоматолог, голова управи капели бандуристів. Доктор Марко Фаріон разом з дружиною Христиною Ляш-Фаріон та сином у Воррені розпочав свою бандурну і вокальну освіту під проводом Григорія Трохимовича Китастого і був його учнем в 1937-1938 рр. В 1984 одержав звання бакалавра в Клівленді з додатковим дипломом з музики. Продовжував свою вокальну освіту. Виступав з Детройтським симфонічним оркестром, хором Лисенка, Канадським Українським оперним хором і Хором Тисячоліття. Вів багато навчальних і літніх таборів для молодих бандуристів. Доктор Фаріон був Членом Мистецької Ради Капели бандуристів ім. Т. Шевченка в Детройті, а в 1997 обраний головою управи цієї капели.

Літ.: Капеля бандуристів ім. Т.Шевченка в Детройті. // Бандура, №67- 68, січень- квітень, 1999. – С. 9-11 і фото.

ФАРМІБА Василь – учився в укр. гімназії в Галичині. Московським царським урядом вивезений за Першої Світової війни та вчився грати на бандурі в учнів В.Ємця в Катеринодарі.

Літ.: Ємець В. У золоте п'ятдесятиріччя на службі Україні – С.371.

ФАСТИВЕЦЬ Костянтин Григорович (15.08.1977) – член Національної Співки Кобзарів України, м.Київ.

Уманець
Василь

Усач
Олена Михайлівна

Фаріон
Марко

Фединський
Юрій

ФАСТИВЕЦЬ Богдан Григорович – член Національної Спілки Кобзарів України, м. Київ.

ФЕДІР (Хорольський) – кобзар з Хорольського пов. Полтавської губ.

Літ.: ІМФЕ, Ф.11-5, о.з.1251, л.36.

ФЕДИНСЬКИЙ Юрій (1975, США) – бандурист, займається українською кобзарською традицією, майстер музичних інструментів, педагог. Грає на реконструйованій безладовій кобзі, традиційній кобзарській бандурі та на інших інструментах. Народився у США, але повернувся на батьківщину предків і живе в Києві (Україна). Спочатку Фединський вчився у Генрі Доскій (класичне фортепіано) та у Юлія Китастого (бандура). Заснував експериментальне тріо бандуристів, де виступав разом з Юліаном Китастиком та Михайлом Андрець. Вчився в капелі бандуристів в м.Детройт. Співпрацював з різними музичними гуртами. Юрій вивчає і майструє українські музичні інструменти (кобза, бандура, торбан, ліра, гуслі та інші). Проводить експедиції у пошуках архаїчних інструментів. Виступає як виконавець, як соліст та з ансамблем, гастролюючи по Україні. Входить до складу сучасного кобзарського цеху. Співпрацює з Тарасом Компаніченком. Автор і редактор окремих композицій для сучасної бандури.

Літ.: Tsymbal, S: Comeback, 2009.; Babij, L: A Word with Jurij Fedynskyj, Kyiv Post, 2006.; Zakryta Zona: Kobzar, 2008; Teren, T: Від фанкоблону до кобзарства. Україна Молода, 2009; Klid, B: A Feast of Authentic Kobzar Music. The Ukrainian Weekly, March, 2009. Stolyarchuk, I: Американець Юрко Фединський уміє грати на кобзі. Gazeta.ua, 2008..

ФЕДОРЕНКО Василь Петрович – кобзар початку ХХ ст. з під Харкова. Часто бував на Полтавщині, де грав на ярмарках. Грав дуже вміло, гарно.

Літ.: ІМФЕ, Ф.11-4, о.з.1013, л.4.

ФЕДОРЕНКО Іван Кузьмич – кобзар з Богодухівського пов. Харківської губ.

Літ.: ІМФЕ, Ф.11-4, о.з.1019, л.94; ІМФЕ, Ф.11-4, о.з.1013, л.3.

ФЕДОРЕНКО Назар Олександрович – член Національної Спілки Кобзарів України.

ФЕДОРЕНКО Устим – кобзар.

Літ.: ІМФЕ, Ф.11-4, о.з.1013, л.4.

ФЕДОРЯК Тетяна Анатоліївна (1961, с. Велика Яблунівка Черкаської обл.) – кубанська бандуристка.

Літ.: Нирко О., - с.281; Усні автобіографічні дані Т.Федоряк (м.Геленджик, 1999).

ФЕДОСЮК Марія Олексіївна (16.11.1962) – член Національної Спілки Кобзарів України, Волинь.

ФЕДОТОВА Олена Євгенівна (29.11.1078) – член Національної Спілки Кобзарів України, Волинь.

ФЕДЬКО Андрій Дем'янович (1895, с. Вороньків Бориспільського р-ну Київської обл. -1942) – бандурист. Працював у Першій українській художній капелі кобзарів, потім у Державній зразковій капелі бандуристів.

Літ.: Полотай М., лист до Жеплинського Б. від 18.05.1969.

ФЕНЬВЕШІ (Ваврик) Марія Омелянівна (1.05.1930 на Львівщині – 2.05.2005, м. Золочів Львівської обл.) – бандуристка, керівник капели бандуристів, заслужений працівник Культури України, самодіяльний композитор. З дитинства любила народну пісню, дочка священника. Грала на бандурі навчилась у бандуриста Ю.Сінгалевича. Виступала в капелі бандуристів, якою керував Ю.Сінгалевич при Львівському Будинку Народної Творчості. Далі разом з сестрою Тересою Ваврик виступала в капелах бандуристів, якими керував Олег Гасюк (Львівський будинок вчителя 1947-1949, Львівська середня школа №49). В 1950 безпідставно арештована. Засуджена і відправлена в Сибір. Після повернення з каторги, працювала викладачем у Золочівській музичній школі Львівської області. Керувала капелою бандуристів. Написала ряд обробок для оркестру народних інструментів. Серед власних творів виділяються „Пісня про воз'єднання” на слова М.Рильського, „Дзвенить, бандури!” на слова В.Гай та інші. Дитяча капела бандуристів Золочівського Палацу культури під керівництвом М.Феньвеші успішно виступала на усіх обласних і республіканських оглядах художньої самодіяльності, слухали її в Москві. Капела досягла значних успіхів, неодноразово нагороджувалася грамотами та дипломами.

Літ.: Жеплинський Б. Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів:Край. 2000. – С. 55.

ФЕСЯНОВА Оксана Володимирівна (5.03.1978, с.Любиковичі Сарненського р-ну Рівненської обл.) – бандуристка, педагог. Закінчила Рівненське музучилище. Навчається у РДГУ(клас викладача Н.Є.Турко).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.97.

ФЕЩЕНКО Кузьма – лірник з Троянова. Вчився десь у 1860-70-х роках. Нібито колись знав, але потім забув думу „Про Озовських братів”.

Літ.: „Укр. нар. думи”, т. I корпусу, вступ К.Грушевської, ДВУ, 1927.

ФИЛИП (Хвилип) – лірник і хороший учитель лірників Глухівського уїзду із с.Обложок Глухівського уїзду Чернігівської губернії. Вчив по 1-2 роки з оплатою по 10 карб. в рік. Ходив він „на крилос співати” і знав напам'ять увесь Псалтир. Дум не знав.

Літ.: Малинка А. „Замітка о двух лірниках”. Этнографическое обозрение, кн.ІІІ, 1902, 2.

Феньвеші (Ваврик)
Марія Омелянівна

Фесянова
Оксана Володимирівна

Фізик
Марія Віталіївна

Філімончук
Тетяна Антонівна

Фількевич
Людмила Михайлівна

Форсюк
Валентина Андріївна

Фурсачик
Марія Іванівна

Фусик (Мисечко)
Людмила Василівна

ФІЗИК Марія Віталіївна (14.07.1984, с.Зоря Рівненського р-ну Рівненської обл.) – бандуристка, виконавець. У 2002 закінчила Зорянську школу мистецтв (клас викладача Л.Ф.Щербини), у 2005 – з відзнакою Луцьке музучилище. Лауреат І регіонального конкурсу (Львів), всеукраїнського огляду-конкурсу юних бандуристів ім. В.Кабачка (Миргород, 2005). Нині навчається в РДГУ (клас старшого викладача Н.Є.Турко).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.97.

ФІЛІМОНЧУК Тетяна Антонівна (1979, м.Здолбунів Рівненської обл.) – бандуристка. Закінчила Здолбунівську дитячу музшколу (клас викладача Л.І.Хрусь), у 1998 – Дубенське училище культури, у 2003 – Рівненський державний гуманітарний університет (клас викладача Н.Ф.Чичановської). Живе і працює в Здолбунові.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.97.

ФІЛЯНСЬКИЙ М. – бандурист, активно виступав з концертами в 1900-1917.

Літ.: Клим В.Л. Хорове та кобзарське мистецтво Києва кінця XIX - початку XX ст. – жур. НТЕ, №4 (липень-серпень)1981; Горняткевич А. По сторінках преси жур. "Бандура" №1(5)1982(березень). – С.36-37.

ФІЛЬКЕВИЧ Людмила Михайлівна (16.09.1950, м.Кременець Тернопільської обл.) – бандуристка, педагог. Закінчила Кременецьку ДМШ, у 1969 – Рівненське музучилище (клас викладача А.Ю.Грицай). Працювала в Острозькій ДМШ, керувала ансамблем бандуристок, з яким виступала на Львівському телебаченні. Згодом переїхала на Тернопільщину, працює в ДМШ біля Кременця.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.98.

ФІЛЬКЕНБЕРГ Ілля – бандурист ХХ ст. Віртуозно грав на бандурі. Вчився у Г.Хоткевича, закінчив Харківський музично-драматичний інститут. В тридцятих роках був солістом Державної капели бандуристів УРСР. Виконував, зокрема, відповідальну сольну партію у такому складному творі як „Поєма про Байду”.

Літ.: Яценко, 1970. – С.30.

ФІЛЬКЕНБЕРГ Л. – лауреат Всесоюзного конкурсу виконавців на бандурі харківського типу в 1939р.

Літ.: Супрун Н. Гнат Хоткевич – музикант. „Ліста”, Рівне, 1997. – С.85.

ФІСЬКОВИЧ Іван Якимович (1907, с.Заставне Іваничківського р-ну Волинської обл. – ?) – самодіяльний бандурист. Освіта 5 класів. Репертуар: „Думи мої” сл. Т. Г. Шевченка, „Заболотцівська полька”, „Весільний марш”. Майстрував муз. інструменти, був учасником художньої самодіяльності. З ним зустрічався в 1975 О.Ф.Ошуркевич.

Літ.: Лист Ошуркевича О.Ф. до Жеплинського Б. від 25.05.2002.

ФІСЬКОВИЧ Михайло Борисович – банду-

рист. У 1991 закінчив Рівненський інститут культури (нині РДГУ), клас доцента З.А.Сингаєвської).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.98.

ФОРСЮК Валентина Андріївна (23.07.1960, с.Рожище Волинської обл.) – бандуристка, педагог. У 1979 закінчила Луцьке музучилище, у 1983 – РДІК (нині РДГУ), клас старшого викладача З.А.Сингаєвської. З того ж року викладач бандури у Рожищенській ДМШ Волинської області.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.98.

ФРАНКО („Лядський”) – лірник із Ольхова Вінницького повіту. („Лядський, молитесь по-польськи і по руски”).

Літ.: Боржковський В. Лирники. „Киевская старина”, 1889, т. XXVI.

ФРОЛОВ Дмитро Дмитрович (1937, м.Дніпропетровськ) – бандурист. З 1945 брав участь в бандуристському гуртку, яким керував В.Т.Сидоренко, під керівництвом якого навчився грати на бандурі і набув високої техніки гри. В 1962 керував ансамблями бандуристів при заводі ім.Бабушкіна та заводі ім.Петровського. В репертуарі твори класиків, українські народні пісні. Працював електромеханіком на Дніпропетровській швейній фабриці і вчився на заочному відділі Московського народного університету ім.Крупської по курсу теорії музики.

Літ.: Рудас, лист до Жеплинського Б. від 23.03.1971.

ФУРСАЧИК Марія Іванівна (28.08.1982, м.Рівне) – бандуристка, виконавець. У 1997 закінчила Рівненську ДМШ №1 (клас викладача О.Н.Кривчук), у 2004 – РДГУ (клас викладача Н.Є.Турко). Лауреат Всеукраїнського конкурсу бандуристів ім. В.Кабачка (Миргород, 1996) і Міжнародного фестивалю виконавців на народних інструментах „Проліски” (Брест, 1996).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.98.

ФУСИК (Мисечко) Людмила Василівна (15.09.1935, с.Биківці Шумського р-ну Тернопільської обл.) – бандуристка, педагог, член Національної спілки кобзарів України. У 1961 закінчила Кременецьку вечірню музичну школу (клас викладачів О.Н.Антонюк, А.М.Куланової), у 1965 – Рівненське музучилище (клас викладача А.Ю.Грицай). З того ж року викладач, з 1996 – старший викладач бандури у Рівненській ДМШ №1 ім.М.В.Лисенка. Нині на пенсії, проживає у м.Рівне. Засновник і організатор традиційних вечорів „Посвята у кобзаріки”. Стипендіат голови Рівненської обласної державної адміністрації (2006).

Її учні: Валентина Чилім – викладач співів і бандури у СШ №17, м.Рівне; Ольга Ничай (Кравчук) – викладач ДМШ №1; Людмила Крамар – викладач Львівської школи мистецтв; Лариса Чабанова (Рихлюк) – викла-

дач Луцького музучилища; Тетяна Басовець (Бенедюк) – викладач ДМШ №1; Марія Воробей (Сміхун), Ірина Лесик (Шевчук-Юганець) – закінчили РДІК; Олена Усач – РДПІ; Тетяна Остапчук – Дубенське культосвітнє училище; Вікторія Житкова – Рівненське музучилище. У 1989 випускниці Тетяна Басовець, Любов Корольчук, Світлана Чучкевич створили тріо бандуристок „Горлиця”, брали участь у концертах „Промісвіті” на „Козацьких могилах” (с.Пляшева), виступали на майданчиках Рівного.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.98 – 99; Талан – категорія доросла: дитині самотужки її не збагнути. // Сім днів. – 1996. – 27 липня.

ФЬОДОРОВ Матвій (? – 1761) – бандурист.

Літ.: С.Петербургские ведомости за 1761р. № 66.

Х

ХАЙ Михайло Йосипович (15.06.1946, с.Лютовисько Старо-Самбірського р-ну Львівської обл.) – лірник, дослідник народної інструментальної творчості, кандидат мистецтвознавства, член НСКУ. В 1958 сім'я переїхала в Самбір Львівської обл., де Михайло закінчив 8 класів СШ№1. В 1961-1965 навчався в Самбірському культосвітньому училищі (спеціальність – керівник самодіяльного оркестру нар. інструментів), а в 1965-1969 навчався на Музично-педагогічному факультеті Дрогобицького державного пединституту ім.І.Франка. Працював диригентом хормейстером Прикарпатського ансамблю „Верховина” та викладачем Дрогобицького пединституту. В 1982 переїхав на Київщину. Працював викладачем Мар'янівської ДМШ, керівником народної самодіяльної капели бандуристів Кодацького СБК Васильківського р-ну. З 1984 живе в м.Бровари, працює методистом РБК, вчителем музики СШ№5, керівником фольклорного гуртка Броварського будинку піонерів і школярів, а також в підприємстві УКСП „Кобза”(1989-1993). Ще в 1970 освоїв гру на укр. нар. інструментах під впливом виступу лірника Чемерського К.П. захопився лірою. В 1988 придбав ліру, освоїв техніку гри і з того часу лірникує. Пропагує традиційне лірницьке мистецтво. Вивчає музичну творчість Бойківщини. Учасник кобзарських з'їздів. Захистив кандидатську дисертацію на тему „Народное исполнительство Бойковщины” – Канд. дис., т.1.-К., 1990.Працює в ІМФЕ України та НМАУ ім. П.Чайковського, автор понад 120 наукових праць, монографії „Музика Бойківщини”, нотозбірки „Українська інструментальна музика усної традиції”, CD „Українська ліра”, наук. ред. мультим. проекту „Моя Україна. Барви”.

Досліджує традиційну музику та народні музичні інструменти.

Тв.: Хай М. Музика Бойківщини – К.,2002; Хай М. Музично-інструментальна культура українців (фольклорна традиція), НАНУ ІМФЕ ім. М.Т.Рильського, національна музична академія України ім. П.Чайковського – Київ-Дрогобич, 2007; Хай М. Софія Грица – теоретик і дослідник української пісенної епіки. // Парадигматика фольклору.– Київ –Тернопіль, 2002. – С.21-27.

Літ.: Жеплинський Б. Хай Михайло Йосипович. // Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів:Край. 2000. – С.177.

ХАЙКІН Авраам Йосипович – бандурист, учень О.С.Корнієвського, за національністю – єврей. Часто виступав в дуеті з Корнієвським. Від нього Корнієвський перейняв деякі єврейські твори і обробив для бандури. В репертуарі укр. нар. пісні, а також єврейські твори (мабуть в обр. О.С.Корнієвського: „Гатиква”, „Єврейська полька”, „Калиндрей” (Плач Ізраїля), „Майохес”, „Пісня пісень Соломона”, „Шабес”(Субота), „Жир” та інші.

Літ.: Корнієвський О.С, лист до Жеплинського Б. від 10.11.1971; Нирко О. Кобзарська спадщина О.С.Корнієвського. // НТЕ, №2,1990. – С.15.

ХАЙТОВИЙ Федько – лірник із Остапівцев Правдивих Проскурівського пов. Від нього 10 жовтня 1883 в лісі Мочулинським на рові дослідник лірників Є. Сіцинський записав пісню „Набожна” (Божій Матері Таврійській).

Літ.: Трембійський А. Лірницькі пісні та лірники Поділля. // НТЕ, 2003, №4. – С.75-86.

ХАЛЯВКА Олексій – кобзар з с. Рублівка Зіньківського пов. Зіньківського р-ну Полтавської обл. Від нього лірник Іван Пересада перейняв текст думи „Про Азовських братів”, знав він і виконував думу „Про Соколів”.

Літ.: ІМФЕ, Ф. 11-4,о.з.592, л.54; Ф. 11-4,о.з.1009, л.94; Корпус дум, т.1.

ХАМУЛКА Федір – лірник з с.Сколуби Пулинської вол. Волинського окр. Від нього В.Кравченко 1927 записав „Марусю Богуславку”.

Літ.: Родовід. Київ. 1992, №4. – С.25.

ХАРХАЛІС Ярослав Омелянович (17.07.1939, в с.Наконечне 1 Яворівського р-ну Львівської обл. – 14.05.2008, м.Львів) – концертмейстер, керівник капели бандуристів „Карпати”. Після закінчення Львівського Державного музичного училища, в 1967-1972 навчався в Державній консерваторії ім. М.В.Лисенка по класу баяну. На бандурі навчився грати самотужки. В 1963 році викладав в ДМШ № 2. З 1966 року по 2007 рік працював в капелі бандуристів «Карпати» концертмейстером, а в 1998-2005 рік – був художнім керівником капели. Разом з капелю багато концертував в Україні, Польщі та в інших місцях. Нагороджений численними

Хай
Михайло Йосипович

Хархаліс
Ярослав Омелянович

Хиль
Оксана Адамівна

Холява
Сергій Валеріанович

Хімка
Іван Михайлович

Хома
Надія Григорівна

грамотами та дипломами. Авторські твори і обробки для капели бандуристів: «Пісня про гетьмана Мазепу» сл.М.Красюка; «Річка Горинь» сл.М.Красюка; «Зелен лугом» сл.М.Красюка; «Швайка Іван – козацький отаман» сл.Т.Фролової; «Реквієм пам'яті Юліана Вовка» сл.Ол.Фесенко; «Шабля козацька» сл.Ю.Сун-Чен-Лі. Обробка народних пісень: «Україно-мамо» Ст. Чорненький; «По той бік гора» укр. народна пісня; «Ой ти, дівчино» укр. народна пісня; «Стоїть гора» укр. народна пісня; «Тече вода з-під явора» сл.Т.Шевченка; «Ой, там у лузі» партизанська пісня; «Пішов би я в ліс по дрова» укр. народна пісня; «Ярема» укр. народна пісня; «Ніч над Черемошем» укр. народна пісня. Обробка колядок: «Днесь поюще.», «В яслах лежить», «Господь Бог предвічний».

ХАРЧЕНКО Йосип – кобзар, учень І.Хмеля.
Літ.: ІМФЕ, Ф.11-4, о.з. 590, л.54.

ХЕЛЕМЕЛЯ Віра Іларіонівна (25.09.1935, с.Будилка Лебединського р-ну Сумської області – 7.01.1983) – видатна кримська феоодосійська бандуристка, Створила в 1961 перший клас бандури в області при Феодосійській музичній школі №1 і організувала капелу бандуристів при міському будинку культури.

Літ.: Нико О.Ф. Феодосійська бандуристка Хелемеля Віра Іларіонівна – (25.09.1935 – 7.01.1983). // Проблеми педагогіки мистецтва. Випуск третій Кримський гуманітарний університет. м.Ялта. Серія: Кобзарське мистецтво. Ялта 2008. – С.181-189.

ХИЖНЯК Семен (біля 1900, Дніпропетровщина – ?) – бандурист. В 1965 в складі тріо бандуристів разом з Р.І.Сушицьким та І.Падалкою виступав на декаді укр. мистецтва в Німецькій демократичній республіці (НДР). Один з найстаріших учасників нині заслуженої капели бандуристів УРСР Палацу культури металургів заводу ім.Дзержинського.

Літ.: Зустріч через три десятиріччя. – «Дзержинець» від 25.07.1965.

ХИЛЬ Оксана Адамівна (3.10.1981, м.Ірпінь Київської обл.) – бандуристка. У 1999 закінчила Київське училище культури, у 2004 – Рівненський державний гуманітарний університет (клас викладача Н. Ф. Чичановської). Працює у Державному комітеті лісового господарства України.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. - С. 99.

ХИТЬКО Семен Іванович (1898, м.Миргород на Полтавщині - ?) – бандурист. Вчився грати на бандурі у Леоніда Івановича Удовиченка. Брав участь у Миргородській капелі бандуристів. Часто виступав з бандуристами І.Склярем, Н.Коробкою та І.Доленком. В репертуарі переважали традиційні кобзарські та народні пісні.

Літ.: Данько М. Прихилиє до серця бандуру. – Газ. «Ленінська правда» від 30.10.1966.

ХІМКА Іван Михайлович (15.08.1929, с.Старий Яр Яворівського р-ну Львівської обл.) – інженер, бандурист, учасник Першої капели бандуристів Львівського Політехнічного інституту. Середню освіту одержав в Яворівській СШ№2. 1948-1953-студент Львівського Політехнічного інституту. В 1949 почав вчитися грати на бандурі в керівника капели бандуристів Львівського Політехнічного інституту Олега Гасюка і став учасником капели. Виступав в складі капели на концертах. Після арешту О.Гасюка виступав з групою бандуристів капели під керівництвом Б.Жеплинського на концертах в Москві. Після арешту і заслання Б.Жеплинського через деякий час капела перестала працювати. В 1953-1960 І.Хімка працював інженером на Львівському заводі «Автовантажувач», далі нач. цеху №16 цього заводу. 1960-1969 – інженер конструктор, далі нач. відділу Проектно-конструкторського інституту Львівського Раднаргоспу. 1969-1975 – гол. інженер проектів Львівського інституту «Діпроспецавтотранс». 1975-1981 – інженер, гол. інженер Укр. відділення Інституту «Діпроавтотранс» (м.Київ); 1981-1988 – гол. інж. проектів інститутів «Діпросільмаш» та «НІПравопром»; 1988-1996 – на інженерних посадах у Львівському інституті «Діпроспецавтотранс» та об'єднання «Автовантажувач». З 1996 – пенсіонер, живе тепер в м.Новояворівськ Яворівського р-ну Львівської обл. Бере активну участь в громадських заходах міста та області.

Літ.: Жеплинський Б. Кобзарськими стежинами. – С.205.

ХМЕЛЬ І. (Хміль) – кобзар, вчитель Харченка Йосипа.

Літ.: ІМФЕ, Ф.11-4, о.з. 590, л.54.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ (Хміль) Іван – кобзар XIX ст. із с.Бобрівник нині Зінківського р-ну Полтавської області. Був відомим кобзарем того часу, пропагував «зінківську школу» гри на бандурі. Часто грав разом з кобзарем Вовком («гарно так, що аж хата розлягається»). У нього вчився Іван Кравченко (Касьян), а також кобзарі Ярест Поливський, Петро Каленик, Артем Курочка та інші.

Літ.: Сперанський, 1904; ЦДІА, Львів, Ф. 688, о.з. 0-1, 191, арк. 59.

ХОДОРІЧ Федір Григорович – лірник й майстер лір з с.Береза Глухівського повіту. Продавав ліри по 2 карб.

Літ.: Малинка А. «Замітки о двух лирниках Черниговской губернии».

ХОЛЯВА Сергій Валеріанович (5.06.1986, м.Рівне) – бандурист, член Національної спілки кобзарів України. У 2001 закінчив Рівненську дитячу музичну школу №2 (клас викладача Т.Г.Рокітенець), у 2005

– Рівненське музучилище (клас викладача О.О.Крук). Учасник квартету бандуристів „Живі струни”, студент Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету (клас викладача Г.М.Топоровської, Н.Є.Багрій).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 99.

ХОМА Надія Григорівна (18.03.1952, м.Золочів Львівської обл. – ?) – солістка-бандуристка, артистка тріо бандуристок Львівської обласної філармонії, меццо-сопрано. В 1967 закінчила клас бандури (викладач М.О.Феньвеші) Золочівської музичної школи. В 1971 – закінчила Львівське музучилище по класу бандури (викл. Гальчак Г.І.). В 1987 – закінчила Львівську державну консерваторію по класу бандури (ст.викл. Л.Й.Посікіра). З 1971 – артистка тріо бандуристок Львівської філармонії. Лауреат ІІІ премії республіканського конкурсу камерних ансамблів (1979, м.Київ), лауреат обласної комсомольської премії ім.О.Гаврилюка (1982), лауреат республіканської комсомольської премії ім. М.Островського (1984). Репертуар: „Балада про трьох героїв – синів” М.Колесса, сл.В.Вихруща; „Стежина в парку” А.Кос-Анатольський, сл.І.Франка; „Проморожена калина” М.Д.Івасюк, сл.М.Петренка; „Три шляхи” Я.Степовий, сл. Т.Шевченка; укр. нар. пісні в обр. Є.Козака „І снилося з ночі дівчині”, „Яловиця”, „Ти до мене не ходи” та інші. В складі тріо бандуристок разом з Р.В.Василевич та М.Р.Серняк часто виступала по радіо та телебаченні. В складі тріо бандуристок була на гастролях в МНР (1973 і 1979), Данії (1981), НДР (1982), УНР (1983), Канаді (1984), США (1985), ПНР (1986), Норвегії (1987), Нідерландах (1988) Іспанії (1989).

ХОМЕНЧУК Жанна Леонідівна (13.02.1979, с.Оженин Острозького р-ну Рівненської обл.) – бандуристка, виконавець. У 1994 закінчила Оженинську ДМШ (клас викладача Л.І.Луцишиної), у 1998 – з відзнакою Рівненське музучилище (клас викладача Г.М.Топоровської), у 2003 – РДГУ (клас старшого викладача Н.Є.Турко). Учасник І Міжнародного конкурсу виконавців на народних інструментах ім. Г.Хоткевича (Харків, 1998), лауреат регіонального конкурсу „Таланти рідного краю” (Рівне, 1998), учасниця концерту „Співає чарівне Рівне” у Кобзарській світлиці Центру „Український дім” (Київ, 1998), літературно-музичної композиції „До струн бандури припади” (Рівненське музучилище, 1998), лауреат І ступеня мистецького молодіжного фестивалю „Нові імена” (Рівне, 2003).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 99-100.

ХОМИК Любов – бандуристка, виконавець. Закінчила Снятинське училище культури,

Рівненський державний інститут культури (нині РДГУ), клас старшого викладача З.А.Сингаєвської. Живе і працює у м.Снятин.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 100.

ХОМИН Володимир – бандурист із Щирця на Львівщині. Був одним із перших учнів Ю.Сінгалевича (в 1939). Замучений більшовиками в 1941.

Літ.: Бандура, №9-10, липень-жовтень 1984. – С.54.

ХОМИЧ Людмила Миколаївна (23.06.1975, с.Куснище Любомльського р-ну Волинської обл.) – бандуристка. У 1990 закінчила Любомльську дитячу музичну школу, у 1994 – Луцьке музучилище, у 2000 – РДГУ (клас доцента З.А.Сингаєвської). Працює методистом у Любомльському районному будинку культури Волинської області.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 100.

ХОРОНЬКО Михайло Тарасович – бандурист з с.Гудиме Глинського р-ну на Сумщині. Вчився грати на бандурі в Терещенка Федора Петровича із Ромен на Сумщині.

Літ.: газ. „Прапор Жовтня” (м.Ромни Сумської обл.) від 27.03.1944.

ХОРОШАЙЛО Анатолій – бандурист. Ветеран Національної заслуженої капели бандуристів ім.Г.Майбороди. Пропрацював в капелі понад 57 років.

Літ.: Черногуз Я. Кобзарська Січ. До 90-ти річчя Національної заслуженої капели бандуристів ім.Г.Майбороди. – К.,2008. – С.31.

ХОТКЕВИЧ (Галайда) Гнат Мартинович (31.12.1877, м.Харків – 8.10.1938) – бандурист, письменник, композитор, драматург. Народився в сім’ї кухаря. Закінчив Харківський технологічний інститут. Працював деякий час інженером на залізниці. В 1895 організував у Дергачах селянський театр, а в 1901 – перший український робітничий театр у Харкові. З 1896 виступав з концертами як бандурист, досяг високої майстерності гри на бандурі. Першу бандуру для нього виготовив відомий майстер Василь Мова (Остапенко). Зібрав численні матеріали про народних співців і кобзарів та лірників. Хоткевич був організатором запрошення українських народних музик для виступів на археологічному з’їзді в Харкові (1902). Брав участь у революції 1905-1907, після поразки якої емігрував у Галичину. Організував гуцульський театр в с. Красноїлля в Карпатах. В 1912 повернувся на Наддніпрянську Україну, зазнав переслідувань царської влади. Після перемоги Великої Жовтневої революції працював педагогом. В 1927 заснував капелу бандуристів у Полтаві, з 1934 вів клас бандури в Харківському музично-драматичному інституті. Усе життя працював над удосконаленням гри на бандурі, розвинув хар-

Хоменчук
Жанна Леонідівна

Хомич
Людмила Миколаївна

Хорошайло
Анатолій

Хоткевич (Галайда)
Гнат Мартинович

Худяк (Доскочинська)
Люба-Ярослава
Михайлівна

ківський стиль гри на бандурі. Написав і видав „Підручник гри на бандурі”, „Бандура та її місце серед інших музичних інструментів” (1914), „Музичні інструменти українського народу” (1930). Г.М.Хоткевич був надзвичайно обдарованою людиною: відомий письменник і композитор, автор розвідок про Г.Сковороду, Т.Г.Шевченка, Ю.Федьковича, О.Кобилянську, а також про українську музику, театр, кобзарське мистецтво, тощо. Автор п'єс „Довбуш” (1909), „Гуцульський рік” (1910), тетралогії „Богдан Хмельницький”, багатьох творів для бандури, серед них знамениті „Буря на Чорному морі”, „Байда”, „Пісня про Кармалюка”, „Як виїхав Ревуха” та інші. Виключна майстерність Гната Хоткевича як бандуриста, організатора першого в історії ансамблю кобзарів для виступу на археологічному з'їзді і написаний ним підручник гри на бандурі становлять цілу епоху в розвитку кобзарського мистецтва. Арештований в Харкові, репресований і розстріляний більшовиками. Значна частина великого архіву Г.Хоткевича знаходиться в ЦДІА у Львові.

Літ.: Жеплинський Б. Хоткевич (Галайда) Гнат Мартинович. // Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: Край. 2000. – С. 178; УРЕ, т.XV, С.538; Людкевич С. Відродження бандури. – „Світ”, 1907, №7, С.109-110; Кобринська Н. Вибрані твори. К.,1958, С.338-339; Хоткевич Г. Моя автобіографія. Твори, т.1, Харків, 1928; Хоткевич, 1966; Гуменюк, 1967; Марченко І. Композиторський доробок Гната Хоткевича, ЛУ, від 20.09.1968; Мельничук А. Кобзарська діяльність Гната Хоткевича. – НТЕ, 1970, №5.

ХОХЛОВА Проня – бандуристка з Мени, учениця О.С.Корнієвського.

Літ.: Корнієвський О.С., лист до Жеплинського Б. від 10.11.1971; Полотай М., лист до Жеплинського Б. від 23.02.1972.

ХРАНЮК Ганна – бандуристка з Варшави (Польща). В 1965 батьки привезли з Києва бандуру і в 1969 Ганна з допомогою бандуриста Петра Лахтюка опанувала гру на ній. 22.03.1970 в складі тріо (Петро Лахтюк, Левко Савицький і Хранюк Ганна) виступала вперше на Шевченківському вечорі (виконували „Взяв би я бандуру”, „Ой у полі нивка” та „Ніч яка місячна”). Далі виступає в квартеті бандуристів разом з Марусею Уловською, Христиною Кантор та Левком Савицьким. З 1971 виступає і сама як солістка-бандуристка та в складі ансамблів у Варшаві, Гданську. Навчалася в Київській консерваторії (клас С.Баштана). На 4 курсі (1975-1976) почала грати в ансамблі бандуристів. В 1977 закінчила консерваторію і вернулася до Варшави. Почала виїзні виступи в м. Перемишль, Гданськ, Ольштин, Катовіце, Колобжег, Бартошиці. В 1977 створила єдиний в Польщі дитячий ан-

самбль бандуристів в українській школі ім.Т.Шевченка в Білому Борі. Репертуар: „Пливе човен”, рондо на тему укр. нар. пісні „Був собі журавель” та інші. Багато виступала, пропагуючи кобзарське мистецтво. Дуже успішними були її виступи присвячені пам'яті Григорія Китастого, а також на Шевченківському концерті, організованому Щецінським гуртком УСКТ в студентському будинку культури «Контрасти».

Літ.: Заброварний. Анна Хранюк у Щеціні. // Бандура, №23-24, 1988, С-54-55.

ХРИСТЕНКО Макар (близько 1870-?) – бандурист. Жив на хуторі Костів нині Валківського р-ну Харківської обл.. У нього вчився грати на кобзі і співати під її супровід народні пісні кобзар Григорій Ільченко. Христенко був сліпим, мав на хуторі Костів свою хатину, куди збиралися часто лірники, які одночасно з Христенком ходили від села до села або грали на базарних майданах. Грав Христенко історичні пісні: „Про Морозенка”, „Про Саву Чалого”, „Про Нечая”, „Про Мазепу”, „Про Залізняка”, „Про Марусю Богуславку”, „Про Бондарівну”, думу „Про трьох братів Азовських”, багато інших народних пісень, побутових та гумористичних. Макар Христенко за свідченням кобзаря Г.Ільченка вчився грати у Петра Древченка, який проживав у селищі Залютино біля Харкова.

Літ.: Народні співці, 1955, – С.139; Ільченко Г. Пісні та думи. Передмова О.Юрченка, Харків, 1967.

ХРУЩ Федір – кобзар XVIII ст. з Полтавщини. Відзначався доброю вдачею, добродушністю. Був відомим кобзарем. Його знав Остап Вересай та інші кобзарі того часу.

Літ.: Записки Юго-Западного отдела Русского географического общества. т.I, за 1873, С.332.

ХУДЯК (Доскочинська) Люба-Ярослава Михайлівна (1.02.1952, с.Стільсько Миколаївського р-ну Львівської обл.) – бандуристка, керівник фольклорного ансамблю, юрист, громадський діяч. Закінчила середню школу в м.Новий Розділ на Львівщині, далі закінчила Львівський національний університет ім.І.Франка, юридичний факультет в 1985. Ще ученицею займалася в капелі бандуристів „Струмок” ПК м.Новий Розділ Миколаївського р-ну Львівської обл., а далі в капелі „Дністер”, якими керували брати Богдан та Роман Жеплинські.. В капелі освоїла гру на бандурі. Була старостою капели бандуристів „Струмок” і заст. старости капели бандуристів „Дністер”. Працювала заступником міського голови м.Новий Розділ, секретарем Новороздільської міської Ради, заст. директора ВАТ Дослідно-механічного заводу „Карпати”. Утворила і керує фольклорним ансамблем „Джерело”, якому присвоєно

звання „народного” в 2000. Активний громадський діяч, керує ляльковим вертепом, продовжуючи традиції відродження лялькових вертепів в Галичині, започатковані І.Шагалою та Б.Жеплинським. Збирає, вивчає, записує народні обряди і фольклор, зокрема рідного села Стільсько Миколаївського р-ну на Львівщині.

Літ.: Жеплинський Б. Коротка історія кобзарства в Україні. – С.57; Лаба В. Стільсько – столиця білих хорватів? Історія села Стільсько. – Львів. 2010.

ХУТОРНИЙ Федір Дмитрович (1907, с. Рогізки Щорського р-ну на Чернігівщині -?) –бандурист. В довоєнний період виступав перед трудящими, як кобзар, вміло виконуючи народні пісні та сучасні твори. Інвалід Вітчизняної війни.

Літ.: 3 картотеки Слюсар С.А.

Ц

ЦАПОДАЙ Євдоким Іванович (1904, с.Сагунівка Черкаського р-ну Черкаської обл. – ?) – колгоспник. Добре грав на бандурі. У 1951 під час республіканської олімпіади самодіяльного мистецтва від нього записано ряд цікавих пісень.

Літ.: Полотай М., лист до Жеплинського Б. від 18.05.1969.

ЦВІГУН Тетяна Омелянівна – член Національної Спілки Кобзарів України, м. Вінниця.

ЦЕБРЕНКО Григорій – народився на Київщині. За професією складув. Один з організаторів першої української художньої капели кобзарів. Брав участь у кобзарському концерті в Києві у 1917 р.

ЦЕМКО Андрій Павлович (1887, м.Ялта – 1956, м.Ялта) – оркестровий та хоровий диригент, режисер, драматичний та оперний актор, педагог, бандурист (мав три бандури). Вправно грав на скрипці та фортепіано. Його батько – кримський грек, мати – українка. Мав великий зріст, кремезну козацьку статуру, громоподібний бас. Загальна та музична освіта А.Цемка не з'ясована. З того, що він працював викладачем у середній школі можна з ймовірністю припустити, що він мав педагогічну освіту, принаймні середню. В педагогічному закладі міг оволодіти і скрипкою, якою досконало володів. Працюючи з хорами, користувався нею, „задавав тон”.

Бандурою Цемко захопився у ранньому віці. Перші уроки гри одержав від старого ялтинського бандуриста, ім'я якого не збереглося. Вкінці 90-х років XIX ст. цей бандурист помер і залишив у спадок своєму учневі невелику діатонічну бандуру. На ній робив свої перші спроби гри Андрій Цемко. Це були концерти в родинному колі, перед

друзями і знайомими, а згодом і акомпанування хору і виконання ролей з бандурою в ялтинських українських виставах, на ювілейних урочистостях та у здравницях Південнобережжя. Далі сам конструює нову діатонічну бандуру на 8 басів і 26 приструнків. З нею він і проходить довгу кобзарську дорогу, навіть бере з собою на гастролі по Південній Україні. В 20-х роках придбав велику хроматичну бандуру бандурного майстра з м.Кобиляки. З нею Андрій Павлович не розлучався до кінця днів.

Репертуар: М.Лисенко „Безмежне поле”, К.Стеценко „Ой чого ж ти дубе”, українські народні пісні: „Ой не цвіти буйним цвітом, зелений катране”, „Ой і не стелися, хрещатий барвінку”, „Гей по синьому морю хвиля грає”, „Добрий вечір, тобі, зелена діброво”, „Казав мені батько, щоб я оженився”, „Удовіцю я любив”, пісні на слова Т.Шевченка. Думи: „Буря на Чорному морі”, „Невільницький плач”, „Про козака Голоту”. Після розпуску „Української трупи” (1927) і аж до війни працював в „Ялтинской русской 7-летней трудовой школе”, згодом в США № 5 викладачем праці по дереву.

Був учасником української напівпрофесійної трупи Петра Націлевича з часу її заснування (1905), де керував оркестром, хором, грав оперні та драматичні ролі, виступав як бандурист. В час війни перебував в складі ансамблю „Ялта”, перебував на гастролях в Австрії, Італії, Німеччині. Коли Червона армія перейшла Одер, ансамбль розпустили. Всі артисти потрапили в приймальний розподільник для перепроверки, а далі на Україну. Далі А.П.Цемка арештують і засуджують на 10 років сибірських концтаборів. Після заслання проживав у Ялті. Помер від інфаркту.

Літ.: Лист Нирко О. до Жеплинського Б., 2002.

ЦИБКА Григорій – кобзар кінця XIX – поч. XX ст., який доніс давні кобзарські традиції до нашого часу. Разом з кобзарем П.Древченком, П.Гащенко, С.Пасюгою створив колективний твір: „Про військо червоне, Леніна батька та синів його вірних”. Мав власні твори.

Літ.: Лавров Ф., 1980, - С.51.

ЦИБУЛІВ Ісак Миколайович (1889, с.Дігтярі Полтавської губ. нині Чернігівської обл. -1962) – бандурист. За спеціальністю педагог. Працював в першій українській художній капелі кобзарів (з 1927), потім у Державній зразковій капелі бандуристів. Вправно грав і добре виконував пісні „Про Саву Чалого”, „Про Нечая”, „За річкою та за Синюхою” і інші.

Літ.: Полотай М., лист до Жеплинського Б. від 10.04.1971.

ЦИБУЛЬСЬКИЙ Олександр Борисович – лірник. Часто виступав у концертах разом з

Циганенко
Федір Юхимович

Цигилик
Ірина Федорівна

бандуристом Галинським-Лопатою Іваном Романовичем в Києві.

Літ.: Лист дочки І.Р.Галинського-Лопати Олени Іванівни Мурзиної до Б.Жеплинського від 30.06.1999.

ЦИГАНЕНКО Макар Свиридович (? Лохвиця – 1968, с.Посад Ведмежівської сільради Роменського р-ну Сумської обл.) – кобзар, учасник Республіканської конференції народних співців в Києві.

Літ.: ІМФЕ, Список учасників конференції.

ЦИГАНЕНКО Федір Юхимович (17.02.1897, с.Бородщина нині Кобеляцького р-ну на Полтавщині –?) – бандурист, майстер бандур. Закінчив початкову школу та міське 4-класне училище. Ще юнаком почув гру та спів сліпого кобзаря П.Калеберди на базарі в Катеринославі і на все життя захопився цим мистецтвом, змайстрував собі кобзу і самотужки почав вчитися грати. В радянські часи, коли організувалися перші ансамблі кобзарів-бандуристів, Циганенко ближче познайомився з кобзарями, опанував гру на бандурі, виготовив кілька нових інструментів, почав пошуки в галузі модернізації кобзи-бандури, збагачення її технічних можливостей. Велику допомогу в удосконаленні кобзи-бандури надавав умільцю своїми порадами директор Дніпропетровського історичного музею академік Д.І.Яворницький. Він показував Циганенкові альбом, де були зображені кобзи різних часів, порадив робити інструмент з червоної верби. Майже 40 років працював Ф.Ю.Циганенко рахівником та бухгалтером у різних установах Дніпропетровська. Пенсіонером брав активну участь у художній самодіяльності ветеранів праці при палаці культури машинобудівників. Виготовив понад 20 прекрасних бандур, в кожному з них прагнув внести щось нове.

Літ.: Жеплинський Б. Майстер бандур Циганенко. Жур. Народна творчість етнографія. – 1967. №1. – С.105-106 і фото.

ЦИГИЛИК Ірина Федорівна (4.04.1950, с.Рудно-Львів) – бандуристка, диригент хору, спец. по культ-освітній роботі, член національної спілки кобзарів України. Навчалась у Львівській СШ №74 і вже з 6 класу опанувала гру на бандурі та виступала в капелі бандуристів „Діброва” при ПК заводу „Львівсільмаш” (кер. М.Баран), а відтак в капелі „Заспів” при цьому ж ПК (кер. Б.Жеплинський). В 1969 вступила у Львівське культосвітнє училище, яке закінчила в 1973 по спеціальності: спец. по культ-освітній роботі і диригент хору. Після закінчення училища працювала в музичній студії по класу бандури при народному домі селища Рудно. З 1979 керувала ансамблем бандуристів Народної капели бандуристів „Ягілка” Будинку культури естетичного виховання дітей та юнацтва

Залізничного р-ну м.Львова. Разом з капелю як керівник виступала в гастрольних концертах в Угорщині, Чехії, Польщі, Данії. Капела є учасником і переможцем багатьох фестивалів та конкурсів: „Різдвяні канікули”, Львів, 2003, 2005 та „Сурми зв'язки” Львів, 2004, 2005, 2006.

ЦИГИЛИК-ЧУМАК Наталія Миколаївна (13.10.1976, м.Львів) – бандуристка, педагог, співачка, член Національної спілки кобзарів України та Музичної спілки України. Закінчила Львівську середню спеціальну музичну школу ім.С.Крушельницької (1985) та Львівський Вищий музичний інститут ім. М.Лисенка (клас бандури Л.Посікіри, 2000), одержавши спеціальність викладача гри на народних інструментах та концертний виконавець-артист оркестру. В 2003 здобула ступінь „Магістр педагогічної освіти” і викладач вокалу в Дрогобицькому державному педагогічному університеті ім. І.Франка (викладач доц. І.Кліш). З 2000 викладач бандури і вокалу Дрогобицького державного музичного училища ім. В.Барвінського. З 2005 - солістка народного фольклорного ансамблю „Джерела Карпат” в м. Трускавець Львівської обл. та ансамблю нар. музик „Українські візерунки” (м.Дрогобич). У 2006 у складі дуету бандуристок „Берегиня” з Наталією Гамар – лауреати І Всеукраїнського конкурсу виконавців на народних інструментах ім. Анатолія Онуфрієнка (гран-прі, м.Дрогобич, 2006), Міжрегіонального фестивалю-конкурсу „Пісні незабутнього краю” (м.Городок Львівської обл. 2008). В 2007 дуєт „Берегиня” випустив компакт-диск, гастролював у Польщі, Німеччині, Угорщині, Чехії, Данії. Серед учнів Наталії Чумак – лауреати та дипломанти Всеукраїнських конкурсів Оксана Рибак, Марія Ляміна, М.Мончук. Автор оригінальної музики та перекладів для бандури.

Тв.: Цигилик-Чумак Наталія та Юрій Чумак. Педагогічний репертуар бандуриста-вокаліста. – Дрогобич: Посвіт, 2009.

ЦИЛІНСЬКА Людмила Борисівна (1954, м.Шепетівка Хмельницької обл.) – бандуристка. У 1971 закінчила Шепетівську ДМШ, у 1977 – Київський інститут культури (Рівненський культосвітній факультет), клас викладачів А.Ю.Грицяя, З.А.Сингаєвської.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 100.

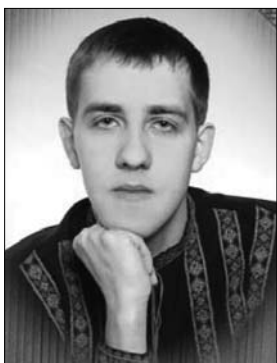
ЦИМБАЛЮК Зінаїда Георгіївна (7.12.1956, м.Броди Львівської області) – бандуристка, педагог, виконавець. У 1974 закінчила Бродівську ДМШ (клас бандури та баяну), у 1978 Рівненське музучилище (клас бандури А.Ю.Грицяя, клас цимбал викладач В.О.Логвин), у 1983 Київську консерваторію ім.П.І.Чайковського (клас заслуженої артистки України А.М.Шептицької). Пра-

Цилінська
Людмила Борисівна

Цимбалюк
Зінаїда Георгіївна

Ціж
Остан Ярославович

цювала у ДМШ поблизу Києва, нині викладач бандури у Бродівській школі мистецтв. Веде активну концертну діяльність.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 100.

ЦІЖ Остап Ярославович (27.04.1984, м. Львів) – бандурист, музикант, член НСКУ (від 2004), делегат III та IV з'їздів кобзарів України (обидва – Київ, 2004, 2009). Переможець всеукраїнського фестивалю-конкурсу кобзарського мистецтва «Струни вічності» ім. В.Перепелюка у м.Вінниця (2005), лауреат III премії Першого обласного фестивалю-конкурсу кобзарського мистецтва «Кобза» у м.Тернопіль (2005). Закінчив ДМШ № 1 м.Тернопіль (1999; клас Кміть Н.Д.), Тернопільське музичне училище ім. С.Крушельницької (2003; клас Козій О.О.), Тернопільський державний педагогічний університет ім.В.Гнатюка (2006). Навчався у студії при Національній заслуженій капелі бандуристів України ім.Г.І.Майбороди. Працював у музичній школі с.Острів Тернопільського району. Учасник Шевченківських днів, Різдвяних та Великодніх святкувань, різноманітних урочин у Тернополі, зокрема, ювілейної творчої зустрічі-концерту М.Євгенєвої «Дзвенить струна від коліски» (2009). Солоїст ансамблю бандуристів «Барви» ТНПУ ім. В.Гнатюка. Виступає також в дуеті бандуристів (разом з П.Хом'яком). З 2009 – артист Національної заслуженої капели бандуристів України ім.Г.І.Майбороди.

ЦІХОЦЬКА Лариса Віталіївна – бандуристка, педагог, керівник ансамблів бандуристок, відмінник народної освіти Росії, заслужений працівник культури Кубані, України. Старший викладач класу бандури Краснодарського державного університету культури та мистецтв і школи бандуристок. Створила квартет бандуристок „Мрія” в складі: Ксенія Олегівна Анісоглянц, Анна Олексіївна Тулубова, Олена Вікторівна Шащенко та Олена Романівна Ціхоцька. Квартет „Мрія” в 2006 став лауреатом (третя премія) Другого міжнародного фестивалю ім.Григорія Китастого в Києві.

ЦІХОЦЬКА Олена Романівна (27.08.1986, Краснодар тепер Російська Федерація) – бандуристка, співачка (сопрано), дочка Лариси Вікторівни Ціхоцької, в якій вчилася грати на бандурі. Виступає в Кубанському квартеті бандуристок „Мрія” разом з бандуристками К.О.Анісоглянц (сопрано), А.О.Тулуповою (меццо сопрано) та О.В.Шащенко. Квартет „Мрія” лауреат (третя премія) Другого міжнародного фестивалю ім.Г.Китастого в Києві (2006).

ЦУПРИК Мирослав Степанович (1947, с.Нагірне Самбірського р-ну Львівської обл.). – бандурист, член Національної Спілки Кобзарів України, Київська обл. Змалку виявив

любов до музики. Спершу вчився грати на скрипці у вчителя Ф.Г.Рябенка, потім у Львівській спеціальній середній музичній школі по класу бандури у В.Є.Герасименка, а відтак у цього ж педагога у Львівській консерваторії. З 1969 – артист Оркестру українських народних інструментів музично-хорового товариства УРСР. Виступає і як соліст-бандурист, а також в дуеті з бандуристом Й.К.Яницьким.

ЦЮЦЮРА-МАНДЗЕВАТА Надія Григорівна (26.01.1916, м.Нью-Йорк – 10.05.2000, м.Коломия Івано-Франківської обл.) – хормейстер, педагог, диригент Сибірської капели бандуристів репресованих, заслужений працівник освіти.

Вчилася в укр. інституті дівчат в Перемишлі, а в 1937–1939 у Львівському університеті на гуманітарному відділі. Одночасно брала уроки диригування у проф. Колесси. Війна перервала навчання. В 1939 вийшла заміж за Ярослава Цюцюру (1911р.нар. в Кобаках Кутського р-ну), який вчився в Університеті, а згодом закінчив Торговельний інститут. В час навчання керувала хорами в школах та церквах. В 1939 – вчителька укр. та нім. мови в с. Кобаки і Рибно (Кутського р-ну), с.Ждиня і с.Гладишів Горлицького пов. Далі переїхала з чоловіком до Львова, де п.Ярослав працював бухгалтером в Маслосоюзі, а Надія – в бібліотеці Львівського університету. 27.04.1950 репресовані і вивезені в Сибір. Надія диригувала хором і капелою бандуристів із репресованих в селищі Торба Зирянського р-ну Томської області, яку створили брати Богдан та Роман Жеплинські. При капелі бандуристів і хорі став працювати і танцювальний гурток, яким керував Ярослав Цюцюра, чоловік Надії. Самодіяльність каторжан користувалася великою популярністю, а в 1954 Торбинська капела бандуристів і танцювальний колектив каторжан брали участь в обласному огляді художньої самодіяльності в м.Томську. Надія і Ярослав Цюцюра були звільнені із спец поселення в Томській обл. 26.12.1956 і літом 1957 повернулись на Україну. Надія Цюцюра працювала музичним керівником в дитячому садочку і вела хори та гуртки художньої самодіяльності в школах м.Коломия Івано-Франківської обл. Створила чудовий хор хлопчиків в м.Коломия при школі №2, який успішно виступав на різних оглядах, а також по телебаченню у м.Чернівці та в м.Львів. Також організувала і керувала вокальним ансамблем при Коломийському профтехучилищі. Надія Григорівна Цюцюра була прекрасним хормейстером і диригентом, ерудованим спеціалістом, інтелігентною доброзичливою людиною. Коли в умовах репресій в Сибірі загинула репресована мати чоти-

*Цюцюра-Мандзевата
Надія Григорівна*

*Цюц
Надія Зіновіївна*

Чабан
Світлана Володимирівна

Чебалець (Желізна)
Тетяна Тарасівна

Чекальська (Зданевич)
Надія Пилипівна

рбох неповнолітніх дітей, Надія і Ярослав усиновили наймолодшу донечку, чудово виховали її, дали вищу медичну освіту. Надія Григорівна Цюцюра і Ярослав Вікторович Цюцюра на підставі ст.3 Закону УРСР від 17.04.1991 „Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні” були реабілітовані, але конфіскованого майна і моральних збитків їм не повернуто.

Літ.: Жеплинський Б. Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: Край. 2000. – С. 56; Жеплинський Б. Кобзарськими стежинами. – С. 212,218; Жеплинський Р. Мої дороги: книжка друга. – Дороги сибірські. – Дрогобич: Коло, 2010. – С. 59-60.

ЦЬОХ Надія Зіновіївна (1962, с.Жвирка Сокальського р-ну Львівської обл.) –бандуристка, педагог, виконавець. У 1981 закінчила Львівське музучилище, у 1989 – Рівненський інститут культури (нині РДГУ), клас доцента З.А.Сингаєвської). З того ж року викладач бандури у Сокальській ДМШ. Лауреат республіканського конкурсу виконавців на народних інструментах у складі тріо бандуристок (Івано-Франківськ, 1988), учасниця міжнародного конкурсу бандуристів ім. Г.Хоткевича у складі тріо бандуристок „Горлиця” (Київ, 1993). Лауреат міжнародного конкурсу „Зоряні трембіти” (Тернопіль).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 101.

Ч

ЧАБАН Світлана Володимирівна (4.04.1968 або 1967) с.Соколівка Хмельницької обл.) – бандуристка, педагог, виконавець, член Національної Спільноти Кобзарів України, м.Кам'янець-Подільський. У 1985 закінчила Кам'янець-Подільське культосвітнє училище, у 1989 – Рівненський інститут культури (нині РДГУ), клас доцента З.А.Сингаєвської. З того ж року викладач кафедри музики Кам'янець-Подільського педінституту. Дипломант I всесоюзного конкурсу бандуристів-студентів у складі тріо „Надія”. Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.101.

ЧАЙКІВСЬКИЙ Богдан – син письменника Андрія Чайківського. Бандурист, диригент і організатор хорів на Сокальщині в 1937.

Літ.: Черепанин М.В. Музична культура Галичини (друга пол. XIX ст. – перша пол. XX ст.). Монографія Київ, вид. Вежа.

ЧАЙРА Микола Михайлович – член Національної Спільноти Кобзарів України, м. Кам'янець-Подільський.

ЧАКАЛО Євфим (? – 1845, с.Нові Рожки Новодибківського пов.) – кобзар. Мав учнів; Пилипа і два Гаврили.

Літ.: ІМФЕ, Фонд Білозерського, Ф. 3-6/376 „О кобзарях и список кобзарей”.

ЧАЛИЙ Ф. П. – кобзар. В травні 1939 приїздив в м.Суми виступати. В облдержархіві

м.Сум зберігається програмка його виступів і клопотання про дозвіл виступити. Репертуар: історичні пісні „Про Морозенка”, „Про Байду”, „Про Тараса Трясила”, „Про Саву Чалого”, дума „Про брата і сестру”, інші думи і пісні.

ЧАЛОВСЬКИЙ Іван Антонович (24.06.1839, с.Персорки Мізяківсько-Хутірської сільської Ради Вінницького р-ну і області - 1938, м.Суми) – кобзар. З раннього віку почав працювати, займався теслярством, колісництвом. Був музично обдарованим, юнаком навчився грати на скрипці і бандурі. Буваючи на базарах і ярмарках з великим захопленням слухав кобзарів, від яких перейняв народні думи, історичні та інші пісні. На початку XX ст. виїхав в Оренбурзький край, де відбував строк за революційну діяльність його син Апполінарій. В 20-х роках переїхав на Сумщину в с. Рясне Краснопільського р-ну, працював там в колгоспі. Кобзарював. Був звільнений і дружив з кобзарем Єгором Мовчаном. Подорожував з кобзою по Сумщині. Бував у с. Вирах Білопільського р-ну, с.Боромлі Тростянецького р-ну, в селищі Краснопільськ, м.Сумах. В репертуарі було багато подільських пісень, народні думи, історичні пісні. Кращі твори кобзаря „Ой послав Бог Хмельницького”, дума „Іван Богун”. Вони вміщені в збірниках „Українські народні думи та історичні пісні”, „Пісні та думи про Богдана Хмельницького” та інших виданнях. Дума „Іван Богун” змальовує зимову оборону м.Вінниці, де Богун чекав допомоги Хмельницького. Воїни порубали лід, притрусили його соломою. Багато поляків, які погналися за Богуном потрапили у пастку. На цю думу у свій час звернув увагу Михайло Стельмах.

Літ.: Козир О. Під гомін кобзи. // газ. „Перемога” від 10.08.1971 (с.Краснопілля (р-н) Сумської обл.); Козир О. Записано на Краснопільщині. // газ. „Червоний промінь” від 10.08.1975, м.Суми; Козир О. Під звуки струн.// газ. Ленінська правда (м.Суми) від 11 серпня 1970; Лавров Ф. Народний співець. – НТЕ,1968, №2.

ЧАПЛЯ (Лебединський) Семен – XIX ст. – кобзар із с. Межиріччя Охтирського пов. або (Артюхівського пов.), тепер Сумської обл. За іншими даними з м.Лебедин тепер Сумської обл.. Мав на той час гарну, більш вдосконалену ніж в тогочасних кобзарів, бандуру. Бандура в нього була „здоров'юча” на 75 струн. Сам був великий на зріст („нема тепер таких старців”, „страшительний”). Потім його бандура була у кобзаря Г.Вовка.

Літ.: ІМФЕ, Фонд Белозерського, Ф. 3-6/376 „О кобзарях и список кобзарей”; ІМФЕ, Ф. 11-4, о.з. 592, л.56; ЦДІА, Львів, Ф. 688, о.з.191, л.252; Кирдан, Омельченко, 1980, – С.31.

ЧАСНИК Феодосій Олексійович (близько 1875, м.Полтава – 1935, м.Дніпропетровськ)

– бандурист, керівник капели бандуристів. Народився в сім'ї службовця. Закінчивши училище регентів церковних хорів, керував хорами на Полтавщині. З 1923 керував хором Окрполітосвіти в Катеринославі (нині Дніпропетровськ). З 1925 очолив музичну роботу в клубі в с. Підгороднє біля Дніпропетровська, де організував і гурток бандуристів. Керував капелою бандуристів при Дніпропетровському будинку культури залізничників. В репертуарі українські народні пісні й танці, багато творів класиків. Мав чимало власних обробок. У нього вчилися грати бандуристи О.С.Коваль, І.С.Бут, О.А.Солодкий та інші.

Літ.: Гуменюк, 1967; ЦДІА, Львів, Ф. 46-3, о.з.127; Рудас, лист до Жеплинського Б. від 23.03.1971.

ЧЕБАЛЕЦЬ (Желізна) Тетяна Тарасівна (14.12.1981, м.Здолбунів Рівненської обл.) – бандуристка, педагог. У 1996 закінчила Здолбунівську ДМШ (клас викладача Л.І.Хрусь), у 2001 – Рівненське музучилище (клас викладача А.Ю.Грицай). Викладач бандури у Здолбунівській ДМШ.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.101.

ЧЕВЕРДІН – кобзар. Виконував твір „Вітре буйний” на сл.Т.Г.Шевченка.

Літ.: Таловиря В. Т.Г.Шевченко і укр. кобзарський епос. // жур. „Бандура”, №27-28, січень-квітень, 1989.

ЧЕКАЛЬСЬКА (Зданевич) Надія Пилипівна (8.08.1960, с.Курозвани Гощанського р-ну Рівненської обл.) – бандуристка, педагог, виконавець. У 1976 закінчила Гощанську ДМШ (клас викладача Г.С.Паламарчук), у 1982 – Рівненське музучилище (клас хорового диригування І.В.Литвинової), у 1988 – Рівненський інститут культури (нині РДГУ), клас хорового диригування Ф.Ф.Васечка). Учасниця капели бандуристів обласного будинку художньої самодіяльності профспілок у Рівному (керівник А.Б.Грицай). З 1982 – викладач сольфеджіо, бандури, завідувачка відділу народних інструментів, керівник ансамблю бандуристів та камерного хору у Корецькій ДМШ.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.101-102.

ЧЕКАН Семен Микитович – лірник. Знав думи „Про трьох братів азовських” та „Марусю попівну Богуславку”. Останню перейняв, почувши її 30.01.1886 у Катеринославі від лірника Степана Івановича Задніпрянського (Товмашівського) із Товмашівки.

Літ.: Порфирій Мартинович „Украинские записки”, Київ, 1906 (Изд. Н.Т.Корчак-Новицького); Родовід.

ЧЕМЕРСЬКИЙ Павло Дем'янович (13.03.1918, м.Павлоград на Дніпропетровщині) – лірник. Дитячі роки провів у с.Жемчужному Дніпропетровської обл., де навчався у початковій загальноосвітній школі. Батько (лікар), брат і сестра грали на різних музичних інструментах (скрипка, мандоліна,

гітара, балалайка) і навчили на них грати і Павла. У віці 13 років від нещасного випадку втратив зір і батьки віддали його до школи незрячих дітей в Дніпропетровську. Тут поряд з навчанням займався в музичних гуртках, граючи на мандоліні, балалайці, гітарі. В 1936 після закінчення семи класів вступив до музичного училища по класу баяна. В 1940 закінчив училище і вступив до Київської консерваторії, але війна обірвала навчання. До 1950 працював баяністом у різних установах. З 1950 працював на Київському підприємстві УВП №1 УТОС, де паралельно керував оркестром народних інструментів при будинку культури цього підприємства, брав участь в хорі та в ансамблі бандуристів. В гуртку бандуристів під керівництвом Анатолія Авксентійовича Білоцького навчився грати на бандурі і лірі. Особливо вдало виконував сольні номери в супроводі ліри, а також інструментальні твори, серед них: „Ой на горі вогонь горить”, „Налетіли журавлі”, „Ой по горі, по горі”, старовинну лірницьку пісню „Сирітка”. Разом з концертною бригадою народних кобзарів виступав в різних містах України, зокрема у Львові, Чернівцях, Івано-Франківську.

Літ.: Жеплинський Б. Чемерський Павло Дем'янович. // Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: Край, 2000. – С.180.

ЧЕПУРНА Леся – бандуристка. Керівник дитячої студії Об'єднання бандуристів в Києві „Кобзарська бурса”.

Літ.: журнал „Бандура” №39-40, січень-квітень, 1992, фото з підписом на С.25.

ЧЕПУРНА (Ігнатенко) Наталія Петрівна (11.01.1955, м.Здолбунів Рівненської області) – бандуристка, педагог, керівник. У 1970 закінчила Здолбунівську ДМШ (клас викладача С.Ф.Короленко), у 1974 – Рівненське музучилище (клас викладача А.Ю.Грицай). З того ж року – викладач Здолбунівської ДМШ, з 1977 – організатор і перший керівник дитячої капели бандуристів. Серед її учнів, які навчалися у Рівненському музичишищі – Оксана Ніколайчук, Алла Петрукова, Ірина Сологуб, Лілія Грищук, у Луцькому педучилищі – Оксана Хабітюк. Нині на пенсії, живе у Рівному.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.102.

ЧЕРЕМСЬКИЙ Костянтин Петрович (16.10.1968, м. Краснограді Харківської обл.) – лікар, бандурист, науковець, грає на старосвітських інструментах, публіцист, член Національної Спільки Кобзарів України, м. Харків. Народився в родині службовців. 1994 року закінчив Харківський медичний інститут. Працює за фахом у лікарнях Харкова. Кобзарську науку почав освоювати з 1989 року від харківського кобзаря Анатолія Парфіненка, згодом – від Георгія

Чемерський
Павло Дем'янович

Чепурна
Леся

Чепурна (Ігнатенко)
Наталія Петрівна

Черемський
Костянтин Петрович

Черкас
Назар Вадимович

Черкаський
Леонід Мусійович

Чирук
Оксана Олексіївна

Чмерук (Сивук)
Ольга Вікторівна

Ткаченка, Миколи Будника (Київ), Миколи Сарми-Соколовського (м. Новомосковськ Дніпропетровської обл.). Володіє «зінківською» і «харківською» школою гри на старосвітській бандурі. Виконує традиційний кобзарський репертуар. Майстер кобзарських інструментів. Поруч з основним фахом проводить наукові дослідження в галузі традиційної культури, кобзарського мистецтва, етномедицини. Один з засновників державно-громадського фонду національно-культурних ініціатив ім.Г.Хоткевича. і Асоціації захисту історичного середовища.

Автор досліджень з історії й розвитку традиційного українського співоцтва, зокрема: «Повернення традиції» (1999 р.), «Шлях звичаю» (2002 р.), «Традиційне співоцтво» (2008 р.). У 2006 році захистив дисертацію на ступінь кандидата мистецтвознавства на тему: «Гене́за і розвиток традиційних форм українського співоцтва». Активно бере участь у громадському житті, очолює Харківську крайову організацію Спілки Української Молоді, є віце-президентом Фонду національно-культурних ініціатив ім. Гната Хоткевича, директором Міжнародного конкурсу виконавців на українських народних інструментах ім. Гната Хоткевича. З 2003 року – цехмайстер Харківського кобзарського цеху. Нині працює над розбудовою у Харкові музея-майстерні Слобідського кобзарства. Одружений, виховує сина.

Тв.: Черемський К. Повернення традиції. 3 історії нищення кобзарства. Харків, центр Леся Курбаса. 1999, 288 стор. 124 ілюстр.; Черемський К. Шлях звичаю Харків: Глас, 2002. - 445 стор. 110 ілюстр.; Черемський К. Традиційне співоцтво. Українські співці-музиканти в контексті світової культури. Наукове видання. – Харків:Атос, 2008, 248с., іл.
Літ.: Жеплинський Б. Черемський Костянтин Петрович // Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: Край. 2000. – С.181. Контактна інформація: тел.: (057) 7623453; (057) 3733474; (063) 2387014; e-mail: lider_sum81@hotmail.com; hotkevych_fond@mail.com

ЧЕРКАС Назар Вадимович (26.02.1967, м.Львів) – художник, бандурист. Народився в сім'ї художників. Вперше познайомився з грою на бандурі у бандуристів Миколи Литвина та Никона Прудкого. З 1974 навчався у загальноосвітній школі та у музичній семирічній школі №5 у Львові по класу скрипки (клас Рибчин Тамари Василівни). Музичну школу закінчив у 1983. З 1983 по 1987 навчався в Івано-Франківському ПТУ (Львівської обл.) за спеціалізацією «Різьба по дереву». Вчився гри на бандурі у викладача Салагай Марії Петрівни. 1987-1989 – служба у війську в ракетних військах за Волгою. Після служіння у війську працює

художником-реставратором гончарних керамічних виробів у Львівському музеї народної архітектури та побуту, захоплюється відродженням гаварецької чорної кераміки. 2003-2008 – навчався на вечірньому відділенні Катехитично-педагогічного інституту Українського Католицького Університету у Львові. Сам виготовив собі бандуру і вдосконалює гру на ній. Знайомий з відомим бандуристом Тарасом Компаніченком з Києва. В репертуарі «Ісусе мій прелюбезний» Д.Туптала, 18 ст., автор музики невідомий; «Хто кріпко на Бога уповає» Теофана Прокоповича, 17-18 ст. автор музики невідомий; «Ой ти пташко, жовтобоко» Г.Сковороди; «Святому Георгію» із збірки Демуцького; народна пісня – дума «Про Бондарівну».

Літ.: Лист Черкаса В. до Жеплинського Б. від 2.02.2007.

ЧЕРКАСЬКИЙ Леонід Мусійович – директор Музею українських народних інструментів на території Києво-Печерської Лаври. Член національної Спілки кобзарів України, Київ. Член фольклорної секції при Київському товаристві охорони пам'яток історії та культури. Зібрав значну колекцію бандур та лір, а також інших українських народних інструментів, що демонструються в музеї.

Літ.: Жеплинський Б. Коротка історія кобзарства в Україні. – С. 74 і фото; Чорний М.Д. Леонід Черкаський. // Бандура, №41-42, липень-жовтень, С.18-19 і фото; Бандура, №51-52, січень-квітень, 1995, С. 27, фото; Сітенко Т. Вшанування ювіляра. // Бандура, №67-68, січень-квітень, С.12-14 і фото.

ЧЕРНЕНКО А. – бандурист, кобзарський вчитель-пан-отець.
Літ.: Самчук У., 1976, – С.47.

ЧЕРНЕНКО М. – бандурист, кобзарський вчитель-пан-отець. Можливо це лірник Чорненко Махтей.
Літ.: Самчук У. – С.47.

ЧЕРНЕЦЬКИЙ Назар – кобзар із Зінківського пов. на Полтавщині. Учень І. Хмеля.
Літ.: ІМФЕ, Ф. 11-4, о.з.592, л. 54.

ЧЕРНИШ Гнат (кінець XVIII ст., Стрільчинці Пшеволоцького пов. – XIX ст.) –старий лірник. Осліп в 1834. В 1848 навчився грати на лірі у Бугакові коло Чукова в Брацлавщині. Вчився від Петрівки до Покрови. Пісню про Нечая вивчив від «Чоловіка із Дашева». В репертуарі мав 24 псалми (запис Білозерського 22 жовтня 1886) серед них «Ісуса просимо, благаєм», «Про Ісуса Назаренського», «Про Миколая», «Про Лазаря», «Про Гавріла», «Про Олексія», «Про блудного сина», «Про Йоана Богослова», дві псалми «Про Варвару» «Пресвята Діво, Мати», «Радуйся Маріє», «Пречистая діво-Мати», «Про Почаївську Божу Матір», «Нещаслива година настала».

Літ.: ІМФЕ, Фонд Белозерського, «О кобзарях і список кобзарей».

ЧЕРНИШЕВСЬКИЙ Євген Іванович – бандурист. За професією педагог, викладач фізики. На бандурі навчився грати у бандуриста Карла Даниловича Кота. Керував капелою бандуристів фарфорового заводу в м.Городниці Житомирської обл. Капела виконувала близько 100 творів. У 1970 на фестивалі присвяченому 100 річчю від дня народження В.І.Леніна завоювала срібну медаль.

Літ.: Яремчик Є. Грай, бандуро. // Робітничка газета від 26.04.1970;

ЧЕРНІГІВЕЦЬ – кобзар ХХ ст. з м.Охтирка Сумської області. В 1927 від нього вперше записано думу-пісню „Була зима з відлигою, а другая люта”.

Літ.: Лавров Ф., 1968.

ЧИЖ Ірина Володимирівна (13.03.1985, м.Новоград-Волинський Житомирської обл.) – бандуристка. У 2002 закінчила Новоград-Волинську ЗОШ №3. Навчається у РДГУ.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.102.

ЧИКА Лаврентій Андрійович (1906, с.Городище нині Менського р-ну на Чернігівщині) – бандурист-професіонал радянського часу. Працював у Державній капелі бандуристів, в Українському народному хорі та в обласних філармоніях. Пенсіонер. Жив в м.Чернігові.

ЧИРУК Оксана Олексіївна (12.05.1977, м.Кузнецовськ Рівненської обл.) – бандуристка, педагог, виконавець, член Національної спілки кобзарів України. У 1992 закінчила Кузнецовську ДМШ (клас викладача Н.П.Шеруди), у 1997 – Рівненське музичилище (клас викладача Г.М.Топоровської), у 2002 – РДГУ (клас старшого викладача Н.Є.Турко). Нині викладач бандури у Рівненській ДМШ №2. Учасник тріо бандуристок „Любисток” Рівненського МБК. Лауреат V Міжнародного фестивалю народної музики (м.Перемишль, 2000).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.102.

ЧИСТОТА Микола Сергійович (15.05.1921, с.Яцини Пирятинського р-ну Полтавської обл.) – бандурист. Гри на бандурі вчився у Київському музичному училищі в класі М.Опришка. Учасник Великої Вітчизняної війни. З бандурою не розлучався на фронті. Після демобілізації став артистом, а потім і концертмейстером Державної капели бандуристів УРСР, де працював. В репертуарі переважають танцювальні мелодії, які виконував дуже вдало, високотехнічно.

Літ.: Ященко, 1970, – С.35; Глушко, лист до Желтинського Б. від 25.09.1970.

ЧМЕРУК (Сивук) Ольга Вікторівна (13.1.1971, м.Острог Рівненської обл.) – бандуристка. У 1988 закінчила Острозьку ДМШ (клас викладача В.Р.Кузьменко), у 1992 –

Рівненське музичилище (клас викладача А.Ю.Грицяя), у 1997 – Рівненський інститут культури (нині РДГУ) клас доцента З.А.Сингаєвської. Працювала викладачем бандури Острозької ДМШ. Нині живе в м.Калінінград (РФ), веде активну концертну діяльність в російській Федерації в напрямі розвитку бандурного мистецтва.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.102-103.

ЧОБІТ Нарко (Марко) – лірник, мав лірницьку школу в Бутинах біля Жовкви.

Літ.: ЦДДА, Львів, Ф. 688, оп.1., о.з.192/2.

ЧОБІТЬКО (Бандурко) Євдокія Іванівна (1904, с. Велика Багачка – 1986, станиця Сіверська) – кубанська бандуристка.

Літ.: Нирко О.Ф. – С.281; Свідчення сина Чобітька Олексі Романовича та невістки Галини Дмитрівни (ст. Сіверська, 1985).

ЧОБІТЬКО Роман Павлович (1898, станиця Ільська на Кубані – 14.01.1974, там само) – визначний кубанський бандурист, організатор пересувного укр. професійного театру, композитор і поет. Дитинство і юність його минули на Кубані в станиці Ільській. В 1918 воював у ворожих тилах в складі Таманської армії, де був поранений. Побратим відвіз пораненого у Велику Багачку, де Чобітько вилікувався і познайомився з майбутньою дружиною Євдокією Іванівною Бандурко. У Великій Багачці Роман захоплюється кобзарським мистецтвом, опановує гру на бандурі і повертається на Кубань в складі родинного дуету бандуристок. Молоде подружжя активно включається в громадське і культурне життя. Роман Павлович працює над самоосвітою з дружиною стають авторами української гастрольної трупи в станиці Сіверській, яка набуває статусу професійної і виступає в станицях і містах Азово-Чорноморського краю на Кубані. Далі постійно проживає в станиці Ільській, працює в районній газеті, займається сільським господарством. Мав прийомного сина Олексія. Багатогранно обдарований він виявив себе в багатьох галузях культурного будівництва. Був пристрасним бандуристом, який не випускав з рук бандуру до останнього дня життя. Як композитор створив пісню „Астраханські піски”, гумористичну „Про Адама і Єву”, пісню „Прийми кубанського поета” (написав на кубанському фронті в 1916) та інші. В репертуарі його було багато укр. нар. пісень („Од Києва до Лубен”, „Про Байду”, „Ой у полі вітер віє” та інші). Був знайомий з кобзарем Павлом Кікотом. Вони обмінялись своїми бандурами в знак дружби. Багато виступав з великим успіхом і славний дует бандуристок: Роман Чобітько з дружиною Євдокією.

Літ.: Нирко О.Ф. Чобітько Роман Павлович (1838-1974). // Бандура, №49-50, липень-жовтень, 1994, С.15-21; жур. „Червоний шлях”, Харків, 1929.

Чобітько
Роман Павлович

Чобітько (Бандурко)
Євдокія Іванівна

Чика
Лаврентій Андрійович

Чорний
Антін Павлович

ЧОРНА Ліда див. **МАТЯШЕК** (Чорна) Ліда – бандуристка, член управи світового Товариства Українських Бандуристів, інструкторка школи кобзарського мистецтва в Нью-Йорку і член ансамблю „Гомін степів”. Викладала на курсах в США і Канаді та була інструкторкою й організатором першого кобзарського курсу, який відбувся в Мюнхені літом 1984.

ЧОРНА Настя (кін.ХІХ ст., Кубань) – кубанська бандуристка.

Літ.: Нирко О.Ф. – С.281; Дані Кравченко-Чорної Олени Сергіївни, онуки Н.Чорної (м.Краснодар, 1994).

ЧОРНЕНКО Махтей – видатний лірник і пан-отець із с.Сосниця. У Черненка в Сосниці була квартира, де збиралися „старці”.

Літ.: Виноградський Ю.С. „Спогади про кобзарів та лірників Менського р-ну на Чернігівщині”. НТЕ, №1, 1964.

ЧОРНИЙ Антін Павлович (1891, станиця Пашківська – 1973, м.Берасатез, Аргентина) – бандурист, учень Василя Ємця, полковник Кубансько-Чорноморського козацтва з Пашківської Паланки. Музично обдарований, грав і на скрипці. 1914 мобілізований до складу П'ятої сотні Третього кубанського Козацького Збірного Полку, а тому, що мав середню освіту, його 1915 відряджено до старшинської школи в Тифлісі. Тут він крім військових занять створив шкільний хор, який виступав з концертами і здобував славу і признання. Після закінчення старшинської школи А.Чорного приділено до Табору запасових Козаків, що знаходився в Уманській паланці. Тут він почав виступати на концертах з бандурою, як у самім військовім таборі, так і в місцевому Народному Домі. Далі Антін Чорний мандрує, концертує по Кубанщині, їде на Дон до Ростова. Навіть коли його відряджено на турецький фронт він не залишає своєї бандури. Возив її з собою, грав козакам де тільки була для цього нагода. А.Чорний потрапив на еміграцію, спочатку був у Польщі, а згодом перебрався до Югославії, потім до Аргентини до міста Барсатези недалеко Буенос-Айресу. Скрізь його бачили з бандурою. Він грав, вчив, сам майстрував інструменти. В еміграції у нього серед інших вчилися кобзарському мистецтву Наум Па-вук та Галя Галайденко (Аргентина).

Літ.: Нирко О.Ф. – С.281; Самчук У. Живі струни. Бандура і бандуристи. – Детройт, 1976. – С. 76, 77, 382, 389, 390, 466; Ємець Є. Кобза та кобзарі. З бібл. додатком З.Кузелі. // вид. „Українське слово”, 1923, С.72; Василик М. Українці Аргентини. Історія та сучасність. – Львів: В-во Українського Католицького Університету, 2009 – С.241.

ЧОРНИЙ Василь Трохимович (1884, м.Катеринодар – 1979, м.Гарячий ключ) – кубанський бандурист. Дані з архіву Федоренка І.Г. (м.Краснодар, 1983)

Літ.: Нирко О.Ф. – С.281; Дані з архіву Федоренка І.Г. (м.Краснодар, 1983).

ЧОРНИЙ Григорій Григорович (1910, с.Хороше Павлоградського пов. на Катеринословщині) – бандурист. Ще в юнацькі роки навчився грати і робити бандури в Соколовського. Голос – гарний бас. Ще до війни грав в капелі бандуристів Олеса Корецького (м.Полтава) і разом з цим колективом їздив на гастролі на Далекий Схід. В час війни з бандурою пішов до війська і з нею пройшов багато фронтових доріг. Був поранений. Після війни керував гуртком бандуристів, жив в Лисинці Черкаської обл. (перевалок Куєвський, 20).

Літ.: Лист Соколовського до Жеплинського Б. від 26.06.1993.

ЧОРНИЙ Захар Павлович (ост.чверть ХІХ ст., станиця Пашківська – перша пол. ХХ ст. станиця Кубань) – кубанський бандурист.

Літ.: Нирко О.Ф. – С.281; Дані онуки О.С.Коваленко-Чорної (Краснодар, 1994).

ЧОРНИЙ Олексій Павлович (90 рр. ХІХ ст., ст. Новопашківська – ХХ ст.?). Запорожец Д.Ф. Замечание по фотографии бандуристов, что висит на стенке в квартире Алексия Петровича (Обабка О.Н.). Краснодар, 06.05.1957. (архів І.Г.Федоренка)

Літ.: Нирко О.Ф. с.281

ЧОРНИЙ С. – бандурист в Аргентині. Пропагував кобзарське мистецтво. Займався виробництвом бандур та навчанням гри на них. Співпрацював з бандуристом І.Сніжним. Після смерті С.Чорного його учень В Качурак продовжив справу свого вчителя організувавши при філії товариства „Просвіта” в Ляваллюель „Капелю бандуристів ім. Тараса Шевченка”.

Літ.: д-р Михайло Василик Українські поселення в Аргентині” Укр. вільний університет (Ukrainica Diasporiana. Vol.3) Мюнхен, 1982, с.97

ЧОРНИЙ Яків. Народився на Дніпропетровщині. За професією педагог. В 1938-1941 викладав німецьку мову в Дніпропетровській середній школі №35. Керував самодіяльним гуртком бандуристів. В репертуарі переважали давні та сучасні українські народні пісні. Жив в Дніпропетровську.

ЧОРНИЙ-ДОСІНЧУК Микола див. **ДОСІНЧУК (ЧОРНИЙ)**/

ЧОРНОБАЙ Олександр Якович (1914, ма-буть в Почаєві – біля 1987, с.Підлісці) – бандурист. Бандурної гри вчився у К.Місевича. К.Місевич і виготовив для нього бандуру. Працював лісником в м.Почаєві. Учасник Другої Світової війни. Похований у с. Підлісці.

ЧОРНОБАЙ Семен Семенович (28.11.1907, м.Дубно, нині Рівненської області – 12.06.1986, м.Почаїв, нині Кременецького району) – кобзар, столяр-різбляр, культурно-громадський діяч. Закінчив ремісниче учи-

Чорний
Василь Трохимович

лище у містечку Вишнівець (1932, нині смт Збарзького району Тернопільської обл.). Учасник фольклорного ансамблю народних інструментів у Почаєві й народного хору, драматичного гуртка під керівництвом С. Жука Кременецько-Почаївської «Просвіти». В 1944 заарештований за політичну діяльність у м. Львів; засуджений: покарання відбував у Кременецькій тюрмі, у м. Воркута (нині РФ) та інших констаборах. У Воркуті організував ансамбль народних інструментів, у якому було п'ять бандур, що їх виготовив Чернобай за консультаціями бандуриста з Полтавщини Лузана. Після повернення з таборів вчив свого сина Олега виготовляти музичні інструменти та гри на бандурі. Працював столярем-різблярем при Свято-Успенській Почаївській лаврі (1954-1980). Виготовляв музичні інструменти, скульптури з дерева, шкатулки, інкрустовані слоновою кісткою, інші вироби з пластмаси, дерева. Мав дружні зв'язки з родинами Павла і Юрія Свідерських. Бандура, яку виготовив Чернобай у таборі зберігається в кімнаті-музеї кобзарського мистецтва Тернопільського обласного осередку НСКУ.

ЧОРНОВОЛ Олексій Петрович (1910, м. Красноград на Харківщині) – бандурист. Один з перших учасників ансамблю бандуристів організованого в 1952 Ю.Сенченком в с.Наталино Красноградського р-ну. В складі ансамблю реорганізованого в 1955 в оркестр українських народних інструментів брав участь в районних, обласних та республіканських оглядах та конкурсах, виступав на Декаді українського мистецтва в Москві. В репертуарі твори радянських композиторів, народні пісні.

Літ.: Чуб, лист до Жеплинського Б. від 10. 05. 1971.

ЧОРНОГУЗ Раїса Миколаївна – бандуристка, член Національної Спілки Кобзарів України, м.Київ. Директор національної заслуженої капели бандуристів України ім. Г.Майбороди, викладач бандури і вокалу у студії при капелі.

Літ.: Черногуз Я. Кобзарська Січ. До 90-річчя Національної заслуженої капели бандуристів України ім.Г.Майбороди. К., 2008. – С.70.

ЧОРНОГУЗ Ярослав Олегович (20.07.1963, м.Вінниця) – бандурист, журналіст, поет, член Національної Спілки Кобзарів України, м.Київ. Вперше почув гру на бандурі Івана Немировича. Навчався грати на бандурі в Раїси Костюк та в Павла Супруна (вокал). Освіта вища. У 1985 закінчив факультет журналістики тоді Київського державного університету ім. Т.Г.Шевченка. Понад сімнадцять років – з 1985 по 2002 роки працював за фахом у редакції журналу „Українська культура” завідувачем відділу бібліотек, музеїв і музики. Паралельно

захоплювався кобзарським мистецтвом. Навчався у відомого кобзаря, заслуженого працівника культури Павла Супруна, у 1994 закінчив дворічну студію з підготовки акторських кадрів при Національній заслуженій капелі бандуристів України ім.Г.Майбороди (педагог з бандури й вокалу – Раїса Черногуз). Голос – бас. З 2002 працює артистом Національної заслуженої капели бандуристів України ім. Г.Майбороди. Паралельно навчається з фаху в інституті мистецтв Національного педагогічного університету ім. М.Драгоманова (педагог з вокалу та бандури – народні артисти України Петро Довбня та Володимир Єсипок). Член двох Національних спілок України – кобзарів та журналістів. З 2000 викладає історію кобзарського мистецтва у студії при Національній заслуженій капелі бандуристів України ім.Г.Майбороди. Знає як кобзар-бандурист. Автор понад 10 авторських творів – дум, народних пісень. Репертуар: народні пісні „Ой у лузі червона калина”, „Повівав вітер степовий”, „Ох і не стелися хрещатий барвінку”, „Як би мені не тиночки”, „Пісня про Мазепу”, „Бандуристе, орле сизий”, „Думи мої”, „Тополя” на сл. Т.Шевченка, „Іхав козак на війноньку”, „Взяв би я бандуру”, варіації на тему укр. нар. пісні „Іхав козак за Дунай”, „Дума на смерть козака-бандуриста”.

Автор поетичних збірок: Черногуз Я. Симфонія кохання. Вінок сонетів.– К., Вид. центр. ВУС, 2001; Черногуз Я.О. Березнева ностальгія. Поезії. – К.: Видавнича компанія „КИТ”, 2007.

Літ.: Черногуз Я.О. Березнева ностальгія. Поезії. – К.: Видавнича компанія „КИТ”, 2007. – С.3-5; Черногуз Я. Кобзарська Січ. До 90-річчя Національної заслуженої капели бандуристів України ім.Г.Майбороди, – К, 2008,- С.81

ЧОРНУЦЬКИЙ Іван – кобзар з с. Комишня Миргородського пов. Полтавської губ.

Літ.: Сперанський, 1904; ЦДІА, Львів, Ф. 688, о.з.191, л.232.

ЧУБ Г. – кобзар, побратим кобзаря А. Парфиненка. Виступав на ювілейному вечорі (70-річчя) Парфиненка в Харкові в клубі письменників.

Літ.: О.Ющенко, 2007. – С.160.

ЧУБ Георгій Артемович (1917, м.Миргород Харківської обл. – ?) – бандурист. Працівник залізничного депо. Грати на бандурі навчився в 1952 в ансамблі бандуристів с. Наталине під керівництвом Ю.Г.Сенченка. У складі ансамблю, який в 1955 перетворено в оркестр українських народних інструментів, а згодом присвоєно звання народного, брав участь в районних, обласних та республіканських конкурсах, виступав на декаді українського мистецтва в Москві. Виступав перед трудящими і як соліст-

Черногуз
Раїса Миколаївна

Черногуз
Ярослав Олегович

Чумко
Максим Борисович

Чупа
Олександра Йосипівна

Чуприна
Олексій Сергійович

бандурист та в складі квартету разом з бандуристами М.Ключенком, О.Білоконем та Е.Карпенком. В репертуарі переважали твори радянських композиторів та українські народні пісні: „Ой ти дівчино, заручена”, „Зоре моя вечірня”, „Ой у полі три криниченьки”, „Коло млина, коло броду”, „Кучерява Катерина” та інші. Має кілька власних творів: „А я завтра на фронт від’їжджаю”, „Про місто своє я співаю”.

Літ.: Комаренко; Гуменюк, 1960.

ЧУБАТИЙ Янко (Юрко) (XVIIIст. – поч. XIX ст.) – лірник з під Тернополя. Про нього К.Студинський писав (перед 1804 р.), що коли Чубатий Янко співав „Сирітку” навіть „на лицях старих дідуганів блищали сльози”.

Літ.: ЦДДА, Львів, Ф. 688, оп.1, о.з. 192.

ЧУГУЙ Мартин Петрович – лірник із Городок Прилуцького уїзду Ольшанської волості. Лірник Микола Якович Дуброва казав про нього: „він і про стару козаччину може псалми проспівати”.

Літ.: Маслов С. Лірники Полтавської і Чернігівської губернії.

ЧУЙКА Іван Петрович (1903-1943) – кобзар з Величківки на Чернігівщині. Мав багатий народний репертуар. Особливо любив виконувати „Пісню про Байду”. Його кобза передана в Київський музей.

Літ.: Таланти знані та маловідомі. // Календар 2004. Співоче поле Чернігівщини. – С.118.

ЧУЛІВСЬКИЙ-ЛАСТОВИЧ див. **ЛАСТОВИЧ**.

ЧУМАК Єфросинія Панасівна (Федосеева по чол.) (народилася ймовірно в Дніпродзержинську на поч. XX ст.) – кубанська бандуристка.

Літ.: Нирко О.Ф. – С.282; Світлина Є.Чумак, 1951, (архів О.Ф.Нирка).

ЧУМАК Никифор Васильович (ймовірно 1882, с.Шишаки на Полтавщині – ?) – бандурист. Змалку любив народну музику. Хто був першим вчителем Чумака не встановлено. Далі вчився гри на бандурі мабуть у кобзарів із с.Великі Сорочинці Луки Бондаря та Михайла Кравченка. Був здібним актором, вчився на художника, але освіти не закінчив. Збирав народні приказки. В його репертуарі було багато народних історичних пісень („Ой на горі огонь горить”, „Про Саву Чалого”, „Про Супруна”, „Про Морозенка” та інші). Організував самодіяльні гуртки бандуристів у Шишаках, Великих Сорочинцях, Миргороді, Решетилівці Полтавської області. Досвідчений бандурист-виконавець він не лише навчав учасників гуртків, а й передавав їм репертуар засвоєний у професійному колективі Харківської художньої капели бандуристів, в якій він деякий час грав. У статті „Дещо з історії кобзарського мистецтва” призначений для журналу „Музика масам” (1929 р.) Н.В.Чумак повідомляє,

що артисти Харківської капели бандуристів А.Затенко, П.Кононенко, С.Симоненко, Ф.Глушко, Г.Льченко та інші це його колишні учні. Дату смерті не встановлено.

Літ.: Гуменюк, 1967, – С.202-203; ІМФЕ, Ф.46-2, о.з.89.

ЧУМКО Максим Борисович (1.03.1984, м.Рівне) – бандурист, виконавець. У 1999 закінчив Рівненську ДМШ №1 ім.М.В.Лисенка (клас викладача Л.І.Луцишиної), у 2003 – з відзнакою Рівненське музучилище (клас викладача О.О.Крук). Того ж року вступив до Львівської музичної академії ім.М.В.Лисенка (клас заслуженого діяча мистецтв України, професора В.Я.Герасименка). Учасник квартету бандуристів „Живі струни”. Лауреат обласного конкурсу виконавців на народних інструментах (Рівне, 1991), учасник всеукраїнського конкурсу виконавців на народних інструментах (Донецьк, 1998).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.103.

ЧУПА Олександра Йосипівна (1964, м.Львів) – бандуристка. У 1982 з відзнакою закінчила Львівське училище культури, у 1988 – Рівненський інститут культури (нині РДГУ), клас доцента З.А.Сингаєвської). З того ж року методист Львівського будинку культури „Електрон”.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.103.

ЧУПРИНА Олексій Сергійович (29.02.1908, с.Гарбузин нині Корсунь-Шевченківського р-ну Черкаської обл. – 8.05.1993, м.Канів, біля Чернечої Гори) – кобзар, бандурист. З 1927 жив у с.Городище Нікопольського р-ну на Дніпрі. Почав вчитися грати на кобзі-бандурі у кобзаря Качана з с.Грушівка. У 1935 переїхав до м.Сочі та продовжував вчитися у кобзаря-бандуриста із Туапсе М.М.Минківського та професора Азинчаєва-Павлова. Працював у Сочинській філармонії, виступав з концертами перед відпочиваючими. З перших років війни на фронті. А під час короткого відпочинку у бліндажах, окопах, на імпровізованих сценах співав. Виконував здебільшого пісні на слова Т.Шевченка. Особливо полюбилися воїнам „Заповіт”, „Така її доля”, „Три шляхи”, „Літа орел”. Складний військовий шлях пройшов Чуприна з своєю бандурою. Співав він і на визволеній землі Шевченка на Черкащині, в Курську, Харкові, Братиславі, Будапешті, Празі, Порт-Артурі, Кавказі, Дагестані, у Ставропольському та Краснодарському краї. Часто грав на Чернечій горі на могилі Т.Шевченка. В Корсунь-Шевченківському музеї зберігається слава бандура О.С.Чуприна, на зворотному боці якої позначені всі бойові і мирні дороги, якими мандрував славний кобзар, несучи в серці щиру вірну пісню. Виступав на відкритті пам’ятника Т.Г.Шевченка у Львові. Похований під Че-

некою Горою на старовинному козацькому цвинтарі в Каневі.

Літ.: Жеплинський Б. Кобзар з пишною чуприною. // Кобзарськими стежинами. – С.50; Співець з Чернечої Гори. Авт упор. Танана Р. В., Дзи-ма В.В. Науково-популярне видання. – Черкаси: Відлуння-Плюс, 2008; Побірченко В. Думи мої, думи мої...// газ. Ленінським шляхом, Корсунь-Шевченківський від 5.03.1964.

ЧУРИЛО (кінець XV ст. – ?) – бандурист, виходець з Галичини, грав в королівській капелі. Був надвірним бандуристом у королевича Сигізмунда I (біля 1498). Коли Сигізмунд I (Старий) Король Польщі в 1498 їхав до угорської столиці до брата Владислава, він взяв з собою свого музику, в тому числі „невідступного українця Чурила, що був zarazом і придворним бандуристом, і дворянином княжим, і партнером до гри в шахи, а деколи і послом”.

Літ.: Полінський Dzieje muzyki polskiej w zarysie. – С.48; Нудьга Г. Укр. дума і пісня в світі. Львів, 1997, т.І. – С.67; Українська загальна енциклопедія під ред. І.Раковського. Львів-Станіслав-Коломия, т.ІІІ, С.499.

ЧУРИНА Ольга Григорівна (30.01.1977) – член Національної Спілки Кобзарів України, Волинь. Учасниця тріо бандуристок „Лелія” Луцького районного будинку культури. Учасниця VI-го фестивалю кобзарського мистецтва ім.Ю.Сінгалевича у Львові 30.11.2008 р.

ЧУХРАЙ Петро – віртуоз музикант, один з найкращих бандуристів на Україні. Має декілька записів на платівках. Працює солістом в оркестрі укр. нар. інструментів, яким керує Я.Орлов.

Літ.: Бандура, №7-8, січень- квітень, 1984, С.19; Немирович І., 1986, С.7.

Ш

ШАКМАНЦІР Оксана Володимирівна (1974, смт. Млинів Рівненської обл.) – бандуристка, педагог. У 1990 закінчила Млинівську ДМШ, у 1994 Дубенське училище культури, у 2000 – РДГУ (клас старшого викладача З.А.Сингаєської).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. - С.103.

ШАЛЕНИЙ Володимир Рінгольдович (1891, м.Хельсінкі, Фінляндія – ?) – бандурист і актор-комік укр. театру. Вчився грати на бандурі у бандуриста з Херсонщини Івана Григоровича Герживана-Лапія. Виступав в Ялті та інших містах Криму. З 1923 в репертуарі переважала українська народна пісня, дум не виконував. Після війни виконував в супроводі бандури українські „билини”. Збереглася бандура В.Г.Шаленого роботи його вчителя Герживана-Лапія.

Літ.: Нирко О., лист до Жеплинського Б. від 12.04.1969.

ШАЛЕНКО Тетяна Іванівна (10.05.1960) – бандуристка, керівник капели бандуристів, член Національної Спілки Кобзарів України, Львівська обл., Відмінник освіти України, громадський діяч. При школі Кобзарського мистецтва Центру творчості дітей та юнацтва Галичини з ініціативи В.Дичака та при участі О.Баглай була створена капела бандуристів хлопчиків, яка одержала згодом назву „Гамалія”. Далі капелу „Гамалія” очолила Тетяна Шаленко. Капела бандуристів провела багато концерних виступів по Україні (зокрема в Криму м. Ялта). Т.Шаленко – голова Львівської обласної організації ВЖТ ім. О.Теліги. Учасник багатьох громадських заходів, нарад та конференцій, зокрема науково-практичної конференції „Тарас Шевченко та кобзарство” 14-16 квітня 2010 р.

Літ.: Жеплинський Б. Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів:Край. 2000. – с.60.

ШАНДИБА (Немкіна) Надія Олександрівна (18.07.1947, м.Охтирка Сумської обл.) – бандуристка, керівник капели бандуристів. Народилася в сім’ї службовця. В 1963 поступила в Сумське музичне училище на відділ народних інструментів, яке закінчила в 1967 по класу бандури (викладач Микола Дмитрович Фадієнко). З 1967 вела клас бандури в Охтирській дитячій музичній школі та керувала ансамблем бандуристів при будинку культури заводу „Промзв’язок”. Виступала в дуєті з бандуристкою Лідією Григорівною Стецик та як солістка-бандуристка. В 1969 одружилась з В.М.Шандибою і виїхала в селище Айхал Якутської АРСР, де майже два роки популяризувала кобзарське мистецтво та українську народну пісню. Багато виступала як солістка-бандуристка, брала участь в заключному концерті фестивалю художньої самодіяльності в столиці Якутської АРСР. В 1979 повернулася в Охтирку, де організувала при районному будинку культури нову капелу бандуристів, якою керувала. Там само вела дитячий клас бандури. Виступала з чоловіком Віталієм Миколайовичем, активним учасником капели і як солістка. В репертуарі, як солістки „Дума про Леніна” („Була зима з відлигою”), історична пісня „Про козака Голоту”, „Ой дівчина по гриби ходила”, „Місяць на небі”, „Ой чорна я си чорна” та інші.

Літ.: Скірко, лист до Жеплинського Б. від 21.11.1971.

ШАНГЕСВА Світлана Михайлівна (нар. 17.03.1981, Кубань) – кубанська бандуристка.

Літ.: Штанько В. Від Кубані до Волині пісенна дорога.// Волинь.–1995.–11 квітня, №41; Нирко О. – С.282.

ШАПОВАЛ Іван – бандурист. Загинув в час II Світової війни.

Літ.: Приватний архів Жеплинського Б.

ШАПОВАЛ Іван Максимович (1905, с.Гара-

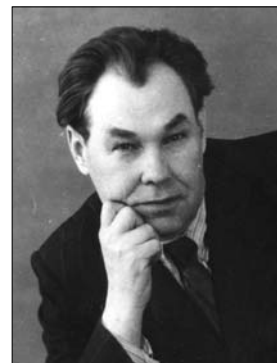
Шакманцір
Оксана Володимирівна

Шаленко
Тетяна Іванівна

Шандиба (Немкіна)
Надія Олександрівна

Шаповал
Іван Максимович

жівка, тепер Близнюківський р-н Харківської обл. - ?) – науковець, вчений-металург, письменник, доцент Дніпропетровського гірничого інституту (до 1970). В своїй книзі „У пошуках скарбів” (1963) висвітлюючи діяльність академіка Д.Яворницького багато уваги приділяє спілкуванню Д.Яворницького з кобзарями та бандуристами. І.Шаповал сам був знайомий з багатьма кобзарями, бандуристами України, зустрічався з ними, захоплювався їх мистецтвом.

Літ.: Енциклопедія Українознавства, том 10. Перевидання в Україні НТШ, Львів -2000.С.3788, та том 11, НТШ, Львів-2000, С.391.

ШАПОВАЛОВА Надія Миколаївна (1955, с.Оженино Острозького р-ну Рівненської обл.) – бандуристка, педагог. У 1970 закінчила Острозьку ДМШ, у 1974 – Рівненське музучилище (клас викладача А.Ю.Грицяя). З того ж року – викладач Млинівської та Оженинської ДМШ Рівненської області. Останніх відомостей про неї немає. Її учениця Наталія Лавренюк закінчила Рівненське музучилище.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.103-104.

ШАРАН Яким (XIX ст.) – кобзар з Сурату, в с.Упишова.

Літ.: ІМФЕ, Фонд Білозерського, Ф. 3-6/ 376 „О кобзарях и список кобзарей”.

ШАРГОРОДСЬКИЙ Іван Якович – кобзар і керівник ансамблю бандуристів при районному будинку культури в Балті на Одещині. За професією вчитель. Разом з майстром Севастьяном Сидоровичем Ридванським працював над створенням нового зразка бандури і вдосконаленням цього інструменту.

Літ.: Малюта І.Т. Кобзар з Балти. - НТЕ, №3. 1986. – С.82-84.

ШАРІЙ Олександр Петрович – (кобзар чи лірник – не вказано, мабуть лірник) – учасник Республіканської наради кобзарів та лірників при Інституті укр. фольклору АН УРСР (1939). Мабуть із Сумщини. За ним була закріплена наук. працівник Родіна М.С.

Літ.: ІМФЕ, Ф.26-3 (325).

ШАРКО Богдан Ярославович (30.10.1920, с.Вікторів Галицького повіту (тепер Івано-Франківська обл.) – бандурист, представник українського кобзарства в Німеччині. Батько його о. Ярослав був парохом. Мати п. Ірина походила з шляхетного роду Дашаників Сас-Кульчицьких, які мали свій родинний герб. Батько мав гарний голос (тенор), мати грала на фортепіано. Змалку співав і син Богдан, навчився грати на гітарі. А далі навчаючись у Станіславській гімназії Богдан Шарко освоював гру на фортепіано, а також теорію музики у педагогів Станіславської філії Музичного інституту ім. М.Лисенка. Згодом освоював науку солоспіву у педагогів з Великої України. В 1942 Богдан Шарко вступив на студії лісни-

цтва, а наступного року склав іспит. В 1944 Б.Шарко прийшов добровольцем до дивізії „Галичина”, а в 1945 опинився в таборі для переміщених осіб на півдні Німеччини. В таборі разом з товаришами створив квартет співаків. А опинившись на волі, почав студіювати вокал у Ельзи Цайдлер, камерної співачки з Лейпцигу. Трохи згодом став навчатися в Мюнхенській консерваторії та правничо-економічній студії в Українському вільному університеті у Мюнхені. Баварська столиця відкрила для нього нові можливості. Саме тут Богдан Шарко познайомився з колишнім членом капели бандуристів ім. Тараса Шевченка Іваном Рябчуненком, в якого навчився грати на бандурі. Придбавши інструмент почав виступати як соліст-бандурист. Українські митці-емігранти збирались в той час в клубі „Катакомба”, куди приходили представники різних жанрів мистецтва. Тут кожен хто мав обдарування міг принести і показати щось своє, нове. Розширивши і збагативши свій репертуар новими творами Богдан Шарко почав виступати як соліст-бандурист в усіх поселеннях українців в Західній Німеччині. В 1961 в Шварцвальді (Південно-Західна Німеччина) на міжнародному форумі музикантів він здобув почесну грамоту. Далі були успішні виступи в кількох містах Франції, творчі концерти в Бельгії, Люксембурзі, Голландії, Австрії, Великобританії. Виступав у Римі на відкритті Українського Католицького університету, куди його було запрошено Блаженнішим Патріархом Йосифом. Показовим був його спільний концерт з піаністкою Патрицією К'ю, англійкою із Мюнхена. На цьому концерті вони виконували твори Генделя, Шуберта, Коендорфа та інших відомих композиторів. В другій частині концерту звучали виключно твори українських композиторів та українські народні пісні. Є в бандуриста Богдана Шарка записи на платівках „Пісні при бандурі” та „Українські релігійні пісні”, записані в супроводі бандури і органа. Часто виступав Шарко і як співак, соліст різних хорів. Зокрема в церквах та на різних святкових концертах. Чудово звучали у виконанні Шарка кант „Про Почаївську Богоматір”, молитва з опери „Запорожець за Дунаєм”, Великодній світилен „Плотію уснув” та інші твори. Працюючи економістом в університетській клініці Б.Шарко, виступав як бандурист, плідно працював в різних організаціях, таких як „Український християнський рух”, „Товариство за патріархальний устрій УГКЦ”, Братство колишніх вояків дивізії УНА в Німеччині та інших. Упродовж десятиліття він був європейським представником і дописувачем фахового музичного квартальника „Вісті”

Шаповалова
Надія Миколаївна

Шарко
Богдан Ярославович

Шатківська (Долгова)
Леся Анатоліївна

(Нью-Йорк). А праця музичного критика та довголітнього члена управи німецько-українського товариства дозволила йому стати головним упорядником видання „На громадській ниві: з діяльності Центрального представництва української еміграції в Німеччині (1968-1987)”. З приходом незалежності України у Б.Шарка з'явилася можливість розширити зв'язки з культурними та громадськими організаціями та представниками мистецької еліти в Україні. Зокрема, він підтримує контакти з бандуристкою, кандидатом мистецтвознавства доц. Прикарпатського університету ім. Василя Стефаника Віолеттою Дутчак, доцентом кафедри музикознавства та фортепіано Дрогобицького Педуніверситету ім. Івана Франка Уляною Молчко, багатьма бандуристами зі Львова. Ветеран кобзарського мистецтва часто буває в редакції Мюнхенського часопису „Християнський голос”, є своєрідним дорадником часопису, а колись заступав навіть його головного редактора. Кобзарі і бандуристи України, гастролюючи в Європі, часто відвідують Богдана Шарка, користуються його гостинністю та добрими порадами, бо він став представником українського кобзарського мистецтва в Німеччині.

Літ.: Бучинський о. Михайло. Граючи на найбільш народному інструменті Богдан Шарко торкається потаємних струн української душі // Часопис „Жива Вода”, газ. Самбірсько-Дрогобицької Єпархії УГКЦ, №12 (167) від 12.12.2008. – С.7, 15.

ШАТАН Віктор Єфремович (28.10.1930) – член Національної Спілки Кобзарів України, Сумська обл..

ШАТКІВСЬКА (Долгова) Леся Анатоліївна (3.10.1983, м.Дніпропетровськ) – бандуристка. У 2002 закінчила Дніпропетровське музучилище, у 2005 – РДГУ (клас старшого викладача Н.Є.Турко).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.104.

ШАЩЕНКО Олена Вікторівна (17.02.1986, Краснодар, РФ) – бандуристка, співачка – альт. Учениця по грі на бандурі Лариси Вікторівни Ціхоцької. Виступає в Кубанському квартеті „Мрія” разом з бандуристками К.О.Анісоглянц, А.О.Тулуповою та О.Р.Ціхоцькою. В 2006 стала лауреатом (третя премія) Другого міжнародного фестивалю ім. Г.Китастого в Києві.

ШВАЙДАК Зеновія Євгенівна (2.07.1962, м. Володимир-Волинський Волинської обл.) – бандуристка, педагог. У 1978 – закінчила Володимир-Волинську ДМШ, у 1982 – Луцьке музучилище, у 1987 – Рівненський інститут культури (нині РДГУ), клас старшого викладача З.А.Сингаєської. З того ж року – викладач музики у Володимир-Волинському педучилищі. Живе і працює в Білорусі. Проводить активну діяльність у

напрямі розвитку кобзарського мистецтва.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.104.

ШВЕД (Дейнека) Марія Степанівна (13.04.1951, м.Ходорів Львівської обл.) – бандуристка, український педагог, кандидат педагогічних наук (1997 р.), доцент (1998 р.), доктор філософії Phd (2006 р.). У 1968 закінчила Новороздольську СШ на Львівщині. З 1962 була учасницею дитячої капели бандуристів „Струмок” Новороздольського ПК під керівництвом Богдана та Романа Жеплинських. Атмосфера високої духовності, щирого патріотизму, любові до рідної землі і народу, пошани до національних традицій, професіоналізму і любові до української пісні і культури взагалі, яка панувала у цій бандуристській спільноті мала великий вплив на формування особистості Марії. Закінчила географічний факультет Львівського державного університету ім. І. Франка (1973 р.). З 1973 р. по 1982 р. – вчитель географії в середніх школах Львівщини. У 1982 – 1988 рр. працювала заступником голови Львівської обласної Ради Педагогічного товариства УРСР. З 1988 р. працює на кафедрі педагогіки, веде лекційні курси „Педагогіка”, „Основи педагогіки” для бакалаврів, „Педагогіка вищої школи”, „Вища освіта і Болонський процес” для магістрів та спецкурс „Основи педагогічної антропології”. Автор більше 90-ти наукових і науково-методичних праць, зокрема монографії „Екологічна едукація за кордоном і в Україні” (Львів, 1997 р.) та науково-методичних посібників, керує роботою аспірантів і пошукувачів, виступає опонентом на захисті кандидатських дисертацій. Громадська діяльність: Голова Львівської організації Всеукраїнського Педагогічного товариства імені Григорія Ващенко (1999-2001 рр.); Сенатор Львівської Богословської Академії (1999-2000 рр.), член обласної Комісії з питань християнської етики (з 1997 р.), член Львівського крайового товариства „Рідна школа” (з 1996 р.), член Українського Богословського Наукового Товариства (з 2001 р.), член координаційної комісії КААД (Католицька Міжнародна Академічна Організація, з 2001 р.), член редакційної колегії Вісника Львівського університету (серія педагогічна, 2003-2008 рр.), член Вченої Ради Українського Католицького Університету (з 2003 р.), член Комісії щодо підготовки концепції факультативних курсів з етики віри, релігієзнавства, інших морально-етичних курсів Міністерства освіти і науки України (з 2005 р.), керівник науково-методичного семінару кафедри педагогіки (2002-2006 рр.), голова профспілкової групи кафедри педагогіки (2001-2007 рр.). Наукові стажування: м. Варшава, 1993 р. (Варшавський

Швайдак
Зеновія Євгенівна

Швед (Дейнека)
Марія Степанівна

Швидкий
Анатолій Іванович

Шевченко
Василь Кузьмович

університет); м. Рим, 2000 р. (Університет "Sapienza"); м. Краків, 2004 р. (Ягелонський університет); м. Рим, 2005 р. (Селезіанський університет); м. Базель, 2007 р. (Університет в м. Базель та м. Люцерн) та пройшла підготовку з підвищення кваліфікації за напрямком „Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації” (Київ, 2002 р.). Підготувала і брала участь в реалізації індивідуальних соціальних наукових грантів: 1) „Місія соціального педагога та особливості його професійної діяльності: швейцарський досвід” (м.Базель, м. Хасліберг, м.Люцерн, м. Берн – 2007 р., Швейцарія); 2) Проект Психолого-педагогічної поради (м.Львів, Україна, м.Оломоуц, Чехія – 2007-2008 рр.). З 2005 р. – завідувач кафедри педагогіки Українського Католицького Університету. Активно співпрацює з різними культурно-освітніми та громадськими організаціями і товариствами. Разом з сестрою Христіною організовує виступи кобзарів-бандуристів, а також читання лекцій з історії кобзарства кобзарознавця Б.М.Жеплинського.

Літ.: Жеплинський Б. Кобзарськими стежинами – С. 225 і фото С.226.

ШВИДКИЙ Анатолій Іванович (4.08.1948, с.Павлів Золотоніського р-ну Полтавської обл.) – бандурист, інженер, механік. Народився в співучій музичній родині (по лінії матері), тому співав з дитячого віку. Одержавши вищу освіту працював у Рівному, Здолбунові, Запоріжжі, а згодом інженером-конструктором на Золотоніському ремонтно-механічному заводі. З бандурним мистецтвом познайомився вперше побувавши на концертних виступах заводської капели бандуристів, якою тоді керував Надтогий. Реставрував бандури для цієї капели. Грати на бандурі вчився у Савченко Лариси Андріївни, яка вчила грати свого батька Савченка Андрія Свиридовича, а згодом і синів Анатолія Швидкого. Анатолій Швидкий співав у заводському хорі (голос бас), виступав на святкових урочистостях як бандурист, а також на оглядах художньої самодіяльності. Грає на бандурі і дочка Анатолія Швидкого. В репертуарі переважають укр. нар. пісні, а також твори на слова Т.Г.Шевченка. В молодості успішно займався спортом – гирьовий спорт. Добре малює; його картини – морські пейзажі експонувались на другому Всесоюзному фестивалі народної творчості.

Літ.: Лист Швидкого А. до Жеплинського Б. від 27.02.1991; Власенко Н. Виставка робіт металістів. // газ. Прапор Леніна від 20.05.1986. м.Золотоноша Черкаської обл.

ШЕВЦІВ (Скальська) Галина – див. Скальська Галина.

ШЕВЦОВА Марина – бандуристка, педагог.

Викладач класу бандури Миколаївського музичного училища.

Літ.: Бандура, №43-44, січень-квітень, 1993. – С.14, фото

ШЕВЧЕНКО Анастасія (близько 1914, Барішівці на Київщині) – бандуристка. Грати на бандурі навчилася у Барішівських кобзарів. Грала в Барішівському ансамблі бандуристів, яким керував А.Гапон. В 1930 – х роках мандрувала з бандуристами М.Кашубою та О.Онищенко. Згодом працювала в Полтавській філармонії. В 1943 одружилася з бандуристом А.Котьком і почала виступати разом з ним. В репертуарі народні пісні.

Літ.: Вовк Д., лист до Жеплинського Б. від 28.07.1970.

ШЕВЧЕНКО Василь Кузьмович (1882, станиця Пашківська Краснодарського краю – ?) – бандурист. Батько його був вчителем. В 1902 навчався в Московському училищі живопису, різьби і архітектури у художників Васнецова, Перова і Коровіна. В 1905 поступив до музично-драматичного училища в Москві в оперний клас проф.Корсі. Ще в дитинстві прислухався до кобзарів-бандуристів. Навчаючись в Москві побачив стару бандуру, купив її і навчився на ній грати. Коли в 1903 на концерті він заспівав старовинну українську думу в супроводі бандури, слухачі влаштували йому овацію. З того часу бандура стала його улюбленим інструментом. Починаючи з 1903 декілька разів приїжджав на Україну в Катеринославську і Полтавську губернії і на Кубань, де записував українські думи та історичні пісні. В 1913 була видана перша частина, а в 1914 друга і третя частина „Школи гри на бандурі”, яку склав В. Шевченко. Успіх був надзвичайний. Друкувалась вона в друкарні В.Гросе в Москві. Дві останні частини (віртуозний відділ) так і не вдалось опублікувати). Рукописи цих частин зараз зберігаються в музеї ім. Глінки в Москві. Крім „Школи гри на бандурі” В.Шевченко залишив велику кількість обробок для бандури українських дум та історичних пісень. Написав ряд власних творів на слова Т.Шевченка, зокрема: „І досі сниться”, „Садок вишневий”, „Думи мої, думи мої”. З інструментальних творів цікаво був оброблений „Запорізький гайдук” (музична картинка). Крім цього написав музичну картину „Похід запорожців”, „Колискову”, романс „Айстри”, сонату для скрипки в супроводі бандури та інші твори. В 1911 Шевченко організував ансамбль бандуристів у складі 12 чоловік при українському гуртку „Кобзар”, який на протязі декількох років успішно виступав перед московською публікою. Разом з М.Ю.Пятницьким В.К.Шевченко брав безпосередню участь в організації Ансамблю народної пісні, зго-

дом хору селян, в концертах якого завжди виступав як бандурист і лірник. Фірма „Роберт Ленц” зробила велику кількість записів на грамофонні пластини українських та російських народних пісень у виконанні В.Шевченка, зокрема: „Мала нічка Петрівочка”, „Та туман яром”, „Ой знати, знати” та ряд ансамблів. В.К.Шевченко був знайомим з багатьма визначними людьми культури і мистецтва, а саме О.Толстим, А.В.Неждановою, Л.І.Собіновим, Ф.І.Шаляпіном, М.В.Лисенком. Визначний московський скульптор В.Пузіна виліпила бюст В.К.Шевченка, як видатного бандуриста. Цей бюст знаходиться в музеї ім. Глінки в Москві, а народний художник СРСР А.Яр-Кравченко написав його портрет з бандурою. В 1919 народний комісаріат освіти направив його на Україну, де до 1923 він працював на посаді вчителя співів, малювання та ручної праці в с. Кровопилівці. Там Шевченко організував укр. театр за участю викладачів школи і передової сільської молоді. В 1926-1929 багато разів виступав по радіо радіостанції ім. Комінтерна як співак-бандурист, пропагуючи творчість Т.Г.Шевченка та українські народні пісні. В останні роки життя був персональним пенсіонером, проживав в Москві.

Літ.: Хоткевич, 1928, № 10,11; Фонди Державного Центрального музею музичної культури ім. В. І.Глінки, ф.123, інв. №324, ф. 966, інв. №1877 і 1873; Юбилейные торжества в память Н.И.Костомарова, ИВ, 1911, июль; Омельченко А.Ф. Видатний український бандурист Василь Кузьмич Шевченко (рукопис).

ШЕВЧЕНКО Еміліян Адамович (XIX ст.) – лірник, родився в Білій Церкві Васильківського уїзду Київської губернії, учитель лірників Андрія Корнієнка і Миколи Пустовитенка з с. Яблунівка Васильківського пов. Київської губ. Вчилися біля 1875 -1878 р.

Літ.: Киевская старина. 1895, №9; ЦДДА, Львів, Ф. 688, оп. 1, о.з.192/3.

ШЕВЧЕНКО Єлизавета Степанівна – бандуристка, вчилася у О.С.Корнієвського.

Літ.: Лист Корнієвського О.С. до Жеплинського Б. від 10.11.1971; Пологай М., лист до Жеплинського Б. від 23.02.1972.

ШЕВЧЕНКО Кіндрат Петрович (1890, с.Пашківка нині Макарівського р-ну Київської обл. – 1957, м.Київ) – бандурист. П'ятнадцятирічним юнаком, незважаючи на заборону батьків, вступив до циркової трупи, яка їздила по Україні, виступав як акробат та ілюзіоніст. Вмів грати на балалайці і цитрі. У 1921 разом з дружиною був включений до концертної групи, в якій був бандурист М.Кашуба. Група концертувала по Київщині на користь фонду допомоги голодуючим. Від Кашуби Шевченко й перейняв кобзарське мистецтво. Першу бандуру зробив собі із цитри, приладнавши

ручку з басами і змінивши струни. Потім самостійно виготовив бандуру для дружини, дочки і сина. Грати на бандурі почала вчитись і дружина Кіндрата Петровича – Агрипина Омелянівна, а також дочка Марія і син Юрій. Згодом вони виступали сімейним ансамблем бандуристів, який проіснував до 1940 і користувався успіхом. У 1941 Агрипина Омелянівна захворіла, дочка Марія вийшла заміж, а син Юрій пішов до лав Червоної Армії і загинув на фронті в перші дні війни. З того часу Кіндрат Петрович виступав сам, мандруючи по Київщині та західних областях України. Виступи його завжди були успішними. Похований у рідній Пашківці.

ШЕВЧЕНКО Марія Кіндратівна (22.03.1911, м.Київ) – бандуристка. Народилася в сім'ї циркового артиста, а згодом бандуриста. З дитячих років вчилася танцям, згодом разом з батьком стала виступати в цирку. В 1921 почала вчитись грати на бандурі у відомого тоді бандуриста М.Кашуби, який разом з сім'єю Шевченків їздив по Київщині. Вже в 1928 почала разом з батьком виступати в концертних програмах як бандуристка. В 1931 відомий майстер бандур Корнієвський виготовив на замовлення Марії Шевченко чудовий інструмент, з яким вона не розлучалася. До 1940 виступала в складі сімейного квартету (разом з батьком, мамою та братом), з яким об'їздила Україну, Кубань, Крим, Середню Азію. В 1941 одружилася з бандуристом М.І.Явдоченком і з цього часу виступала з ним в Омську, Читі, Іркутську, Владивостоку, Хабаровську. Обслуговувала військові шпиталі в Омську, Томську, Новосибірську, де виступила в 597 концертах, за що була нагороджена спеціальною грамотою та медаллю „За трудову доблесть” та „За перемогу над Німеччиною”. Після війни разом з чоловіком працювала на цілинних землях, нагороджена медаллю „За освоєння цілинних земель”. З 1953 працювала в Челябінській філармонії як бандуристка. З 1967 на пенсії. Проживала разом з мужем в м. Челябінську, де допомагала йому в керівництві ансамблем бандуристів при Палаці культури тракторного заводу.

ШЕВЧЕНКО Марта Онуфрійвна (Кузьменко) (4.11.1944, м.Коломия) – бандуристка, педагог, керівник капел бандуристів, заслужений працівник культури України (1998), член Національної Спілки Кобзарів України, м.Івано-Франківськ. Народилася в сім'ї священика. В 1945 переїхала до м.Івано-Франківська в зв'язку з направленням батька на парафію. Тут в 1961 закінчила середню школу і одночасно музичну школу по класу фортепіано. В 1961-66 навчалась в Івано-Франківському музичному училищі ім. Дениса Січинського по класу бандури. З 1963

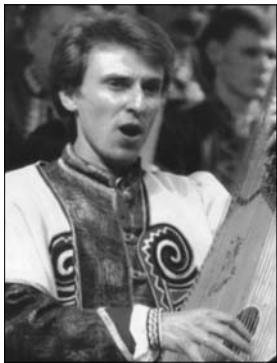
Шевченко
Кіндрат Петрович

Шевченко
Марта Онуфрійвна

Шевченко
Роман

Шевченко
Руслан Юрійович

Шевченко
Тарас Григорович
(фрагмент картини
К.О.Трутовського "Кобзар
над Дніпром" (1873))

працювала в дитячому садочку на посаді музичного керівника паралельно з навчанням. Після закінчення музичного училища працювала на посаді акомпаніатора та викладача по класу бандури (по сумісництву), на кафедрі музики в Івано-Франківському педагогічному інституті ім. В.Стефаніка. В цьому закладі в 1972 закінчила (заочно) музично-педагогічний факультет. В 1971-1972 працювала в м. Бурштин керівником ансамблю бандуристів Палацу культури „Прометей” Бурштинської ДРЕС. Згодом в м.Інта (Комі АССР) – хормейстером будинку культури шахти „Западна”, вихователем ПТУ №13 та вчителем позакласної роботи СШ №3. З 1975 по 1999 – викладач по класу бандури ДМШ №2 м. Івано-Франківська та погодинно працювала в Інституті культури Прикарпатського університету ім.В.Стефаніка по класу бандури. З 2005 перейшла на посаду доцента кафедри мистецьких дисциплін педагогічного інституту Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаніка. Як заслужений працівник культури України (1998) захистила свої науково-методичні посібники, методичні рекомендації, наукові публікації в наукових журналах, виступах на конференціях за що отримала атестат доцента (Київ, 2005). Творчий шлях розпочала з 1966. З 1966 по 1971 – керівник ансамблю бандуристів педагогічного інституту ім. В.Стефаніка. Нагороджена дипломом I ступеня на конкурсі художньої самодіяльності ВНЗ України в м.Києві. В 1972-1974 – художній керівник хору „Діпроміст” м.Івано-Франківська. В 1975-1977 – художній керівник хору проектно-конструкторського технологічного інституту м. Івано-Франківська. В 1977 організувала і була керівником відомого на Прикарпатті тріо „Срібний передзвін”. Цей колектив виступав на багатьох сценах України та за її межами, зокрема: м.Новгород, м.Київ, м.Москва, в Румунії, Чехословаччині, Югославії, Англії, Канаді. Тріо нагороджене Дипломами і медалями фестивалю Придунайських земель в Югославії (1981). Особисто як керівник була нагороджена двома медалями Лауреата Всесоюзного фестивалю народної творчості. З 1999 по сьогодні працює керівником народної аматорської капели бандуристів Центрального Народного дому м.Івано-Франківськ. За високі творчі здобутки в роботі колектив неодноразово нагороджувався грамотами та подяками обласної та міської держадміністрацій. Капела бандуристів є лауреатом обласного фестивалю, присвяченого 190-й річниці від дня народження Т.Г.Шевченка, лауреатом та володарем Диплому Вищого ступеня ІV Всеукраїнського фестивалю „Дзвени бан-

дуру” (м.Дніпропетровськ, 1999), отримала Диплом переможця X міжнародного фестивалю фольклору (м.Стрегом Польща, 2001). На X міжнародному фольклорному фестивалі „Коломийка-2002” колектив одержав Диплом лауреата I ступеня (Коломия, 2002), став дипломантом обласного фестивалю оркестрів народних інструментів „Кобзареві струни” (м.Рожнятів, 2003). Нагороджена капела Дипломом лауреата XI Всеукраїнського фестивалю кобзарського мистецтва „Дзвени, бандуро” (Ялта, 2006), Дипломом II ступеня міжнародного фестивалю „Дзвени, бандуро” (Дніпропетровськ, 2008), Дипломом VI фестивалю кобзарського мистецтва ім. Ю.Сінгалевича (Львів, 2008). В 2005 капела бандуристів отримала статус муніципальної. За особисті заслуги п.М.Шевченко була нагороджена Знаком ВЦСНС за досягнення в самодіяльному мистецтві (1985), медаллю „Ветеран праці” (1987), занесена на міську дошку пошани (1988), нагороджена Почесною грамотою Президії Верховної Ради України (1988). В 1998 було присвоєно почесне звання „Заслужений працівник культури України”. Тв.: Шевченко М.О. Методика роботи з ансамблем бандуристів. – Івано-Франківськ: Плай, 2003. – 56 с.; Шевченко М.О. Задзвенімо разом браття. Збірник творів для капели бандуристів. – Івано-Франківськ: Плай, 2004. – 171 с.; Шевченко М.О. Методично-організаційна робота з гуртком (ансамблем) бандуристів у загальноосвітній школі. – Івано-Франківськ: Плай, 2008, – 28 с.; Шевченко М.О. З історії бандурного мистецтва на Прикарпатті. / Збірка наукових статей за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції „Бандурне мистецтво ХХ століття: тенденції та перспективи розвитку”. Київ, 2006; Шевченко М.О. Специфіка роботи з мішаною капелою бандуристів. / Проблеми педагогіки мистецтва. Серія: кобзарське мистецтво. – Ялта: РВНЗ Кримський гуманітарний університет, 2007, – Вип.2.– С.132-142. Шевченко М.О. Шевченкіана в репертуарі муніципальної капели бандуристів м.Івано-Франківська.// Тарас Шевченко і кобзарство. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 14.016 квітня 2010 р. – Львів, 2010. – С.138-144.

Літ.: Дутчак В.Г. Дзвеніть могутньо, святі бандури. До 4-річчя Івано-Франківської муніципальної капели бандуристів./ Дутчак В.Г., Жовнірович С.Я., Шевченко М. О. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2009. –148с.

ШЕВЧЕНКО Олександр Іванович – бандурист із Бахмача. Учень О.С.Корнієвського.

Літ: Корнієвський О.С., лист до Б.Жеплинського від 10.11.1971; Полотай М., лист до Б.Жеплинського від 23.02.1972

ШЕВЧЕНКО Олексій Олексійович (1902 – ?)

– бандурист. Працівник системи Київського трамваю. З 1925 грав на бандурі. Вчився грати і вдосконалював кобзарське мистецтво у бандуристів Першої капели бандуристів Б.Данилевського, Ю.Барташевського, Г.Копана, Г.Андрійчика та інших. В 1933 виступав у складі капели. Але згодом внаслідок хвороби втратив слух і деякий час був позбавлений можливості грати. В 1959 після проведеної операції О.О.Шевченко знову почав грати на бандурі. Жив в Києві. Бандури не кидав.

ШЕВЧЕНКО Роман – бандурист, учасник Національної заслуженої капели бандуристів ім.Г.Майбороди.

Літ.: Черногуз Я. Кобзарська Січ. До 90-ти річчя Національної заслуженої капели бандуристів ім.Г.Майбороди. К., 2008. – С.75.

ШЕВЧЕНКО Руслан Юрійович – бандурист, соліст Національної заслуженої капели бандуристів України ім.Г.Майбороди, член Національної Спілки Кобзарів України, м. Київ.

Літ.: Черногуз Я. Кобзарська Січ. До 90-ти річчя Національної заслуженої капели бандуристів ім.Г.Майбороди. К., 2008. – С.75.

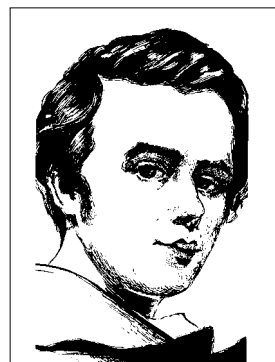
ШЕВЧЕНКО Тарас Григорович (25.02.(9.03) 1814, с.Моринці тепер Черкаської обл. – 26.02. (10.03)1861, м.Петербург, перепохований 10(22)05.1861 на Чернечій Горі поблизу Канева тепер Черкаської обл.) – поет (літературний псевдонім – Кобзар-Дармограй), художник, вмів грати на бандурі, шанувальник кобзарства. Т.Шевченку в Петербурзі подарували бандуру і торбан. Торбан (панська бандура) Т.Шевченка зберігається в Роменському музеї до наших днів. І тепер після реставрації цього інструменту (реставратор О.Й.Шльончик) в ювілейні дні доручають виконувати на ньому твори поета найвизначнішим сучасним кобзарям–бандуристам. За життя Ш. його твори під назвою „Кобзар” виходили 1840, 1844 та 1860. Поет дав високу оцінку кобзарським думам. Ш. знав кобзаря О.Вересая й надіслав йому примірник „Кобзаря” (СПб., 1860) з дарчим написом. В творчості Шевченка-художника присутні образи кобзарів. Образи кобзаря відтворені Шевченком олівцем в рисунку „Козацький бенкет” (1838), ілюстрації до поеми „Сліпий” (1843, сепія). Епізодичні зображення кобзаря знаходяться на рисунках „Дві дівчини” (туш, перо, 1858), де кобзар під деревом, а також „Дари в Чигирині 1649” (туш, 1844), де на стіні висить картина з зображенням кобзаря. Кобзар бандурист зображений і на ескізі „Селянин слухає бандуриста” (1846) та інші. Ще за життя Ш. його поезії були відомі кобзарям і поширювалися в народі, але більшої слави набули вже після смерті поета. Починаючи з останньої чверті XIX ст.

до кобзарського репертуару входять „Заповіт”, „Реве та стогне Дніпро широкий”, „Зоре моя вечірняя” (уривок з поеми „Княжна”) та багато інших. Пізніше кобзарі самі створюють мелодії на слова Ш. та свої пісні про нього: „Зійшов місяць, зійшов ясний”, „На високій дуже кручі” (слова і музика І.Кучугури-Кучеренка). Кобзарі Є.Мовчан, Є.Адамцевич, Г.Ільченко, Ф.Кушнерик, П.Гузь, П.Кулик, О.Маркевич та інші виконували свої пісні на слова Т.Шевченка та пісні про нього. П.Носач присвятив йому „Думу про великого Кобзаря”. На відзначення 100-річчя з дня виходу в світ Ш. „Кобзаря” Є.Мовчан, П.Носач, І.Іванченко, Ф.Кушнерик і В.Перепелюк склали поему „Слава Кобзареві” з 9 пісень. Майстри бандур О.Корнієвський, В.Герасименко та І.Скляр прикрашали зображеннями поета свої інструменти. Визначні кобзарі України Є.Мовчан, Н.Прудкий та інші заповідали свої інструменти музеєві Т.Шевченка на Чернечій Горі, де вони й зберігаються. Капела бандуристів „Дністер” Роздольського сірчаного комбінату відлила із сірки барельєф Т.Шевченка і подарувала його в 1968 р. музею в Каневі. Майже всі сучасні капели та ансамблі бандуристів мають у своєму репертуарі твори на слова Т.Шевченка і виконують їх під час Шевченківських святкувань. В 1991 р. було здійснено похід-реквієм із Петербурга до Канева „Останнім шляхом Кобзаря”, присвячений 130-річчю перепоховання Т.Шевченка. У цьому поході, серед інших, брали активну участь кобзарі – бандуристи Б.П.Островський, В.Жданків, тріо бандуристів „Червона калина” зі Львова в складі М.Сорока, М.Салагай, Н.Шишак. Тема „Шевченко і кобзарство” простежується також у численних творах митців-художників у різних видах зображального мистецтва, зокрема, в екслібрисах, а також на поштових марках, грошових банкнотах (сто гривнева купюра), монетах і медалях. У Львові 14-16 квітня 2010 р. відбулася міжнародна науково-практична конференція „Тарас Шевченко і кобзарство”, на якій було глибоко проаналізовано зв'язок Т.Шевченка з кобзарством.

Літ.: Дзима В. Кобзарі на Тарасовій Горі. // Матеріали міжнародної науково-практичної „Тарас Шевченко і кобзарство”. – Львів, 2010. – С. 121–127; Жеплинський Б. Кобзарство і Т.Шевченко. // Кобзарськими стежинами. – С.243-247; Жеплинський Б. Т.Г.Шевченко і кобзарство в минулому і сучасності. // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції „Тарас Шевченко і кобзарство”. – Львів, 2010. – С. 148–150; Ковальчук Д.Б. Участь кобзарів та бандуристів Львова у Шевченківських концертах. // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції „Тарас Шевченко і кобзарство”. – Львів, 2010. – С. 150–153; Шевченко М.О. Шевченкіана в репертуарі муніципальної капели бандуристів м. Івано-Франківська. Матеріали міжнародної

Шевчук
Ірина Вячеславівна

Шевченко
Тарас Григорович

Шевчук-Юганець (Лисик)
Ірина Василівна

Шеліванова
Лариса В'ячеславівна

Шемет
Пантелеймон Петрович

Шенгера
Ярослава Теодорівна

науково-практичної конференції „Тарас Шевченко і кобзарство”. – С. 138 – 144; Останнім шляхом Кобзаря – К., „Український літопис”, 1994.

ШЕВЧЕНКО Федот – кобзар з Ядут. „Сообщил А.В.Маркович 1856, октября 22”.

Літ.: ІМФЕ, Фонд Белозерського; ЦДА, Львів, Ф. 3-6 / 376 „О кобзарях и список кобзарей”.

ШЕВЧЕНКО Юрій Кіндратович (3.08.1921, с.Пашківка Макарівського р-ну Київської обл. – 1941, м.Ломжа) – бандурист. Мав гарний голос і великі музичні здібності. Вже 10-річним хлопцем чудово грав на бандурі і виступав в родинному ансамблі Шевченків (батько Кіндрат Петрович, мати Агрипина Омелянівна, дочка Марія Кіндратівна та син Юрій), а також як соліст. Вмів грати на цитрі, балалайці, гітарі, мандоліні та інших інструментах. До 1940 їздив у складі родинного ансамблю з концертами по Радянському Союзу. В 1940 був призваний до Радянської Армії. Служив у м.Ломжі, де загинув в 1941 захищаючи батьківщину від німецько-фашистських загарбників.

ШЕВЧУК Володимир – бандурист, грав у Київській капелі, учасник Конотопської капели кобзарів-бандуристів, утвореної на початку ХХ ст.

Літ.: Лисий І. Кобзарство Конотопщини. // НТЕ, №3 (241), травень – червень, 1993. – С.59-62.

ШЕВЧУК Ірина В'ячеславівна (24.05.1967, м.Рівне) – бандуристка, педагог, виконавець. У 1982 закінчила Клеванську ДМШ, у 1985 – Дубенське культосвітнє училище, у 1990 – Рівненський інститут культури (клас старшого викладача З.А.Сингаєвської). З того ж року викладач бандури у Шубківській, а з 1992 – у Клеванській ДМШ, з 2006 – в школі кобзарства Рівненського обласного ліцею. Учасниця дуету, тріо та ансамблю бандуристів. Її учениця Віра Коверчик – навчається у Дубенському училищі культури.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.104-105.

ШЕВЧУК (Приходьмо) Костянтин Демидович (1906, с.Урвенка Здолбунівського р-ну Рівненської обл.) – бандурист. Добре грав на бандурі. Сам виготовляв музичні інструменти на замовлення: бандури, арфи, ремонтував піаніно. Бандури його роботи зберігаються до сьогодні в с. Копитове Здолбунівського р-ну. В репертуарі кобзаря переважали українські історичні, ліричні, побутові народні пісні.

ШЕВЧУК-ЮГАНЕЦЬ (Лисик) Ірина Василівна (6.09.1984, м.Рівне) – бандуристка, виконавець. У 1999 закінчила Рівненську ДМШ №1 ім. М. В. Лисенка (клас викладача Л.В. Фусик), у 2003 – з відзнакою Рівненське музичне училище (клас викладача Г.М.Топоровської), у 2006 – РДГУ (клас викладача Г.М.Топоровської). Лауреат вузівського конкурсу виконавців на народних інструментах (Рівне, 2005). Учасниця концерту, присвяченого 95-річчю від

дня народження Г.Китастого (Рівне, органна зала, 2002), II та III творчих звітів Рівненщини у складі капели бандуристів (Київ, Палац „Україна”, 2001, 2003). З 2006 працює викладачем бандури в кобзарській школі Рівненського обласного ліцею.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.104.

ШЕЙКО – кобзар, побратим А.З.Парфиненка, вітав Парфиненка на його 70-річному ювілеї в харківському клубі письменників.

Літ.: О.Ющенко, 2007, – С.160.

ШЕЛЕСТ Іван (близько 1908 на Дніпропетровщині –?) – бандурист. В 1930 навчався в Дніпропетровському музично-драматичному інституті дуже майстерно виконував в супроводі бандури українські народні пісні. Мав гарний голос і добре володів інструментом.

ШЕЛІВАНОВА Лариса В'ячеславівна (18.04.1947, с. Нетішин Шепетівського р-ну Хмельницької обл.) – бандуристка, педагог. У 1962 закінчила Нетішинську восьмирічну школу, у 1967 – Рівненське музичне училище (клас викладача А.Ю.Грица). З того ж року працювала викладачем бандури у Здолбунівській ДМШ. Як дружина військового виступала за кордоном у військових частинах. Подальших відомостей немає.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.105.

ШЕМЕТ Пантелеймон Петрович (25.07.1905, станиця Канівська, Кубань – 28.05.1984, м.Київ) – визначний кубанський бандурист, учасник капел і ансамблів бандуристів. Закінчив три класи Канівського Вищого початкового училища. Рано втратив рідну матір. Ще хлопчиком співав в церковному хорі (регентів Сидоренка, далі Г.Я.Титовича), у світському хорі С.С.Жарка. Першим вчителем гри на бандурі був у нього Семен Семенович Лазаренко. Далі грав і співав в станичній капелі бандуристів), з якою об'їздив Канівський район. В 1932 гнаний голодом П.П.Шемет завербувався на Далекий Схід, де виступав і як соліст-бандурист і в складі різних ансамблів, зокрема у Владивостоку, Хабаровську, Комсомольську-на-Амурі, острові Сахалін. В квітні 1942 Шемет був мобілізований до армії і відправлений на фронт. В перервах між боями грав на фронті на бандурі бійцям. Згодом П.Шемет був включений в ансамбль, який обслуговував бійців на фронтах, а також у визволених містах. Ансамбль пройшов не тільки дорогами Радянського Союзу, але і Польщі, Чехословаччини, Австрії, Румунії, Угорщини, Німеччини. В 1945 Шемет був демобілізований (нагороджений 7 медалями), переїхав в Київ, почав працювати в Республіканському радіокомітеті, працював також в Державній капелі бандуристів, державному нар. хорі. З 1965 пенсіонер.

Працював також в останні роки життя на Київській фабриці художніх виробів. Хворів на атеросклероз і помер, похований в Києві.

Літ: Нирко О.Ф. – С.282; Нирко О.Ф. Шемет Пантелеймон Петрович. Кобзарська біографія. // Бандура, №53-54, липень-жовтень, 1995, – С.11-17; Автобіографія Шемета П. від 12 листопада 1951 (рукопис – архів О.Ф.Нирка); Нирко О.Ф. Великий майстер і кобзар.// газ „Маяк” (Корюківка Чернігівської обл.) №35(6817) від 21 березня 1989, – С.3.

ШЕНГЕРА Ярослава Теодорівна (11.05.1947. с.Вишняки Золочівського р-ну Львівської обл.) – бандуристка, педагог. Закінчила Золочівську дитячу музичну школу, Львівське музучилище, у 1978 – Київський інститут культури (Рівненський культурно-освітній факультет, нині РДГУ), клас доцента З.А.Сингаєвської. Викладач бандури у Львівській ДМШ №3.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.105.

ШЕРЕМЕТ Іван (кін.70 рр. XIX ст., станиця Іраклівська – I пол. XX ст. ?) – кубанський бандурист, тенор, скрипаль Всеукраїнського музичного хору Кубанського визвольного війська (з 1911); підстаршина Кубанського козацького війська. Один з піонерів кобзарського відродження на Кубані. З бандурою познайомився 1904 на концерті кобзаря Михайла Кравченка, тоді ж і вирішив стати бандуристом. Бандуру опанував самотужки, згодом навчався у Другій кубанській кобзарській школі. Учень О.Обабка. Грав на бандурах катериноградського майстра Д.Крикуна та корюківського майстра О.Корнієвського. Концертував як соліст, а також у складі тріо з К. та Н.Безщасними. Серед його репертуару такі пісні і думи: „Ой чого ж ти почорніло”, „Ой Морозе-Морозенку, ти славний козаче”, „Ой з-за гори, з-за лиману, кругом Січі Запорожжя москаль облашає”, „Ти Кубань, ти наша Родина” та ін. Після проголошення Законодавчою Радою самостійної Кубанської Народної Республіки – в лавах Кубанської армії. Загинув у советських концтаборах.

Літ.: Іванис В. Стежками життя. Т.1.- Новий Ульм. 1939.- С.72; Нирко О.Ф. – С.282, 298.

ШЕРУДА (Цибульська) Надія Петрівна (5.03.1960, с.Болотківці Острозького р-ну Рівненської обл.) – бандуристка, педагог, виконавець. У 1975 закінчила Здолбунівську ДМШ (клас викладача Г.Т.Климчук), у 1980 – Рівненське музучилище (клас викладача А.Ю.Грицяя). З того ж року викладач бандури в Острожській ДМШ, у 1985 закінчила Рівненський інститут культури (нині РДГУ), клас старшого викладача З.А.Сингаєвської. З того ж року викладач бандури, учасник тріо бандуристок, ансамблю народних інструментів, вокального ансамблю Кузнецовської ДМШ Рівненської області. Її учні:

Наталія Пірішко, Оксана Чирук закінчили Рівненське музучилище.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.105.

ШЕСТОВ Володимир Федорович – кобзар з с. Добровілля Близнюківського р-ну Харківської області. Учасник наради кобзарів і лірників (прибув 15.04.1939) в Києві при Інституті укр. фольклору АН УРСР. За ним в час наради був закріплений науковий працівник Слободянюк М.В.

Літ.: ІМФЕ, Ф. 36-3 (325).

ШИЙКО Олег Миколайович – учасник Конотопської капели кобзарів-бандуристів, утвореної на початку XX ст., згодом Голова Миськради.

Літ.: Лисий І. Кобзарство Конотопщини. // НТЕ, №3 (241), травень – червень, 1993. – С.59-62.

ШИКАЛЮК (Ношкалюк) Софія Дем'янівна (20.10.1944, с.Радянське Млинівського р-ну Рівненської обл.) – бандуристка, педагог, керівник, співачка вокального тріо Рівненського державного педагогічного інституту. У 1966 закінчила Рівненське музучилище, у 1970 – музично-педагогічний факультет Рівненського державного педагогічного інституту (нині РДГУ), клас викладача Р.Р.Забірової. Працювала старшим викладачем кафедри хорового диригування та постановки голосу, керівником капели бандуристів Рівненського державного педагогічного інституту. Нині на пенсії, проживає у м.Рівне.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.105-106.

ШИЛО Денис Григорович (1896, Зіньків Полтавської обл. – ?) – бандурист. Працював агрономом поблизу Харкова, там познайомився з Гнатом Хоткевичем, у якого й навчився грати на бандурі. Керував ансамблем бандуристів при машинотракторній станції, виступав як соліст-бандурист. Брав участь в оглядах художньої самодіяльності в Полтаві та Києві. В репертуарі бандуриста багато українських народних пісень: „Про Морозенка”, „Про Супруна”, „Про Каремелюка”, пісень на слова Т.Г.Шевченка, жартівливих творів. Має власні обробки творів для бандури. Пенсіонер, жив в Зінькові, займався озелененням рідного міста, розводив сади, вирощував квіти. У вільний час грав на бандурі.

Літ.: Галушко В. Яблуневий цвіт.// газ. „Зоря Полтавщини” від 23.11.1969.

ШИМКО – лірник з с. Мальценці Літинського повіту.

Літ.: Боржковський В. – Лірники. – Киевская старина, 1889, т. XXVI.

ШИНКАРУК Тимко – лірник із с.Хмелів Заліщицького повіту. Його знав лірник Яков Золотарський (Златарський) з с. Жижнолиці Бучацького повіту. Вчився разом з Золотарським (Златарським).

Літ.: Гнатюк В. Лірники. Лірницькі пісні, молитви,

Шеруда (Цибульська)
Надія Петрівна

Шикалюк (Ношкалюк)
Софія Дем'янівна

Шинтяпіна
Інна

слова, звітки і т. інше про лірників повіту Буцацького „Етнографічний збірник” т. II, НТШ, 1896.

ШИНКАРУК Ярина – сучасна бандуристка і співачка із Житомирщини. Успішно виступає по укр. радіо.

Літ.: Радіомовлення, вересень, 2009.

ШИНТЯПІНА І.В. – рік народження 1967 – кандидат педагогічних наук, доцент РВНЗ «Кримський Гуманітарний Університет» (м. Ялта, АР Крим). Закінчила навчальні заклади: Ялтинське Педагогічне Училище – 1988 р. Самарський педагогічний інститут у 1992 р. З 2001 року – хормейстер народної самодіяльної капели бандуристок КГУ ім. С. Руданського (художній керівник О. Нирко (1926-2005). З вересня 2005 року (після смерті О.Ф. Нирка) стала художнім керівником та хормейстером капели ім. С. Руданського. Продовжує традиції, закладені багаторічною творчою працею О. Нирка з популяризації української народної пісні та української музики. Капела бере участь у численних Всеукраїнських та Міжнародних фестивалях, конкурсах, концертах.

Шишак
Надія Іванівна

Шмигельська
Оксана Іванівна

ШИШАК Надія Іванівна (12.01.1949, м. Ковель Волинської обл.) – бандуристка, заслужена артистка України, член Національної спілки кобзарів України, м. Львів. Після закінчення музичної школи в м. Ковелі в 1965 поступила на навчання до Луцького музичного училища по класу домри. В 1969 стала студенткою Львівської консерваторії (тепер Національна музична Академія) ім. М.В. Лисенка по класу домри. Уже в студентські роки зацікавилася бандурою і почала самостійно опановувати гру на бандурі, яку далі вдосконалювала в тріо „Червона калина” під кер. Марії Будник-Сороки. Вокалом займалася у Тамари Адамівни Поліщук. Співала в різних художніх колективах і хорах. Уже працюючи у Львівській музичній школі №5 в 1981 стала учасницею тріо бандуристок „Червона калина” (м. Львів) під керівництвом Марії Будник (Сороки). Протягом 20 років веде активну концертну діяльність за що одержала звання Заслужена артистка України, нагороджувалась грамотами та дипломами. Була учасницею в складі тріо бандуристів „Червона калина” походу-реквієму „Останнім шляхом Кобзаря”.

Літ.: Ковальчук Д. Участь кобзарів та бандуристів Львова у Шевченківських концертах. // Тарас Шевченко та кобзарство: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції, 14-16 квітня 2010. – Львів, 2010. – С.150-154; Останнім шляхом Кобзаря. К., Мистецтво, 1990.

ШИЯН Хведір – із Опішні (мабуть лірник).

Літ.: НТЕ, №3, 1963 Про Роздольського.

ШКАРАДЮК Оксана Володимирівна (28.02.1977) – член Національної Спілки Кобзарів України, Волинь

ШКОВОРОДА Адам Антонович (кінець XIX ст., селища Швацьке на Волині – 1939) – лірник. Ще в дитинстві втратив зір. Вже в 20 років став відомим на Волині лірником. Його творчість розвивалася в часи, коли західна Україна була під владою панської Польщі. У вересневі дні 1939 прийшла звістка про Возз’єднання. Шковорода разом з усім населенням готувався до урочистої зустрічі Червоної Армії. Він взяв ліру і наказав дружині вести його на майдан, хоч по вулицях ще гасали поліцаї. На майдані він заспівав патріотичну пісню, під час виконання якої на селище Швацьке наскочила група поліцаїв-пілсудчиків. Вони відкрили вогонь по беззбройних людях. Було поранено і вбито багато місцевих жителів, серед них і лірника Адама Шковорода.

Літ.: Кирдан, Омельченко, 1980. – С. 67; „Волинь у піснях” упорядник І.Г. Федько, Львів, Каменяр, 1961.

ШЛЬОНЧИК Олександр Микитович (1921 р.н.) – майстер з виготовлення та реставрації бандур та інших музичних інструментів.

Літ.: В рокотанні риданні бандур. – С.356.

ШМИГЕЛЬСЬКА Оксана Іванівна (29.03.1978, с.Маневичі Волинської обл.) – бандуристка. У 1998 закінчила Луцьке педучилище. Навчається в РДГУ (клас старшого викладача Н.Є.Турко).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.106.

ШМИГОЛЬ Гнат – лірник у Щербанях коло Полтави. Від нього В.Горленко в 1887 записав псалму „Ой хто в морі являється”.

Літ.: Киевская старина, 1883, кн.3; ЦДІА, Львів, Ф. 688, оп.1, о.з. 192/2.

ШМІД – бандурист. Нечуй-Левицький у своїх „Старосвітських батюшках” так описує Шмідта: змолоду він воював „за дурну Польщу, був ранений, якимось чудом видужав і поселився коло Богуслава, ставши бандуристом, бо вмів грати ще з дитинства. Знав багато псалмів дум і пісень, високо цинив своє звання народного рапсода; на латану свитину свою дивився як на священну ризу, а в кобзі своїй бачив гуслі царя Давида й самого себе вважав за людину, що має по шляхах і ярмарках возвищати людям слово правди. То був гордий, поважний дід”.

Літ.: Хоткевич Г. Муз інструменти укр. народу. Харків, 2002. – С.120; Нечуй-Левицький І.М. Старосвітські батюшки.

ШМІЛО Іван Богданович (7.08.1981, (7.07.1981) м.Новояворівськ Яворівського р-ну Львівської обл.) – бандурист, виконавець (баритон), член Національної Спілки Кобзарів України, Львівська обл. Закінчив Дрогобицьке музичне училище. Ім. В.Барвінського (в школі – В.С.Романець, О.П.Верещинський). Учасник концерту 14.01.2009 в Львівському Оперному театрі з нагоди 20-річчя товариства „Лемків-

щина” у Львові. В репертуарі українські народні пісні „Пливе човен”, „Та орав мужик край дороги”, „У сусіда хата біла”, „Ой важу, я важу” М.Лисенка, „До українців” Т.Кукурудзи, „Ой, ти дівчино, з горіха зерня” А.Кос-Анатольського, інструментальні – К. Мяскова (концертні п’єси), Й. Баха „Прелюдії до фуґи”.

Літ.: В рокотаня риданні бандур. – С.450.

ШОЛОХ – кобзар. Мав 11 дітей.

Літ.: ЦДІА, Львів, Ф. 688, оп.1, о.з.191/1.

ШОЛОХ Оксентій (А.) – лірник з Чернігівщини. Лірник Костюченко Г. за твердженням Б.Луговського згадував що Шолох А. співав думу „Про Коновченка”.

Літ.: „Укр. нар. думи”, т.1 корпусу, вступ К.Грушевської, ЛНУ, 1927, фото в збірнику.

ШПАК Олена Миколаївна (21.03.1983) – член Національної Спілки Кобзарів України, м.Камянець-Подільський.

ШРАМ (1899, селище Михайло Коцюбинськ Чернігівської обл. – ?). Змалку був поводителем у лірників. Знав кілька оригінальних цікавих пісень. Серед них „Під Жовтими водами”, „Сватання Мороза” (записані М.Полотаєм 1946).

Літ.: Пологай М., лист до Жеплинського Б. від 19.03.1970.

ШРАМКО А. Я. (1892–?) – лірник з с. Межиріччя Лебединського р-ну Сумської обл. Експедиція ІМФЕ в 1954 записала від нього твори (спів в супроводі бандури): „Про Саву Чалого” („Ой був в Січі старий козак”) (Ф. 14-5/188) та його власний твір присвячений 37-й річниці Жовтня (Ф. 14-10/332).

Літ.: Фонди ІМФЕ, Ф. 14-5/18, Ф. 14-10/332.

ШТАНКЕВИЧ Микола – лірник з Королівки Біскупської. Його знав лірник Яков Золотарський (Златарський) з с.Жижнолиці Буцацького повіту. У 1885 Штанкевич Микола „був ще не визволеним, отже молодий”.

Літ.: Гнатюк В. Лірники. Лірницькі пісні, молитви, слова, звістки і т. інше про лірників повіту Буцацького „Етнографічний збірник” т.ІІ, НТШ, 1896.

ШТЕПА Антон Гнатович (9.11.1903), с.Свирідівка Ніжинського о-ну). – лірник, народний умілець, заслужений художник України (1988), член Спілки художників України (1971), народний художник України (2003). Був одружений, мав дітей. Вирізнявся доброзичливістю. З ранніх років виявив неабиякий хист до майстрування. Батько вчив його грамоти і Антон у 9 років пішов до школи. У 16 років вже був гарним кравцем, ремонтував годинники, швейні машинки, виготовляв із монет обручки, у фотоапарат заглядав і у радіо. Сам добре грав на багатьох музичних інструментах і навчав приятелів. Далі почав сам виготовляти інструменти: скрипки, балалайки, мандоліни, контрабас, барабан, ліри. В 1926 сконструював першу в селі функціональну модель парової машини.

Почав займатися різьбою, вирізьбив кілька сюжетів до творів Т.Шевченка та його портрет, а також інші роботи. Згодом його твори поповнили музеї Чернігова, Канева, Києва, Ічні, Батурина, Качанівки. Штепу прийняли в спілку художників. Самотужки освоїв гру на лірі. І часто виступав граючи на лірі, скрипці, гармошці. Багато творів, як народний митець-різьбяр та художник, присвятив лірникам та кобзарям. Великий людинолюб та патріот України. 23 листопада 2003 в будинку ветеранів сцени в Києві відзначено 100-річний ювілей народного умільця, лірника, музики Антона Штепи. Про цікаве повне пригод прожите життя і творчість А.Штепи маємо багато публікацій в окремих виданнях (книгах) – понад 20, в часописах, газетах – біля 30, в журналах – біля 20, а також в 15 каталогах. Він вів щоденник і опублікував кілька своїх дописів в часописах.

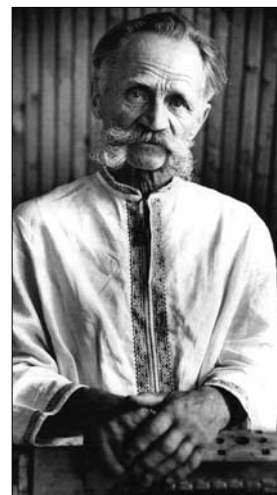
Тв.: Штепа А. Про голодомор. // Зірка. – 1993, 8 жовтня. – С.1; Штепа А. На благо Вітчизни (Про передачу місячної пенсії в фонд миру). // Трудова Слава. – 1984. – 17 січня. – С.4; Штепа А. Мене вбивали серед білого дня... // Гарт. №16, 1995, 14 квітня. С.1.

Літ.: Нещасний щасливець. Спомини. – Роздуми. (100 літтю А.Штепи присвячується), К.:2005, Вид. Укр. центр нар. культури, „Музей І.Гончара”, Фонд І.Гончара, ПП Верещинські.

ШТЕПА Валентина Іванівна (народилася в с.Городищі на Черкащині) Дружина кобзаря О.Ковалю. Учасниця місцевої капели бандуристів з дня її заснування. В час німецько-фашистської окупації брала участь в підпільній антифашистській організації.

Літ.: Пологай М., лист до Жеплинського Б. від 18.05.1969.

ШТОКАЛКО Зіновій Павлович (25.05.1920, с.Кальне Козівського р-ну Тернопільської обл. – 24.06.1968, Нью-Джерсі США біля Нью-Йорка) – бандурист - віртуоз і популяризатор кобзарського мистецтва, лікар. В 1918 батько - священник в Києві дістав для нього бандуру. Перші уроки гри на бандурі брав у бандуриста Б.Клевчуцького, а після вступу на навчання у Львові продовжував вчитися в бандуриста Юрія Сінгалевича. Набув високої техніки гри. Виступав в складі тріо: Федір Якимець (І тенор), Юрій Сінгалевич (ІІ тенор), Зіновій Штокалко (бас), а також в складі Волинської групи бандуристів разом із К.Місевичем, Д.Гонтою, Д.Щербинюю. Виступав і в складі капели бандуристів, яку заснував Юрій Сінгалевич. В складі ансамблів та капели брав участь у щорічних концертах присвячених Т.Г.Шевченку. Студії лікарські починав у Львові, а закінчив 1950 в Мюнхені (Німеччина). В Німеччині виступав в складі тріо бандуристів С.Малюца, В.Юркевич, З.Штокалко. Серед інших виконували пісні на слова Т.Шевченка та повстанські пісні.

Штепа
Антон Гнатович

Штокалко
Зіновій Павлович

Штокалко
Зіновій Павлович

Шудра
Микола Архипович

Шульга
Тарас Вячеславович

Шумилович
Олег Васильович

Шумилович
Стефанія

Шумська
Оксана

Далі переїхав в США, де виступав в капелі С.Ганушевського, давав також індивідуальні концерти, виступав на укр. телепрограмах. Виступав також як соліст-бандурист. Працював лікарем. Бідних людей лікував безкоштовно. Відтворив старовинні билини Київської Русі: „Про Іллю Муромця”, „Про Добриню”, „Про Святогора”, переклав їх на сучасну укр. мову і зробив чудовий супровід бандури. Сам дуже по мистецьки виконував билини. В репертуарі мав укр. нар. істор. думи, канти. Має власні твори: інструментальні (два варіанти етюд „Сон”, „Орієнтальний етюд” та два варіанти „Атональних етюдів”). „Атональний етюд” №2 є визначною музичною перлиною, яка демонструє широту обробки і аранжування народних укр. пісень та інших творів. Збереглося багато магнітофонних записів із виступами З.Штокалка. Похований на укр. цвинтарі South Bound Book, New Jersey.

Літ.: Жеплинський Б. Штокалко Зиновій Павлович. // Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: Край, 2000. – С.186; Майстренко Л. Зиновій Штокалко – бандурист віртуоз. // жур. „Бандура”, №3-4 (липень-жовтень), 1981, – С.3-7.

ШТУПУН Сергій (бл.1867, с.Кіинка на Чернігівщині –?) – лірник. Дуже музично розвинений артист, „але лінивий, не прозбує зовсім. Сидить переважно на місці і грає, або співає на базарі”. Дружив з лірником Петром Кошкою.

Літ.: Луговський Б. Матеріали до ярмаркового репертуару та побуту старцівства в Західній Чернігівщині. // Родовід, ч.6, 1993. – С.90.

ШУГА Мусій (біля 1850 – ?) – лірник із с.Дашковці Літинського повіту. Сліпий, осліп будучи „парубком”, був жонатий, але дітей не мав. Жив у маленькій хатині, мав і огородець. По розповідях односельчан він був „не п'яниця, чолов'яга добрий, позичає без процентів людям гроші – рублів 100 вже винні йому”. „Всякую монету і асигнацію зізнає відмінно”. Якось під час переходу через Дашковці війська, удостоївся він грати в веселій компанії офіцерів. Під скрип його ліри офіцери протанцювали всю ніч, а за труди заплатили йому 3 карб. Поводиря брав лише в дальню дорогу (на „відпуст”). У Вінницю ходив сам. Вчився Шуга в Бискибці у лірника Олекси.

Літ.: Боржковський В. Лирники. – Киевская старина, 1889, т.ХХVI. – С.634-658; „Укр. нар. думи”, т. 1 корпусу, ДНУ, 1927.

ШУДРЯ Микола Архипович (1935, с.Веселий Поділ на Полтавщині) – режисер, дослідник кобзарського мистецтва, публіцист, письменник. Закінчив факультет журналістики Київського університету. Член трьох Національних спілок: письменників, журналістів і кінематографістів. Автор кількох публікацій про кобзарів-бандуристів: „У поводиторах” (про кобза-

ря Семена Власка), а також низки нарисів, присвячених народним митцям Григорію Любистку, Євгену Адамцевичу, Віктору Лісоволу та іншим. Лауреат Національної премії України ім.Т.Шевченка (1991) в галузі кіно. Співавтор-упорядник книги про творчість визначного кобзаря О.С.Корнієвського.

Тв.: В рокотанні риданні бандур.// Авт. - упор. М.А. Шудря, В.Г.Нечепа. – К.: МАУП, 2006. – 464с.

ШУЛЯК Микола Данилович (1890 - 1966) – столяр Конотопського КВРЗ, один з ініціаторів відродження кобзарського мистецтва в Конотопі. Учасник Конотопської капели кобзарів-бандуристів, утвореної на початку ХХ ст.. Вчився у мандрівних кобзарів.

Літ.: Лисий І. Кобзарство Конотопщини. // НТЕ, №3 (241), травень – червень, 1993. – С.59-62.

ШУЛЬ Володимир (ймовірно 1910, с.Стоянів на Львівщині – 30-і роки ХХ ст.) – бандурист. Син священника з Рогатинщини (Галичина). Віртуозно грав на бандурі. Займався вдосконаленням цього інструменту. Виготовив ряд дуже звучних і прекрасних по тембру звучання бандур. По розповідях його сучасників бандури власного виготовлення (внутрішню сторону інструментів) покривав мабуть лаком, склад якого тримав в секреті. Від його гри на цих інструментах люди були неначе зачаровані. Просили грати ще і ще. Виступав переважно як соліст-бандурист, інколи в складі дуетів, тріо. Помер в розквіті сил.

Літ.: Жеплинський Б. Коротка історія кобзарства в Україні. – С. 52.

ШУЛЬГА (80 рр. ХІХ ст., станиця Челбаська – І пол. ХХ ст.) – кубанський бандурист.

Літ.: Нирко О.Ф. - С.282; Свідчення земляка Федоренка І.Г. (м.Краснодар

ШУЛЬГА Тарас Вячеславович (16.01.1967) – член Національної Спілки Кобзарів України, м.Київ (див. доповнення на ст.295).

ШУМИЛОВИЧ Олег Васильович (псевдо «Зелений»; 25.07.1928, м. Яворів, нині Львівської обл.) – бандурист, педагог, громадський діяч. Засновник народної самодіяльної капели бандуристів «Мрія» Чортківського району Тернопільської області (1960). Вояк УПА (1944-1947). Закінчив Львівський культосвітній технікум (1959, нині училище культури), Київське музичне училище (1968, нині вище училище культури). Діяльний у молодіжних організаціях (1936-1939); «Просвіта» (1941-1942). 1950-1959 – директор БК у м. Яворів (організатор чоловічого ансамблю при «Промкооперації»), с. Рудки (1951), м. Нестерів (1952, нині Жовква) Львівської області. Учасник ансамблю бандуристів Львівської обласної філармонії, соліст-бандурист, виступав у дуеті з М. Гребенюк-Дерманчук

(1959-1960). Від 1960 – у м. Чортків: працював у районному будинку культури; започаткував клас бандури в дитячій музичній школі (1961); створив дитячий ансамбль бандуристів при Палаці піонерів та дитячу студію при УГКЦ (2000); від 2001 – викладач педагогічного училища, організатор студентського ансамблю бандуристів. За сумісництвом працював у музичній школі в Заліщиках (1969-1970) та смт. Товсте Заліщицького району (1986-1994), керівник дитячих ансамблів бандуристів. У репертуарі Шумиловича – обробки українських народних пісень, більшість у власному аранжуванні.

Літ.: Чорний-Досінчук М. Олег Шумилович - бандурист з Яворова. // Бандура, №69-70, липень-жовтень, 1999. – С.10-11 і фото.

ШУМИЛОВИЧ Стефанія – дружина бандуриста та керівника ансамблів і капели бандуристів в Чорткові. Живе в м. Чортків Тернопільської області.

Літ.: Чорний-Досінчук М. Олег Шумилович-бандурист з Яворова. // Бандура, №69-70, липень-жовтень, 1999. – С.10-11 і фото.

ШУМСЬКА Оксана – викладач Миколаївської школи мистецтв на Львівщині по класу бандури. В школі працює з 1991, освіта вища, спеціаліст вищої категорії, завідувач відділом народних інструментів. Керівник дитячого ансамблю бандуристів „Намісто” Миколаївської школи мистецтв, що був створений у 2001 в Миколаєві Львівської обл.. У 2008 за досягнутий високий рівень виконавської майстерності, систематичну роботу з відродження духовних традицій українського народу та активну просвітницьку діяльність колективу присвоєно звання „Зразковий”.

ШУТ Андрій (1790 – мабуть 1873) – кобзар з с.Олександрівка Сосницького повіту Чернігівської губ. Осліп в 17 років перехворівши віспою. Заробляв плетінням шнурів та виготовленням упряжі. Повдовівши, жив при жонатому сині. В кого вчився грати на кобзі не встановлено. За іншими даними навчався грати в Синявці у діда Павла Козла із Спаського Стародубенського повіту. Цей дід свого часу навчався у кобзаря в Божку біля Антонівки Кролевецького пов. Учитель Шута знав 7 дум про Хмельницького (ІМФЕ Ф. 3-6, о.з.376, арк.91). Першим звернув на нього увагу Г.Базелевич, який писав, що Андрій Шут був „достопримачетельный старец”, розважає кобзарів своєю грою на бандурі та співом. Це перший кобзар, якого згадано по імені і від якого почали записувати думи. В 1845 від нього П.Куліш записав думи „Хмельницький і Барабаш”, „Повстання 1848”, „Похід Хмельницького на Молдавію”, „Повстання після Білоцерківського миру”, „Смерть Богдана Хмельниць-

кого”, „Ганджа Андибидер”, „Про Коновченка”, „Про удову”. Записував репертуар А.Шута також Метлинський та інші дослідники. Крім дум в репертуарі Шута було багато псалмів та народних пісень. За словами П.Куліша в час знайомства із ним А.Шут був кріпким сивобородим старцем, із свіжою краскою лиця і жвавими рухами, виявляв велике зацікавлення історичним минулим України. Задушевне виконання творів, любов до музики, висока техніка гри принесли йому заслужену популярність та повагу, зробили улюбленим музикою й співцем на весь Сосницький повіт. За багатством та поетичною цінністю репертуару А.Шута ледве чи не мав собі рівного. Мав свою школу, набирал учнів. У нього вчився Л.Гайдамака, П.Бешко та інші. Про його смерть старці розказують „В марті місяці через Десну хотів по льоду перейти. Сам не бачив, поводири малий не розумів – так оба і попали під лід”.

Літ.: Омельченко, Кирдан, – С.81-83; Базилевич Г. Местечко Александровка Черниговской губернии, Сосницкого узда, ЕО, 1853, вып.І; Сперанський, 1904; Данилов, 1911; Колесса, 1920, С.57; Корпус дум, т.І; ЦДІА, Львів. Ф. 688о.з.191, л.231.

ШУРУЛЯ Іван Павлович (1921, с.Пристрами Переяслав-Хмельницького р-ну Київської обл.) – бандурист. Освіта середня технічна. Грає з 1952. Репертуар народний, невеликий, але має і власні твори. („Пісня випускників”). Працював механіком у профтехшколі в Молдавії у виселку Лозовськ.

Літ.: Полотай М., лист до Жеплинського Б.

ШУСТ-НАЗАРЧУК Ірина – див. Назарчук Ірина

ШУТЬКО Алла Костянтинівна (8.08.1950, м.Київ) – бандуристка, н.а. України з 1995. Закінчила в 1968 Київське училище ім. Р.М.Глієра (у А.Омельченка), 1974 – Київську консерваторію. З 1973 – у складі тріо бандуристок (разом з А.Мамченко та С.Петровою) працює в Національній радіокомпанії України. В репертуарі – народні пісні, пісні українських композиторів і народів світу („Ой піду я до млина”, „Зелененький барвіночку, стелися низенько”, „Дощик”).

Літ.: В рокотанні риданні бандур с. 436; Бандура, №77, січень-червень, 2002, С.39-40 і фото С.40.

ШУШАЙЛО Тарас – член Національної Спілки Кобзарів України, Київська обл..

Щ

ЩЕПАКІН Петро Федорович (8(21).07.1894, с.Кам'янське нині Дніпродзержинськ – 9.06.1967) – бандурист, соліст капели бандуристів. Закінчив заводське училище ще до Жовтневої революції. За фахом майстер

Шут
Андрій

Щербак
Степан Дмитрович

Шутько
Алла Костянтинівна

Щербина
Данило

Щербина
Лариса Федорівна

Юркевич
Володимир Іванович

Юхименко
Олександр

Юшин
Ігор

точної механіки, працював на металургійному заводі ім. Дзержинського. Вчитись грати на бандурі почав у 1927 в Дніпро-дзержинській капелі бандуристів. В 1934-1936 працював керівником цієї капели. В 1936 за участь в олімпіаді капела під його керівництвом вперше була нагороджена Грамотою ЦК профспілки металургів Півдня. Під час Вітчизняної війни евакуювався в м. Чесноковку Алтайського краю. В 1945 повернувся в Дніпродзержинськ, де працював спершу в Металургійному технікуму, а відтак знову на заводі ім. Дзержинського. Усі роки був одним із найактивніших учасників заслуженої народної капели бандуристів УРСР м.Дніпродзержинська. Мав визначні музичні здібності. Чудово грав на бандурі і співав (бас). Виступав часто як соліст-бандурист, особливо задушевно виконував народні пісні „Взяв би я бандуру”, „Ой чого ти, дубе, на яр похилився” та інші. У 1952 з нагоди 25-ти річчя капели Указом Президії Верховної Ради УРСР нагороджений грамотою.

Літ.: Лобко, лист до Жеплинського Б. від 7.05.1969.

ЩЕРБАК Степан Дмитрович (2.02.1949, с.Узин Білоцерківського р-ну Київської обл.) – кобзар-бандурист, член Національної Спілки Кобзарів України, м. Київ. Працював у Державній заслуженій капелі бандуристів України, Державному українському драматичному театрі ім. І.Франка (тепер-національні), чоловічій хоровій капелі Музично-хорового товариства України, Гнідинській середній школі, брав участь у створенні моделі Малої Академії народного мистецтва. Кобзарює (найчастіше – біля собору Святої Софії в Києві), досліджує народні мелодії. Разом з Оленою Щербак створив авторську програму для початкової школи „Українська пісня”. Автор етичних збірників. Розповсюджує касету свого кобзарського виконання.

Літ.: Жеплинський Б. Щербак Степан Дмитрович. // Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів:Край. 2000 – С. 186.

ЩЕРБИНА Данило (1891, с.Долинське тепер Кіровоградської обл. – ?) – бандурист, козак Першої Дивізії Синьожупанників. Як військовополонений Першої світової війни перебував у Німеччині, там йому зробили бандуру, з якою виступав дуже успішно навіть в самому Берліні. Виконував історичні і жартівливі пісні. Далі вернувся на Україну, зокрема виступав в Галичині. Вбитий гітлерівцями в час окупації України.

Літ.: Жеплинський Б. Щербина Данило. // Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів:Край. 2000. – С.187; Самчук У. – С. 78; Бугаєвич І. Кобзарство у філокартії. НТЕ, 1967, №1; Демченко В. Дзвенять бандури, НТЕ, 1970, №1.

ЩЕРБИНА Лариса Федорівна (24.11.1949,

м.Олександрія Кіровоградської обл.) – бандуристка, педагог, керівник капели бандуристів. У 1967 закінчила Нововолинську ДМШ (клас старшого викладача Н.С.Каун), у 1971 – Луцьке музучилище (клас викладача Ю.І.Бокового), у 1976 – Київський інститут культури (Рівненський культурно-просвітній факультет, клас викладача А.Ю.Грица, З.А.Сингаєвської). З того ж року викладач бандури Оржівської ДМШ, з 1977 – викладач, завуч, керівник капели бандуристів Зирянської школи мистецтв Рівненської області. Має переклади для бандури та ансамблю бандуристів.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С.106.

ЩУР – кобзар з Роменського пов. Полтавської губ., тепер Сумської обл. За твердженням П.Мартиновича „настоящий кобзар”.

Ю

ЮРКЕВИЧ Володимир Іванович (2.12.1923, м.Львів – травень 1985, м.Нью-Йорк) – бандурист. Вчився грати на бандурі у Ю.Сінгалевича (з 1939), а потім виступав в його ансамблі разом з З.Штокалком. На еміграції в Німеччині в 1946-1950 виступав у концертах зі З.Штокалком і С.Малюкою в укр. таборах переселенців, студентських громадах. В Америці від 1950 виступав спершу як соліст-бандурист на різних імпрезах, радіо та телебаченні. Згодом вступив до ансамблю Степана Ганушевського, потім виступав з проф. Р.Левицьким у дуєті та квартеті. Давав лекції гри на бандурі у суботній школі українознавства при Українській Православній Автокефальній Церкві св. Андрія Первозванного у Баунд-Бруку Нью-Джерсі та школі Кобзарського мистецтва у Нью-Йорку. В 1972 створив ансамбль бандуристів „Гомін”, яким керував до самої смерті (травень 1985 р.). В репертуарі ансамблю „Гомін” та В.Юркевича як бандуриста були побутові, історичні, жартівливі народні пісні, пісні УПА, здебільшого його власної композиції та обробки.

Літ.: Майстренко Л. Зіновій Штокалко – бандурист-віртуоз. // жур.Бандура №3-4. 1981, липень-жовтень, с.4, і фото на С. 2; Ансамбль бандуристів „Гомін” з Нью-Джерсі. // жур.„Бандура”, №11-12. січень-квітень, 1985, С. 55 і фото; Микола Чорний – Досінчук. У пам'ять бандуриста Володимира Юркевича. // газ. Narodna Volya LXXXV, Ч.30 Скрантон, ПА, Четвер, 10 серпня 1995.

ЮРЧЕНКО Марко – лірник. По словах лірника Зозулі жив в Безягодовці на Змієвському шляху („в 12 верстах от города”).

Літ.: Крист Е. Кобзари и лирники Харьковской губернии.

ЮРЧЕНКО Семен (1756-1855) – кобзар, а може лірник з Мартинівки, що біля Борзни. Належав до Сосницького кобзарського

цеху, був популярним кобзарем. Його знав П.Куліш. Жив 99 років.

Літ.: ІМФЕ Фонд Белозерського. Ф. 3-6/376 „О кобзарях и список кобзарей”. Таланти знані і маловідомі. // Календар 2004. Співоче поле Чернігівщини. – С.116.

ЮПИН Ігор – учасник і соліст капели бандуристів „Заспів” Львівського Політехнічного інституту та Палацу Культури „Львів-хімсільгоспмаш”, якими керували Богдан та Віра Жеплинська. Співав в тріо разом з Богданом Близнюком та Петром Кравцем. Закінчив Львівський Політехнічний інститут, інженер. Співає в ансамблі „Аколада” Національного університету „Львівська Політехніка”.

Літ.: Жеплинський Б. Співав „Заспів” відважно. // Кобзарськими стежинами. – С. 229.

ЮХИМ Максимович – лірник з Бутовщини, знав думу „Про Коновченка”.

Літ.: Укр.народні думи” т.І корпусу, вступ К. Грушевської, ДВУ, 1927.

ЮХИМЕНКО Олександр – заслужений артист України, учасник Національної заслуженої капели бандуристів ім.Г.Майбороди.

Літ.: Черногуз Я. Кобзарська Січ. До 90-ти річчя Національної заслуженої капели бандуристів ім.Г.Майбороди. – К., 2008. – С.74.

ЮХРЕМ – лірник із Юзвина Вінницького повіту.

Літ.: Боржковський В. – Лирники. – Киевская старина. 1889. т. XXVI.

ЮХРЕМ – старий лірник із Янова. Він „човном їздив по ріці, ятирі наставляв і рибу ловив. Наставить ятиря, а потім прийде до нього. А ввійде в ліс, то всяку птицю знає. Він бачте осліп на 18 році, то йому змалку все було відомо” – так розказував Боржковському про Юхрема батько лірника Андрія Зорі.

Літ.: Боржковський В. – Лирники. – Киевская старина. 1889. т. XXVI, С. 634-653.

ЮХТИМ – лірник з с. Багриновці Літинського повіту.

Літ.: Боржковський В. – Лирники. – Киевская старина. 1889. т. XXVI.

ЮШКО Григорій Феодосійович (15.04.1931, с. Крутоярівці Прилуцького р-ну Чернігівської обл.) – бандурист-виконавець (бас), керівник капели бандуристів. Освіта – курси бандуристів у м. Чернігові. Виконує традиційний кобзарський репертуар. З 1952 керує капелою бандуристів Прилуцького міського будинку культури Чернігівської області.

ЮЩЕНКО Олекса Якович (2.08.1917, с. Хоружівка Нендригайлівського р-ну Сумської обл.) – поет, прозаїк, з.д.м. України з 1993, член Національної Спілки Кобзарів України, м.Київ. Автор трьох збірників пісень „Україно, серце моє” (1967), „Роменцвіт” (1981), „Серце матері” (1987). Вірші Ю. покладені на музику А.Ревуцьким, П. і Г.Майбородами, П.Козицьким, А.Кос-

Анатольським, М.Дремлюгою, кобзарями А.Парфиненком („Любисток”), М.Мошиком („Козацька пісня”) та ін. Книги нарисів і спогадів про діячів мистецтва і літератури („Безсмертники”, кн.1-3., 1974-82), зокрема – про Є. Адамцевича. В новій збірці Ю. „Гомери України. З мого літопису” (К., 1997) подані своєрідні віршовані присвяти співцям-кобзарям: О.Вересаю, Є.Адамцевичу, Є.Мовчану, В.Кабачку, О.Чуприні, О.Ковалю, П. Супруну, О.Корнієвському, з якими автор мав дружні стосунки.

Літ.: В рокотанні бандур – С.437.

ЮЩИК Юлія Миколаївна (2.02.1985, с. Дюксин Рівненського р-ну Рівненської обл.) – бандуристка. У 2001 закінчила Великоолексинську філію Оржівської ДМШ Рівненського району (клас викладача Р.К.Кшечик), у 2006 – Рівненське музучилище (клас викладача Г.М.Топоровської). Учасниця III творчого звіту Рівненщини у складі капели бандуристів (Київ, Національний палац культури „Україна”, 2003). З 2006 – викладач бандури Великоолексинської ДМШ.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г. – С. 106.

Я

ЯВДОЧЕНКО Микола Іванович (18.12.1908, м.Миргород, тепер Полтавської обл. –?) – кобзар. Чоловік М.К.Шевченко. Народився в сім’ї торговця. Малим хлопчиком навчився грати на бандурі у Павла Івановича Коробки, який часто грав вечерами на вулиці до співу і танців. Придбав бандуру у бандурного майстра І.М.Скляра з допомогою якого удосконалював техніку гри. Разом з ним створили першу Миргородську капелу бандуристів, з якою гастролювали по Україні. Працював у філармоніях в дуеті з дружиною Марією Кіндратівною Шевченко. Їх виступи користувалися успіхом. Під час війни та в післявоєнні роки обслуговували військові частини, шпиталі, деякий час працював і у м. Читі. Давав концерти у частинах Забайкальського військового округу. З 1953 переїхав до м.Челябінська, де разом з дружиною керували ансамблем бандуристів Палацу культури Челябінського тракторного заводу, пропагуючи кобзарське мистецтво у Приураллі. В репертуарі бандуриста переважали українські народні пісні. Пенсіонер, жив в Челябінську.

Літ.: Жеплинський Б. Явдоченко Микола Іванович. // Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів:Край. 2000. – С.188.

ЯВОРНИЦЬКИЙ (Еварницький) Дмитро Іванович (25.10 (6.11).1855, с.Сонцівка, тепер с.Борисівка Харківської обл. – 5.08.1940, м.Дніпропетровськ) – історик, археолог, етнограф, фольклорист, дослідник коб-

Ющенко
Олекса Якович

Ющик
Юлія Миколаївна

Явдоченко
Микола Іванович

Яворська
Олена Вікторівна

Якимець
Мар'яна Степанівна

Якимів
Світлана Василівна

Якимець
Федір

Яницький
Йосип Кузьмович

зарства, академік АН УРСР з 1929. Закінчив 1881 Харківський університет, 1881-86 – його викладач. З 1902 завідувач Музеєм старожитностей Катеринославської губернії (тепер Дніпропетровський історичний музей ім. академіка Д.І.Яворницького). 1920-33 працював у Дніпропетровському університеті. Зібрав унікальну колекцію матеріальних пам'яток Запоріжжя (75 тис. екземплярів). У своїй науковій роботі багато уваги приділяв пам'яткам матеріальної культури, зокрема творам декоративно-прикладного мистецтва, музейній справі, колекціонерству. Виступав зі статтями про давні пам'ятки українського мистецтва, про творчість Т.Шевченка, І. Рєпіна, С.Васильківського. Підтримував дружні стосунки з художниками О.Сластіоном, М.Самокишем, П.Мартиновичем, І.Шішкіним, критиком В.Стасовим. І.Рєпін працюючи 1878-91 над картиною „Запорожці пишуть лист турецькому султану” користувався порадами Я., зобразив його в образі одного з запорожців. Зібраний Я. топографічний, фольклорний, етнографічний і лексикографічний матеріал ліг в основу його праць, зокрема „Запоріжжя в залишках старовини та переказах народу” (т. 1-2, 1888), „Малоросійські народні пісні”(1906), „Історія запорозьких козаків” (т. 1-3, 1892-97; перевидано 1990-91), „Українські народні пісні, наспівані Д.Яворницьким” (1990), „3 української старовини” (1991), „Запорожжя”(1995). Документальний фільм про Я. „Збирач слави козацької” (1991, „Укртелефільм”, режисер Є.Єфіменко). 1995 у Дніпропетровську встановлено пам'ятник Я.

Літ.: В рокотанні риданні бандур – С. 437-438.

ЯВОРСЬКА Олена Вікторівна (11.06.1985, м.Шепетівка Хмельницької обл.) – бандуристка. Закінчила Шепетівську дитячу музичну школу. Навчається у Рівненському державному гуманітарному університеті (клас старшого викладача Н.Є.Турко).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г., – С.107.

ЯКИМ (XIX ст.) – лірник в с. Колпиті на Чернігівщині. Вчив грати на лірі два роки (1881-1882) лірника Костюченка Грицька.

Літ.: Луговський Б. Матеріали до ярмаркового репертуару та побуту старцтва в Західній Чернігівщині. // Родовід. 6, 1993. – С. 89.

ЯКИМЕНКО Дмитро Савич (1905 –?) – бандурист і добрий майстер бандур. Виготовив цілий ряд бандур з перемикачами. З 1944 працював в Державному українському народному хорі. Пенсіонер, паралізований. Жив в Києві.

Літ.: Вовк Д., лист до Жеплинського Б. від 28.08.1970.

ЯКИМЕЦЬ Мар'яна Степанівна (22.02.1985, м.Броди Львівської обл.) – бандуристка.

У 2000 закінчила Бродівську школу естетичного виховання (клас викладача Г.З. Бондарчук-Гаврилук), у 2004 – з відзнакою Рівненське музичне училище (клас викладача Г.М.Топоровської). З 2004 – студентка Рівненського державного гуманітарного університету (клас викладача Г.М.Топоровської). Учасниця тріо бандуристок РДГУ у складі Валентини Сурмач, Марії Слєпко, Мар'яни Якимець. Учасниця концерту, присвяченого 95-річчю від дня народження Григорія Китастого (Рівне, органна зала, 2002), II та III творчих звітів Рівненщини у складі капели бандуристок (Київ, Національний палац культури „Україна”, 2001. 2003).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г., – С.107.

ЯКИМЕЦЬ Наталія Петрівна (.9.09.1951, м. Дрогобич Львівської обл.) – бандуристка, викладач, член Національної Спілки Кобзарів України, Львівська обл. Дитинство провела в мальовничому селищі Нижанковичі нині Старосамбірського р-ну на Львівщині. Батько був музикантом, грав на різних музичних інструментах, керував хором, духовим оркестром, працював завідувачем клубу. Мама мала гарний голос, співала в хорах, була учасником драматичного гуртка, гарно і виразно читала поезію Т.Шевченка, Л.Українки, І.Франка. Творча родинна атмосфера сприяла швидкому розкриттю артистичного таланту дитини. З малих років Наталія співала, танцювала, декламувала. Першим інструментом, який опанувала був акордеон. Закінчила студію 5-ти річну по акордеону. З бандурою зустрілася в 10-річному віці в капелі „Дзвіночок”, була багаторічною учасницею капел бандуристок „Дзвіночка”, „Галичанки”. З 1969 по 1973 вчилася в Львівському державному музичному училищі. Успішно закінчивши училище вступила до Львівської державної консерваторії ім. М.В.Лисенка, яку закінчила в 1978 як бандуристка. В цьому ж 1978 році вступила на вокальний факультет і закінчила його в 1981. Після закінчення оркестрового факультету в 1978 за розподілом розпочинає працю в львівському Державному музичному училищі. Через рік п.Наталії доручають керівництво капелою бандуристок. Майже 30 років творчої праці з учнями, з колективом збагатили професійний досвід. Постійно ведеться пошук репертуару, робляться нові інструментовки, аранжування складають понад сотню цікавих і неповторних творів. Саме ці твори лягли в основу збірників: „Моя душа у струнах озветься”, „3 мальованої скрині”. Окремо зібрані в збірники твори А.Кос-Анатольського та В.Івасюка. З великим теплом згадуються вчителі, які віддавали не лише свої знання а і тепло

душі і серця, а це: В.В.Пінятко – викладач по акордеону; В.Дичак, Г.Мазепа – перші вчителі бандури; Г.І.Гальчак – найдорожчий викладач, котра в музичному училищі по-справжньому запалила творчий вогонь в душі; Н.М.Горницький – викладач вокалу, дякуючи котрому закінчила вокальний факультет консерваторії і до сьогодні продовжує сольні виступи із цикловими вокальними концертами.

ЯКИМЕЦЬ Федір – бандурист. Ще в 1938 часто виступав у Львові разом з К.Місевичем, Д. Гонтою, З.Штокалком, С.Ластовичем і Малюкою. Склад ансамблю змінювався. До них належав також В.Юркевич і Ганушевський. У Львові виступали часто по радіо. В час німецької окупації найчастіше виступав із З.Штокалком і Ю.Сінгалевичем. В 1988 переїхав у Венесуелу. Керує новозаснованим гуртком бандуристів устейтовому місті Валенсії (150 км від Каракасу – столиці Венесуели).

Літ.: Фото проф. Федір Якимець з Юлією Бондаренко. / жур. „Бандура” (Нью-Йорк, №23-24, січень-квітень, 1988, С.62.

ЯКИМІВ Світлана Василівна (27.05.1988, с.Дубина Бродівського р-ну Львівської області) – бандуристка. Навчається у Рівненському державному гуманітарному університеті (клас викладача Н.Є.Турко).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г., с.107

ЯКІВ – кобзар з с. Фестівці Сосницького пов. Чернігівської губ (за іншими даними з с. Хвостовці Бортнянського пов.)

Літ.: Маслов, 1902; Сперанський, 1904; ЦДІА, Львів, Ф. 688, о.з.191, л.231.

ЯКІВ – кобзар з с. Хомутець Миргородського пов. Полтавської губ.

Літ.: ІМФЕ, Ф.11-4, о.з. 1013, л.1; ІМФЕ, Ф. 11-4, о.з.590, л.6; ЦДІА, Львів, Ф.688, о.з.191, л. 305.

ЯКІВ – лірник з с. Володівка (90 верств від Немирова) на Поділлі. У нього вчився лірник Каленик Денисюк.

Літ.: ІМФЕ, Фонд Білозерського, „О кобзарях и список кобзарей”, Ф.3-6/376.

ЯКОВЕНКО Раїса Петрівна – учасниця конференції кобзарів та лірників 1939 в Києві.

Літ.: ІМФЕ, список учасників.

ЯНГОЛЬ (Анголь) Данило – кобзар з с. Березівки, учень О.Вересая.

Літ.: Лавров, Ф. Кобзар Остап Вересай,, К., 1955, – С.25.

ЯНИЦЬКА Марія Станіславівна (30.05.1951) – член Національної Спілки Кобзарів України, м.Київ.

ЯНИЦЬКА Надія Миколаївна (13.03.1976, м.Тисмениця Івано-Франківської обл.) – бандуристка-виконавиця (мецо-сопрано), член Національної Спілки Кобзарів України, м.Київ. Закінчила 2001 Національну музичну академію (класи Р.Гриньківа, С.Баштана). В репертуарі – українські народні пісні,

твори українських композиторів-класиків, а також сучасних композиторів, думи, балади, романси, тощо.

Літ.: В рокотанні бандур, – С.450.

ЯНИЦЬКИЙ Йосип Кузьмович (20.10.1939, с. Великі Селища Соснівського (нині Березнівського) р-ну Рівненської обл.) – співак, бандурист, педагог, заслужений діяч мистецтв України (2005), член Національної Спілки Кобзарів України, м.Київ. Учасник фестивалів: „Кобзарський вернісаж” (Київ, 1988), „Козацької пісні” (Запоріжжя, 1990), „Шевченкіана у Таллінні” (1989), „Лесині джерела” (Новоград-Волинський, 1992-1995), „Українці всього світу, єднаймося” у Києві. У 1960 закінчив Рівненське музичне училище (клас викладача А.Ю.Грицяя), у 1965 – Львівську консерваторію ім. М.В.Лисенка (клас професора В.Є.Герасименка). З того ж року – викладач, Завуч Перемишлянської ДМШ Львівської області, з 1969 – соліст Київського оркестру народних інструментів, з 1978 – соліст квартету бандуристів Київської філармонії, з 1982 – артист заслуженої Національної капели бандуристів України. Створив сімейний квартет. Автор пісень на слова М.Масла „Балада про кобзу”, балади „Під Берестечком” на слова М.Вінграновського.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г., - С.107-108.

ЯНИЦЬКИЙ Роман Йосипович (6.06.1974) – член Національної Спілки Кобзарів України, м. Київ.

ЯНИЦЬКИЙ Тарас Йосипович (24.11.1977) – член Національної Спілки Кобзарів України, м.Київ.

ЯНЧУК Мар'яна Анатоліївна (20.09.1990, смт. Демидівка Рівненської обл.) – бандуристка. У 2006 закінчила Демидівську дитячу музичну школу (клас викладача О.П.Гнатюк). З того ж року навчається у Рівненському музичному училищі (клас викладача Г.М.Топоровської).

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г., – С.108.

ЯРЕМА-СКАЧОК Марко – кобзар с. Андріївка Чернігівської губ.

Літ.: Сперанський, 1904; Корпус дум, т.ІІ, стор. ХХІХ (фото); ЦДІА, Львів, Ф.688, о.з.269, л. 207; ЦДІА, Львів, Ф. 699, о.з.191, л.232.

ЯРЕМКО Оксана Григорівна (19.09.1967, м.Рівне) – бандуристка, педагог. У 1982 закінчила Рівненську дитячу музичну школу №2 (клас викладача В.М.Солтис). У 1986 – Рівненське музичне училище (клас викладача А.Ю.Грицяя). З того ж року викладач бандури у Березнівській дитячій музичній школі Рівненської області. Згодом закінчила музично-педагогічний факультет Рівненського державного педагогічного інституту (нині РДГУ). Працює у Рівненському міському палаці дітей та молоді.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г., – С.108.

Янчук
Мар'яна Анатоліївна

Яремко
Оксана Григорівна

Ярмольчук
Вікторія Григорівна

Ярош
Іван Максимович

Ясинський
Антон Іванович

Яцик
Костянтин Семенович

Яцишин
Іван Іванович

Яшиний
Самійло Хартонович

ЯРЕШКО Ф. – лірник із Ніжина.

Літ.: ЦДДА, Львів, Ф. 688, оп.1, о.з.132.

ЯРМОЛЬЧУК Вікторія Григорівна (5.06.1980, с.Млинів Рівненської обл.) – бандуристка, закінчила Млинівську дитячу музичну школу, у 1999 – Рівненське музичне училище (клас викладача Т.В.Свентах), у 2004 – Київський інститут культури.

Літ.: Столярчук Б., Топоровська Г., – С.108.

ЯРОХТЕЙ – кобзар з с. Березівка, учень О.Вересая.

Літ.: ЦДДА, Львів, Ф. 688, о.з.191, л.238; Лавров, 1955, С.25.

ЯРОШ Іван Максимович (нар. 15.01.1890, м.Миргород, Полтавщина – ?) – бандурист. Закінчив 2 класи церковно-приходської школи, далі поступив учнем до кравця. В 1911 призваний в царську армію. Після демобілізації працював в кравецькій майстерні. В цей час почав вчитися гри на бандурі в О.Я.Корецького і далі працював в професійній капелі бандуристів під його орудою (з 1924). В 1924-1933 – в складі капели об'їздив з концертами Полтавщину, Донбас та інші області України. Після війни капела знову відновила роботу, виїздила на гастролі в Рівненську та Кіровоградську області. В 1952 – капела припинила роботу і Ярош почав виступати в складі художньої самодіяльності Палацу культури Зуївської ДРЕС. Лівою рукою грав на приструнках, а правою – на басах, для чого створив самодіяльну бандуру оберненої форми. В репертуарі Яроша історичні, ліричні, побутові та жартівливі народні пісні, твори радянських композиторів. Пенсіонер, жив в м. Зугрес Донецької області.

Літ.: Лист Яроша І.М. до Жеплинського Б. з автобіографією від 9.07.1970; Горбунко П. З історії кобзарського руху на Миргородщині. / газ. „Прапор перемоги” (Миргород) від 18.12.1967.

ЯСИНСЬКИЙ Антон Іванович (30.10.1899, с.Калантирка Кривозерського р-ну Миколаївської обл.) – бандурист. Учень одеського бандуриста і майстра Лозинського. До 1933 жив і працював у рідному селі. З 1933 виступав в м.Нікополі як соліст-бандурист (замолоду-тенор, потім – баритон) та організував ряд ансамблів, в яких грали і його два сини та дочка. З ансамблями успішно виступав на оглядах у Нікополі, Дніпропетровську, Києві. Учасники ансамблю грали на бандурах його роботи. У нього вчився грати на бандурі І.П.Солоп.

Літ.: Лист Нирко О.Ф.до Жеплинського Б. від 18.09.1968.

ЯХНЕНКО Іван (біля 1817 –?) – лірник з Прилуцького пов.

Літ.: ІМФЕ, Фонд Білозерського, Ф.3-6/376 „О кобзарях и список кобзарей”.

ЯХНО Іван – кобзар, його знав і добрим словом згадував О.Вересай. Знав понад 30 козацьких пісень.

Літ.: ЗЮЗО, 1873, т.1, с.332; ІМФЕ Фонд Білозерського Ф.3-6/376 „О кобзарях и список кобзарей”.

ЯЦЕНКО Кость Оврамович (1916-1943) – кобзар, син Яценка Оврама Семеновича.

ЯЦЕНКО Оврам Семенович (нар. с. Харківці Переяслав-Хмельницького р-ну Київської обл.) – бандурист, соліст і організатор капели бандуристів Закінчив 4 класи сільської школи, багато читав, займався самоосвітою. Прочитав у Київській публічній бібліотеці велику кількість книжок, серед яких усе надруковане про кобзарів. В 1918 разом з групою інших ентузіастів утворив першу українську художню капелу кобзарів. Як соліст виконував думу „Про трьох братів Самарських”, народні пісні та особливо майстерно інструментальні мелодії – козачки, польки, метелиці. Робив дуже добрі на звук бандури.

Літ.: Гуменюк, 1967, С.203; Яценко, муз. 1970, №1; Яценко, 1970, С. 15-17; Полотай М., лист від 19.06.1969.

ЯЦИК Костянтин Семенович (1900, м.Кременчук) – бандурист. Народився в багатодітній незаможній сім'ї. На другому році життя осліп. Працював телефоністом на Кременчуцькій водонагінній станції. Робітники станції навчили його читати і писати по опуклому шрифту для сліпих. В 1925 почав захоплюватися кобзарською справою. Першим його вчителем був старий кобзар Євмен („Отець Євмен”) з Роменщини, який навчив Яцика кілька народних пісень на слова Т.Г.Шевченка. В майбутньому Яцик займався з іншими кобзарями і вчився у них. З 1928 по 1930 навчався робітничого фаху, а з 1931 на мовно-літературному факультеті Одеського педінституту, записував і вивчав пісні, перекладав їх на кобзу. У 1935 закінчив інститут, та сімейне нещастя приводить до того, що Яцик починає мандрувати. Багато ходив по Одеській, Полтавській та Кіровоградській областях. У 1947 гастроловав по західних областях України. В своєму репертуарі мав понад 50 творів, а саме думи, українські на російські народні пісні, пісні на слова Т.Шевченка, бурлацькі, чумацькі жартівливі та гумористичні народні пісні. Склав пісню про Леніна. Життя і творчість Яцика-кобзаря нового типу – яскрава сторінка в історії української народної культури.

Літ.: Бугаевич І.Є. Сучасний народний кобзар Костянтин Яцик. / НТЕ, 1964, №1 Жеплинський Б. Яцик Костянтин Семенович. // Кобзарі. Бандуристи. – Львів:Академічний експрес, 1999. – Листівки з біографіями на звороті.

ЯЦИШИН Іван Іванович (17.01. 1966, с.Велика Лінина Старосамбірського р-ну Львівської обл.) – учасник капели бандуристів „Карпати”. В 1973-1985 рр. навчався в СШ № 100 м.Львова. Брав участь в гурт-

ках художньої самодіяльності, акомпанував хору, танцювальному колективу, грав в ансамблі баяністів, бандуристів, ВІА. Його вчив грати на бандурі Юрій Данилів. 1985-1991 рр. – учасник народного ВІА «Струмочок». З 1985 по 1999 роки в капелі бандуристів «Карпати». Зробив обробку колядки «Отворить двері» для капели та виконував інструментальні соло в творах.

Літ.: Приватний архів Жеплинського Б.

ЯЦЬКО Дмитро Дмитрович (5.06.1973, Нижневартовськ (район) Тюменської обл.) – бандурист. Маючи 2 роки переїхав з батьками в Полтаву. З 14 років працював у Полтаві на будівництві. У 1988 закінчив музичну школу в Полтаві по класу бандури Зінаїди Юрїївни Пасічник і в цьому ж році поступив в Полтавське музичне училище (по класу Олега Володимировича Курінного), але не закінчив (лише 3 курси).

ЯШКО – кобзар з с. Врубівка.

Літ.: ІМФЕ, Ф..6-4/185, л.31

ЯШНА Агафія Василівна (18.02.1911, м.Миргород на Полтавщині – ?) – бандуристка. В 1932 почала вчитися грати на бандурі у І.М.Скляра і згодом стала професійною бандуристкою. Працювала спершу в Донецьку, потім у філармоніях України та Російської Федерації. Під час Великої Вітчизняної війни працювала в Сибіру та на

Далекому Сході. Останніми роками працювала при Карагандинській філармонії. В репертуарі бандуристки українські народні історичні, ліричні, побутові, жартівливі пісні та твори радянських композиторів. З 1955 на пенсії. Але далі часто витупає з бандурою, приймає участь в роботі хору ветеранів при Миргородському будинку культури.

Літ.: Приватний архів Жеплинського Б.

ЯШНИЙ Самійло Харитонович (близько 1813, м.Миргород на Полтавщині –?) – кобзар. Учень кобзаря С.Кошового, славився виконанням псалмів. Співати псалми у нього вчився М.Кравченко. Був признаним знавцем медоваріння. Обирався головою старцівського цеху в Миргороді. Художник О.Сластїон в 1903 зробив портретну зарисовку кобзаря. Виконував думи „Три брати Азовські”, „Удова і три брати”, „Дівка бранка” та багато псалмів і народних пісень.

Літ.: Жеплинський Б. Яшний Самійло Харитонович. // Кобзарі. К.: Мистецтво, 1991. – Листівки з біографіями на звороті; Сперанський, 1904; Бурлака, С.23; Портрети Сластїона.

ЯЩЕНКО Сергій – бандурист. Виступав разом з Ярошем І.М., Вовком, Бережним Михайлом, Федором Глушком, Іваном Склярем.

Літ.: Архів муз. товариства. Кобзарське об'єднання. Біографія Яроша І.М.

Доповнення

ГАЙДУК Семен Гаврилович – бандурист, вчитель. Виступав на Сумщині разом з Кудінім І.Ф. та Добрином М.Д.

ДОБРИН Михайло Давидович – бандурист, виступав в 1950-х роках разом з Кудінім І.Ф. та Гайдуком С.Г.

СИБЕЛЬ (Сибель) Костянтин Миколайович – бандурист.

СКОРОБОГАТЬКО (сестри Алла, Інеса, Неля) та дочка Інеси – Таня – «Ромашка» – бандуристки.

СОЛОП Іван Петрович (2.11.1908, м.Нікополь тепер Дніпропетровської обл.) – бандурист. В 1922 закінчив сільсько-приходську школу. В 1926 працював на будівництві в м.Запоріжжя, далі знову в Нікополі на цегельному заводі. Приймав участь в художній самодіяльності. Грати на бандурі почав вчитися в 1936 у кобзаря Ясинського Антона Івановича. З 1937 працював в ансамблі бандуристів при Запорізькій філармонії під кер.Ф.І.Грогуленка. Після війни з 1945 працював з цим колективом від Дніпропетровської філармонії. З 1957 працював в ансамблі бандуристів

під кер. Бойка Семена Даниловича спершу від Дніпропетровської, потім Кримської та Житомирської філармоній. З 1959 працював з ансамблем Бойка С.Д. в Казахстані в Усть-Каменогорську. Далі в 1966-1969 – в Камчатській філармонії. З 1969 – пенсіонер, виступав в капелі бандуристів «Нікопольчанка» (м.Нікополь).

ШУЛЬГА Тарас В'ячеславович (16.01.1967) – бандурист. Закінчив дитячу музичну школу по класу бандури. Далі навчався у школі-студії при Київській державній консерваторії. Після служби в армії продовжував навчання по бандурі у Раїси Миколаївни Костюк та співу у Геннадія Никаноровича Нецотного. Далі навчався у Київському інституті культури та став працювати в Державній капелі бандуристів України. Зібрав багато цікавих матеріалів з історії кобзарського мистецтва. Виступає часто з лекціями-повідями, демонструючи цікаві знахідки.

Літ.: Шульга Тарас. Что это за инструмент?// Українська культура, ч.10, 1991; Лист Шульги Т. до Б.Жеплинського від 21.03.1992.

Гайдук Семен Гаврилович,
Кудін Іван Федорович,
Солоп Іван Петрович

Сибель (Сибель)
Костянтин Миколайович

Скоробогатько (сестри
Алла, Інеса, Неля)
та дочка Інеси – Таня

Солоп
Іван Петрович